T.C. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

2024 - 2028 YILI

STRATEJİK PLANI

T.C. ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

2024-2028

STRATEJİK PLANI

GÜNCELLENMİŞ VERSİYON - 2025

PAMUKKALE TRAVERTENLERİ - DENİZLİ

İÇİNDEKİLER

CUMHURBAŞKANININ MESAJI
BAKANIN MESAJI
BİR BAKIŞTA STRATEJİK PLAN

1. GİRİŞ 17
1.1. Stratejik Planlamanın Önemi 17
1.2. Stratejik Planlamanın Hukuki Çerçevesi 17
1.3. Kapsam 17
1.4. Stratejik Plan Hazırlık Süreci 19
1.4.1. Üst Yönetim Desteği 20
1.4.2. Strateji Geliştirme Kurulu (SGK) ve Stratejik Planlama Ekibi (SPE) 20
1.4.3. Eğitim ihtiyacı 20
1.4.4. Stratejik Plan Hazırlama Takvimi 21

2. DURUM ANALİZİ 24
2.1. Kurumsal Tarihçe
2.2. 2022-2023 Dönemi Stratejik Planının Değerlendirilmesi 28
2.3. Mevzuat Analizi 34
2.4. Üst Politika Belgelerinin Analizi 35
2.4.1. On İkinci Kalkınma Planı 35
2.4.2. Orta Vadeli Program 44
2.4.3. 2024 Yılı Cumhurbaşkanlığı Programı 47
2.4.4. Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri 54
2.5. Program-Alt Program Analizi 58
2.6. Faaliyet Alanları ile Ürün ve Hizmetlerin Belirlenmesi 64
2.7. Paydaş Analizi 69
2.8. Kuruluş İçi Analiz 81
2.8.1. İnsan Kaynakları Yetkinlik Analizi 81
2.8.2. Kurum Kültürü Analizi 83
2.8.3. Fiziki Kaynak Analizi 83
2.8.4. Teknoloji ve Bilişim Altyapısı Analizi 84
2.8.5. Mali Kaynak Analizi 88
2.9. PESTLE Analizi 89
2.10. GZFT Analizi 92
2.11. Tespitler ve İhtiyaçların Belirlenmesi 94

3. GELECEĞE BAKIŞ 99
3.1. Misyon 99
3.2. Vizyon 99
3.3. Temel Değerler 99
3.4. Amaç ve Hedefler 100

4. STRATEJİ GELİŞTİRME 107
4.1. Hedef Kartları 107
4.2. Maliyetlendirme 145

5. İZLEME VE DEĞERLENDİRME 149

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Stratejik Yönetim Süreci 18
Şekil 2. Organizasyon Şeması 27

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1. Mevzuat Analizi 34
Tablo 2. On İkinci Kalkınma Planında Yer Alan İlgili Politika ve Tedbirler 36
Tablo 3. Orta Vadeli Programda Yer alan İlgili Politika ve Tedbirler 45
Tablo 4. 2024 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı'nda Yer Alan İlgili Politika ve Tedbirler 47
Tablo 5. Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı 55
Tablo 6. Program-Alt Program Analizi Tablosu 58
Tablo 7. Faaliyet Alanı–Ürün/Hizmet Listesi 64
Tablo 8. Paydaşların Önceliklendirilmesi 69
Tablo 9. Paydaş - Ürün/Hizmet Matrisi 70
Tablo 10. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Çalışmalarını Etkileyecek Konular ile Amaç Hedef İlişkisi 80
Tablo 11. Bakanlık Personelinin Merkez ve Taşra Birimlerine Göre Dağılımı 82
Tablo 12. Bakanlık Personelinin İstihdam Şekline Göre Dağılımı 82
Tablo 13. Bakanlık Personelinin Öğrenim Durumuna Göre Dağılımı 82
Tablo 14. Bakanlık Personelinin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı 82
Tablo 15. Bakanlık Personelinin Hizmet Sürelerine Göre Dağılımı 82
Tablo 16. Donanım Envanteri 84
Tablo 17. Yazılım Envanteri 84
Tablo 18. Tahmini Kaynaklar 88
Tablo 19. PESTLE Matrisi 89
Tablo 20. GZFT Analizi 92
Tablo 2 1. GZFT Stratejileri 93
Tablo 22. Tespitler ve İhtiyaçlar Tablosu 94
Tablo 23. Birimlerin Sorumlu Olduğu Amaç, Hedef ve Göstergeler 103
Tablo 24. Hedeflerden Sorumlu ve İş birliği yapılacak Birimler 106
Tablo 25. Tahmini Maliyet Tablosu 145
Tablo 26. Tahmini Kaynak Tablosu 146

GÖREME - NEVŞEHİR

KISALTMALAR

AB	Avrupa Birliği
AFAD	Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı
BEP	Binalarda Enerji Performansı
BKS	Bina Kimlik Sistemi
BM	Birleşmiş Milletler Örgütü
CBS	Coğrafi Bilgi Sistemleri
ÇED	Çevresel Etki Değerlendirme
EEE	Elektrikli ve Elektronik Eşyalar
EKB	Enerji Kimlik Belgesi
GZFT	Güçlü, Zayıf Yönler ve Fırsatlar, Tehditler
HAP	Hava Kalitesinin İyileştirilmesi Programı
HEY	Hava Emisyon Yönetim
IPA	AB Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı
İLBANK	İller Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğü
KAP	Katı Atık Programı
KÖYDES	Köylerin Altyapısının Desteklenmesi Projesi
KSTK	Kirletici Salım ve Taşıma Kaydı Sistemi
NEFES	3 Boyutlu Hava Kalitesi Seviyesi Tespit Yazılım
NSEB	Neredeyse Sıfır Enerjili Binalar
OVP	Orta Vadeli Program
PESTLE	Politik, Ekonomik, Sosyolojik, Teknolojik, Yasal, Çevresel Analiz
PG	Performans Göstergesi
RUMİ	Referans ve Ulusal Akıllı Şehir Mimarisi
SAYS	Sit Alanları Yönetim Sistemi
SÇD	Stratejik Çevresel Değerlendirme
SİM	Sürekli İzleme Merkezi
SP	Stratejik Plan
SPE	Stratejik Planlama Ekibi
SGK	Strateji Geliştirme Kurulu
STK	Sivil Toplum Kuruluşları
TKGM	Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü
TOKİ	Toplu Konut İdaresi Başkanlığı
TUCBS	Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi
YMDS	Yapı Malzemeleri Denetim Sistemi
YDS	Yapı Denetim Sistemi
YERBİS	Yer Bilimsel Etüt Bilgi Sistemi
YeS-TR	Yeşil Sertifika Sistemi

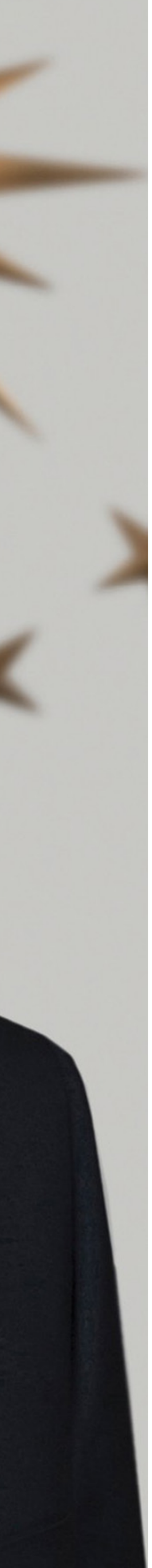

“Önümüzdeki dönemde şehirlerimizi adeta yeniden tasarlayıp kendi finansman dinamikleriyle yeniden inşa etme, kentsel estetiği, kaliteyi, kültürel değerleri ve çevresel hassasiyeti ihya etme anlayışımızı sürdüreceğiz.

Biz, çevreyi yani tabiatı, Allah'ın eseri ve emaneti olarak görüyoruz. Tüm insanların ortak hayat alanı olan çevreyi korumanın bir lütuf değil, bir yükümlülük olduğuna inanıyoruz. 'İnsanı yaşat ki devlet yaşasın' anlayışımız, çevrenin korunmasını da içeren geniş bir tasavvuru ifade ediyor. Çevre politikalarımızı, kalkınma politikalarımızı işte bu anlayışla ortaya koymanın çabası içerisindeyiz.”

RECEP TAYYİP ERDOĞAN
Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı

BAKAN'IN MESAJI

Dünyamız, ekonomik ve siyasi sebeplerin yanı sıra iklim değişikliğinin artan etkilerinden dolayı küresel bir değişimle karşı karşıyadır. Bu değişimler, nüfus hareketlerini ve doğal kaynakların üzerindeki baskıları da her geçen gün artırmakla birlikte şehirlerimizin sürdürülebilir gelişimini de olumsuz etkilemektedir.

Diğer taraftan ülkemiz, aktif fay hatlarına bağlı yüksek deprem potansiyeli ile sel, heyelan ve yangın gibi diğer afetlerin yoğun olarak yaşandığı bir coğrafyada bulunmaktadır. Son dönemlerde yaşadığımız afetlerin yoğunluğu ve yıkıcı etkileri bu durumun önemini ortaya koymaktadır.

6 Şubat 2023'te tarihimizin en yıkıcı depremi olan yüzyılın afeti ile karşı karşıya kaldık, yaklaşık 53 bin vatandaşımız hayatını kaybetti, milyonlarca insanımızın yaşamı derinden sarsıldı. Ayrıca, iklim değişikliğinin bir sonucu olarak Marmara Denizi'ni etkileyen müsilaj sorunu, Karadeniz Bölgesi'nde yaşanan yıkıcı seller, Akdeniz ve Ege Bölgelerinde meydana gelen ve geniş alanları etkileyen büyük yangınlar yaşandı.

Bu afetlerin sosyolojik, psikolojik ve ekonomik etkilerinin büyüklüğünün yanı sıra, yaşanan küresel değişimlerin oluşturduğu baskılar dikkate alındığında, şehirlerimizin afetlere dirençli ve sürdürülebilir hale getirilmesine yönelik çalışmaların ülkemiz için ne kadar önemli olduğu anlaşılmaktadır.

Bakanlık olarak bu bilinçle hareket ederek ülkemizin geleceğini şekillendirecek stratejik adımları atma sorumluluğunu taşımaktayız.

Bu bağlamda, iklim değişikliği ile mücadele edilmesi, çevre kirliliğinin önlenmesi, doğal kaynakların korunması ve sürdürülebilir kentsel gelişimin sağlanması amacıyla ortaya çıkan çevresel ve toplumsal ihtiyaçlara çözümler sunacak olan ve vatandaşlarımızın yaşam kalitesini artırmayı hedefleyen stratejik yol haritamızı hazırladık.

Bu yol haritamız, On İkinci Kalkınma Planı ile belirlenen hedefler ve Bakanlığımıza verilen sorumluluklar doğrultusunda, tüm ilgili kurumların, sivil toplum kuruluşlarının, akademisyenlerin ve meslek gruplarını içeren paydaşların katkıları alınarak katılımcı bir yaklaşımla hazırlanmıştır.

Ülkemizin sürdürülebilir kalkınma hedeflerine katkı sağlayacağına, çevre bilinci yüksek bir toplum ile sürdürülebilir ve dirençli şehirlerin inşasında yol gösterici olacağına inandığımız Bakanlığımız Stratejik Planı'nın ülkemiz için hayırlı olmasını diliyor, çalışmalarda katkı sağlayan tüm kurum ve kuruluşlarımız ile personelimize teşekkür ediyorum.

Murat KURUM
Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı

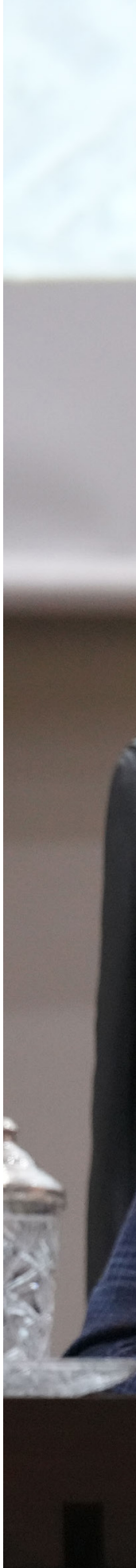

BİR BAKIŞTA STRATEJİK PLAN

VİZYON

"Afetlere Dirençli ve İklim Dostu Şehirler, Sürdürülebilir Çevre"

MİSYON

"Şehirlerimizin afetlere karşı dirençli, iklim dostu ve sıfır atık uyumlu hale getirilmesi ile sürdürülebilir çevrenin sağlanması amacıyla; doğanın korunması, planlı, güvenli yapılaşma görevlerini etkin bir şekilde yürütmek."

TEMEL DEĞERLER

- Çözüm Odaklılık
- Yenilikçilik ve Teknoloji Odaklılık
- Hizmet Sunumunda Eşitlik
- İş Birliği ve Katılımcılık
- Güvenilirlik
- Şeffaflık ve Hesap Verebilirlik

AMAÇLAR VE HEDEFLER

AMAÇ 1. 2053 net sıfır emisyon hedefi doğrultusunda çevre kalitesini iyileştirmek ve çevrenin sürdürülebilirliğini sağlamak.

H1.1. Döngüsel ekonomi ilkeleri esas alınarak sıfır atık uygulamaları yaygınlaştırılacak ve çevresel altyapı hizmetleri geliştirilecektir.
H 1.2. İklim değişikliği ile mücadele edilmesi kapsamında emisyon azaltım çalışmaları yürütülerek hava kalitesi iyileştirilecek ve sanayide yeşil dönüşümün sağlanması teşvik edilecektir.
H 1.3. Başta Marmara Denizi olmak üzere tüm denizlerimiz kara ve deniz kaynaklı kirleticilerden korunarak deniz suyu kalitesi iyileştirilecektir.
H 1.4. Çevresel ölçüm, analiz ve izleme altyapısı güçlendirilecektir.
H 1.5. Eğitim, yayın ve tanıtıcı programlar gerçekleştirilerek çevre bilinci geliştirilecektir.

AMAÇ 2. Yeşil kalkınmanın sağlanması için yatırım ve faaliyetlerin çevre ile uyumunu sağlamak, yatırım ortamının gelişmesini desteklemek.

H 2.1. Faaliyet ve ürünlerin çevre ile uyumunu sağlamak için stratejik çevresel etki değerlendirme süreçleri yaygınlaştırılacak ve çevre denetimlerinin etkinliği artırılacaktır.
H2.2. Sürdürülebilir tarım ve temiz enerji yatırımları ile yeşil alanların artırılmasına yönelik faaliyetler hazine taşınmazları ile desteklenecektir.

AMAÇ 3. Doğal kaynakları korumak ve şehirlerimizi daha yeşil ve ferah yaşam alanlarına dönüştürmek.

H 3.1. Korunan alanlar artırılarak gelecek nesillere aktarılması sağlanacaktır.
H 3.2. Korunan alanlardaki planlama çalışmaları yürütülecek ve altyapı eksiklikleri giderilecektir.
H 3 .3. Çölleşme ve erozyonla mücadele kapsamında sürdürülebilir arazi/toprak yönetimi sağlanacak ve karbon yutak alanları oluşturulacaktır.
H 3.4. Ülke genelinde yeşil alanların artırılmasına yönelik millet bahçeleri yaygınlaştırılacaktır.

AMAÇ 4. Nitelikli planlama anlayışıyla özgün, kimliği korunan, afetlere dirençli şehirler oluşturmak ve güvenli yapılaşmayı sağlamak.

H 4.1. Afetler nedeni ile hasar gören kırsal konutlar Bakanlığa verilen yetkiler dahilinde yeniden inşa edilecektir.
H 4.2. İskân Kanunu kapsamında hak sahibi olan ailelerin yöresel mimariye uygun yapılarda iskânları gerçekleştirilecektir.
H 4.3. Yapı denetimi uygulamaları sahada daha etkin ve izlenebilir hale getirilecektir.
H 4.4. Afet tehlikelerine karşı güvenli ve dirençli yerleşim alanı seçimi çalışmaları yürütülecektir.
H4.5. Ekonomik, sosyal ve çevresel politikalar mekânla ilişkilendirilerek sürdürülebilirlik ve dirençlilik ilkeleri kapsamında üst ölçekli mekânsal planlama çerçevesi tamamlanacaktır.
H 4.6. Sosyal konutların yapımının ve satın alınmasının desteklenmesi sağlanacaktır.

AMAÇ 5. Çevre ve iklime duyarlı yeşil binaları yaygınlaştırmak, mesleki yetkinliği geliştirmek.

H 5.1. Binalara enerji kimlik belgesi alınması sağlanarak enerji verimliliği artırılacak; ulusal yeşil bina sertifikası yaygınlaştırılacaktır.
H 5.2. Uluslararası finans kaynakları kullanılarak kamu binaları depreme karşı dayanıklı ve enerji verimli hale getirilecektir.
H 5.3. Güvenli yapılaşma için, yapı malzemelerinin piyasa gözetimi ve denetimi gerçekleştirilecek; inşaat sektöründe dijitalleşme desteklenecek ve mesleki yetkinlik artırılacaktır.

AMAÇ 6. Yaşam kalitesinin artırılması için akıllı şehir çözümleri geliştirmek ve yerel yönetimlerin hizmet sunum kapasitesini artırmak.

H 6.1. Yerli ve milli akıllı şehir uygulamaları yaygınlaştırılacaktır.
H 6.2. Veriye dayalı analitik süreçlerin yer aldığı Coğrafi Bilgi Sistemi altyapısı geliştirilecek ve coğrafi veri altyapısı güncellenecektir.
H 6.3. Yerel yönetimlerin hizmet kapasiteleri artırılacak ve kırsal alanların altyapısı iyileştirilecektir.

AMAÇ7.Hızlı ve kaliteli hizmet sunumu için kurumsal kapasitenin geliştirilmesini sağlamak.

H 7.1. Danışma, denetim ve destek kapasitesi geliştirilerek süreçlerin iyileştirilmesi sağlanacak, uluslararası ilişkilerin etkinliği arttırılarak Bakanlığın kurumsal kimliği güçlendirilecektir.
H 7.2. Bakanlığımızın dijital dönüşümü kapsamında bilişim altyapısının, teknolojik ve güvenlik ihtiyaçları ışığında daima güncel tutulması sağlanacaktır.
H 7.3. Bakanlığımız personeline performans ve kariyerlerinin geliştirilmesi ile yetkinliklerinin artırılmasına yönelik mevzuat ve uygulama eğitimleri gerçekleştirilecektir.

TEMEL PERFORMANS GÖSTERGELERİ

Performans Göstergeleri	Mevcut Durum	2024	2025	2026	2027	2028
PG 1.1.1. Atık yönetim hizmeti verilen belediye nüfus oranı (%)	89	93	95	96	98	100
PG 1.1.2. Sıfır Atık Projesi kapsamında evsel atık geri kazanım oranı (%)	35	36	37,5	39	40,5	42,5
PG 1.1.3. Arıtılmış atıksuların yeniden kullanım oranı (%)	5,2	6	7	8	9	11
PG 1.1.4. Atıksu arıtma hizmeti verilen belediye nüfusunun toplam belediye nüfusuna oranı	90	92	93	94	96	100
PG 1.4.4. Hava Kalitesi İzleme Ağındaki İstasyon Sayısı (kümülatif)	380	382	383	384	393	400
PG 2.1.1. Planlı birleşik çevre denetimi sayısı	2.165	2.170	2.273	2.386	2.505	2.630
PG 2.1.2. Çevre Etiket Sistemi kapsamında belirlenen ürün ve hizmet grubu sayısı (kümülatif)	12	15	18	21	24	27
PG 2.2.1. Ekonomiye kazandırılmak üzere uygulayıcı kurumlara devredilecek taşınmazın değeri (Milyar TL) (kümülatif)	40	45	50	55	60	65
PG 3.1.1. Korunan alanların ülke yüzölçümüne oranı (%)	12,71	13	13,30	14	17	20
PG 3.4.1. Millet Bahçesi çalışması başlatılan alan büyüklüğü (milyon m^2) (kümülatif)	74	83	85	90	95	100
PG 4.3.1. Aktif yapı denetim kuruluşlarının şantiyelerinde yapılan yıllık denetim sayısı (kuruluş/yıl)	-	6	6	6	6	6
PG 4.4.2. İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu tamamlanma oranı (%)	15	30	45	60	75	100
PG 5.1.1. Enerji Kimlik Belgesi alınan bina sayısı (bin) (yıllık)	100	110	115	120	130	140
PG 5.1.5. Yeni inşa edilen konutlarda ortalama enerji tüketiminin azaltım oranı	-	10	18	22	26	30
PG 5.3.2. Yıllık Piyasa Gözetimi ve Denetimi Programı kapsamında gerçekleştirilen hazır beton denetim sayısı (yıllık)	5.250	5.500	6.000	6.500	7.000	7.500
PG 6.1.1. Akıllı Şehir Ekosistem Platformunda bulunan il belediyesi sayısı (adet) (kümülatif)	15	30	50	70	81	-
PG 6.3.2. YERELBİLGİ Sisteminde uygulamaya alınan veri seti sayısı (adet) (kümülatif)	10	11	13	15	17	19
PG 6.3.3. KÖYDES Projesi kapsamında kaplaması yapılan köy yolu uzunluğu (km) (kümülatif)	137.080	138.580	140.080	141.580	143.080	144.580
PG 7.2.1. Mobil ortama alınan saha denetim ve kurumsal hizmet sayısı (kümülatif)	1	2	3	4	5	6
PG 7.3.3. Bakanlığımız teknik iş ve işlemlerine yönelik mevzuat ve uygulamalarına ilişkin eğitim sayısı	0	18	18	18	18	18

SALDA GÖLÜ - BURDUR

1. GİRİŞ

5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile, kamu hizmetlerinin kalitesinin yükseltilmesi, kaynak kullanım kapasitesinin artırılarak etkinlik, verimlilik ve tutumluluğun sağlanması, siyasi ve yönetsel hesap verme mekanizmaları ile mali saydamlığın geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

5018 sayılı Kanun kapsamda kamu idareleri; faaliyetlerini kalkınma planları, hükümet programları, ilgili mevzuat ve benimsedikleri temel ilkeler çerçevesinde hazırladıkları stratejik planlara dayalı olarak gerçekleştirmekle, bütçelerini stratejik planlarında yer alan misyon, vizyon, amaç ve hedeflerle uyumlu ve performans esasına dayalı olarak hazırlamakla yükümlü kılınmışlardır.

1.1. Stratejik Planlamanın Önemi

Stratejik planlama; kamu idarelerince plan döneminde uygulanacak önceliklerin belirlenmesini, kaynakların stratejik önceliklere göre kullanılmasını ve uygulamaların etkin bir şekilde izlenmesi ve değerlendirilmesini sağlamaya yönelik temel bir araçtır.

Stratejik planlama, bir yandan kamu mali yönetimine etkinlik kazandırırken, diğer yandan kurumsal kültür ve kimliğin gelişimine ve güçlendirilmesine destek olmaktadır.

Stratejik planlar, kamu idarelerince ulusal düzeydeki kalkınma planları, hükümet programları ve stratejiler çerçevesinde hazırlanmaktadır. Stratejik planlar, planlama ve uygulama sürecinin etkinliğini artırmakta ve kaynakların rasyonel kullanımına katkıda bulunmaktadır.

1.2. Stratejik Planlamanın Hukuki Çerçevesi

5018 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi gereğince, kamu idareleri; kalkınma planları, hükümet programları, ilgili mevzuat ve benimsedikleri temel ilkeler çerçevesinde geleceğe ilişkin misyon ve vizyonlarını oluşturmak, amaçlar ve ölçülebilir hedefler saptamak, performanslarını önceden belirlenmiş olan göstergeler doğrultusunda ölçmek ve bu sürecin izleme ve değerlendirmesini yapmak amacıyla katılımcı yöntemlerle stratejik plan hazırlamakla yükümlüdürler.

Ayrıca, kamu idarelerinin stratejik planlarını hazırlaması için uygulamaları gereken yöntemleri içeren "Kamu İdarelerince Hazırlanacak Stratejik Planlar ve Performans Programları ile Faaliyet Raporlarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik" 22.04.2021 tarih 31462 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Bu Kanun ve ilgili Yönetmelik kapsamda, Bakanlığımızın 2024-2028 yıllarını kapsayan Stratejik Planı, On İkinci Kalkınma Planı ile belirlenen hedefler ve Bakanlığımıza verilen sorumluluklar doğrultusunda, tüm ilgili kurumların, sivil toplum kuruluşlarının, akademik kurumların ve meslek gruplarını içeren paydaşların katkıları ve vatandaşlarımızın beklentileri de dikkate alınarak katılımcı bir yaklaşımla hazırlanmıştır.

1.3. Kapsam

Stratejik planın hazırlık çalışmalarıyla başlayan stratejik yönetim süreci, neredeyiz, nereye ulaşmak istiyoruz, gitmek istenilen yere nasıl ulaşabiliriz, başarımızı nasıl takip eder ve değerlendiririz sorularının cevaplarından oluşmaktadır.

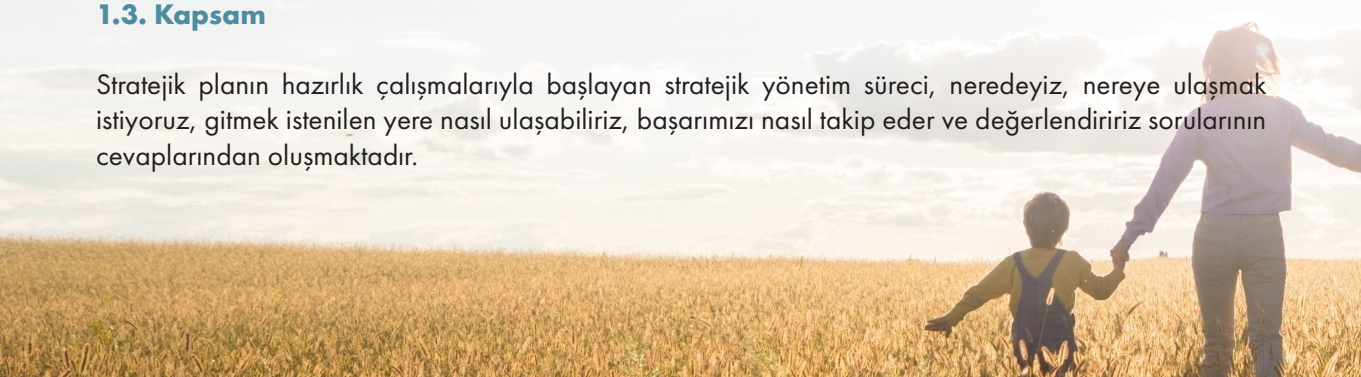

Şekil 1. *Stratejik Yönetim Süreci*

• Planın sahiplenilmesi • Planlama sürecinin organizasyonu • İhtiyaçların tespiti • Zaman planı • Hazırlık programı	**STRATEJİK PLAN HAZIRLIK SÜRECİ**	Planlama sürecinin planlanması
• Kurumsal tarihçe • Uygulanmakta olan stratejik planın değerlendirilmesi • Mevzuat analizi • Üst politika belgelerinin analizi • Program-alt program analizi • Faaliyet alanları ile ürün ve hizmetlerin belirlenmesi • Paydaş analizi • Kuruluş içi analiz • PESTLE analizi • GZFT analizi	**DURUM ANALİZİ**	Neredeyiz ?
• Misyon • Vizyon • Temel değerler	**GELECEĞE BAKIŞ**	Nereye ulaşmak istiyoruz ?
• Amaçlar • Hedefler • Performans göstergeleri • Stratejiler	**STRATEJİ GELİŞTİRME**	
• Program • Program amacı • Anahtar göstergeler • Alt programlar • Alt program hedefi • Performans göstergeleri • Faaliyetler • Maliyetlendirme • Bütçeleme	**PERFORMANS PROGRAMI**	Gitmek istediğimiz yere nasıl ulaşabiliriz ?
• Stratejik plan izleme raporu • Stratejik plan değerlendirme tablosu • Faaliyet raporu • İç kontrol • İç denetim	**İZLEME VE DEĞERLENDİRME**	Başarımızı nasıl takip eder ve değerlendiririz ?

Stratejik yönetim süreci; stratejik plan hazırlık süreci, durum analizi, geleceğe bakış, strateji geliştirme, izleme ve değerlendirme bölümlerinden oluşmaktadır.

Bu çerçevede Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının 2024-2028 Stratejik Planı, kurum içi tüm birimler ile dış paydaşlarımızın Bakanlığımızdan beklentilerini de kapsayacak şekilde hazırlanmıştır.

Stratejik planın hazırlanması için yapılması gereken ön çalışmaları ve zaman planlamasını içeren "Hazırlık Programı" kapsamında çalışmalar tamamlanmıştır.

Stratejik plan çalışmalarında ilk olarak kurumsal tarihçe, mevzuat analizi, üst politika belgelerinin analizi, faaliyet alanları, ürün ve hizmetlerin belirlenmesi çalışmalarını içeren mevcut durum analizi yapılmıştır. Ayrıca dış paydaşlarımızla yapılan anketler ile elde edilen PESTLE ve GZFT analizleri bu bölümde yer almaktadır.

Bakanlığımızın uzun vadede idealleri doğrultusunda ilerleyebilmesi için yönlendiricilik işlevi gören misyon, vizyon ve temel değerler belirlenmiştir. Üst politika belgeleri ve durum analizi bulguları dikkate alınarak, Bakanlığımızın görev alanları çerçevesinde amaç, hedef, performans göstergeleri oluşturulmuştur.

Planın izleme ve değerlendirme çalışmaları kapsamında; tüm birimler çeyrek dilimler bazında performans göstergelerinin gerçekleşme düzeylerini raporlayacaklardır. İzleme ve değerlendirme faaliyetleri sonucunda hedeflenen ve ulaşılan sonuçlar karşılaştırılacaktır. Süreç hedefimiz; hizmet kalitesinin ve verimliliğin sistematik şekilde geliştirilmesidir.

1.4. Stratejik Plan Hazırlık Süreci

Bakanlığımızın 2024-2028 dönemini kapsayacak olan stratejik planı için hazırlık çalışmaları 20.07.2023 tarih ve 6931213 sayılı Bakanlık Olur'u ile başlatılmıştır.

Stratejik planın hazırlık sürecinde, yapılması gereken ön çalışmaları ve zaman planlamasını içeren "Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı 2024–2028 Stratejik Plan Hazırlık Programı" oluşturulmuştur.

Stratejik plan hazırlıklarının kapsamı ve yöntemi "Kamu İdareleri İçin Stratejik Planlama Kılavuzu (Taslak) 3.1 Sürüm" ile "Kamu İdarelerince Hazırlanacak Stratejik Planlar ve Performans Programları ile Faaliyet Raporlarına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik" dikkate alınarak belirlenmiştir.

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI

STRATEJİK PLAN (2024–2028) HAZIRLIK PROGRAMI

STRATEJİ GELİŞTİRME BAŞKANLIĞI

Temmuz 2023

Hazırlık çalışmaları kapsamında;

- Plan çalışmalarının başlatılması ve plan hazırlık programının kabulüne ilişkin makam olur'unun alınması,
- Üst yönetimin desteğinin sağlanması,
- Strateji geliştirme kurulu'nun oluşturulması,
- Strateji planlama ekibinin oluşturulması,
- Stratejik planlama sürecini yürütecek bakanlık çalışma grubunun belirlenmesi,
- Planlama sürecinde dikkate alınacak üst politika belgelerinin incelenmesi,
- Stratejik plan ekibine stratejik planlama teknikleri ile ilgili eğitimin verilmesi,
- Stratejik plan hazırlama takviminin oluşturulması,
- Strateji geliştirme kurulunun ve stratejik plan çalışma grubu çalışma usul ve esaslarının belirlenmesi,
- Kurumsal analiz çalışmalarının yapılması hedeflenmiştir.

1.4.1. Üst Yönetim Desteği

Stratejik plan çalışmalarının en önemli başarı faktörü stratejik planlamanın benimsenmesi ve sahiplenilmesidir. Kurum çalışanlarının stratejik planlama sürecine inanmaları ve destek vermeleri üst yönetimin bu konuya verdiği önemin bir sonucu olacağından üst yönetime bu konuda önemli görevler düşmektedir.

Bu çerçevede; Bakanlık üst yönetimine, stratejik planlama konusunda sunum yapılmıştır. Bakanlık Stratejik Planının hazırlanması aşamalarının her birinde de ayrıca bilgilendirme toplantıları yapılmış, katkı ve katılımlarının alınması sağlanmıştır.

1.4.2. Strateji Geliştirme Kurulu (SGK) ve Stratejik Planlama Ekibi (SPE)

Stratejik planlama ekibini ve hazırlık programını onaylamak, stratejik planlama sürecini kontrol etmek, harcama birimlerinin aktif katılımını sağlamak, tartışmalı hususları görüşüp karara bağlamak ve taslak misyon, vizyon, temel değerler ile amaç ve hedef kartlarını değerlendirerek nihai hale getirmek amacıyla Strateji Geliştirme Kurulu ve Stratejik Planlama Ekibi (SPE) 02.08.2023 tarih ve 7039901 sayılı Makam Oluru ile belirlenmiştir.

Strateji Geliştirme Kurulu plan çalışmalarının her aşamasında ekibi yönlendiren, ara çıktıları onaylayan ve bir sonraki aşamaya geçişi sağlayan kuruldur.

Stratejik Planlama Ekibi, taslak plana tüm birimlerce etkin katılımı sağlamak üzere oluşturulmuş ana çalışma grubudur. Strateji Geliştirme Başkanlığının koordinasyonunda birimlerde oluşturulan çalışma grupları planlama ekibinde yer almıştır.

Strateji Geliştirme Kurulu ve Stratejik Planlama Ekibinin kimlerden oluşacağı ve çalışma usul ve esasları aynı Makam Olur'u ile belirlenmiştir.

1.4.3. Eğitim ihtiyacı

Stratejik planlama sürecinin etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesi amacıyla kavramlar ile uygulanabilecek yöntemler konusunda gelişimi destekleyecek, kurum içinde ortak dili geliştirecek "Stratejik Planlama" eğitimleri tüm Stratejik Planlama Ekibi üyelerine verilmiştir.

1.4.4. Stratejik Plan Hazırlama Takvimi

Yapılacak işler	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
1. Stratejik plan hazırlık onayının/genelgesinin alınması ve duyurulması						
2. Stratejik planlama ekibinin belirlenmesi						
3. Stratejik plan hazırlık takviminin ve programının oluşturulması						
4. Planlama ekibine planlamaya ilişkin eğitim verilmesi						
5. Yürürlükteki Strateji Planın vizyon, misyon, amaç, hedef ve performans göstergelerinin gözden geçirilmesi						
6. Paydaş analizinin yapılması						
7. Paydaş analiz sonuçlarının değerlendirilmesi (GZFT ve PESTLE analizi)						
8. Kuruluş içi analiz çalışmalarının yapılması						
9. Mevzuat analizi						
10. Program-alt program analizi						
11. Faaliyet alanları- ürün ve hizmetlerin belirlenmesi						
12. Kalkınma Planı ve diğer üst politika belgelerinin analizi						
13. Misyon, vizyon, amaç ile orta ve uzun vadeli hedefler ve göstergelerin belirlenmesi						
14. Misyon, vizyon, amaç, hedef ve göstergelere son şeklinin verilerek taslak planın hazırlanması						
15. Değerlendirilmek üzere taslağın Cumhurbaşkanlığına (SBB) gönderilmesi						
16. Gelen görüşler çerçevesinde Stratejik Planın nihai hale getirilmesi						
17. Stratejik Planın Bakanlık Makamınca onaylanması ve kamuoyuna açıklanması						

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı "Stratejik Plan Hazırlama Takvimi", stratejik planlamaya yönelik tüm iş ve işlemlere, bunların gerçekleştirilmesi ile ilgili hizmet birimlerinin yapacağı çalışmaların belirlenmesine açıklık getirmek amacıyla hazırlanmıştır.

Söz konusu takvim tüm birimlere gönderilmiş, hizmet birimlerinin bilgilendirilmesi sağlanmıştır. Hazırlık Programında belirlenen takvime göre tüm çalışmalar tamamlanmıştır.

CO2

POKUT YAYLASI - RİZE

2. DURUM ANALİZİ

2.1. Kurumsal Tarihçe

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçilmesiyle birlikte teşkilat, görev ve yetkileri yeniden düzenlenerek hizmet yarışındaki konumu ve önemini arttırarak sürdürmektedir.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı; Mülga Çevre ve Orman Bakanlığı'nın çevre tarafı, Mülga Bayındırlık ve İskân Bakanlığı ve Mülga Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı'nın tek çatı altında birleştirilmesiyle kurulmuş ve teşkilat, görev ve yetkileri 10.07.2018 tarihinde yayımlanan 1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ve 29 Ekim 2021 tarih ve 31643 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname Numarası: 85) ile yeniden düzenlenmiştir. Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın tarihsel gelişimi dört ayrı başlık altında değerlendirilmiştir.

Bayındırlık ve İskân Bakanlığı

1848 yılında "Nafıa Nezareti" adı altında çalışmalarına başlayan Bayındırlık Bakanlığı, 26.05.1934 tarihli ve 2443 sayılı Kuruluş Kanunu ile demiryolları, limanlar, karayolları ve köprüler inşa etmek, PTT tesislerini kurup işletmek, su işlerini düzenlemek, devlet daire ve müesseselerinin her türlü yapı işlerini yapmakla görevlendirilmiştir.

1958 yılında, 7116 sayılı Kanun ile İmar ve İskân Bakanlığı kurulmuş olup, bölge, şehir, kasaba ve köylerin planlanması, mesken politikası, yapı malzemesi konuları ile uğraşmak, afetlerden önce ve sonra gerekli tedbirleri almak, kentsel altyapıyı gerçekleştirmek ve belediyelerle ilişkileri düzenlemek konularında görevlendirilmiştir.

03.07.1972 tarihli ve 1609 sayılı Kanun ile Bayındırlık Bakanlığı'nın kuruluşu ve görevleri yeniden düzenlenmiştir. 13.12.1983 tarih ve 180 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile İmar ve İskân Bakanlığı ile birleştirilmesi sonucu Bayındırlık ve İskân Bakanlığı adını almıştır.

Bayındırlık ve İskân Bakanlığı, şehirleşme ve yapılaşma alanlarında gerçekleştirdiği alt ve üst yapı hizmetleri ile ülkemizin kalkınmasında 150 yılı aşkın süre önemli işlevleri yerine getirmiştir.

Çevre ve Orman Bakanlığı

Çevrenin korunmasına ilişkin çeşitli kanunlarda yer alan hükümler, 1970'li yıllara kadar farklı bakanlık ve kuruluşlar tarafından kendi ilgi alanları ile alakalı olarak uygulanmıştır. Çevre alanında ilk bağımsız yapılanma, 12.02.1973 tarihli ve 7/5836 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile "Çevre Sorunları Koordinasyon Kurulu"nun oluşturulmasıyla gerçekleştirilmiştir. Bu Kurul, daha sonra 16.04.1974 tarihli ve 7/8329 sayılı Kararname ile "Çevre Koordinasyon Kurulu"na dönüştürülmüştür.

Çevrenin korunmasına yönelik temel politikaların belirlenmesi, konuyla ilgili plan ve projelerin hazırlanması, bunların uygulanmasında ilgili bakanlık ve kuruluşlar arasında koordinasyonun sağlanması maksadıyla 27.07.1978 tarihli ve 7/16041 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile "Başbakanlık Çevre Örgütü" kurulmuştur.

Ülkemizde çevre konularını bütünleşik olarak ele almak üzere 09.08.1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanunu yürürlüğe girmiştir. 08.06.1984 tarihli ve 222 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Başbakanlığa bağlı, tüzel kişiliğe sahip, katma bütçeli bir kurum olarak Çevre Genel Müdürlüğü kurulmuş ve Çevre Kanunu'nu uygulamakla sorumlu kılınmıştır.

389 sayılı Çevre Müsteşarlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile çevre örgütlenmesi Müsteşarlık düzeyine çıkarılmıştır. 19.10.1989 tarihli ve 383 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyle çevre koruma ile ilgili diğer bir kurum olarak Başbakanlığa bağlı, tüzel kişiliğe sahip "Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı" kurulmuştur.

Çevre Müsteşarlığı, çevre alanında daha etkili bir kurumsal yapı oluşturmak maksadıyla 09.08.1991 tarihli ve 443 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Çevre Bakanlığı olarak yapılandırılmıştır. 01.05.2003 tarihli 4856 sayılı Çevre ve Orman Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun ile Çevre ve Orman Bakanlıkları birleştirilerek Çevre ve Orman Bakanlığı kurulmuştur. Bakanlığın kurulması ile İl Çevre Müdürlüklerinin faaliyete geçmeleri sağlanmıştır.

Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı

1976 tarihinde Barselona'da imzalanan "Akdeniz'in Kirliliğe Karşı Korunması Sözleşmesi"ne dayalı olarak, 12.06.1988 tarih ve 88–13019 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı gereğince Başbakanlığa bağlı Özel Çevre Koruma Bölgesi Başkanlığı geçici olarak ihdas edilmiştir.

Söz konusu protokole ve 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 9 uncu maddesinde yer alan "Bakanlar Kurulu, ülke ve dünya ölçeğinde ekolojik önemi haiz olan, çevre kirlenme ve bozulmalarına duyarlı alanların, doğal güzelliklerinin gelecek nesillere ulaşmasını emniyet altına almak üzere, gerekli düzenlemelerin yapılabilmesi amacıyla Özel Çevre Koruma Bölgesi tespit ve ilan etmeye, bu alanlarda uygulanacak koruma ve kullanma esasları ile plan ve projelerin hangi Bakanlıkça yürütüleceğini belirlemeye haizdir" hükmüne göre; 383 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı kurulmuş; 444 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 21.08.1991 tarihinde Çevre Bakanlığına bağlanmıştır. Kurum, 01.05.2003 tarih ve 4856 sayılı Kanun ile Çevre ve Orman Bakanlıklarının birleşmesi üzerine Çevre ve Orman Bakanlığına bağlanmıştır.

Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı; 08.07.2011 tarih ve 27988 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan "Bazı Kuruluşların Bağlı ve İlgili Oldukları Bakanlıkların Değiştirilmesine Dair Tezkere" ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na bağlanmıştır.

17.08.2011 tarihli ve 28028 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 648 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Özel Çevre Koruma Kurumu Başkanlığı kapatılarak Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü kurulmuş ve Bakanlık Makamının 18.08.2011 tarihli Olur'u ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı teşkilatı içindeki yerini almıştır.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 04.07.2011 tarihli ve 27984 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile kurulmuştur.

Mülga Çevre ve Orman Bakanlığının çevre kanadı ile Mülga Bayındırlık ve İskân Bakanlığı'nın tek çatı altında bir araya getirilmesiyle kurulan Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın görev, yetki ve sorumlulukları, 17.08.2011 tarihli ve 28028 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 648 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile daha da güçlendirilmiştir.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı teşkilat, görev ve yetkileri, 1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile yeniden düzenlenmiş; organizasyon şemasında da görüldüğü gibi merkez ve taşra teşkilatı ile bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlardan meydana gelmektedir.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı' nın Kurulması

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, 29 Ekim 2021 tarih ve 31643 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname Numarası: 85) ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı olarak yeniden yapılandırılmıştır.

Bu kapsamda, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının teşkilat, görev ve yetkilerine; "çölleşme ve erozyonla mücadele" görevleri eklenmiş, Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü Bakanlığın bünyesindeki merkezi birimleri arasına katılmış; Meteoroloji Genel Müdürlüğü ile aynı Kararname ile kurulan İklim Değişikliği Başkanlığı da Bakanlığa bağlı kuruluşlar arasına dahil edilmiştir.

Kentsel Dönüşüm Başkanlığı

Yapı stokunun yenilenerek ülkemizi afetlere karşı daha güçlü hale getirmek üzere 16 Ekim 2023 tarih ve 32341 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname Numarası: 153) ile ana hizmet birimlerinden Altyapı ve Kentsel Dönüşüm Hizmetleri Genel Müdürlüğü Kentsel Dönüşüm Başkanlığı adıyla Bakanlığa bağlı kuruluş olarak yeniden yapılandırılmıştır.

Bakanlığın Organizasyon Yapısı

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı teşkilat, görev ve yetkileri Bazı Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (Kararname Numarası: 153) ile yeniden düzenlenmiş olup Şekil 2'deki organizasyon şemasında da görüldüğü gibi merkez ve taşra teşkilatı ile bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlardan meydana gelmektedir.

Şekil 2. *Organizasyon Şeması*

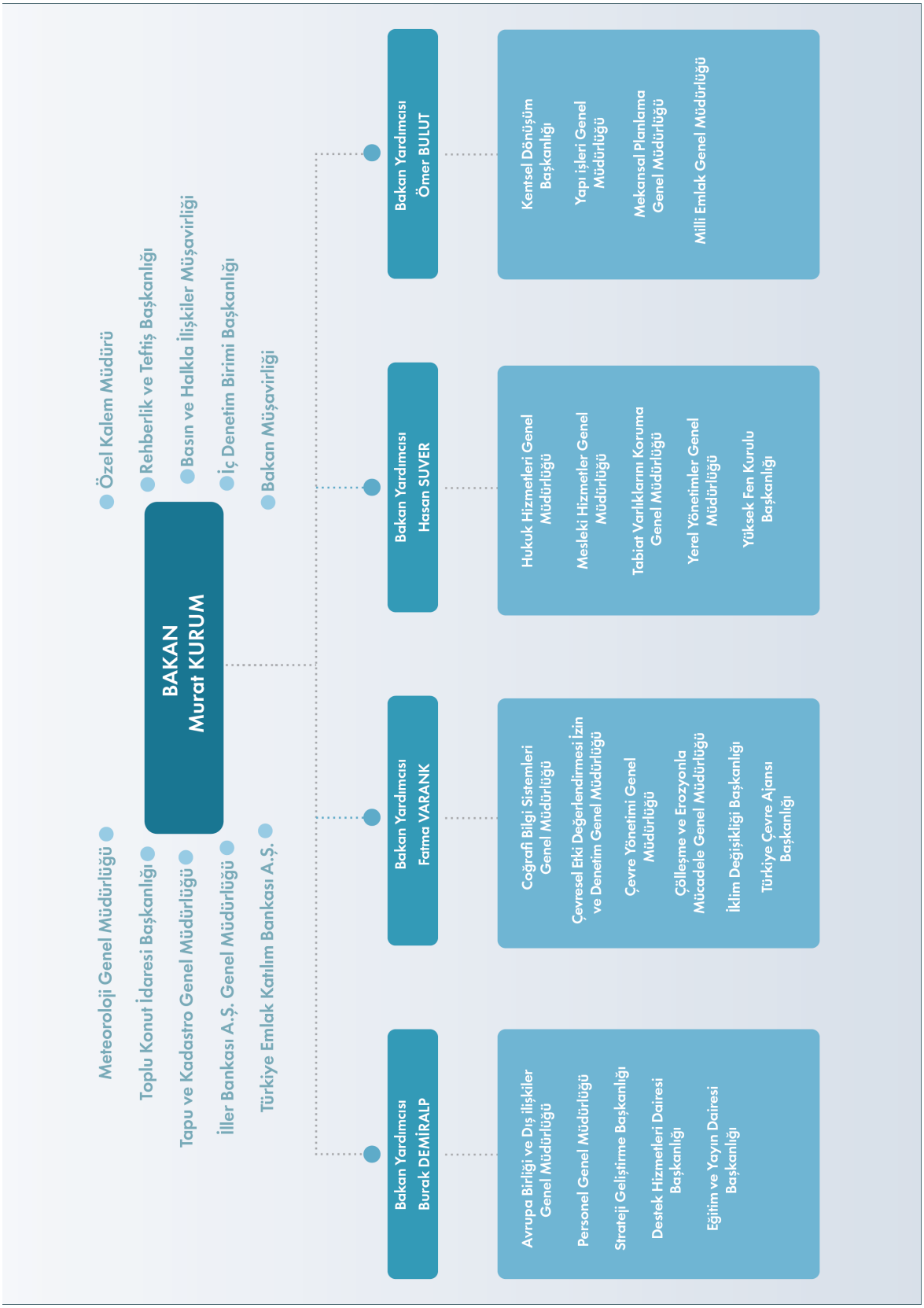

2.2. 2022-2023 Dönemi Stratejik Planının Değerlendirilmesi

"Sürdürülebilir Çevre, Medeniyetimizi Yaşatan, Çevreye Saygılı ve İklim Dostu Şehirler" vizyonuyla doğaya, insana ve insanı barındıran mekâna dair geniş bir sorumluluk üstlenen Bakanlığımız; tabiat ve çevrenin korunması ile kültürümüzü yansıtan, afetlere dayanıklı, planlı, iklim dostu ve çevreye duyarlı şehirleşme alanlarında hizmet ve faaliyetlerini etkin bir şekilde sürdürmüştür.

Küresel iklim değişikliği ile mücadelenin daha etkin bir şekilde yürütülmesine yönelik olarak ulusal kapasitemizin arttırılması amacıyla Bakanlığımızın kurumsal yapısı güçlendirilmiş, eğitimden kültüre, ekonomiden tarım, sanayi ve şehirciliğe kadar tüm alanlarda bu uyumun sağlanması, Bakanlığımız, ilgili tüm kurumlarımız ve sivil toplum kuruluşlarımız ile vatandaşlarımızın etkin katılımı ile yeşil kalkınma hamlesinin ve 2053 net sıfır emisyon hedefinin sağlanması amacıyla Bakanlığımız stratejik planın 2022-2023 yıllarını kapsayacak şekilde amaç, hedef ve göstergeleri yenilenmiştir.

Bakanlığımızın 2022-2023 Stratejik Planı'nda 7 stratejik amaç, 26 hedefte yer almış, 98 performans göstergesi ile çalışmaların ölçülebilir ve izlenebilir olması sağlanmıştır. Bu hedef ve göstergeler yıllık performans programıyla izlenmiş olup, plan döneminde:

Çevrenin ve tabiatın korunması ve iklim değişikliği ile mücadele kapsamında;

- Sıfır atık bilgi sistemi üzerinden bina, yerleşke ve mahalli idarelerin çalışmalarının takibi yapılmış olup sıfır atık sisteminin kurulması çalışmalarına devam edilmiştir. Sıfır Atık ile bugüne kadar 178 bin bina/yerleşkede sıfır atık yönetim sistemi hayata geçirilmiştir. 2017 yılında %13 olan geri kazamın oranı Sıfır Atık Projesi ile %35'e çıkmıştır. Sıfır Atık Projesi başlangıcından bu yana 45,5 milyon ton geri kazanılabilir atık Bakanlığımızdan lisans almış işletmelerce işlenerek ekonomiye kazandırılmıştır. 20 milyon kişiye sıfır atık konusunda eğitim verilmiştir.
- Perakende satış noktalarında plastik poşetlerin ücretlendirilmesi uygulaması ile oluşumu engellenen kümülatif plastik atık miktarı yaklaşık olarak 850 bin tondur.
- Marmara Denizimizde yaşanan müsilaj sorunu sonrasında izlemeye yönelik çalışmalar sürdürülmüştür. Marmara Denizimizde izleme nokta sayısı 150'ye çıkarılmış ve Marmara Bölgesindeki 1.000 metreküp ve üzeri tüm arıtma tesislerini 7/24 online takibe alınmıştır.
- Deniz çöplerinin önlenmesi ve temizlenmesi çalışmaları kapsamında günümüze kadar 220 bin ton deniz çöpü toplanmış ve bertaraf edilmiştir.
- Çevrenin korunması, kirliliğin önlenmesi, atıksu arıtma ve atık yönetimi hizmetlerinin kurulması, yaygınlaştırılması ve bütüncül yönetiminin sağlanması, şehirlerimizin daha yaşanabilir, ferah yaşam alanlarına dönüştürülmesi amacıyla içme suyu, atık su ve katı atık yönetimi alanında çevre altyapı yatırım projeleri hayata geçirilmiştir.
- Katı atık düzenli depolama tesisi sayısı, plan döneminde 93'e çıkarılmıştır. Bu tesislerle, 1.241 belediyede nüfusun %89'una hizmet verilmektedir.
- Plan döneminde atık su arıtma tesisi sayısı 1209'a, hizmet verilen belediye nüfusu ise %89,9'a ulaşmıştır.
- Hava kalitesi ve gürültü kontrolü, iklim değişikliği ile mücadele ve ozon tabakasının korunması ilişkin çalışmalara bu plan döneminde de devam edilmiştir.
- 2022-2023 plan döneminde de tüm sektörlerdeki politikalar, taraf olunan Paris Antlaşması çerçevesinde ülkemizin yatırım iklimi ve kalkınma çalışmalarını bozmadan ve daha da geliştirilerek önümüzdeki 10-13 yılın emisyon miktarını azaltmayı öngören bir plan ve programla yürütülecektir.
- Korunan alanların tespit, tescil, araştırma, izleme ve doğal sit alanlarının yeniden değerlendirilmesi, korunan alanlarda planlama, uygulama, projelendirme ve eksik altyapı tesislerinin tamamlanması çalışmaları yürütülmüştür. Ülkemizin yaklaşık yüzde 12,9'u korunan alan statüsündedir. Bakanlığımız 2028 yılı itibariyle korunan alanları ülke yüzölçümünün yüzde 20'sine ulaştırmayı hedeflemektedir.

- Özel Çevre Koruma Bölgelerindeki akarsu, göl ve deniz alanlarında fiziksel, kimyasal ve biyolojik parametrelerin izlenerek sürekli bir veri akışının sağlanması, doğal kaynaklarının kirlenmesinin ve tahribinin önlenmesi için kirlilik etkenlerini kontrol etmeye yönelik gereken önlemlerin alınması için çalışmalar yeni plan döneminde de devam edecektir.

ÇED, izin ve lisans süreçlerinin hızlandırılması, etkin denetim ve izleme çalışmaları kapsamında;

- ÇED süreçleri ile ilgili başlatılan elektronik uygulamalar sayesinde gerek ÇED gerekse izin ve lisans süreçleri sadeleştirilmiş, işlerliği ve kalitesi arttırılmıştır.
- Çevresel izin ve lisanslar ile bu süreçlerde görev alacak çevre yönetimi hizmeti verenlere ilişkin başta denetim hizmetleri olmak üzere iş ve işlemler etkin biçimde yürütülerek; çevre denetimleri, e-denetim sistemi üzerinden risk değerlendirmeleri de dikkate alınarak etkin hale getirilmeye çalışılmıştır.
- Çevre etiketi uygulaması, tüketicilerin daha yeşil ürün ve hizmetleri ayırt edebilmelerine yardımcı olmak amacıyla başlatılmış bir uygulamadır. Plan döneminde, tekstil, seramik, temizlik kâğıdı, elde yıkama bulaşık deterjanı, sert yüzey temizleyiciler, çamaşır deterjanı, bulaşık makinesi deterjanı, kişisel bakım ve kozmetik, cam, doğal taş ürün, yatak ve turistik konaklama hizmet grupları olmak üzere 12 ürün/hizmet grubunda çevre etiketi kriterleri yayımlanmıştır. Ulusal Çevre Etiket Sisteminin kurulmasına yönelik olarak Ülkemizde enerji verimliliği, atıkların azaltılması ve ürün yönetimini teşvik edecek, çevre ve insan sağlığını koruyacak, daha az kaynakla tasarruf sağlayacak, ilave pazarlara açılma imkânı sağlayacak, çevre dostu ve insan sağlığı ürünlerin kullanılması ve tüketilmesinde bilinci artıracak faaliyetlerin yürütülmesine devam edilecektir.
- Çevre Referans Laboratuvarımız hizmet kalitesini arttırarak dünyanın en iyi laboratuvarlarından biri haline gelmiştir. Önümüzdeki dönemde ölçüm ve analiz yapan akredite laboratuvar sayısı arttırılacak, etkin hizmet ağı oluşturulacaktır.

Çölleşme ve erozyonla mücadele çalışmaları kapsamında;

- İklim değişikliğinin olumsuz etkilerini azaltmak ve ülkemizin vermiş olduğu karbon emisyon salınım hedefine ulaşmak gayesiyle yaklaşık 2.7 milyon metrekare alanda yeni karbon yutak alanı oluşturma çalışmalarına devam edilmiştir. İklim Dostu Karbon Nötr Şehirler kapsamında tüm illerimizin " İl Karbon Yutak Envanteri" belirlenmiştir.
- Ülkemizin çölleşmeye ve erozyona hassas alanlarının değişimlerini takip etmek üzere arazi örtüsünün yanı sıra çölleşme, erozyon ve toprak organik karbonunun belirlenmesine ve izlenmesine yönelik dinamik izleme sistemleri geliştirilmiştir. Plan döneminde yaklaşık 230 adet ağaçlandırma, erozyon kontrolü, heyelan vb. uygulama projesi hazırlanmıştır.

Afetlere dayanıklı ve kimlikli şehirler için mekânsal planlama ve kentsel dönüşüm çalışmaları kapsamında;

- Bakanlığımız 2023 vizyonu kapsamında, yerleşim ölçeğindeki kentsel dönüşümün bütüncül şekilde yürütülmesini sağlamak amacıyla insan odaklı, sağlıklı, güvenli ve kimlikli şehircilik anlayışıyla şehirleri afetlere hazırlamak için Türkiye'nin her yerinde kentsel dönüşüm ve sosyal konut hedefiyle çalışmalara devam edilmektedir.
- Kentsel dönüşüm çalışmaları kapsamında 2012 yılından bugüne kadar 2 milyon 200 bin bağımsız bölümün dönüşümü tamamlanmıştır. Türkiye genelinde yaklaşık 400.000 bağımsız bölümün dönüşüm süreci devam etmektedir.
- Deprem riskinin yüksek olduğu İstanbul'da bugüne kadar 800.000 bağımsız bölümün dönüşüm süreci tamamlanmıştır. Bu kapsamda İstanbul'da dönüşüm süreci hızla devam etmektedir.

- Ülke genelinde 469 bin adet işe ait olmak üzere 800 milyon m^2 inşaat alanının denetimi devam etmekte ve denetçi olarak belgelendirilen mimar ve mühendislerden 15.500'ü aktif olarak bu denetimlerde görev yapmaktadır. Denetim faaliyetleri halen Bakanlığımızdan belgeli 2.250 adet yapı denetim kuruluşunca yürütülmektedir.
- Sel ve heyelan riski altındaki alanların dönüşümü, tarihi kent merkezleri ve meydanların dönüşümü, sanayi alanlarının taşınması ve dönüşümü, tarım köy projeleriyle kırsal dönüşüm çalışmaları sürdürülmüştür.
- Şehirlerimizde sağlıklı yaşam alanları oluşturulması, kentsel yeşil alan standartlarının ve yaşam kalitesinin yükseltilmesi amacıyla 81 ilde 81 milyon m^2 alanda Millet Bahçesi yapılması hedefi doğrultusunda, çalışmalar sürdürülmüştür.

Akıllı şehirler ve ulusal coğrafi bilgi sistemi çalışmaları kapsamında;

- 2020-2023 Ulusal Akıllı Şehirler Stratejisi ve Eylem Planı kapsamında şehre özgü akıllı şehir çalışmalarının bir strateji doğrultusunda planlanabilmesi ve gerekli yetkinliğin kazanılması amacıyla çalışmalar yürütülmüştür. Söz konusu eylem planı ile yerel yönetimlerimize rehberlik hizmeti sunulmaktadır. Böylelikle şehirlerimizin akıllı şehir uygulamaları ile gelişmesi ve dünya şehirleriyle yarışacak düzeye gelmesi sağlanacaktır.
- Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi kurulmuş ve kamu kurumları arasında veri paylaşımı kolaylaştırılmıştır. Kamu kurumlarına ait 520 veri katmanına ilgililerin erişim ve paylaşımı sağlanmış, kamuda bürokrasinin azaltılması ve dijital devlete geçiş süreci hızlandırılmıştır. Ayrıca bakanlığımızın e-devlet kapısına taşınan uygulama/hizmet sayısı toplamda 200'e ulaşmıştır.
- Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi çalışmaları kapsamında 30 belediyeye ait coğrafi veri servisleri Ulusal Coğrafi Bilgi Platformuna entegre edilmiş, böylece platforma coğrafi veri servisleri entegre edilen belediye sayısı toplamda 81'e ulaşmıştır
- 7221 sayılı Coğrafi Bilgi Sistemleri ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun çerçevesinde; Türkiye'ye ait Ulusal Coğrafi Veri Sorumluluk Matrisi kapsamındaki coğrafi verileri toplamak, üretmek, paylaşmak, satmak vb. ticari faaliyetleri gerçekleştirmeleri için gerçek kişilere ve özel hukuk tüzel kişilerine coğrafi izin ve/veya coğrafi lisans belgesi düzenlenmesi çalışmaları 2022 ve 2023 yıllarında devam etmiştir. Bu bağlamda; 2023 yılında 141'i lisans ve 11'i izin belgesi olmak üzere toplamda 152 firmaya izin ve lisan belgesi verilmiştir. 2022 yılında ise belge düzenlenen firma sayısı 86'dır.
- Türkiye Kent Rehberi ile 1.391 Belediyenin Kent Rehberi her belediye için ayrı ayrı hazırlanmıştır. Ayrıca belediyelerin ihtiyaç duydukları hizmetlere tek bir platform üzerinden ulaşabilmelerine ve akıllı şehir ile e-belediyecilik uygulamalarına erişilebilirliğinin artırılmasına katkı sağlanmıştır.
- Mevcut coğrafi veri servisleri tek bir merkezde toplanarak, coğrafi veri servislerinin kurum ve kuruluşlar arasında paylaşımının sağlanması, izlenmesi ve raporlanmasına katkı sağlanmıştır.
- Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Strateji ve Eylem Planı Performans İzleme Raporu ile; eylemlerin 2023 yılı ve önceki yıllara sari tamamlanma oranları kümülatif olarak hesaplanarak Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Strateji ve Eylem Planı nihai değeri belirlenmiştir.

Enerji etkin ve çevreye duyarlı yapılaşma çalışmaları kapsamında;

- Özel sektör yapım ve yıkım müteahhitleri için mali ve teknik yeterlikler tanımlanarak sınıflandırma sistemine geçilmiştir. Yapı ruhsatı sistemi ile entegre çalışacak şekilde kurulan otomasyon üzerinden 150 bine yakın müteahhit gruplara göre yetkilendirilerek müteahhitlerin yeterlikleri izlenmektedir.

- Enerji performansı normal binalara göre bir üst sınıfta olan ve yenilenebilir enerji kullanan "Neredeyse Sıfır Enerjili Bina" konseptine aşamalı olarak geçiş başlatılmıştır. İlk aşamada 5 bin metrekarenin üstündeki binalar için zorunlu hale getirilmiştir. 2023 yılı başından itibaren 5 bin metrekarenin üstündeki binalar için, nSEB kapsamında enerjisinin en az %5'ini yenilenebilir enerjiden karşılama ve Enerji Kimlik Belgesi sınıfı en az B olma zorunluluğu getirilmiştir.
- Yapılarda enerji verimliliği çalışmaları kapsamında yaklaşık 1.400.000'den fazla binaya Enerji Kimlik Belgesi (EKB) verilmiştir.
- 2022-2023 plan döneminde bisiklet yolu ile ilgili projeler değerlendirilmiş ve uygun bulunanlara katkı sunulmaya devam edilmiştir. Kriterlere uymayan projelere ise danışmanlık hizmeti verilmiş, projelerin hazırlanarak onaylanmasını, hibelerin yapılmasını ve projelerin hayata geçirilmesi takip edilmiştir.
- Kırsal alanın yapılaşma karakterinin düzeltilmesi, sağlıklaştırılması ve güvenli hale getirilmesi için tüm illerde kırsal konut projeleri tamamlanmıştır.

Milli Emlak çalışmaları kapsamında;

- Vatandaşlarımızın mülkiyet sorununu çözmek amacıyla yürütülen 2B arazileri ile Hazine'ye ait tarım arazilerinin satışından toplam 1 milyon 32 bin hak sahibine tapuları teslim edilmiştir.
- Hazine taşınmazları üzerinde üretim yapan çiftçilerimizin tarımsal üretim desteklerinden yararlanabilmesi için ecrimisil ile kullandıkları yerlerin sözleşme ile kullanılması sağlanmış ve şimdiye kadar 80 bin çiftçi ile 1,3 milyar m^2 Hazine taşınmazı için ecrimisil olarak ödedikleri bedelin yarısı üzerinden kira sözleşmesi imzalanmıştır.
- Çiftçilerimizi desteklemek, tıbbi ve aromatik bitkilerin üretimini teşvik etmek amacıyla yaklaşık 190 milyon m^2 taşınmaz ilana çıkarılmıştır.
- Ekonomiye kazandırılmak üzere uygulayıcı kurumlara devredilen taşınmazların değeri yaklaşık 60 milyar TL olmuştur.

Yerel yönetimlere ilişkin çalışmalar kapsamında;

- Vatandaşa daha etkin, kaliteli, şeffaf ve hesap verilebilir hizmet sağlayacakları coğrafi uygulama yazılımları geliştirilmiştir. Söz konusu yazılımlar E-Belediye Bilgi Sistemi ile entegre edilmiş, böylelikle mükerrer veri üretiminin önüne geçerek, kaynak tasarrufu sağlanmıştır.
- 2022-2023 plan döneminde belediyelerde iklim değişikliği ile ilgili birimlerin kurulmasına yönelik çalışmalar sürdürülmüştür.
- Belediyeler ve bağlı idarelerin öz gelirlerinin giderlerini karşılama oranı takip edilmektedir.
- Belediye personeline Bakanlığımız ve Türkiye Belediyeler Birliğince eğitimler verilmektedir.
- Program bütçe yaklaşımının mahalli idarelerin de dâhil olduğu genel yönetim kapsamındaki diğer kamu idarelerini içerecek şekilde genişletilmesi için "Performans Esaslı Program Bütçe Sistemine Geçiş" çalışmaları yürütülmektedir.

Kurumsal kapasitenin geliştirilmesi kapsamında;

- Plan döneminde vatandaşın ihtiyaçları gözetilerek, bu ihtiyaçların hızlı, kesintisiz, güvenilir, birden fazla iletişim kanalından erişilebilir nitelikte olması, değişik hizmetlerin ve birimlerin entegrasyon sağlanmasına için çalışmalar sürdürülmüş, Bakanlık olarak e-Devlet kapısına taşınan vatandaş ve tüzel kişilik başvuru uygulama/hizmet sayısı 200'e ulaşmıştır.
- ALO 181 Çağrı Merkezi'nden yararlananların memnuniyet oranı yaklaşık %94 olarak gerçekleşmiştir.

6 Şubat 2023 Kahramanmaraş merkezli depremler kapsamında;

6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş merkezli yaşanan depremlerde 18 ilimizde 14 milyon vatandaşımız etkilenmiştir. Bu depremler 11 ilimizde büyük yıkıma neden olmuş olup 50 binden fazla vatandaşımızın hayatını kaybetmesine neden olmuştur.

- Depremin ilk gününden itibaren Bakanlığımızın tüm birimleri büyük bir özveri ve seferberlik ruhu ile görev yapmıştır. Bu bağlamda, depremden etkilenen illerdeki hasar tespit çalışmalarında yaklaşık 9.284 personel ile 6 milyon 618 bin 166 bağımsız bölümden oluşan 2 milyon 381 bin 981 binada inceleme yapılmıştır.
- Hasar tespit çalışmaları kapsamında, 680 bini konut, 115 bini ticari, 55 bini de depo, ahır vb. olmak üzere toplam 850 bin bağımsız bölümün hasar gördüğü tespit edilmiştir.
- Yapılan hasar tespit çalışmalarına göre yıkılan binaların yüzde 96.7'sinin 1999 öncesi inşa edilen yapılar olduğu, 2002'de yapılan yönetmelikteki güncellemeler ve yapı denetim sistemindeki düzenlemeler çerçevesinde yıkılan binaların sadece yüzde 3.3'ünün 1999 sonrasında inşa edildiği belirlenmiştir.
- Deprem sonrasında şehirlerimizin tarihiyle, kültürüyle, demografisiyle, sanayisiyle, altyapısıyla bir bütün olarak yeniden ihyası ve inşası için çalışmalar devam etmektedir.
- Deprem bölgesinde oluşan hasarın giderilmesi amacıyla 680 bin konut, 170 bin ahır, iş yeri, depo inşa edilecektir. Bir yıl içerisinde 311 bin konutun tamamlanarak afetzedelere teslim edilmesi planlanmaktadır.
- Deprem bölgesinde mevcut yerleşim alanlarının ve rezerv yapı alanlarının zemin etütlerinin yapılarak tüm tehlike koşullarının yansıtıldığı haritaların üretilmesi amacıyla arazinin jeolojik açıdan modelleme, araştırma, analiz ve sentezleri içeren mikrobölgeleme çalışmaları yürütülmüştür.
- Bu kapsamda, 6 şubat depremlerinden etkilenen bölgelerde Bakanlığımızca yaklaşık 73.690 hektarlık alanda 140 adet İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Ayrıca 41.103 adet alanın yer seçimi çalışmaları kapsamında yerleşime uygunluk ön değerlendirmeleri yapılmış ve 151 adet sanayi alanı için de yer seçimi çalışmaları tamamlanmıştır.
- Ayrıca, İller Bankası Genel Müdürlüğünce deprem bölgesinde şehir merkezlerinde oluşan alt yapı hasarlarının giderilmesi ve rezerv konut bölgelerinde gerekli alt yapının oluşturulması amacıyla 101 adet proje geliştirilmiş olup uygulama süreci devam etmektedir.
- Ülkemizin deprem gerçeği dikkate alındığında kentsel dönüşüm sürecinin önemi ve çalışmaların hızlandırılması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda gerek deprem bölgelerinde gerekse olası Marmara depremine hazırlık için kentsel dönüşüm sürecini hızlandırmak amacıyla Bakanlığımıza bağlı "Kentsel Dönüşüm Başkanlığı" kurulmuştur. Kentsel Dönüşüm Başkanlığı altında, Kentsel Dönüşüm Genel Müdürlüğü, Marmara Kentsel Dönüşüm Genel Müdürlüğü, Taşınmaz ve Kaynak Geliştirme Genel Müdürlüğü olmak üzere 3 ayrı ana hizmet birimi kurulmuştur.

Yaşanan bu depremler ve her geçen yıl etkisini daha yoğun bir şekilde yaşadığımız sel, heyelan ve yangın gibi küresel iklim değişikliğine bağlı afetler konusunda uluslararası iş birliğini de içerecek şekilde daha etkin bir çalışmanın gerekliliğini ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, önümüzdeki 2024-2028 plan döneminde bugünkü gerçekleşmelerin üzerine çıkarak etkinlik ve verimlilik düzeyinin daha da geliştirilmesi hedeflenmektedir.

2.3. Mevzuat Analizi

Tablo 1. *Mevzuat Analizi*

Yasal Yükümlülük	Mevcut Durum	2024	2025
1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile geniş sorumluluklar üstlenen Bakanlığımız; yeşil dönüşüm, döngüsel ekonomi, çevrenin yönetimi, tabiat varlıklarının korunması, planlama çalışmaları, güvenli yapılaşma, akıllı şehir uygulamaları ile planlı ve çevreye duyarlı şehirleşmeye ilişkin pek çok alanda gerçekleştirdiği hizmet ve faaliyetlerle çalışmalarına titizlikle ve ilgili kurumlarla koordinasyon içerisinde devam etmektedir.	- 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi - 2872 sayılı Çevre Kanunu - 3194 sayılı İmar Kanunu - 4708 sayılı Yapı Denetimi Hakkında Kanun - 5543 Sayılı İskân Kanunu - 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun - 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu - 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu - 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu - 5393 sayılı Belediye Kanunu - 5627 sayılı Enerji Verimliliği Kanunu - 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu - 6831 Orman Kanunu - 4122 Milli Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Seferberliği Kanunu - 5403 Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu - 4342 Mera Kanunu - Diğer ilgili Yönetmelik, Tebliğ ve Genelgeler	2053 Net Sıfır Emisyon Hedefi kapsamında ülkemizin yeşil kalkınmasını gerçekleştirmek üzere; Türkiye'nin Ulusal Katkı Beyanı çerçevesinde, ulusal koşullar gözetilerek sera gazı emisyonlarının azaltımı ve iklim risklerine karşı uyum eylemlerinin güçlendirilmesine ve ülkemizde yeşil dönüşümün sağlanmasına yönelik ilgili tüm paydaşlarla iş birliği içinde yol haritaları hazırlanacak, mevzuat düzenlemeleri yapılacak ve kurumlar arası eşgüdüm sağlanacaktır. 6 Şubat 2023 tarihinde Kahramanmaraş merkezli depremlerden etkilenen illerde deprem hasarlarının telafi edilmesine yönelik çalışmalarımız hız kesmeden yürütülmektedir. Afetlere karşı dayanıksız yapı stokunun yeniden inşa sürecinde hukuki dayanağı güçlendirilmiş düzenlemelerin geliştirilmesi gerekli görülmektedir.	- İklim değişikliği ile mücadelede yeşil dönüşüm ve net sıfır emisyon hedefi doğrultusunda ülkemizin hukuki altyapısının geliştirilmesi, - Atıkların kaynağında ayrı toplanması ve sıfır atık uygulamalarının yaygınlaştırılması, - Çevresel altyapı yatırımlarının özel sektörün desteği ile daha kısa sürede tamamlanması ve daha verimli bir şekilde işletilmesi sağlanarak atıksu ve atıklardan kaynaklı çevre kirliliğinin önlenmesi, - Tabiatın ve biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması, - Ağaçlandırma/bitkilendirme yoluyla iklim değişikliğiyle mücadelede kapsamında karbondioksiti emen yeni yutak alanlarının artırılması, bu konuda yapılacak çalışmaların çeşitlendirilmesi ve hayata geçirilmesi, - Ülkemizde yürürlükte olan tüm planların bütünsel olarak e-Plan Otomasyon Sistemi üzerinde yer alabilmesi ve özellikle afet durumlarında planlara erişimin hızlandırılabilmesi, - Akıllı şehirlere ilişkin ulusal standartların ve politikaların belirlenmesi, ülkede etkin ve verimli bir şekilde kullanılmasının teşvik edilmesi ve eşgüdümünün sağlanması, - İmar planlaması süreçlerinde afet risklerinin dikkate alınması, - Yapı denetim çalışmalarının etkinliğinin arttırılması, - Kentsel tasarım projelerinin niteliklerinin artırılması için süreç tanımının, araçların, yöntemlerin, ilkelerin belirlenmesi, amacıyla mevzuat düzenlemeleri yapılacaktır.

2.4. Üst Politika Belgelerinin Analizi

2.4.1. On İkinci Kalkınma Planı

1/11/2023 tarihli ve 32356 sayılı (Mükerrer) Resmî Gazete'de yayımlanan On İkinci Kalkınma Planı "Türkiye Yüzyılında çevreye duyarlı, afetlere dayanıklı, ileri teknolojiye dayalı yüksek katma değer üreten, geliri adil paylaşan, istikrarlı, güçlü ve müreffeh bir Türkiye" vizyonuyla hazırlanmıştır.

Uzun vadeli gelişme stratejisinin ilk beş yıllık dönemini kapsayacak olan On İkinci Kalkınma Planında, milletimizin temel değerlerini ve beklentilerini esas alarak ekonomik ve sosyal kalkınmayı sağlamak suretiyle ülkemizin uluslararası konumunun yükseltilmesi ve refahın artırılması amaçlanmaktadır.

Bu kapsamda, On İkinci Kalkınma Planı 5 temel eksen üzerinden hazırlanmıştır. Bunlar;

1. İstikrarlı Büyüme, Güçlü Ekonomi
2. Yeşil ve Dijital Dönüşümle Rekabetçi Üretim
3. Nitelikli İnsan, Güçlü Aile, Sağlıklı Toplum
4. Afetlere Dirençli Yaşam Alanları, Sürdürülebilir Çevre
5. Adaleti Esas Alan Demokratik İyi Yönetişimdir.

Bu eksenler dahilinde toplam 983 adet politika ve tedbir belirlenmiştir. Her bir eksende Bakanlığımızın toplam 187 adet başlıkta sorumluluk üstlendiği politika ve tedbirler bulunmakla birlikte "Afetlere Dirençli Yaşam Alanları, Sürdürülebilir Çevre" ekseni kapsamında belirlenen pek çok politika ve tedbir Bakanlığımızın doğrudan sorumluluğunda yürütülecektir.

Son dönemlerde yaşanan deprem, sel ve yangın gibi doğal afetler, On İkinci Kalkınma Planında "Afetlere Dirençli Yaşam Alanları, Sürdürülebilir Çevre" ekseninin oluşturulmasına ve bu kapsamda yeni politika ve tedbirlerin geliştirilmesini zorunlu kılmıştır.

Plan'da "Yeşil ve dijital dönüşümle rekabetçi üretim" ekseni altında başta öncelikli sektörler ile gelişme alanları olmak üzere üretimde yeşil ve dijital dönüşümün gerçekleştirilmesiyle ekonomide rekabetçilik ve verimlilik artışı sağlanarak refah artışına katkı sağlayacak politikalar yer alırken, "Afetlere dirençli yaşam alanları, sürdürülebilir çevre" ekseni altında yerleşim yerlerinin ve toplumun afetlere karşı dirençliliğinin artırılması, çevrenin korunması, şehirlerde ve kırsal alanlarda yaşam kalitesinin iyileştirilmesi ile bölgeler arası gelişmişlik farklarının azaltılmasına yönelik politikalara yer verilmiştir.

Diğer taraftan, iklim değişikliği ve uyum çalışmaları ayrı bir eksen olarak belirlenmemiş olup, tüm eksenler kapsamında dikkate alınması ve 2053 Net Sıfır Emisyon Hedefine uygun politika ve tedbirlerin tüm eksenler için belirlenmesi sağlanmıştır.

Bu kapsamda, On İkinci Kalkınma Planında yer alan politika ve tedbirler çerçevesinde Bakanlığımız Stratejik Planı'nın da aynı vizyonla ele alınmasını sağlamıştır.

Tablo 2. *On İkinci Kalkınma Planında Yer Alan İlgili Politika ve Tedbirler*

ON İKİNCİ KALKINMA PLANI			
İlgili Bölüm/Referans	**Politika ve Tedbir**	**Amaç No**	**Hedef No**
3.1.2. Yurt İçi Tasarruflar	350.1. Sorumlu tüketimin unsurları olan enerji ve su tasarrufu, atığı azaltma, dayanıklı ve sürdürülebilir ürün kullanımı, geri dönüşüm, ikinci el ürün satın alma, tamir etme, yürüyüş, bisiklet ve toplu taşıma kullanımını artırmaya yönelik tüketim davranışlarının yaygınlaştırılması sağlanacaktır.	SA 1	H 1.1
3.1.2. Yurt İçi Tasarruflar	350.2. Sürdürülebilir üretim ve tüketim davranışlarının kazandırılmasına yönelik eğitimler müfredata ve kamu kurumlan ile özel sektör bünyesindeki programlara dâhil edilecektir.	SA 1	H 1.5
3.1.3. Ödemeler Dengesi	366.4. Serbest bölgelerde yeşil dönüşümün gerçekleştirilebilmesi amacıyla yenilenebilir enerji kullanımının artırılması sağlanacaktır.	SA 1	H 1.1 H 1.2
3.1.6. Maliye Politikası	398.2. Enerji tüketiminde verimliliğin artırılması, iklim değişikliği ve çevre kirliliği ile mücadele edilmesine yönelik vergi uygulamalarına devam edilecektir.	SA 1	H 1.2
3.1.6. Maliye Politikası	402.2. Yerel yönetimlerin gelirleri içerisinde öz gelirlerinin payını artırmaları sağlanacaktır.	SA 6	H 6.3
3.1.6. Maliye Politikası	402.3. Yerel yönetimlere hizmetlerini aksatmalarına mani olmayacak şekilde borçlanma imkânı sağlanacak, mevzuat borç gelir ilişkisi sürdürülebilirliğini destekleyecek şekilde güçlendirilecektir.	SA 6	H 6.3
3.2.1. İmalat Sanayii	427.11. Sıfır kirlilik hedefine yönelik emisyonlarını azaltarak enerji ve kaynak verimli üretim yaptığını raporlayan tesislerin temiz üretim yaptıklarını gösterecek şekilde sertifikalandırılmaları sağlanacaktır.	SA 1	H 1.2 H 1.4
3.2.1.1.1. Kimya	438.4. Döngüsel ekonomiye geçiş kapsamında ürün yaşam döngüsü yöntemi yaygınlaştırılacaktır.	SA 1	H 1.1
3.2.1.1.1. Kimya	438.6. Atık yönetim süreci, kaynağında ayrıştırma aşamasından başlamak üzere kirliliği önleyecek şekilde iyileştirilecektir.	SA 1	H 1.1
3.2.I.I.6. Otomotiv	470.2. Batarya geri dönüşümü, ikincil kullanımı ve bertarafına ilişkin bir sistem oluşturulacaktır.	SA 1	H 1.1
3.2.2.1. Tarım ve Gıda	501.3. Konut ve iş yerlerinde ahşap kullanımı yaygınlaştırılacaktır.	SA 5	H 5.1 H 5.2
3.2.2.2. Enerji	508.1. Kamu binalarının daha verimli hale getirilmesine yönelik uygulamalara devam edilecektir.	SA 5	H 5.2
3.2.2.2. Enerji	508.2. Binaların enerji dönüşümünün hızlandırılması amacıyla yenilenebilir enerjiyle desteklenen enerji verimli binaların yaygınlaştırılması sağlanacak ve buna yönelik düzenlemeler geliştirilecektir.	SA 5	H 5.1 H 5.2
3.2.2.2. Enerji	511.2. Meskenlerde yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının artırılmasına yönelik potansiyel belirlenecek, fayda-maliyet etkinliğini de içerecek şekilde atılacak adımların tespit edilmesine yönelik yol haritası oluşturulacak ve uygulamaya geçirilecektir.	SA 5	H 5.1
3.2.2.2. Enerji	517.1. Kullanım ömrü tamamlanan güneş paneli ve batarya gibi ekipmanların çevreye olumsuz etkilerinin azaltılabilmesi ve döngüsel ekonomiye geçişin sağlanması amacıyla geri dönüşüm tesisleri yaygınlaştırılacaktır.	SA 1	H 1.1
3.2.3.2. İş ve Yatırım Ortamı	536.2. Yatırımlara ilişkin izin, onay, ruhsat, belge güncellemesi gibi süreçlerin çevrimiçi platforma taşınması sağlanacaktır.	SA 2	H 2.2

ON İKİNCİ KALKINMA PLANI			
İlgili Bölüm/Referans	**Politika ve Tedbir**	**Amaç No**	**Hedef No**
3.2.3.2. İş ve Yatırım Ortamı	537.1. Yatırımlar için ayrılabilecek Hazine arazileri ülkemizin uzun dönemli yatırım ihtiyaçları çerçevesinde çevresel ve sosyal etkiler ile lojistik gereksinimler dikkate alınarak bölgesel ve sektörel bazda belirlenecektir.	SA 2	H 2.2
3.2.3.2. İş ve Yatırım Ortamı	537.3. Yatırım yeri tahsisinin üst ölçekli planlar ve bölgesel kalkınmayla ilişkilendirilerek gerçekleştirilmesi sağlanacaktır.	SA 4	H 4.5
3.2.3.2. İş ve Yatırım Ortamı	537.4. Yatırımcıların alternatif yatırım yeri bilgisine daha kolay ulaşabilmesine imkân sağlayacak dijital ortamlar oluşturulacaktır.	SA 6	H 6.2
3.2.3.8. Lojistik ve Ulaştırma	605.2. Deprem riski yüksek bölgeler başta olmak üzere afetlere dirençli bir kentsel planlamanın oluşturulabilmesi için ulaştırma planlarının şehirlerin mekânsal kurgusuna yönelik kararlarla uyumlu şekilde yapılması sağlanacaktır.	SA 4	H 4.4 H 4.5
3.2.3.11. İnşaat, Mühendislik-Mimarlık, Teknik Müşavirlik ve Müteahhitlik Hizmetleri	633.1. Düşük karbonlu yapı malzemelerinin rekabetçi maliyetlerle üretilebilmesi için güçlü ve entegre tedarik zincirleri oluşturulacaktır.	SA 5	H 5.3
3.2.3.11. İnşaat, Mühendislik-Mimarlık, Teknik Müşavirlik ve Müteahhitlik Hizmetleri	633.3. İnşaat sektöründe sürdürülebilirliğin sağlanması amacıyla ihtiyaç analizi yapılarak gerekli mevzuat çalışmaları yapılacaktır.	SA 5	H 5.3
3.2.3.11. İnşaat, Mühendislik-Mimarlık, Teknik Müşavirlik ve Müteahhitlik Hizmetleri	633.4. Geri dönüştürülebilir yapı malzemesi ve çevreye duyarlı inşaat teknolojilerinin kullanılmasını özendirmek ve yaygınlaştırmak amacıyla düzenlemeler yapılacaktır.	SA 5	H 5.3
3.2.3.11. İnşaat, Mühendislik-Mimarlık, Teknik Müşavirlik ve Müteahhitlik Hizmetleri	633.5. Mevcut bina stokunun enerji performansının iyileştirilmesi için finansal ve teknik teşvik araçları geliştirilecektir.	SA 5	H 5.1
3.2.3.11. İnşaat, Mühendislik-Mimarlık, Teknik Müşavirlik ve Müteahhitlik Hizmetleri	633.7. Yapı sahiplerinin enerji verimliliğini içerecek şekilde bina performansını takip edebilmelerine olanak sağlayan akıllı bina tasarımları yaygınlaştırılacaktır.	SA 5 SA 6	H 5.1 H 6.1
3.2.3.11. İnşaat, Mühendislik-Mimarlık, Teknik Müşavirlik ve Müteahhitlik Hizmetleri	633.8. Binalarda yenilenebilir enerji kullanım oranları artırılarak enerji verimliliği yüksek binalar yaygınlaştırılacaktır.	SA 5	H 5.1
3.2.3.11. İnşaat, Mühendislik-Mimarlık, Teknik Müşavirlik ve Müteahhitlik Hizmetleri	633.9. Neredeyse Sıfır Enerjili Bina (nSEB) kriterleri iyileştirilecek ve geliştirilecektir.	SA 5	H 5.1
3.2.3.11. İnşaat, Mühendislik-Mimarlık, Teknik Müşavirlik ve Müteahhitlik Hizmetleri	633.10. nSEB uygulamaları hakkında toplumsal farkındalık oluşturulacaktır.	SA 5	H 5.1
3.2.3.11. İnşaat, Mühendislik-Mimarlık, Teknik Müşavirlik ve Müteahhitlik Hizmetleri	633.11. Yeşil binalar ile yeşil yerleşmelerin sertifikalandırılmasına yönelik Ulusal Yeşil Sertifika Sistemi yaygınlaştırılacaktır.	SA 5	H 5.1
3.2.3.11. İnşaat, Mühendislik-Mimarlık, Teknik Müşavirlik ve Müteahhitlik Hizmetleri	633.12. Ulusal Yeşil Bina Sertifika Sistemi (Yes-TR) uluslararası kullanıma uygun hale getirilecektir.	SA 5	H 5.1
3.2.3.11. İnşaat, Mühendislik-Mimarlık, Teknik Müşavirlik ve Müteahhitlik Hizmetleri	634.1. Ahşap binaların tasarım esaslarına yönelik mevzuat çalışması yapılacak, uygulama kılavuzu hazırlanacaktır.	SA 5	H 5.1

ON İKİNCİ KALKINMA PLANI			
İlgili Bölüm/Referans	**Politika ve Tedbir**	**Amaç No**	**Hedef No**
3.2.3.11. İnşaat, Mühendislik-Mimarlık, Teknik Müşavirlik ve Müteahhitlik Hizmetleri	635.1. Yaşam döngüsü analizleri ve sürdürülebilirlik konularında dijital dönüşüme uygun yazılım sektörünün gelişimine destek olunacaktır.	SA 6	H 6.1 H 6.2
3.2.3.11. İnşaat, Mühendislik-Mimarlık, Teknik Müşavirlik ve Müteahhitlik Hizmetleri	635.2. Yaşam döngüsü analizlerine dayalı sürdürülebilir bina tasarım yöntemlerinin kullanılabilmesine ilişkin kapasite oluşturulacaktır.	SA 6	H 6.1 H 6.2
3.2.3.11. İnşaat, Mühendislik-Mimarlık, Teknik Müşavirlik ve Müteahhitlik Hizmetleri	637.1. Başta kamu alımları olmak üzere yapı bilgi modellemesi, yaşam döngüsü analizi gibi dijital tasarım ilkeleri kademeli şekilde zorunlu hale getirilecektir.	SA 5 SA 6	H 5.3 H 6.1
3.2.3.11. İnşaat, Mühendislik-Mimarlık, Teknik Müşavirlik ve Müteahhitlik Hizmetleri	637.3. Nesnelerin internetini kullanan teknolojilerin inşaatlara entegre edilmesi teşvik edilecektir.	SA 6	H 6.1
3.2.3.11. İnşaat, Mühendislik-Mimarlık, Teknik Müşavirlik ve Müteahhitlik Hizmetleri	638.1. Yapı denetim mevzuatı sektördeki tüm paydaşların görüşü alınarak güncellenecektir.	SA 4	H 4.3
3.2.3.11. İnşaat, Mühendislik-Mimarlık, Teknik Müşavirlik ve Müteahhitlik Hizmetleri	638.2. Yapı denetimi sürecinde gerekli teknik bilgi ve donanıma sahip mühendislik hizmeti verilebilmesi için saha tecrübesini ve sürekli meslek içi eğitimi dikkate alan yetkin/uzman bir mühendislik sisteminin oluşturulması sağlanacaktır.	SA 4	H 4.3
3.2.3.11. İnşaat, Mühendislik-Mimarlık, Teknik Müşavirlik ve Müteahhitlik Hizmetleri	638.3. Binaların performans seviyelerine göre periyodik olarak muayene ve denetiminin yapılmasına ilişkin mevzuatın geliştirilmesi ve belirlenen alanlardaki binaların yapısal muayene sonucunda performans seviyesinin basitleştirilmiş yöntemlerle belirlenmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.	SA 5	H 5.1
3.2.3.11. İnşaat, Mühendislik-Mimarlık, Teknik Müşavirlik ve Müteahhitlik Hizmetleri	639.2. İnşaat sektörü çalışanlarının dijitalleşme, döngüsel ekonomi ve enerji verimliliği gibi yeni alanlardaki bilgi ve becerileri hayat boyu öğrenme yaklaşımıyla geliştirilecektir.	SA 1	H 1.5
3.3.13. Nüfus ve Yaşlanma	806.1. Yaşlı dostu ve erişilebilir konut tanımına ilişkin standartlar belirlenecek ve konut tasarımları bu standartlara uygun yapılacaktır.	SA 4 SA 5	H 4.1 H 5.3
3.3.13. Nüfus ve Yaşlanma	806.2. Mevcut konut stoku yaşlı nüfusun ihtiyaçlarına uygun hale getirilecektir.	SA 4 SA 5	H 4.6 H 5.3
3.3.13. Nüfus ve Yaşlanma	806.3. Yaşlı dostu ve erişilebilir kentler tasarlanacaktır.	SA 4	H 4.5
3.4.1. Afet Yönetimi	829.2. Afet tehlike ve riskleri mekânsal planlama aşamasında öncelikli olarak dikkate alınacak ve uygulamaların iyileştirilmesi için denetim ve yaptırım mekanizmaları güçlendirilecektir.	SA 4	H 4.4
3.4.1. Afet Yönetimi	829.3. Afet riski yüksek alanlar öncelikli olmak üzere afet risklerinin belirlenmesine yönelik mikro bölgeleme çalışmaları yapılacak ve imar planlaması süreçlerinde afet risklerinin dikkate alınması için mevzuat güncellenecektir.	SA 4	H 4.4
3.4.1. Afet Yönetimi	831.1. Afetlere ilişkin veriler yeterli detayda üretilecek, bütünleşik afet yönetiminin tüm aşamalarına ilişkin planlamalarda kullanılacaktır.	SA 4	H 4.4

ON İKİNCİ KALKINMA PLANI			
İlgili Bölüm/Referans	**Politika ve Tedbir**	**Amaç No**	**Hedef No**
3.4.1. Afet Yönetimi	831.5. Afetlere hazırlık ve afet sonrası müdahalede kritik önemi haiz yapı türleri izlenerek gerekli önlemlerin alınması sağlanacak, yapı sağlığı izleme sistemlerinin kurulumu ülke genelinde yaygınlaştırılacaktır.	SA 4	H 4.4
3.4.1. Afet Yönetimi	832.1. Ulusal ölçekte kritik altyapı ve üst yapılar türlerine göre sınıflandırılarak çoklu afet tehlikelerine göre risk değerlendirmesi yapılacak ve gerekli olanlar güçlendirilecektir.	SA 4	H 4.4
3.4.1. Afet Yönetimi	832.2. Afetlere dayanıklı yapılaşmaya yönelik mevzuat gözden geçirilecek, yeni yapılan tüm alt ve üst yapılarda çoklu afet tehlikeleri dikkate alınacaktır.	SA 4	H 4.4
3.4.1. Afet Yönetimi	832.3. Altyapıların çoklu afet tehlikelerine karşı korunması için düzenli bakım ve onarımı yapılacaktır.	SA 4	H 4.4
3.4.1. Afet Yönetimi	832.4. Eğitim ve sağlık başta olmak üzere kamu hizmetlerinin sunulduğu yapıların afet ve olağanüstü durumlara karşı hazırlık durumu güçlendirilecektir.	SA 4	H 4.4
3.4.1. Afet Yönetimi	833.6. Aşırı hava olayları, çölleşme, erozyon, su ve toprak koruma hususunda eğitim ve farkındalık çalışmalarıyla iklim değişikliğine karşı direncin artırılması sağlanacaktır.	SA 3	H 3
3.4.1. Afet Yönetimi	833.7. Afet risklerinin azaltılması kapsamında doğa temelli çözümler ve yeşil altyapı imkânları değerlendirilecek ve azami ölçüde kullanılacaktır.	SA 1	H 1.1
3.4.1. Afet Yönetimi	837.1 Yeniden yapılanma çalışmaları kapsamında deprem bölgesindeki altyapıların afetlere karşı dayanıklılığı artırılacak, bölgenin sağlıklı ve dirençli dokusunun oluşmasına katkı sağlanırken aynı zamanda yeniden imar çalışmaları çerçevesinde yeşil dönüşümü teşvik edecek ve enerji verimliliğini artıracak yatırımlar desteklenecektir.	SA 1 SA 4 SA 5	H 1.2 H 4.4 H 5.1
3.4.1. Afet Yönetimi	837.2. Deprem bölgesindeki altyapıların afetlere karşı dayanıklılığı artırılarak iyileştirilmesi için ayrılan finansman kaynakları çeşitlendirilecektir.	SA 1	H 1.1
3.4.2. Kentsel Dönüşüm	843.2. Mekânsal planlama ve kentsel dönüşüm uygulamaları bütünleşik bir şekilde ele alınacaktır.	SA 4	H 4.5
3.4.3. Şehirleşme	851.1. Mekânsal planların yapımında ve uygulanmasında dirençliliğin sağlanmasına yönelik önlem ve kriterler belirlenerek yerleşme ve yapılaşma koşullarına ilişkin mevzuat yeniden düzenlenecektir.	SA 4	H 4.4 H 4.5
3.4.3. Şehirleşme	851.2. Mekânsal planların yapımında afet, tehlike, risk ve dirençliliğe yönelik analizlerinin yapılmasında kullanılacak veri ve bilgi sistemi altyapısı geliştirilecektir.	SA 4	H 4.4
3.4.3. Şehirleşme	851.3. Kentsel dirençliliği artırmaya yönelik analizler kullanılarak sakınım önlem ve risk azaltmaya ilişkin çalışmalar yürütülecektir.	SA 4	H 4.4
3.4.3. Şehirleşme	851.4. 1/1000 ölçekli aktif fay haritaları hazırlanarak, fay sakınım hattı kriterler çerçevesinde belirlenecektir.	SA 4	H 4.4
3.4.3. Şehirleşme	851.5. Mekânsal planlama anlayışının sürdürülebilirlik ve dirençlilik ilkeleri çerçevesinde geliştirilebilmesi için kurumsal, teknik ve beşeri kapasite geliştirilecektir.	SA 4	H 4.5
3.4.3. Şehirleşme	851.6. Teknik ve sosyal altyapı alan standartları; yerleşimlerin coğrafi, demografik, kültürel ve sosyal özellikleri ve ihtiyaçları ile kapsayıcılık ilkesi çerçevesinde yerel yönetimlerle iş birliği içerisinde geliştirilecektir.	SA 6	H 6.3

ON İKİNCİ KALKINMA PLANI			
İlgili Bölüm/Referans	**Politika ve Tedbir**	**Amaç No**	**Hedef No**
3.4.3. Şehirleşme	851.7. Şehirlerde yeşil alanlar şehir büyüklüğü, nüfus yoğunluğu, erişilebilirliği ile iklim ve coğrafyaya göre belirlenen tasarım kriterleri gözetilerek yeşil şehir vizyonu çerçevesinde bütüncül bir yaklaşımla planlanarak artırılacak, bu kriterler doğrultusunda tüm illerde millet bahçesi çalışmaları sürdürülecektir.	SA 3	H 3.4
3.4.3. Şehirleşme	852.1. Planlama sürecinde vatandaş odaklı etkili katılım mekanizmaları oluşturulacak, izleme ve denetleme süreçleri geliştirilecek ve mevzuat bu kapsamda güncellenecektir.	SA 4	H 4.5
3.4.3. Şehirleşme	852.2. İmar uygulamalarında vatandaş katılımı ile şeffaflık ve hakkaniyet ilkelerini esas alan yeni imar uygulama yöntemleri geliştirilecektir.	SA 4	H 4.5
3.4.3. Şehirleşme	853.1. Şehirlerimizin özgün tarihi mimarisini, yere özgü anlam ve kimliğini ön plana çıkaran nitelikli kentsel tasarım anlayışının geliştirilmesine ilişkin mevzuat çalışması yapılacaktır.	SA 4	H 4.5
3.4.3. Şehirleşme	853.2. Her şehrin özgün karakterini, medeniyet birikimini gözeten insan odaklı, akıllı, yeşil, güvenli, iklim dirençli ve kimlikli şehir öğelerinin kullanımı yaygınlaştırılacaktır.	SA 4	H 4.4 H 4.5
3.4.3. Şehirleşme	854.1. Kentsel yaşam kalitesinin ölçülmesine ilişkin kriterler uluslararası göstergeler dikkate alınarak geliştirilecek, ölçüm ve izlemeye yönelik mekanizma oluşturulacaktır.	SA 4	H 4.5
3.4.3. Şehirleşme	855.1. Yeni yerleşim alanlarının, yıkıma uğramış mevcut kent merkezleriyle ekonomi, toplum, tarih, kültür ve çevre ilişkisinin kurulmasını sağlamak üzere mevcut mekânsal planlar revize edilecektir.	SA 4	H 4.5
3.4.3. Şehirleşme	855.3. Şehir merkezlerinde depremden hasar görmüş sembolik ve manevi değeri yüksek tarihi kültürel mirasın korunması ve onarımı sağlanacak, kent kültürünü yaşatan ve toplumun hatıralarının biriktiği alanlar aslına uygun olarak yeniden inşa edilecektir.	SA 4	H 4.5
3.4.3. Şehirleşme	856.1. Harita ve veri üretimi için kentsel alanlardaki konum hassasiyet altyapısı geliştirilecektir.	SA 4	H 4.5
3.4.3. Şehirleşme	857.1. Yerel yönetimlerin akıllı şehir uygulamalarını hayata geçirme kapasiteleri artırılacaktır.	SA 6	H 6.1
3.4.3. Şehirleşme	857.2. Yerel ihtiyaçlara göre belirlenen öncelikler ve geliştirilen standartlar çerçevesinde yerel yönetimlerde akıllı şehir uygulamaları yaygınlaştırılacak, yerli ürün ve teknoloji oranları kaynak tahsisinde dikkate alınacaktır.	SA 6	H 6.1
3.4.3. Şehirleşme	860.1. Mekânsal plan verilerinin arşivlenmesi, düzenlenmesi, sorgulanması, analiz edilmesi ve sunulması çalışmaları tamamlanacaktır.	SA 4	H 4.4 H 4.5
3.4.3. Şehirleşme	860.2. Kent sorunlarına yönelik yaygınlaştırılabilir yenilikçi çözümlerin geliştirilmesi için kentsel hizmetlerde bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımı artırılacak, özellikle afete dirençli şehirleşmenin sağlanmasına yönelik mekânsal analiz altyapısı güçlendirilerek Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi geliştirilecektir.	SA 6	H 6.1 H 6.2
3.4.3. Şehirleşme	860.3. Mekânsal planlamada kullanılan bilgi sistemlerine ilişkin beşeri ve teknik kapasite geliştirilecektir.	SA 4	H 4.4 H 4.5
3.4.4. Konut	862.3. Afetler sonrasında acil barınma ihtiyacını ivedilikle karşılamak için gerçekleştirilen ve imar mevzuatını değiştiren düzenlemeler, sürdürülebilir konut çevresi, uygulamada etkinlik, afetlere karşı risk azaltma ve dirençlilik, eskisinden daha sağlam inşa prensipleri doğrultusunda yeniden gözden geçirilecektir.	SA 4 SA 5	H 4.4 H 4.5 H 5.3

ON İKİNCİ KALKINMA PLANI			
İlgili Bölüm/Referans	**Politika ve Tedbir**	**Amaç No**	**Hedef No**
3.4.5. Çevrenin Korunması	866.1. Sürdürülebilir tüketim ve üretime ilişkin mevcut en iyi çevresel uygulamaların yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalar yürütülecektir.	SA 1	H 1.1
3.4.5. Çevrenin Korunması	866.2. Hammadde tedariki, üretim, tüketim ve atık yönetimi süreçlerinin uluslararası standartlara uyumu için mevzuat çalışmaları tamamlanacaktır.	SA 1	H 1.1
3.4.5. Çevrenin Korunması	866.3. Tüm atıkların insan sağlığına ve çevreye olan zararlı etkilerinin en aza indirilebilmesi için havaya, suya ve toprağa salınımına ilişkin gerekli tedbirler alınacaktır.	SA 1	H 1.1 H 1.2 H 1.3
3.4.5. Çevrenin Korunması	866.4. Deniz çöplerine sebep olan atıkların kaynağında önlenmesi ve mevcut deniz çöplerinin deniz çevresine zararının engellenmesi amacıyla çalışmalar yürütülecektir.	SA 1	H 1.3
3.4.5. Çevrenin Korunması	866.5. Çevre etiketi sistemi yaygınlaştırılacak, çevre dostu ürün ve hizmetlerin rekabet gücü artırılacaktır.	SA 2	H 2.1
3.4.5. Çevrenin Korunması	866.6. Yeşil kamu alımları stratejileri geliştirilecek, alternatif satın alma kriterleri belirlenerek karbon ayak izinin düşürülmesi sağlanacaktır.	SA 1	H 1.2
3.4.5. Çevrenin Korunması	867.1. Bütüncül kimyasallar yönetimiyle yaşam döngüsü boyunca kimyasalların insan sağlığı ve çevreye olan olumsuz etkilerinin en aza indirilmesi sağlanacaktır.	SA 1	H 1.4
3.4.5. Çevrenin Korunması	868.1. Tüm paydaşlara yönelik eğitim, bilinçlendirme ve kapasite geliştirme faaliyetleri yaygınlaştırılacaktır.	SA 1	H 1.5
3.4.5. Çevrenin Korunması	870.1. Ülkemizin özgün ihtiyaçlarını gözeten ve uluslararası standartlarla uyumlu çevresel olarak sürdürülebilir bir iktisadi faaliyetin taşıması gereken nitelikleri belirleyen bir ulusal sınıflandırma sistemi oluşturulacaktır.	SA 1	H 1.1
3.4.5. Çevrenin Korunması	871.2. Tüm alıcı ortamlardaki çevresel izleme verilerinin değerlendirilmesi ve yönetimine yönelik altyapı geliştirilecektir.	SA 1	H 1.4
3.4.5. Çevrenin Korunması	872.1. Karasal ve denizel korunan alanlar artırılacak, karbon yutak alanları genişletilecektir.	SA 3	H 3.3
3.4.5. Çevrenin Korunması	872.2. Ekolojik sürekliliği, ekosistem bütünlüğünü ve biyolojik çeşitliliği korumaya yönelik canlıların barınma ve beslenme amacıyla kullanabileceği korunan alanlar ve doğal yaşamı destekleyen diğer alanlar arasında bağlantıyı sağlayan ekolojik koridorlar belirlenecektir.	SA 3	H 3.1
3.4.5. Çevrenin Korunması	872.3. Alanların etkin bir şekilde korunması ve yönetilmesi amacıyla korunan alanlar için planlama, projelendirme ve uygulama çalışmaları yürütülecektir.	SA 3	H 3.1 H 3.2
3.4.5. Çevrenin Korunması	872.4. Tahrip olmuş ekosistemlerin iyileştirilmesine yönelik çabalar artırılacaktır.	SA 3	H 3.3
3.4.5. Çevrenin Korunması	872.6. İklim değişikliğinin biyolojik çeşitlilik, ekosistem hizmetleri ve arazi tahribatı üzerindeki etkilerinin belirlenebilmesi için araştırma, izleme ve değerlendirme faaliyetleri sürdürülecektir.	SA 3	H 3.1 H 3.3
3.4.5. Çevrenin Korunması	873.1. Sanayi, enerji ve ulaştırma sektörlerinden kaynaklanan hava kirliliğinin önlenmesi ve kalitesinin iyileştirilmesine yönelik hava kalitesi yönetim uygulamaları etkinleştirilecek ve emisyonların kontrolü sağlanacaktır.	SA 1	H 1.2 H 1.4
3.4.5. Çevrenin Korunması	873.2. Hava kalitesi izlenmesine yönelik altyapı güçlendirilecek, bilgi ve iletişim teknolojileri kullanılarak envanter ve modellemeye yönelik kapasite geliştirilecek ve araştırmalar yapılacaktır.	SA 1	H 1.4
3.4.6. Kentsel Altyapı	877.1. İklim değişikliğiyle ilgili çevresel faktörlerin su kaynakları üzerindeki etkileri izlenecektir.	SA 3	H 3.2

ON İKİNCİ KALKINMA PLANI			
İlgili Bölüm/Referans	**Politika ve Tedbir**	**Amaç No**	**Hedef No**
3.4.6. Kentsel Altyapı	877.2. Türkiye genelinde iklim değişikliğinin su kaynaklarına etkileri güncel veri setleri ve senaryolar kullanılarak belirlenecektir.	SA 3	H 3.2 H 3.3
3.4.6. Kentsel Altyapı	878.6. Atıksu arıtma tesislerinin yapımı ve işletilmesinde denetim, teknik bilgi ve kapasite eksikliği gibi mevcut engellerin giderilmesine yönelik çalışmalar hızlandırılacak, standartlara uygun işletilmesine ilişkin destek mekanizmaları ve atıksu arıtma tesisi çamuru bertarafı kapsamında alternatif sistemler geliştirilecektir.	SA 1	H 1.1
3.4.6. Kentsel Altyapı	878.8. Döngüsel ekonomi kriterleri de dikkate alınarak ülkemize özgü atıksu arıtma tesisi tasarım normları ve kriterleri belirlenecek, tasarım yazılımı geliştirilecektir.	SA 1	H 1.1
3.4.6. Kentsel Altyapı	880.5. Deniz suyunun arıtılması, yağmur suyu hasadı ve gri suyun yeniden kullanımı gibi hususlarda mevzuat altyapısı geliştirilecektir.	SA 1	H 1.1
3.4.6. Kentsel Altyapı	881.1. Ulusal Döngüsel Ekonomi Eylem Planı hazırlanacaktır.	SA 1	H 1.1
3.4.6. Kentsel Altyapı	881.2. Atık yönetiminin her alanında veri tabanı oluşturulacak, izleme sistemi geliştirilecek ve çevrimiçi veri giriş sistemlerinin uyumu sağlanacaktır.	SA 1	H 1.4
3.4.6. Kentsel Altyapı	881.3. Döngüsel ekonomiye geçiş kapsamında atık yönetimine ilişkin beşeri ve teknik kapasitenin oluşturulması amacıyla programlar düzenlenecektir.	SA 1	H 1.1
3.4.6. Kentsel Altyapı	881.4. Geri kazanılmış ikincil ürüne ait teknik standartlar geliştirilecek, teşvik ve yönlendirme mevzuatı iyileştirilecektir.	SA 1	H 1.1
3.4.6. Kentsel Altyapı	882.1. "Sıfır Atık Projesi" kapsamında eğitim farkındalık faaliyetleri gerçekleştirilecek ve eğitimin tüm kademelerinde sıfır atık uygulamaları yürütülecektir.	SA 1	H 1.5
3.4.6. Kentsel Altyapı	883.1. Yerel yönetimlerin finanse etmekte zorlandıkları katı atık yönetim projelerini desteklemek amacıyla yürütülen "Katı Atık Programı"nın yaygınlaştırılması sağlanacaktır.	SA 1	H 1.1
3.4.6. Kentsel Altyapı	884.1. Ulaşım planlarının mekânsal ve tematik planlarla eşgüdümünü sağlamaya yönelik mevzuat düzenlemeleri yapılacaktır.	SA 4	H 4.5
3.4.6. Kentsel Altyapı	885.3. Yaya trafiğinin kesintisiz hale getirilmesini gözetecek şekilde yaya yolları ve kaldırımlara ilişkin standartlar güncellenecek, kent merkezlerinde tarihi ve kültürel cazibe noktaları ile alışveriş bölgelerinde motorlu taşıtlardan arındırılmış yaya bölgeleri oluşturulmaya devam edilecektir.	SA 4 SA 5	H 4.5 H 5.3
3.4.8. Kırsal Kalkınma	896.1. Kır ve kentin etkileşimini sağlayan ulaşım, iletişim ve enerji altyapısı güçlendirilecek, Köylerin Altyapısının Desteklenmesi Projesi (KÖYDES) kapsamında köylerde ulaşım, kanalizasyon, içme suyu ve atık su altyapısının iyileştirilmesi sağlanacak, suyun etkin kullanılmasına yönelik proje ve uygulamalar sürdürülecektir.	SA 6	H 6.3
3.4.8. Kırsal Kalkınma	896.2. Kahramanmaraş ve Hatay merkezli depremlerden etkilenen kırsal alanlarda coğrafi, sosyal ve kültürel koşulları dikkate alan güvenli yerleşim alanları oluşturulacaktır.	SA 4	H 4.1
3.4.8. Kırsal Kalkınma	896.3. Kamulaştırma yapılan yerlerin iskânında yerleşim yeri seçiminde kamu harcamalarını asgariye indirmeye yönelik tedbirler alınacak ve hak sahipliğine ilişkin iskân mevzuatında düzenleme yapılacaktır.	SA 4	H 4.2
3.4.8. Kırsal Kalkınma	899.2. Kırsal toplumun çevreye olan duyarlılığının artırılmasına yönelik bilinçlendirme çalışmaları yürütülecektir.	SA 1	H 1.5

ON İKİNCİ KALKINMA PLANI			
İlgili Bölüm/Referans	**Politika ve Tedbir**	**Amaç No**	**Hedef No**
3.4.8. Kırsal Kalkınma	899.3. Kır ve kentin eşgüdümünü sağlayacak her türlü altyapı iyileştirme çalışmalarında çevresel etkiler gözetilecek, emisyonu azaltıcı alternatiflere ve teknolojik yeniliklere öncelik verilecektir.	SA 1	H 1.1
3.5.4. Kamuda Stratejik Yönetim	942.1. Kamu idarelerinde stratejik yönetime ilişkin idari ve beşeri kapasiteyi geliştirmeye yönelik eğitim programları tasarlanacaktır.	SA 7	H 7.3
3.5.4. Kamuda Stratejik Yönetim	943.1. Kamu idarelerinde iç kontrol sistemlerinin ve iç denetim uygulamalarının etkinliğini artırmaya yönelik eğitim ve rehberlik faaliyetleri yoluyla kurumsal kapasite geliştirilecektir.	SA 7	H 7.3
3.5.4. Kamuda Stratejik Yönetim	943.2. İç kontrol uygulamalarının güçlendirilmesine yönelik kamu idarelerinin iç kontrol sistemlerinin izlenmesi ve değerlendirilmesi çalışmaları yaygınlaştırılacaktır.	SA 7	H 7.3
3.5.4. Kamuda Stratejik Yönetim	943.3. Kamu idarelerindeki iç denetçi sayısı artırılacaktır.	SA 7	H 7.1
3.5.4. Kamuda Stratejik Yönetim	943.4. Kamu idarelerinde yürütülen iç denetim faaliyetlerine yönelik İç Denetim Kalite Güvence ve Geliştirme Programı uygulamaları yaygınlaştırılacaktır.	SA 7	H 7.1
3.5.4. Kamuda Stratejik Yönetim	943.5. İç Denetim Koordinasyon Kurulu ile kamu idarelerinin iç denetim birimlerinin idari kapasiteleri güçlendirilecektir.	SA 7	H 7.1
3.5.5. Kamuda Düzenleyici Etki Analizi	949.1. Kamu idarelerindeki düzenleyici etki analizi yapmaya yönelik idari yapı güçlendirilecek ve kurumsal kapasite artırılacaktır.	SA 7	H 7.3
3.5.5. Kamuda Düzenleyici Etki Analizi	949.2. Düzenleyici etki analizine ilişkin mevzuat, rehber ve yönlendirici dokümanlar uygulama tecrübeleri de dikkate alınarak bütüncül bir anlayışla gözden geçirilecek ve güncellenecektir.	SA 7	H 7.3
3.5.5. Kamuda Düzenleyici Etki Analizi	949.3. Düzenleyici etki analizi konusunda uygulama tecrübesi ile iyileştirilebilecek hususlardan faydalanılmasını teminen yıllık değerlendirme raporları hazırlanacaktır.	SA 7	H 7.3
3.5.5. Kamuda Düzenleyici Etki Analizi	949.4. Düzenleyici etki analizi konusunda farkındalığı artırmaya yönelik çalışmalar yürütülecektir.	SA 7	H 7.3
3.5.5. Kamuda Düzenleyici Etki Analizi	949.5. Düzenleyici etki analizine ilişkin idari ve beşeri kapasiteyi geliştirmeye yönelik eğitim programlan uygulanacaktır.	SA 7	H 7.3
3.5.5. Kamuda Düzenleyici Etki Analizi	949.6. Düzenleyici etki analizi kapsamında paydaş tespitinin etkin yapılması ve ilgili tarafların politika yapma süreçlerine katkılarının alınması sağlanacaktır.	SA 7	H 7.3
3.5.6. Yerel Yönetimler	951.1. Yerel yönetimlerin hizmetlerinin idari, mali ve teknik asgari standartları tespit edilecektir.	SA 6	H 6.3
3.5.6. Yerel Yönetimler	951.2. Standartların uygulanması ve denetlenmesine yönelik mevzuat düzenlemesi yapılacaktır.	SA 6	H 6.3
3.5.6. Yerel Yönetimler	952.1. Yerel yönetimlerde çalışan personelin niteliğini artırmaya yönelik eğitimler verilecektir.	SA 6	H 6.3
3.5.6. Yerel Yönetimler	952.2. Yerel yönetimlerdeki iyi uygulama örneklerinin yer aldığı bir platform oluşturulacaktır.	SA 6	H 6.1
3.5.6. Yerel Yönetimler	953.1. Kent konseylerinin etkinleştirilmesi sağlanacaktır.	SA 6	H 6.3
3.5.6. Yerel Yönetimler	953.2. Kadın, genç, yaşlı ve engellilerin yerel yönetimlerdeki temsil ve karar alma süreçlerine katılım mekanizmaları güçlendirilecektir.	SA 6	H 6.3
3.5.6. Yerel Yönetimler	953.3. Muhtarların kent yönetimlerinin karar alma süreçlerine katkısı artırılacaktır.	SA 6	H 6.3
3.5.6. Yerel Yönetimler	954.1. Yerel yönetimlerin en uygun hizmet ve coğrafi alan büyüklüğü tespit edilerek yeniden yapılandırılmasına ilişkin modelleme ve mevzuat çalışması yapılacaktır.	SA 6	H 6.3

ON İKİNCİ KALKINMA PLANI			
İlgili Bölüm/Referans	**Politika ve Tedbir**	**Amaç No**	**Hedef No**
3.5.6. Yerel Yönetimler	954.2. Büyükşehir belediyeleriyle büyükşehir ilçe belediyeleri arasında koordinasyon eksikliği nedeniyle ortaya çıkan hizmet aksamalarının giderilmesi için gerekli çalışmalar yürütülecektir.	SA 6	H 6.3
3.5.6. Yerel Yönetimler	955.1. Yerel yönetim altyapı tesisleri yapımında teknoloji ve yer seçimi ile inşa süreçlerinde afet risklerinin dikkate alınmasını sağlayacak mevzuat hazırlanacaktır.	SA 6	H 6.3
3.5.6. Yerel Yönetimler	955.2. Yerel yönetimlerin afetlerle ve iklim değişikliği ile daha etkin mücadele edebilmesi amacıyla finansal destek mekanizmaları oluşturulacaktır.	SA 6	H 6.3
3.5.6. Yerel Yönetimler	955.3. İtfaiye ve zabıta hizmetlerinin afetlerle mücadele kapasitesinin geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.	SA 6	H 6.3
3.5.6. Yerel Yönetimler	956.1. Yerel yönetimlerin üretim ve pazarlamaya yönelik kuracağı yapılara destek sağlanacaktır.	SA 6	H 6.1
3.5.8. Dijital Devlet	963.4. Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi altyapısı güçlendirilecek ve e-Devlet Kapısıyla bütünleşmesi sağlanacaktır.	SA 6	H 6.2
3.5.8. Dijital Devlet	964.5. Kamu bilgi teknolojileri denetim süreçlerinde iç kontrol ve iç denetim etkinleştirilecektir.	SA 6	H 6.2

2.4.2. Orta Vadeli Program

06/09/2023 tarihli ve 32301 sayılı (Mükerrer) Resmî Gazete'de yayımlanan 2024-2026 Orta Vadeli Program (OVP); On İkinci Kalkınma Planının genel çerçevesiyle uyumlu olarak, makroekonomik ve finansal istikrarı güçlendirmeyi, yüksek katma değerli üretimi teşvik etmeyi, yeşil ve dijital dönüşüm odağıyla verimlilik ve ihracat artışı yoluyla büyümeyi ve cari işlemler dengesinde kalıcı iyileşme sağlamayı, enflasyonu orta vadede tek haneye düşürmeyi, iş ve yatırım ortamını iyileştirmeyi ve afetlerle etkin mücadele ederken mali disiplini korumayı esas alan politika zeminini tesis etmeyi amaçlamaktadır.

Ayrıca, program döneminde, kamu harcamalarında depremlerin yaralarının sarılmasına ve afet risklerinin azaltılmasına öncelik verileceği ve kamu mali sürdürülebilirliğinin güçlendirilmesinin temel amacı olacağı ifade edilmektedir.

OVP kapsamında Bakanlığımız sorumluluğunda yürütülecek en önemli temel öncelik "Afet Yönetimi" başlığıdır. Bu kapsamda, Kahramanmaraş merkezli depremlerin yaralarının ivedilikle sarılacağı, bölgede ekonomik ve sosyal hayatın yeniden canlandırılmasına yönelik iyileştirme faaliyetlerinin yürütüleceği, hak sahibi vatandaşların en kısa sürede kalıcı konutlara ve işyerlerine kavuşabilmelerini sağlamak için yerinde dönüşüm uygulamalarının yürütüleceği, yerel yönetimlerle iş birliği içerisinde kentsel dönüşüm projeleri gerçekleştirilerek afetlere dirençli, sağlıklı, yaşanabilir ve sürdürülebilir yaşam alanları oluşturulacağı vurgulanmaktadır.

Diğer taraftan, Marmara Bölgesinde yaşanması olası deprem kapsamında afete dirençli yapılaşma konusu ön plana çıkarılmış olup, Bakanlığımız "Yarısı Bizden Kampanyası" ile bu sürecin yürütücüsü olmuştur. Bu kampanya ile İstanbul'da afetlere karşı dirençsiz olan 200.000 adet bağımsız bölümün dönüşümünün sağlanması hedeflenmektedir.

Ayrıca, program döneminde, alt ve üst yapının yerli ve yeşil teknolojilerle daha iyi standartlarda ve afetlere daha dirençli bir şekilde oluşturulması sağlanacak, bölgesel kalkınma stratejileriyle uyumlu bir biçimde yerleşim ve sanayi alanlarının geliştirileceği belirtilmektedir.

Tablo 3. *Orta Vadeli Programda Yer Alan İlgili Politika ve Tedbirler*

2024-2026 ORTA VADELİ PROGRAM			
İlgili Bölüm/Referans	**Politika ve Tedbir**	**Amaç No**	**Hedef No**
Büyüme/ 17,30 Numaralı Politika	Yapay zeka, otonom sistemler, bulut bilişim ve büyük veri analitiği gibi dijital teknolojilerin yanı sıra yeşil teknolojilerin kullanımı yaygınlaştırılacaktır.	SA 6	H 6.1
İstihdam/ 11 Numaralı Politika	Yeşil ve dijital dönüşüm alanlarında meslek standartları ve yeterlilikler hazırlanacak, meslek standartlarında gerekli güncellemeler yapılacak, yeşil ve dijital yetkinlik açığı kapatılacaktır.	SA 5	H 5.3
Ödemeler Dengesi/ 7 Numaralı Politika	Mevcut ve yeni kurulacak serbest bölgeler ile organize sanayi bölgelerinde yenilenebilir enerji kullanımın yaygınlaştırılması, yeşil ve döngüsel ekonomiye katkının artırılması, yüksek teknoloji alanlarında doğrudan yabancı yatırımların bölgeye çekilmesini sağlayacak düzenlemeler hayata geçirilecektir.	SA 1 SA 2	H 1.1 H 2.2
Finansal İstikrar/ 19 Numaralı Politika	Çevresel, Sosyal ve Yönetişimsel (ÇSY) kriterlere yönelik farkındalık artırılarak yeşil finans alanında yeni ürün ve hizmetler geliştirilecektir.	SA 2	H 2.1
Kamu Maliyesi/ 2,23 Numaralı Politika	2023 yılı Şubat ayında meydana gelen asrın en büyük afetlerinden biri olan Kahramanmaraş ve Hatay merkezli depremlerde hasar gören bölgelerin iyileştirilmesi ve yeniden yapılandırılmasıyla depremin etkilerinin ortadan kaldırılması için gerekli önlemler alınmaya devam edilecektir.	SA 4	H 4.1 H 4.4
	Enerji tüketiminde verimliliğin artırılması, iklim değişikliği ve çevre kirliliği ile mücadele edilmesine yönelik vergi uygulamalarına devam edilecektir.	SA 5	H 5.1
Afet Yönetimi/ 1,4,7,8,9,10,12,14,21 Numaralı Politika	Kahramanmaraş ve Hatay depremlerinden etkilenen illerde sosyo-ekonomik hayatın tümüyle normale döndürülmesi ve deprem hasarlarının telafi edilmesine yönelik projelere öncelik verilecektir.	SA 4	H 4.1
	Yeniden yapılanma çalışmaları kapsamında deprem bölgesindeki altyapıların afetlere karşı dayanıklılığı artırılacak, bölgenin sağlıklı ve dirençli dokusunun oluşmasına katkı sağlanırken aynı zamanda yeniden imar çalışmaları çerçevesinde yeşil dönüşümü teşvik edecek ve enerji verimliliğini artıracak yatırımlar desteklenecektir.	SA 4	H 4.1 H 4.2 H 4.4 H 4.5
	Afet riski taşıyan bölgelerde kapsayıcı, sağlıklı, güvenli ve dirençli yaşam alanları altyapı ve üstyapı tesisleriyle bir bütün olarak planlanarak sürdürülebilir bir çevrede ve sosyal konut standartlarına uygun şekilde inşa edilecektir.	SA 1 SA 4	H 1.1 H 4.1 H 4.6
	Mekânsal planların yapımında ve uygulanmasında çoklu afet tehlikelerine karşı dirençliliğin sağlanmasına yönelik kriter ve önlemlere ilişkin mevzuatta düzenleme yapılacaktır.	SA 4	H4.5

2024-2026 ORTA VADELİ PROGRAM			
İlgili Bölüm/Referans	**Politika ve Tedbir**	**Amaç No**	**Hedef No**
	Marmara Bölgesi başta olmak üzere afet riski yüksek bölgelerdeki yoğunluğun azaltılması amacıyla bölge dışında yeni endüstriyel gelişim alanları ve lojistik hatları oluşturulacaktır.	SA 4	H4.5
	Tüm illerde mikro ölçekte afet risk analizleri yapılarak afete duyarlı yerleşim yeri tercihlerine yönelik farkındalık artırılacaktır.	SA 4	H4.4
	Taşkınların etkilerinin asgari seviyeye indirilebilmesi, dere yataklarına yapılan müdahalelerin önlenmesi ve taşkın riskinin yapılacak tüm çalışmalarda dikkate alınması amacıyla gerekli mevzuat hazırlanacak, havza bazında tahmin ve erken uyarı sistemleri geliştirilecektir.	SA 3	H 3.3
Yeşil Dönüşüm/ 8, 10, 11, 15, 16, 19, 21, 23, 27 Numaralı Politika	AB'nin döngüsel ekonomi politikaları çerçevesinde hazırlıkları süren mevzuata uyuma ilişkin etki değerlendirmesi yapılarak Ulusal Döngüsel Ekonomi Eylem Planı hazırlanacak, sürdürülebilir üretim ve tüketim anlayışı çerçevesinde kaynak verimliliği ön planda tutularak maddesel geri kazanıma ve atık yönetimine öncelik verilecek, endüstriyel simbiyoz uygulamaları özendirilecektir.	SA 1	H 1.1
	Sıfır atık uygulamaları yaygınlaştırılacaktır.	SA 1	H 1.1
	Geri kazanılmış ikincil ürüne ait standartlar belirlenerek teşvik ve yönlendirme sistemi geliştirilecek, mevzuatta düzenlemeler yapılacaktır.	SA 1	SA 1.1
	Çevreye duyarlı çok modlu taşımacılık terminalleri oluşturulacaktır.	SA 1	H 1.3
	Yeşil liman uygulaması için teşvikler sağlanarak çevreye zararlı makine ve ekipmanların kullanımı azaltılacaktır.	SA 1	H 1.3
	Kentiçi ulaşımda düşük karbonlu sistemlere geçişi kolaylaştıracak, ulaşımın sürdürülebilirliğine yönelik projeler hayata geçirilecektir.	SA 1	H 1.2
	Türkiye'nin ısı potansiyelinin değerlendirilmesi ve atık ısının kullanılabilmesi için ısı arzına yönelik gerekli mevzuat düzenlemesi yapılacaktır.	SA 1	H 1.1
	Kamu bina ve hizmetlerinde enerji verimliliği çalışmaları sürdürülerek enerji performans sözleşmelerinin daha yaygın kullanımı için gerekli teknik ve idari altyapı geliştirilecektir.	SA 5	H 5.1 H 5.2
	Yeşil dönüşüme yönelik finansman imkânları artırılacak, mevcut destek mekanizmaları gözden geçirilecek, sürdürülebilir finans konusundaki kurumsal kapasite artırılarak yeşil finansman ekosistemi geliştirilecektir.	SA 1	H 1.2
İş ve Yatırım Ortamı/ 16 Numaralı Politika	Yatırımcıların faydalanması için uygun yatırım yerlerini içeren yatırım yeri envanteri oluşturulacaktır.	SA 2	H .2

2.4.3. 2024 Yılı Cumhurbaşkanlığı Programı

Türkiye ekonomisine ilişkin hedef ve politikalarının yer aldığı 2024 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı 25/10/ 2023 tarihli ve 32350 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

2024 Yılı Programında Bakanlığımızın görev ve yetkileri alanına giren 94 adet tedbire ilişkin 121 faaliyet yer almakta olup bunlar, On İkinci Kalkınma Planında yer alan sorumluluklarımızı gerçekleştirmeye yönelik yıllık bir program mahiyeti taşımaktadır.

Yıllık Programla Bakanlığımıza verilen görevler incelendiğinde, afetten kaynaklanan zararların telafi edilmesi, atık yönetimi, yeşil dönüşüm, yerel yönetimlerin kapasitesinin artırılması, akıllı şehir uygulamalarının yaygınlaştırılması, kamu binalarında depreme dayanıklılık ve enerji verimliliği, kentsel yaşam kalitesinin artırılması gibi konular öne çıkmaktadır.

Tablo 4. *2024 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı'nda Yer Alan İlgili Politika ve Tedbirler*

2024 YILI CUMHURBAŞKANLIĞI PROGRAMI			
İlgili Politika/Tedbir	**Verilen Görev ve İhtiyaç**	**Amaç No**	**Hedef No**
350.1. Sorumlu tüketimin unsurları olan enerji ve su tasarrufu, atığı azaltma, dayanıklı ve sürdürülebilir ürün kullanımı, geri dönüşüm, ikinci el ürün satın alma, tamir etme, yürüyüş, bisiklet ve toplu taşıma kullanımını artırmaya yönelik tüketim davranışlarının yaygınlaştırılması sağlanacaktır.	350.1.1 Konut ve İnşaat, Gıda, Tarım ve Balıkçılık, Tüketici Ürünleri İmalatı, Turizm, Otomotiv, Plastik ve Tekstil sektörlerini kapsayan Ulusal Sürdürülebilir Tüketim ve Üretim Eylem Planı hazırlanacaktır. 350.1.2 Sürdürülebilir Tüketim ve Üretim Eylem Planının İzlenmesine ilişkin mevzuat ve yazılım hazırlanacaktır. 350.1.3 Mahalli idarelerce hazırlanan planlar dahilinde kentlerde, özellikle yeni yerleşim yerlerinde bisiklet yollarının planlanması ve hayata geçirilmesi sağlanacaktır.	SA 1	H 1.2
350.2. Sürdürülebilir üretim ve tüketim davranışlarının kazandırılmasına yönelik eğitimler müfredata ve kamu kurumlan ile özel sektör bünyesindeki programlara dâhil edilecektir.	350.3.1 Sıfır Atık Projesi kapsamında eğitim verilen kişi sayısı 21 milyona ulaştırılacaktır.	SA 1	H 1.5
402.2. Yerel yönetimlerin gelirleri içerisinde öz gelirlerinin payını artırmaları sağlanacaktır.	402.2.1. Yerel yönetimlerin öz gelirlerinin tasnif edilerek güncellenmesi veya yürürlükten kaldırılması gerekenlerin belirlenmesi hususunda gerekli analiz çalışması yapılacaktır.	SA 6	H 6.4
402.3. Yerel yönetimlere hizmetlerini aksatmalarına mani olmayacak şekilde borçlanma imkânı sağlanacak, mevzuat borç gelir ilişkisi sürdürülebilirliğini destekleyecek şekilde güçlendirilecektir.	402.3.1. Yerel yönetimlerin borçlanma performansları incelenerek aksayan veya geliştirilmesi gereken yönlerin tespiti için gerekli analiz çalışması yapılacaktır.	SA 6	H 6.4
427.11. Sıfır kirlilik hedefine yönelik emisyonlarını azaltarak enerji ve kaynak verimli üretim yaptığını raporlayan tesislerin temiz üretim yaptıklarını gösterecek şekilde sertifikalandırılmaları sağlanacaktır.	427.11.1. Sanayide Yeşil Dönüşüm Belgesi düzenlenmeye başlanacaktır.	SA 1	H 1.2
508.1. Kamu binalarının daha verimli hale getirilmesine yönelik uygulamalara devam edilecektir.	508.1.1 Sekiz ilde toplam 190 kamu binasında enerji verimliliği uygulamaları için inşaat ihalesine çıkılacaktır. 508.1.2.Kamu binalarında 2030 yılına yönelik yeni enerji verimliliği hedefleri tanımlanacak ve buna uygun mevzuat düzenlemesi yapılacaktır.	SA 5	H 5.1 H 5.2

2024 YILI CUMHURBAŞKANLIĞI PROGRAMI			
İlgili Politika/Tedbir	**Verilen Görev ve İhtiyaç**	**Amaç No**	**Hedef No**
508.2. Binaların enerji dönüşümünün hızlandırılması amacıyla yenilenebilir enerjiyle desteklenen enerji verimli binaların yaygınlaştırılması sağlanacak ve buna yönelik düzenlemeler geliştirilecektir.	508.2.1 300 kamu kurumunda kurumların yıllık elektrik tüketimlerinin %25'ini karşılayacak şekilde toplam 150 Mega Watt'lık güneş enerjisi santralini kurulumu ile ilgili fizibilite raporlarının hazırlanması tamamlanacaktır. 508.2.2 Binalarda asgari enerji performansı sınıfında ve asgari yenilenebilir enerji kullanımı oranında iyileştirmeler sağlanması yönünde mevzuat çalışması yapılacaktır.	SA 5	H 5.1 H 5.2
511.2. Meskenlerde yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının artırılmasına yönelik potansiyel belirlenecek, fayda-maliyet etkinliğini de içerecek şekilde atılacak adımların tespit edilmesine yönelik yol haritası oluşturulacak ve uygulamaya geçirilecektir.	511.2.1 Meskenlerde çatı ve cephe tipi GES başta olmak üzere yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanım kapasitesine yönelik potansiyel belirlenecektir.	SA 5	H 5.1
537.1. Yatırımlar için ayrılabilecek Hazine arazileri ülkemizin uzun dönemli yatırım ihtiyaçları çerçevesinde çevresel ve sosyal etkiler ile lojistik gereksinimler dikkate alınarak bölgesel ve sektörel bazda belirlenecektir.	537.1.1 Lisanssız Rüzgar Enerjisi Santrali (RES) ve Güneş Enerjisi Santrali (GES) kurulmak üzere Hazine arazileri ilana çıkarılacaktır.	SA 2	H 2.2
537.3. Yatırım yeri tahsisinin üst ölçekli planlar ve bölgesel kalkınmayla ilişkilendirilerek gerçekleştirilmesi sağlanacaktır.	538.3.1 10 milyon m² Hazine taşınmazı turizm, sanayi, sağlık, eğitim, hayvancılık yatırımları için ilana çıkarılacaktır. 538.3.2 Sanayi Alanları Master Planı çalışması başlatılacaktır.	SA 2	H 2.2
605.2. Deprem riski yüksek bölgeler başta olmak üzere afetlere dirençli bir kentsel planlamanın oluşturulabilmesi için ulaştırma planlarının şehirlerin mekânsal kurgusuna yönelik kararlarla uyumlu şekilde yapılması sağlanacaktır.	605.2.1 Ulaştırma planlarının mekânsal planlarla uyumlu şekilde yapılmasına yönelik kavramsal çerçevenin oluşturulması için toplantı ve çalıştaylar gerçekleştirilecektir.	SA 4	H 4.5
633.2. Gömülü karbon miktarı ve karbon ayak izi azaltılmış, sürdürülebilir inşaat malzemesi üretimi ve kullanımı yaygınlaştırılacaktır.	633.2.1 Enerji kaybını en aza indirerek sürdürülebilirliğe en üst düzeyde katkı sağlayacak şekilde, yapı malzeme standartları, başta yalıtım ürünleri olmak üzere tüm inşaat malzemelerine yönelik olarak güncellenecektir. 633.2.2 Stratejik hedef ve önceliklerimiz doğrultusunda ileri ve sürdürülebilir yapım teknolojileri konusunda araştırma yapılacaktır. 633.2.3 İnşaat ruhsat ve yapı kullanım izinleri uyumlaştırılmış yapı malzemeleri standartları ve sürdürebilirlikle ilgili performans kriterleri çerçevesinde verilecektir. 633.2.4 Mevcut yapı stokunun yalıtımına yönelik malzemelerin üst seviyede enerji verimliliği performansı göz önünde bulundurularak kullanımını teminen bir düzenleme yapılacaktır.	SA 5	H 5.1 H 5.3
633.4. Geri dönüştürülebilir yapı malzemesi ve çevreye duyarlı inşaat teknolojilerinin kullanılmasını özendirmek ve yaygınlaştırmak amacıyla düzenlemeler yapılacaktır.	633.4.1. Kullanılmış, yeniden üretilmiş ve ihtiyaç fazlası ürünler için «değiştirilmiş performans beyanı» ile ilgili hükümler uyumlaştırılacak olan yapı malzemeleri yönetmeliğinde yer alacaktır.	SA 1	H 1.1

2024 YILI CUMHURBAŞKANLIĞI PROGRAMI			
İlgili Politika/Tedbir	**Verilen Görev ve İhtiyaç**	**Amaç No**	**Hedef No**
633.7. Yapı sahiplerinin enerji verimliliğini içerecek şekilde bina performansını takip edebilmelerine olanak sağlayan akıllı bina tasarımları yaygınlaştırılacaktır.	633.7.1. Akıllı bina tasarımlarına yönelik çalışmalara, binalarda enerji verimliliği, iç hava kalitesi gibi teknik konuları da içerecek şekilde destek verilecektir.	SA 5 SA 6	H 5.1 H 6.1
633.9. Neredeyse Sıfır Enerjili Bina (nSEB) kriterleri iyileştirilecek ve geliştirilecektir.	633.9.1. "2053 net sıfır emisyon" binalar hedefine ulaşılabilmesi için asgari enerji performansı sınıfı ve asgari yenilenebilir enerji kullanım oranının kademeli olarak geliştirilmesi yönünde çalışmalar yapılacaktır.	SA 5	H 5.1
633.10. nSEB uygulamaları hakkında toplumsal farkındalık oluşturulacaktır.	633.10.1. Neredeyse Sıfır Enerjili Bina (nSEB) hakkında ilgili idarelere, uygulayıcılara ve sektöre yönelik eğitim ve seminer gibi faaliyetler düzenlenecektir.	SA 5	H 5.1
634.11. Yeşil binalar ile yeşil yerleşmelerin sertifikalandırılmasına yönelik Ulusal Yeşil Sertifika Sistemi yaygınlaştırılacaktır.	633.11.1 Yeşil bina ve yerleşmeler hakkında, Ulusal Yeşil Sertifika Sistemi (YES-TR) hakkında ilgili idarelere, uygulayıcılara ve sektöre yönelik eğitim seminer gibi faaliyetler düzenlenecektir.	SA 5	H 5.1
633.12. Ulusal Yeşil Bina Sertifika Sistemi (Yes-TR) uluslararası kullanıma uygun hale getirilecektir.	633.12.1 Ulusal Yeşil Sertifika Sistemi (YeS-TR)'nin diğer ülkelerde de kullanımına imkan verebilecek sistem, yazılım ve altyapının oluşturulması sağlanacaktır.	SA 5	H 5.1
634.1. Ahşap binaların tasarım esaslarına yönelik mevzuat çalışması yapılacak, uygulama kılavuzu hazırlanacaktır.	634.1.1 Ahşap binaların tasarım, hesap ve yapım esaslarının anlatıldığı bir mevzuat taslağı hazırlanarak Resmi Gazete'de yayımlanacaktır 634.1.2 Uygulama kılavuzu hazırlama çalışmalarına başlanacaktır.	SA 5	H 5.1
635.1. Yaşam döngüsü analizleri ve sürdürülebilirlik konularında dijital dönüşüme uygun yazılım sektörünün gelişimine destek olunacaktır.	635.1.1 Belge ve bilgilerin dijital ortamdan teminine yönelik sistem kurulacak ve tek bir veri tabanında saklanması sağlanacaktır.	SA 6	H 6.1 H 6.2
635.2. Yaşam döngüsü analizlerine dayalı sürdürülebilir bina tasarım yöntemlerinin kullanılabilmesine ilişkin kapasite oluşturulacaktır.	635.2.1 Firma, kurum ve tesis kayıtlarının diğer kurumların verileriyle eşleştirilmesi sağlanacaktır. 635.2.2 Onaya tabi olmayan kolay firma/tesis kayıt imkânı sağlanacaktır.	SA 6	H 6.1 H 6.2
637.1. Başta kamu alımları olmak üzere yapı bilgi modellemesi, yaşam döngüsü analizi gibi dijital tasarım ilkeleri kademeli şekilde zorunlu hale getirilecektir.	637.1.1 Yapı Bilgi Modellemesi (YBM) entegrasyonu için strateji belgesi ve mevzuat hazırlanacaktır. 637.1.2 YBM portal altyapısının hazırlanması ve geliştirilmesi sağlanacaktır. 637.1.3 YBM portalı ile tüm paydaşların iletişim, eğitim, geliştirilmiş uygulamalar ve ağ alt yapısının oluşturulması sağlanacak, kamu ve özel sektörün YBM kapasitesini geliştirici faaliyetlerin yapılması desteklenecektir.	SA 5 SA 6	H 5.3 H 6.1
638.1. Yapı denetim mevzuatı sektördeki tüm paydaşların görüşü alınarak güncellenecektir.	638.1.1 Sektör temsilcileriyle çalıştay yapılacak ve ihtiyaç duyulan mevzuat hazırlanacaktır.	SA 4	H 4.3
638.2. Yapı denetimi sürecinde gerekli teknik bilgi ve donanıma sahip mühendislik hizmeti verilebilmesi için saha tecrübesini ve sürekli meslek içi eğitimi dikkate alan yetkin/uzman bir mühendislik sisteminin oluşturulması sağlanacaktır.	638.2.1. Yapı denetimi sürecinde gerekli teknik bilgi ve donanıma sahip mühendislik hizmeti verilebilmesi için saha tecrübesini ve meslek içi eğitimi dikkate alan bir sistemin oluşturulması sağlanacaktır.	SA 4	H 4.3

2024 YILI CUMHURBAŞKANLIĞI PROGRAMI			
İlgili Politika/Tedbir	**Verilen Görev ve İhtiyaç**	**Amaç No**	**Hedef No**
638.3. Binaların performans seviyelerine göre periyodik olarak muayene ve denetiminin yapılmasına ilişkin mevzuatın geliştirilmesi ve belirlenen alanlardaki binaların yapısal muayene sonucunda performans seviyesinin basitleştirilmiş yöntemlerle belirlenmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.	638.3.1. Binaların periyodik olarak muayene ve denetiminin yapılmasına ilişkin mevzuatın geliştirilmesi ve proje çalışmaları yürütülecektir.	SA 5	H 5.1
639.2. İnşaat sektörü çalışanlarının dijitalleşme, döngüsel ekonomi ve enerji verimliliği gibi yeni alanlardaki bilgi ve becerileri hayat boyu öğrenme yaklaşımıyla geliştirilecektir.	639.2.1 Sektör çalışanlarının dijitalleşme, döngüsel ekonomi ve enerji verimliliği gibi yeni alanlardaki bilgi ve becerilerini artırıcı farkındalık çalışmaları yapılacaktır.	SA 1	H 1.5
829.3. Afet riski yüksek alanlar öncelikli olmak üzere afet risklerinin belirlenmesine yönelik mikro bölgeleme çalışmaları yapılacak ve imar planlaması süreçlerinde afet risklerinin dikkate alınması için mevzuat güncellenecektir.	829.3.1 Mekânsal Planlara Esas Jeolojik, Jeolojik-Jeoteknik, Mikrobölgeleme Etütlerine İlişkin Yönetmelik, Uygulama ve Teknik Esaslar Genelgesi çalışmaları tamamlanacaktır.	SA 4	H4.4
832.4. Eğitim ve sağlık başta olmak üzere kamu hizmetlerinin sunulduğu yapıların afet ve olağanüstü durumlara karşı hazırlık durumu güçlendirilecektir.	832.4.1 Kamu Binaları Deprem Dayanımı ve Enerji Verimlilik Projesi kapsamında kamu binalarının depreme karşı güçlendirilmesi ve enerji verimli hale getirilmesine devam edilecektir.	SA 5	H 5.2
843.1. Kentsel dönüşüm uygulamaları, farklı kentsel sorunlarla ortaya çıkan dönüşüm ihtiyaçlarını gözetecek ve farklı müdahale türlerini içerecek şekilde bütüncül bir yaklaşımla geliştirilecektir.	843.1.1 İstanbul başta olmak üzere riskli alan ilan edilen alanlarda mevcut durum analizleri yapılarak alanın çevresel, sosyal, fiziki ve ekonomik yapı özellikleri doğrultusunda dönüşüm çalışmaları yürütülecektir.	SA 4	H 4.5
849.1. Kentsel dönüşüm konusunda toplumsal farkındalık artırılarak teşvik edici programlarla dönüşüm süreci hızlandırılacaktır.	849.1.1 İstanbul'da Yarısı Bizden Kentsel Dönüşüm Kampanyasına başvuran hak sahiplerinin taşınmazlarıyla ilgili yerinde incelemeler sonucunda tespit raporları hazırlanarak projeler uygulamaya konulacaktır. 849.1.2 Kentsel dönüşüm konusunda toplumsal farkındalığı artırmak amacıyla ilgili paydaşların katılımıyla bilgilendirme toplantıları yapılacaktır.	SA 4	H 4.2
851.1. Mekânsal planların yapımında ve uygulanmasında dirençliliğin sağlanmasına yönelik önlem ve kriterler belirlenerek yerleşme ve yapılaşma koşullarına ilişkin mevzuat yeniden düzenlenecektir.	851.1.1 Mekânsal planların yapımında ve uygulanmasında iklim değişikliğine ve afetlere karşı dirençliliğin sağlanmasına yönelik belirlenen önlem ve kriterler doğrultusunda yerleşme ve yapılaşma koşullarına ilişkin usul ve esaslar geliştirilecek ve ilgili mevzuat yeniden düzenlenecektir.	SA 4	H 4.5
851.2. Mekânsal planların yapımında afet, tehlike, risk ve dirençliliğe yönelik analizlerinin yapılmasında kullanılacak veri ve bilgi sistemi altyapısı geliştirilecektir.	851.2.1. İmar planlarının hazırlanması süreçlerinde afet, tehlike, risk ve dirençliliğe yönelik analizlerinin yapılmasında kullanılacak veri altyapısının oluşturulması ve ilgililere paylaşımının sağlanması kapsamında gerekli Coğrafi Bilgi Sistemleri oluşturulacaktır	SA 4	H 4.2
851.4. 1/1000 ölçekli aktif fay haritaları hazırlanarak, fay sakınım hattı kriterler çerçevesinde belirlenecektir.	851.4.1 Beş ilde 1/1000 ölçekli aktif fay haritaları hazırlanacaktır.	SA 4	H 4.4

2024 YILI CUMHURBAŞKANLIĞI PROGRAMI			
İlgili Politika/Tedbir	**Verilen Görev ve İhtiyaç**	**Amaç No**	**Hedef No**
851.7. Şehirlerde yeşil alanlar şehir büyüklüğü, nüfus yoğunluğu, erişilebilirliği ile iklim ve coğrafyaya göre belirlenen tasarım kriterleri gözetilerek yeşil şehir vizyonu çerçevesinde bütüncül bir yaklaşımla planlanarak artırılacak, bu kriterler doğrultusunda tüm illerde millet bahçesi çalışmaları sürdürülecektir.	851.7.1. 83,000,000.00 m^2 alanda millet bahçelerine ilişkin; yer seçimi, projelendirme ve yapım çalışmaları sürdürülecektir.	SA 3	H 3.4
854.1. Kentsel yaşam kalitesinin ölçülmesine ilişkin kriterler uluslararası göstergeler dikkate alınarak geliştirilecek, ölçüm ve izlemeye yönelik mekanizma oluşturulacaktır.	854.1.1. Kentsel yaşam kalitesinin ölçülmesine ilişkin kentleri izleme sistemi fizibilite çalışması yapılacaktır.	SA 4	H 4.5
855.1. Yeni yerleşim alanlarının, yıkıma uğramış mevcut kent merkezleriyle ekonomi, toplum, tarih, kültür ve çevre ilişkisinin kurulmasını sağlamak üzere mevcut mekânsal planlar revize edilecektir.	855.1.1 7452 sayılı Kanun kapsamında afet bölgesi olarak kabul edilen yerlerde iskân alanlarının belirlenmesi ile sağlıklı, güvenli, yaşam kalitesi yüksek ve afet risklerine karşı dirençli şehirlerin oluşturulması için imar planı çalışmaları yapılacaktır.	SA 4	H 4.5
857.2. Yerel ihtiyaçlara göre belirlenen öncelikler ve geliştirilen standartlar çerçevesinde yerel yönetimlerde akıllı şehir uygulamaları yaygınlaştırılacak, yerli ürün ve teknoloji oranları kaynak tahsisinde dikkate alınacaktır.	857.2.1 Referans ve Ulusal Akıllı Şehir Mimarisi (RUMİ) çerçevesinde akıllı şehir standartlarının yaygınlaştırılması için kapasite geliştirme çalışmaları yürütülecektir.	SA 6	H 6.1 H 6.2
866.1. Sürdürülebilir tüketim ve üretime ilişkin mevcut en iyi çevresel uygulamaların yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalar yürütülecektir.	866.1.1 Ulusal Sürdürülebilir Tüketim ve Üretim Eylem Planı hazırlanarak izlemeye ilişkin mekanizma oluşturulacaktır.	SA 1	H 1.1
866.3. Tüm atıkların insan sağlığına ve çevreye olan zararlı etkilerinin en aza indirilebilmesi için havaya, suya ve toprağa salınımına ilişkin gerekli tedbirler alınacaktır.	866.3.1 Ulusal Sürdürülebilir Tüketim ve Üretim Eylem Planı hazırlanarak izlemeye ilişkin mekanizma oluşturulacaktır.	SA 1	H 1.1
866.4. Deniz çöplerine sebep olan atıkların kaynağında önlenmesi ve mevcut deniz çöplerinin deniz çevresine zararının engellenmesi amacıyla çalışmalar yürütülecektir.	866.4.1 Deniz çöpleri yönetimi konusunda yasal boşluk değerlendirilmesi yapılacak, ilişkili mevzuat gözden geçirilecektir. 866.4.2 Denizlerimizde petrol ve diğer zararlı madde kaynaklı büyük çaplı kirliliklere etkin müdahale amacıyla, 5312 sayılı Kanun kapsamında hazırlanan 1 Ulusal ve 6 Bölgesel Acil Müdahale Planı güncellenecektir.	SA 1	H 1.3
866.5. Çevre etiketi sistemi yaygınlaştırılacak, çevre dostu ürün ve hizmetlerin rekabet gücü artırılacaktır.	866.5.1 15 ürün ve hizmet grubunda çevre etiketi kriteri geliştirilecektir.	SA 2	H 2.1
867.1. Bütüncül kimyasallar yönetimiyle yaşam döngüsü boyunca kimyasalların insan sağlığı ve çevreye olan olumsuz etkilerinin en aza indirilmesi sağlanacaktır.	867.1.1 Kimyasalların çevreye olan zararlarının en aza indirilmesi için mevzuat güncellenecektir.	SA 1	H 1.4
871.2. Tüm alıcı ortamlardaki çevresel izleme verilerinin değerlendirilmesi ve yönetimine yönelik altyapı geliştirilecektir.	871.2.1 Sürekli İzleme Merkezinde modül sayısı 6'ya çıkarılacaktır.	SA 1	H 1.4

2024 YILI CUMHURBAŞKANLIĞI PROGRAMI			
İlgili Politika/Tedbir	**Verilen Görev ve İhtiyaç**	**Amaç No**	**Hedef No**
872.1. Karasal ve denizel korunan alanlar artırılacak, karbon yutak alanları genişletilecektir.	872.1.1 Potansiyel doğal sit alanları araştırılacaktır. 872.1.2 Denizlerin koruma statülerine ilişkin deniz koruma alanı mevzuatı hazırlanacaktır. 872.1.3 Ülke genelinde yeni özel çevre koruma bölgelerinin tespit edilmesine yönelik çalışmalara devam edilecektir.	SA 3	H 3.1
872.2. Ekolojik sürekliliği, ekosistem bütünlüğünü ve biyolojik çeşitliliği korumaya yönelik canlıların barınma ve beslenme amacıyla kullanabileceği korunan alanlar ve doğal yaşamı destekleyen diğer alanlar arasında bağlantıyı sağlayan ekolojik koridorlar belirlenecektir.	872.2.1 Tüm bölgelerde ekolojik koridor güzergahları belirlenerek korunan alanlar arasında bağlantı sağlamaya yönelik çalışmalar yürütülecektir.	SA 3	H 3.1
872.3. Alanların etkin bir şekilde korunması ve yönetilmesi amacıyla korunan alanlar için planlama, projelendirme ve uygulama çalışmaları yürütülecektir.	872.3.1 İki korunan alanda yönetim planı hazırlanacaktır. 872.3.2 Üç korunan alanda biyoçeşitlilik araştırma projesi yapılacaktır.	SA 3	H 3.1 H 3.2
872.4. Tahrip olmuş ekosistemlerin iyileştirilmesine yönelik çabalar artırılacaktır.	872.4.1 Deniz çayırlarının yayılım alanlarının belirlenmesine yönelik projeler yürütülecektir.	SA 3	H 3.1
872.6. İklim değişikliğinin biyolojik çeşitlilik, ekosistem hizmetleri ve arazi tahribatı üzerindeki etkilerinin belirlenebilmesi için araştırma, izleme ve değerlendirme faaliyetleri sürdürülecektir.	872.6.1 İklim değişikliğinin özel çevre koruma bölgelerinde denizel ve karasal ekosistemler üzerindeki etkilerinin araştırılması ve uyum kapasitesinin artırılmasına yönelik çalışmalar yürütülecektir.	SA 3	H 3.1 H 3.2
873.1. Sanayi, enerji ve ulaştırma sektörlerinden kaynaklanan hava kirliliğinin önlenmesi ve kalitesinin iyileştirilmesine yönelik hava kalitesi yönetim uygulamaları etkinleştirilecek ve emisyonların kontrolü sağlanacaktır.	873.1.1 Yerel düzeyde hazırlanan kirlilik haritaları dikkate alınarak kaynak bazlı azaltım planları hazırlanacaktır.	SA 1	H 1.2 H 1.4
873.2. Hava kalitesi izlenmesine yönelik altyapı güçlendirilecek, bilgi ve iletişim teknolojileri kullanılarak envanter ve modellemeye yönelik kapasite geliştirilecek ve araştırmalar yapılacaktır.	873.2.1 Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağında yer alan istasyon sayısı artırılacaktır. 873.2.2 Hava kalitesinin iyileştirilmesi için ısıtma kaynaklı hava kirliliğinin azaltılmasıyla ilgili mevzuat güncellenecektir.	SA 1	H 1.2 H 1.4
878.6. Atıksu arıtma tesislerinin yapımı ve işletilmesinde denetim, teknik bilgi ve kapasite eksikliği gibi mevcut engellerin giderilmesine yönelik çalışmalar hızlandırılacak, standartlara uygun işletilmesine ilişkin destek mekanizmaları ve atıksu arıtma tesisi çamuru bertarafı kapsamında alternatif sistemler geliştirilecektir.	878.6.1 Arıtma Çamuru Eylem Planı ve Arıtma Çamuru Yönetim Planı Genelgesinin yayımlanmasına yönelik çalışmalar tamamlanacaktır. 878.6.2 Atıksu Arıtma Tesisi Tesis Sorumlularına yönelik olarak belgelendirme çalışmalar tamamlanacaktır.	SA 1	H 1.1
878.8. Döngüsel ekonomi kriterleri de dikkate alınarak ülkemize özgü atıksu arıtma tesisi tasarım normları ve kriterleri belirlenecek, tasarım yazılımı geliştirilecektir.	878.8.1 Atıksu arıtma tesislerinin döngüsel ekonomi yaklaşımıyla uyumlu, kaynak ve enerji verimliliğini hedefleyen ülkemize özgü tasarım normlarının ve kriterlerinin belirlenmesine yönelik çalışmalar tamamlanacaktır.	SA 1	H 1.1
880.5. Deniz suyunun arıtılması, yağmur suyu hasadı ve gri suyun yeniden kullanımı gibi hususlarda mevzuat altyapısı geliştirilecektir.	880.5.1 Arıtılmış suların tekrar kullanımına ilişkin iki fizibilite çalışması tamamlanarak uygulamaya geçilecektir. 880.5.2 Alternatif su kaynaklarının yaygınlaştırılması kapsamında Ar-Ge ve eğitim faaliyetleri desteklenecektir.	SA 1	H 1.1

2024 YILI CUMHURBAŞKANLIĞI PROGRAMI			
İlgili Politika/Tedbir	**Verilen Görev ve İhtiyaç**	**Amaç No**	**Hedef No**
881.1. Ulusal Döngüsel Ekonomi Eylem Planı hazırlanacaktır.	881.1.1 Ulusal ölçekte döngüsel ekonomi ilkelerinin etkin şekilde uygulanabilmesini teminen eylem planı hazırlanacaktır.	SA 1	H 1.1
881.2. Atık yönetiminin her alanında veri tabanı oluşturulacak, izleme sistemi geliştirilecek ve çevrimiçi veri giriş sistemlerinin uyumu sağlanacaktır.	881.2.1 Atıkların izlenmesi, raporlanması ve denetlenmesinin etkin olarak sağlanabilmesi amacıyla veri tabanı oluşturulacak, izleme sistemi geliştirilecek ve veri giriş sistemleri uyumlu hale getirilecektir.	SA 1	H 1.1
881.3. Döngüsel ekonomiye geçiş kapsamında atık yönetimine ilişkin beşeri ve teknik kapasitenin oluşturulması amacıyla programlar düzenlenecektir.	881.3.1 Atık yönetimine ilişkin çalışmaların verimliliğinin artırılması için eğitim faaliyetleri yürütülecektir.	SA 1	H 1.1
882.1. "Sıfır Atık Projesi" kapsamında eğitim farkındalık faaliyetleri gerçekleştirilecek ve eğitimin tüm kademelerinde sıfır atık uygulamaları yürütülecektir.	882.1.1 Atıkların kaynağında ayrı toplanmasının yaygınlaştırılması amacıyla kamu spotu, eğitim gibi çalışmalar yapılacak, okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve lise eğitim öğretim programlarında sıfır atık uygulamalarına yer verilecektir.	SA 1	H 1.5
883.1. Yerel yönetimlerin finanse etmekte zorlandıkları katı atık yönetim projelerini desteklemek amacıyla yürütülen "Katı Atık Programı"nın yaygınlaştırılması sağlanacaktır.	883.1.1 Altı entegre atık yönetim tesisi yapımı, iki yeni lot yapımı, yedi aktarma istasyonu yapımına başlanacaktır.	SA 1	H 1.1
884.1. Ulaşım planlarının mekânsal ve tematik planlarla eşgüdümünü sağlamaya yönelik mevzuat düzenlemeleri yapılacaktır.	884.1.1 Planlar arası uyum ve koordinasyonun sağlanmasına yönelik kavramsal çerçeve oluşturulacaktır.	SA 4	H 4.5
885.3. Yaya trafiğinin kesintisiz hale getirilmesini gözetecek şekilde yaya yolları ve kaldırımlara ilişkin standartlar güncellenecek, kent merkezlerinde tarihi ve kültürel cazibe noktaları ile alışveriş bölgelerinde motorlu taşıtlardan arındırılmış yaya bölgeleri oluşturulmaya devam edilecektir.	885.3.1 Yaya yolları ve kaldırım standartlarına ilişkin yönetmelik hazırlanacaktır. 885.3.2 Belirlenecek illerde trafikten arındırılmış bölgelerin oluşturulmasına devam edilecektir.	SA 4 SA 5	H 4.5 H 5.3
896.1. Kır ve kentin etkileşimini sağlayan ulaşım, iletişim ve enerji altyapısı güçlendirilecek, Köylerin Altyapısının Desteklenmesi Projesi (KÖYDES) kapsamında köylerde ulaşım, kanalizasyon, içme suyu ve atık su altyapısının iyileştirilmesi sağlanacak, suyun etkin kullanılmasına yönelik proje ve uygulamalar sürdürülecektir.	896.1.1 KÖYDES Projesi kapsamında 2024 yılında yayınlanacak Cumhurbaşkanı Kararı doğrultusunda 51 ilin yol, içme suyu, tarımsal sulama ve atıksu projeleri desteklenecektir. 894.1.2 Köy yolları envanterine ilişkin coğrafi bilgi sistemlerinin kurulumu 51 ilde tamamlanacaktır.	SA 6	H 6.3
896.3. Kamulaştırma yapılan yerlerin iskânında yerleşim yeri seçiminde kamu harcamalarını asgariye indirmeye yönelik tedbirler alınacak ve hak sahipliğine ilişkin iskân mevzuatında düzenleme yapılacaktır.	896.3.1 Kırsal alanda iskan faaliyetlerinde kamu harcamalarını asgariye indirmeye yönelik fizibilite çalışmaları yürütülerek, hak sahipliğine ilişkin iskân mevzuatında düzenleme yapılacaktır.	SA 4	H 4.2
951.1. Yerel yönetimlerin hizmetlerinin idari, mali ve teknik asgari standartları tespit edilecektir.	951.1.1. Yerel yönetimlerin sunduğu hizmetlerden standartları belirlenecek olanların tespitine yönelik çalışma yapılacaktır.	SA 6	H 6.3
951.2. Standartların uygulanması ve denetlenmesine yönelik mevzuat düzenlemesi yapılacaktır.	951.2.1 Yerel yönetimlerin hizmetlerine yönelik belirlenen standartların uygulanması ve denetlenmesine yönelik mevzuat çalışması yapılacaktır.	SA 6	H 6.3
952.1. Yerel yönetimlerde çalışan personelin niteliğini artırmaya yönelik eğitimler verilecektir.	952.1.1 Başta büyükşehir belediyeleri olmak üzere yerel yönetim personeline eğitimler verilecektir.	SA 6	H 6.3

2024 YILI CUMHURBAŞKANLIĞI PROGRAMI			
İlgili Politika/Tedbir	**Verilen Görev ve İhtiyaç**	**Amaç No**	**Hedef No**
952.2. Yerel yönetimlerdeki iyi uygulama örneklerinin yer aldığı bir platform oluşturulacaktır.	952.2.1 Yerel yönetimlerin yürütmüş olduğu başarılı çalışmalarının diğer yerel yönetimlere örnek olmasını sağlayacak bir platform oluşturulacaktır.	SA 6	H 6.3
953.1. Kent konseylerinin etkinleştirilmesi sağlanacaktır.	953.1.1 Mevcut sorunlar tespit edilerek kent konseylerini daha aktif hale getirmek üzere mevzuat çalışması yapılacaktır.	SA 6	H 6.3
953.2. Kadın, genç, yaşlı ve engellilerin yerel yönetimlerdeki temsil ve karar alma süreçlerine katılım mekanizmaları güçlendirilecektir.	953.2.1 Yerel yönetimlerin karar alma sürecinde kadın, genç, yaşlı ve engellilerin bilgilendirilmesi ve görüşlerinin alınmasını temin edecek mekanizmalar geliştirilecektir.	SA 6	H 6.3
954.1. Yerel yönetimlerin en uygun hizmet ve coğrafi alan büyüklüğü tespit edilerek yeniden yapılandırılmasına ilişkin modelleme ve mevzuat çalışması yapılacaktır.	954.1.1 Belediyelerin sundukları hizmetlere vatandaşların erişimini kolaylaştırmak ve hizmetlerin sunumunda maliyetleri düşürmek için yöntem ve araçların geliştirilmesine yönelik bir analiz çalışması yapılacaktır.	SA 6	H 6.3
954.2. Büyükşehir belediyeleriyle büyükşehir ilçe belediyeleri arasında koordinasyon eksikliği nedeniyle ortaya çıkan hizmet aksamalarının giderilmesi için gerekli çalışmalar yürütülecektir.	954.2.1 Belediyeler arası koordinasyonda aksayan ve iyileştirilmesi gereken unsurların tespit edilmesine yönelik analiz çalışması yapılacaktır.	SA 6	H 6.3
955.1. Yerel yönetim altyapı tesisleri yapımında teknoloji ve yer seçimi ile inşa süreçlerinde afet risklerinin dikkate alınmasını sağlayacak mevzuat hazırlanacaktır.	955.1.1 Yerel yönetimlerin sorumlu olduğu altyapı tesislerinin yapımı ile ilgili süreçlerde afet risklerinin dikkate alınmasını sağlayacak mevzuat hazırlanacaktır.	SA 6	H 6.3
955.2. Yerel yönetimlerin afetlerle ve iklim değişikliği ile daha etkin mücadele edebilmesi amacıyla finansal destek mekanizmaları oluşturulacaktır.	955.2.1 Yerel yönetimlerin afetlerle ve iklim değişikliği ile etkin mücadele edebilmesini teminen İLBANK'ın önderliğinde finansal destek mekanizmalarının geliştirilmesi sağlanacaktır.	SA 6	H 6.3
955.3. İtfaiye ve zabıta hizmetlerinin afetlerle mücadele kapasitesinin geliştirilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.	955.3.1. Belediyelerin itfaiye teşkilatlarının arama, kurtarma ve müdahale hizmetlerine ilişkin kapasiteleri geliştirilecektir.	SA 6	H 6.3
956.1. Yerel yönetimlerin üretim ve pazarlamaya yönelik kuracağı yapılara destek sağlanacaktır.	956.1.1 Yerel yönetimlerin girişimcilik faaliyetlerinin etkinleştirilmesi amacıyla rehber hazırlanacaktır.	SA 6	H 6.1
963.4. Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi altyapısı güçlendirilecek ve e-Devlet Kapısıyla bütünleşmesi sağlanacaktır.	963.4.1 Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi Entegrasyonu Projesi gerçekleştirilecektir. 963.4.2 Coğrafi Bilgi Sistemi Stratejisi ve Eylem Planı güncellenecektir.	SA 6	H 6.2

2.4.4. Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları, Birleşmiş Miletler (BM) Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesinde 25 Eylül 2015 tarihinde kabul edilmiştir. Zirvenin sonuç belgesi olan "Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündemi", 17 amaç ve 169 hedef ile tüm ülkelerin 2030 yılına kadar bu hedeflere ulaşması için gereken uygulama araçları ile takip ve gözden geçirme sistemini içermektedir.

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları;

Amaç 1: Yoksulluğun tüm biçimlerini her yerde sona erdirmek,

Amaç 2: Açlığı bitirmek, gıda güvenliğine ve iyi beslenmeye ulaşmak ve sürdürülebilir tarımı desteklemek,

Amaç 3: Sağlıklı ve kaliteli yaşamı her yaşta güvence altına almak,

Amaç 4: Kapsayıcı ve hakkaniyete dayanan nitelikli eğitimi sağlamak ve herkes için yaşam boyu öğrenim fırsatlarını teşvik etmek,

Amaç 5: Toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak ve tüm kadınlar ile kız çocuklarını güçlendirmek,

Amaç 6: Herkes için erişilebilir su ve atık su hizmetlerini ve sürdürülebilir su yönetimini güvence altına almak,

Amaç 7: Herkes için karşılanabilir, güvenilir, sürdürülebilir ve modern enerjiye erişimi sağlamak,

Amaç 8: İstikrarlı, kapsayıcı ve sürdürülebilir ekonomik büyümeyi, tam ve üretken istihdamı ve herkes için insana yakışır işleri desteklemek,

Amaç 9: Dayanıklı altyapılar tesis etmek, kapsayıcı ve sürdürülebilir sanayileşmeyi desteklemek ve yenilikçiliği güçlendirmek,

Amaç 10: Ülkeler içinde ve arasında eşitsizlikleri azaltmak,

Amaç 11: Şehirleri ve insan yerleşimlerini kapsayıcı, güvenli, dayanıklı ve sürdürülebilir kılmak,

Amaç 12: Sürdürülebilir üretim ve tüketim kalıplarını sağlamak,

Amaç 13: İklim değişikliği ve etkileri ile mücadele için acilen eyleme geçmek,

Amaç 14: Sürdürülebilir kalkınma için okyanusları, denizleri ve deniz kaynaklarını korumak ve sürdürülebilir kullanmak,

Amaç 15: Karasal ekosistemleri korumak, iyileştirmek ve sürdürülebilir kullanımını desteklemek; sürdürülebilir orman yönetimini sağlamak; çölleşme ile mücadele etmek; arazi bozunumunu durdurmak ve tersine çevirmek; biyolojik çeşitlilik kaybını engellemek,

Amaç 16: Sürdürülebilir kalkınma için barışçıl ve kapsayıcı toplumlar tesis etmek, herkes için adalete erişimi sağlamak ve her düzeyde etkili, hesap verebilir ve kapsayıcı kurumlar oluşturmak,

Amaç 17: Uygulama araçlarını güçlendirmek ve sürdürülebilir kalkınma için küresel ortaklığı canlandırmak.

Bakanlığımızın Stratejik planında ilgili ve ilişkili olan amaç ve hedefler yandaki tabloda liste olarak verilmektedir.

Tablo 5. *Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı*

2030 SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA HEDEFLERİ			
İlgili Bölüm/Referans	**Verilen Görev ve İhtiyaç**	**Amaç No**	**Hedef No**
Temiz Su ve Sanitasyon/ 6.3, 6.a	2030'a kadar kirliliği azaltarak, çöplerin düzensiz dökümünü ortadan kaldırarak, zararlı kimyasalların ve maddelerin salınımını en aza indirgeyerek, arıtılmamış atık su oranını yarıya indirerek ve geri dönüşümü ve güvenli tekrar kullanımı küresel olarak ciddi ölçüde artırarak su kalitesinin yükseltilmesi	SA 1	H 1.1
	2030'a kadar uluslararası iş birliğinin ve gelişmekte olan ülkelere su hasadı, tuzdan arındırma, su verimliliği, atık su arıtımı, geri dönüşüm ve tekrar kullanım teknolojileri gibi suyla ve sıhhi koşullarla ilgili faaliyetlerinde ve programlarında verilen kapasite geliştirme desteğinin artırılması	SA 1	H 1.1
Sanayi, Yenilikçilik ve Altyapı/ 9.1	Herkes için uygun fiyatlı ve eşitliğe dayalı bir erişime vurguda bulunarak ekonomik kalkınmayı ve insanların esenliğini desteklemek için bölgesel ve sınırlararası altyapıyı kapsayan kaliteli, güvenilir, sürdürülebilir ve dayanıklı altyapıların oluşturulması	SA 1	H 1.1
Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar/ 11.1, 11.3, 11.4, 11.5, 11.6, 11.7, 11.a, 11.b, 11.c	2030'a kadar herkesin yeterli, güvenli ve uygun fiyatlı konutlara ve temel hizmetlere erişiminin sağlanması ve gecekondu mahallelerinin iyileştirilmesi	SA 4	H 4.4 H 4.5 H 4.6
	2030'a kadar bütün ülkelerde kapsayıcı ve sürdürülebilir kentleşmenin geliştirilmesi ve katılımcı, entegre ve sürdürülebilir insan yerleşimlerinin planlanması ve yönetilmesi için kapasitenin güçlendirilmesi	SA 4	H 4.5
	Dünyanın kültürel ve doğal mirasının korunması ve gözetilmesi çabalarının artırılması	SA 3	H 3.1 H 3.2
	2030'a kadar yoksulların ve kırılgan durumdaki insanların korunması temel alınarak suyla ilgili afetleri de kapsayan afetler nedeniyle küresel gayrisafi yurtiçi hasılayla ilgili doğrudan ekonomik kayıpların önemli oranda düşürülmesi ve ölümlerin ve etkilenen insan sayısının önemli ölçüde azaltılması	SA 3	H 3.3
	2030'a kadar hava kalitesine ve belediye atık yönetimi ve diğer atık yönetimlerine özel önem göstererek kentlerin kişi başına düşen olumsuz çevresel etkilerinin azaltılması	SA 1	H 1.1
	2030'a kadar özellikle kadınlar, çocuklar, yaşlılar ve engellilerin güvenli, kapsayıcı ve erişilebilir yeşil alanlara ve kamu alanlarına evrensel erişimlerinin güvence altına alınması	SA 3	H 3.4
	Ulusal ve bölgesel kalkınma planlamasını güçlendirerek kentsel, kent çevresindeki ve kırsal alanlar arasındaki olumlu ekonomik, sosyal ve çevresel bağlantıların desteklenmesi	SA 4	H 4.4 H 4.5
	2020'ye kadar kapsamaya, kaynak etkinliğine, iklim değişikliğine uyuma ve afetlere karşı dayanıklılığa yönelik entegre politikaları ve planları benimseyen ve uygulayan şehirlerin ve insan yerleşimlerinin sayısının önemli ölçüde artırılması ve Sendai Afet Riskini Azaltma Çerçeve Eylem Planı 2015-2030 doğrultusunda bütüncül bir afet risk yönetiminin her düzeyde geliştirilmesi ve uygulanması	SA 1 SA 4	H 1.1 H 4.3
	En az gelişmiş ülkelerin finansal ve teknik yardım aracılığıyla yerel malzemeler kullanarak sürdürülebilir ve dayanıklı binalar inşa etmelerinin desteklenmesi	SA 4	H 4.1 H 4.3 H 4.4

2030 SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA HEDEFLERİ			
İlgili Bölüm/Referans	**Verilen Görev ve İhtiyaç**	**Amaç No**	**Hedef No**
Sorumlu Üretim ve Tüketim/ 12.4, 12.5, 12.c	2020'ye kadar üzerinde anlaşmaya varılan uluslararası çerçevelere uygun olarak kimyasalların ve tüm atıkların yaşam döngüleri boyunca çevresel olarak sağlam biçimde yönetimlerinin sağlanması ve bu kimyasalların ve atıkların insan sağlığı ve çevre üzerindeki olumsuz etkilerini en aza indirgemek için havaya, suya ve toprağa karışmalarının önemli ölçüde azaltılması	SA 1	H 1.1
	2030'a kadar önleme, azaltma, geri dönüşüm ve tekrar kullanma yoluyla katı atık üretiminin önemli ölçüde azaltılması	SA 1	H 1.1
	Piyasa aksaklıklarının ortadan kaldırılmasıyla ulusal koşullara uygun bir biçimde, gelişmekte olan ülkelerin özel ihtiyaç ve durumlarını göz önünde bulundurarak ve etkilenmiş toplulukları koruyacak biçimde kalkınmaları üzerindeki olası olumsuz etkileri en aza indirgeyerek çevresel etkilere sahip zararlı teşviklerin aşamalı olarak ortadan kaldırılması ve vergilendirmenin yeniden yapılandırılması da dâhil olmak üzere savurgan tüketime özendiren verimsiz fosil yakıtlara yönelik teşviklerin verimli hale getirilmesi	SA 1	H 1.1 H 1.2 H 1.3 H 1.4 H 1.5
İklim Eylemi/13.1, 13.2, 13.3, 13.a, 13.b	İklimle ilgili tehlikelere ve doğal afetlere karşı dayanıklılığın ve uyum kapasitesinin bütün ülkelerde güçlendirilmesi	SA 4	H 4.4
	İklim değişikliğiyle ilgili önlemlerin ulusal politikalara, stratejilere ve planlara entegre edilmesi	SA 1	H 1.2
	İklim değişikliği azaltım, iklim değişikliğine uyum, etkinin azaltılması ve erken uyarı konularında eğitimin, farkındalık yaratmanın ve insani ve kurumsal kapasitenin geliştirilmesi	SA 1	H 1.5
Sudaki Yaşam/ 14.1, 14.2, 14.3, 14.5	2025'e kadar özellikle karasal kökenli faaliyetlerden kaynaklanan, deniz çöpü ve gıda atıklarının dökülmesinden kaynaklanan su kirliliği de dâhil deniz kirliliğinin tüm biçimlerinin önlenmesi ve önemli ölçüde azaltılması	SA 1	H 1.3
	2020'ye kadar önemli olumsuz etkilerden kaçınmak için dayanıklılığın güçlendirilmesi de dâhil olmak üzere deniz ve kıyı ekosistemlerinin sürdürülebilir biçimde yönetilmesi ve korunması ve sağlıklı ve üretken okyanuslara sahip olmak adına okyanusların eski haline döndürülmesi için harekete geçilmesi	SA 1	H 1.3
	Her düzeyde geliştirilmiş bilimsel iş birliği aracılığıyla okyanus asitlenmesinin etkilerinin ele alınması ve en aza indirgenmesi	*SA 1*	*H 1.3*
	2020'ye kadar kıyı ve deniz alanlarının en az yüzde 10'unun ulusal ve uluslararası hukuka uygun biçimde ve mevcut en güncel bilimsel bilgilere dayanarak korunması	*SA 1*	*H 1.3*
Karasal Yaşam/ 15.3	2030'a kadar çölleşmeyle mücadele edilmesi, çölleşme, kuraklık ve sellerden etkilenen alanlar dâhil tahrip edilmiş toprakların eski haline getirilmesi ve arazi bozulumunun olduğu, nötr bir dünya oluşturmak için çaba gösterilmesi	*SA 3*	*H 3.3*

2.5. Program-Alt Program Analizi

Tablo 6. *Program-Alt Program Analizi Tablosu*

Program	Alt Program	Tespitler	İhtiyaçlar
Enerji Arz Güvenliği, Verimliliği ve Enerji Piyasası	**Enerji Verimliliği** Yapıların enerji kimlik belgesi alması sağlanarak binalarda enerji verimliliğinin artırılması	• Yapılarda enerji verimliliği konusunda önemli mesafe alınmıştır. Bu dönemde 1.450.000'e yakın binaya Enerji Kimlik Belgesi (EKB) verilmiştir. • Yeşil Sertifika Sistemi (YeS-TR) oluşturulmuş, değerlendirme kuruluşu belirlenmiş, yeşil sertifika uzman adayları eğitimleri başlamıştır. • Kapsam dâhilindeki binalar için Neredeyse Sıfır Enerjili Bina (nSEB) olma zorunluluğu gelmiştir. • Binalarda enerji verimliliği uygulamalarının önünü açmak, bürokratik engelleri kaldırmak ve standartlara uygun yapılmasını sağlamak amacıyla imar ve enerji verimliliği mevzuatında değişiklik yapılmıştır. • "Binalarda Enerji Performans Yönetmeliği" ile binalarda minimum enerji performans gerekleri belirlenmiş, yenilenebilir enerji kaynaklarının uygulanabilirliği artırılmıştır.	• Mevcut binaların Enerji Kimlik Belgesi alma oranının arttırılmasına ve Yeşil Sertifika Sisteminde sertifikalandırma sürecinin hızlandırılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. • Yeni plan döneminde 2.000 m^2 toplam yapı inşaat alanına sahip yeni binaların Neredeyse Sıfır Enerjili Bina olma zorunluluğunun başlayacak olması nedeniyle binalarda enerji verimliliği hususunda yürütülecek proje ve faaliyetler önceliğini koruyacaktır. • Öncelikle kamu binaları olmak üzere yeni yapılacak binaların yeşil sertifika sahibi olmasına yönelik çalışmalar yapılacaktır. • TS-825 Binalarda Isı Yalıtım Kuralları Standardı ve Referans Bina değerleri güncellenecektir. • Kamu yapılarının enerji etkin hale getirilmesine yönelik çalışmalar yaygınlaştırılmalıdır.
Hazine Varlıklarının ve Yükümlülüklerinin Yönetimi	**Hazine Taşınmazlarının Yönetimi** Hazine taşınmazlarının ekonominin ve paydaşların ihtiyaçları dikkate alınarak etkili bir yaklaşımla yönetilmesi	• Hazine taşınmazları sektörel ihtiyaçlar doğrultusunda kullanılmaktadır.	• Hazine taşınmazlarının tarım, hayvancılık, sanayi, turizm, eğitim, konut, sağlık sektörleri başta olmak üzere tüm sektörlerin ve ekonominin ihtiyaçları göz önünde bulundurulmak suretiyle değerlendirilmesine devam edilmelidir.
Ormanların ve Doğanın Korunması ile Sürdürülebilir Yönetimi	**Korunan Alanların ve Tabiat Varlıklarının Korunması** Korunması gerekli alanların tespit ve tescil edilmesi ile doğal sit alanlarının yeniden değerlendirilmesi	• Korunan alan mevzuatı ve yönetimi yeniden düzenlenmiş, özellikle doğal sit alanlarının bilimsel esaslarla araştırılması yönünde bölgesel projeler yürütülmüştür. • Doğal sit alanlarına ilişkin bilgi sistemleri oluşturulmuş, envanter düzenlenmiştir. • Geçmişte görsel yaklaşımlarla tespit edilen doğal sit alanları Bakanlığımızca ekolojik temelli bilimsel yöntemlerle ele alınarak yeniden değerlendirilmiştir. • Özel Çevre Koruma Bölgelerinin altyapı, katı atık ve arıtma hizmetleri önemli ölçüde tamamlanmıştır.	• Yeni Özel Çevre Koruma Bölgelerinin belirlenmesine yönelik inceleme çalışmalarının yürütülmesi gerekmektedir. • Ülkemizde yer alan mağaraların araştırılarak, değerlendirilmesi ve önem arz edenlerin tabiat varlığı olarak tescili yapılmalıdır. • Öneri doğal sit alanlarının ekolojik temelli, bilimsel araştırma raporlarının hazırlanmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Program	Alt Program	Tespitler	İhtiyaçlar
Sürdürülebilir Çevre ve İklim Değişikliği	**Çevre Kirliliğinin Önlenmesi ve Koruma** Çevre kirliliğinin önlenmesi ve kirliliğin ortadan kaldırılması sağlanarak çevre kalitesinin iyileştirilmesi	• Ülkemizin Paris İklim Anlaşmasına taraf olmasıyla; iklim değişikliği ile mücadele kapsamında çevre ve şehircilik çalışmalarında belirlenen hedefler doğrultusunda yeni bir sürece girilmiştir. • Belirlenen hedeflere ulaşmak için toplum bilincini yeniden şekillendirecek ve artıracak projeler yapılmaktadır. 2053 Net Sıfır Emisyon, Yeşil Kalkınma, Şehirlerimizin Yeşil Dostu İklim Dönüşümü, Sıfır Atık vb. alanlarda toplumsal farkındalığı artıracak eğitim, etkinlik ve tanıtımlar planlanmaktadır. • Ülkemizde atıkların tekrar kullanılması, maddesel ve enerji geri kazanım faaliyetleri teşvik edilmektedir. Tesis yeterliliklerinin artırılması amacıyla kriterler oluşturulmuştur. Bu kriterleri sağlayan geri kazanım tesisleri ekonomiye ve çevreye katkıda bulunmaktadır. • Kaynağında ayrıştırılarak toplanan atık miktarı artırılmaktadır. 2022 yılı itibari ile bu yolla geri kazanım miktarı 11,70 milyon ton olarak tespit edilmiştir. • Belediye nüfusumuzun %89,9'una atık su arıtma, %94,5'ine atık yönetimi hizmeti verilmektedir. • Atık suların yeniden kullanım oranına ilişkin, 2023 yılı sonu için belirlenen %5 hedefi, yıl bitmeden sağlanmış olup; %5,2'ye çıkarılmıştır. • Çevre denetimleri etkin bir şekilde devam etmektedir. • Sıfır emisyon hedefleri doğrultusunda, yakıt kalitesinin artırılması, bölgesel ısıtma sistemlerinin desteklenmesi, tesis ve faaliyetlerin hava emisyonlarının azaltılmasına ilişkin çalışmalar sürdürülmektedir. • Ülkemizin taraf olduğu uluslararası hava kirliliği sözleşmesi gerekliliklerı kapsamında hava kirleticileri emisyon envanteri yıllık olarak hazırlanmakta ve raporlanmaktadır. • Hava Kalitesinin İyileştirilmesi (HAP) Programı kapsamında, ısınmada daha temiz yakıtlara geçişin sağlanabilmesi amacıyla yeşil dönüşüm çalışmaları devem etmekte olup; sosyal yardım alan ailelerin dönüşüm masrafları belediyeler aracılığıyla karşılanmaktadır. • Denizlerimiz karasal kökenli kirleticiler ve denizcilik faaliyetlerinden kaynaklanan kirlilik baskısı altında olup, özellikle Marmara Denizi'nde bu etkilerin azaltılması için eylem planı hazırlanmıştır. • 12 ürün/hizmet grubunda çevre etiketi kriterleri yayımlanmıştır. • 12 firmaya çevre etiketi kullanıcısı ünvanı verilmiştir. • Çevre Referans Laboratuvarı'nın teknolojik altyapı ve hizmet kalitesinin, emsalleri ile karşılaştırıldığında üst seviyede olduğu görülmektedir.	• Belediye nüfusumuzun tamamına katı atık toplama hizmeti verilmesi için gerekli çalışmaların yapılması gerekmektedir. • Yerel yönetimlerin entegre atık yönetimi ve tesislerine ilişkin finansman ihtiyacının karşılanması ve teknik kapasitesinin güçlendirilmesi gerekmektedir. • Küresel iklim değişikliği, kuraklık ve su kaynakları üzerinde oluşan baskının artmasıyla birlikte su potansiyelinin azalmış olması, arıtılmış atık suyun alternatif su kaynağı olarak değerlendirilmesini gerektirmektedir. • Atık su arıtma tesislerinin kurulması, yaygınlaştırılması ve bütüncül yönetiminin sağlanması için yürütülen çalışmaların tamamlanması gerekmektedir. • Arıtılmamış hiçbir atıksu doğaya deşarj edilmemeli ve arıtılmış atık sular mümkün olan her yerde alanda yeniden kullanılmalı, uygulamaların yaygınlaştırılması konusunda Ar-Ge projeleri yapılmalıdır. • Sıfır emisyon hedefleri doğrultusunda emisyonların azaltımına yönelik, uçucu organik bileşik emisyonların, ısınma kaynaklı emisyonların, tesis ve faaliyet kaynaklı emisyonların kontrolü konularında sektörel analiz yapılarak mevzuatın güncellenmesi gerekmektedir. • Hava kalitesi yönetimine ilişkin kullanılan yazılım ve veri tabanlarının sürekliliği sağlanmalıdır. • Hava Kalitesinin İyileştirilmesi (HAP) Programı kapsamında ısıtmada yeşil dönüşüm için özellikle bireysel yakıt kullanımından vazgeçilerek bölgesel ısıtmanın yaygınlaştırılması amacıyla fizibilite çalışmalarına ve büyük yatırımlara ihtiyaç bulunmaktadır. • Deniz ve kıyı alanlarına yapılan atık su deşarjlarının engellenmesi ve deniz çöpleri ile etkin mücadelenin artırılması gerekmektedir. • Çevresel göstergelere ilişkin veri kalitesinin artırılarak uyumlaştırılması ve tüm çevre denetimi verilerinin kayıt altına alınması gerekmektedir. • Çevre denetimleri, erken uyarı mekanizmasının kurulması ve çevresel planlama açısından Sürekli İzleme Merkezi SİM'in kapasitesinin geliştirilmesi gerekmektedir. • Çevre etiket sistemine yönelik farkındalığın artırılması ve çevre etiketinin ulusal ve uluslararası ortamda tanıtılması için çalışmaların yapılması gerekmektedir.

Program	Alt Program	Tespitler	İhtiyaçlar
Toprak ve Su Kaynaklarının Kullanımı ve Yönetimi	**Toprak Kaynaklarının Korunması, Geliştirilmesi ve Etkin Kullanımı** Erozyon, heyelan ve benzeri nedenlerle oluşan toprak kayıplarının kontrol altına alınması	• Topraklarımızın %65'i kurak ve yarı kurak alanlarda organik maddeden fakir ve alkali topraklardan oluşmaktadır. • İklim değişikliği ve yanlış arazi kullanımının bir sonucu olarak yurdumuzda yaşanan erozyon olaylarında artışlar yaşanmaktadır. • Ülkemiz, sahip olduğu topoğrafya, iklim, jeoloji ve yanlış arazi kullanımı nedeniyle erozyon ve çölleşme bakımından risk grubunda yer almaktadır.	• İklim değişikliğine uyum konusunda farkındalığı artırmak için eğitim, kapasite geliştirme ve proje desteğinin sağlanması gerekmektedir. • Uluslararası kurum ve kuruluşlarla yapılacak çalışmalar artırılmalıdır. • Mevcut izleme sistemlerinin güncellenmesine yönelik çalışmalar yapılmalıdır. • Küresel ısınma ile gelen iklim değişikliğine bağlı etkiler, sürdürülebilir arazi kullanımı, erozyon kontrolü, iklim değişikliğine uyum kapasitesi yüksek ağaç gen kaynaklarının tespiti gibi konularda Ar-Ge projeleri artırılmalıdır. • İklim değişikliğinin toprak kaynakları ve karbon birikimine etkilerini ölçmeye yönelik teknolojik altyapı oluşturulmalı ve güçlendirilmelidir.
Şehircilik ve Risk Odaklı Bütünleşik Afet Yönetimi	**Akıllı Şehirler ve Ulusal Coğrafi Bilgi Hizmetleri** E-devletin coğrafi veri altyapısının kurulması, kurumların coğrafi bilgi sistemi kullanımının yaygınlaştırılması ve kapasitelerinin artırılması	• Bulut Kent Bilgi Sistemi uygulamaları ile üretilen coğrafi verilerin Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemine sunumu için altyapı oluşturulmuştur. • Akıllı şehir ekosistemi ile akıllı şehirlere yönelik ihtiyaçların yerli ve milli imkânlarla karşılanması, ayrıca uluslararası alanda etkin bir şekilde başka ülkelerdeki ihtiyaçlara çözümler sunulması hedeflenmektedir. • Ülkemizde coğrafi bilgi teknolojilerinin kamu ve özel sektörde etkin ve verimli kullanımı, yönetim sistemleri ile veri yönetiminin temel ilkelerine sahip teknik personel eksikliği hissedilmektedir. • Bakanlığımızca oluşturulan platform ile coğrafi / konumsal verilerin toplanması, üretilmesi ve paylaşılmasına ilişkin her türlü iş ve işlemler kayıt altına alınmaktadır. • Vatandaşlarımızın mekânsal plan verilerine ulaşımını sağlayan e-Belediye, e-Plan Otomasyon Sistemi geliştirilmiş olup tüm mekânsal planlama ekosistemi tarafından kullanılmaktadır. • Mekânsal planlamada TUCBS ile entegre bir yapıda, akıllı plan verisi kullanılmaya başlanmıştır.	• Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemi Standartları ve Kent Bilgi Sistemi Standartları yaygınlaştırılmalı ve sektörel standartların geliştirilmesi teşvik edilmelidir. • Mobil uygulama altyapısının gelişmesi ve teknolojik yenilikler, akıllı şehirlere hızlı geçişin olması gerektiğini göstermektedir. Bu çerçevede akıllı şehir uygulamalarının altyapısı geliştirilmeli ve teşvik edilmelidir. • Milli yazılımlar geliştirilerek coğrafi bilgi sistemi alanındaki işleyiş daha etkin ve verimli hale getirilmelidir. • Farklı kurum ve kuruluşlar tarafından üretilen coğrafi verinin bir araya getirilmesi, farklı kullanıcılara ve uygulamalara paylaştırılması, ulaşılabilir verinin keşfinin ve kullanım amacına uygunluğunun değerlendirilmesi gerekmektedir. • Yerel yönetimlerin önemli bir ihtiyacı olan kent bilgi sistemlerinin yaygınlaştırılması yönünde çalışmalar yapılmalıdır. • Yerel yönetimlerde akıllı şehir çözümlerinin hayata geçirilmesinde, yerel strateji ve yol haritalarının belirlenmesi gerekmektedir. • Birden çok coğrafi veri servisinin ilişkilendirilmesi ile bütünleşik hizmetlerin geliştirilmesi kapsamında, coğrafi veriler sözel diğer verilerle etkin olarak entegre edilip analiz edilerek vatandaş odaklı değer haritaları oluşturulmalıdır.

Program	Alt Program	Tespitler	İhtiyaçlar
	Çevreye Duyarlı ve Güvenli Yapılaşma Kaliteli ve güvenli yapılaşmanın ilke ve esaslarının belirlenmesi, yapı malzemelerinin geliştirilmesi ve izlenebilir piyasa gözetim denetim hizmetlerinin sunulması	• Yapı müteahhitliği hizmet alanında çalışan gerçek veya tüzel kişilerin görev, yetki ve sorumlulukları ile kayıtlarının tutulmasına ilişkin esaslar belirlenmekte, mesleki ve kuruluş yeterlikleri değerlendirilerek tescil ve yeterlik belgeleri verilerek, kayıtları tutulmaktadır. • Bakanlığımız tarafından yayımlanan Yapı Malzemeleri Yönetmeliği kapsamındaki ürünlerden, uyumlaştırılmış bir standardı bulunan yapı malzemeleri, piyasaya güvenli olduklarının beyanı olan CE işaretlemesi ile arz edilmektedir. • Ülkemizde denetlenen yapı malzemelerinin güvenli olma oranı %98 düzeyindedir. • Yapı Denetim Sistemi, 81 ilimizde konusunda uzman olduğu tespit edilmiş kuruluşlar ile mimar ve mühendislerin belgelendirilmesi, faaliyetlerinin denetlenmesi ve idari yaptırım uygulanması şeklinde yürütülmektedir. • Kırsal alanda ekonomik nedenler ve teknik bilgisizlikten dolayı ortaya çıkan özensizlik ve dikkatsizlik, yapım tekniğini ve kullanılan malzemelerin kalitesini etkileyerek, yapıların afetlerden zarar görmesine neden olmaktadır. • Ülkemize gelen soydaşlarımızın ve çeşitli nedenlerle yerleşim yerini terk etmek zorunda kalanların, iskân taleplerinin sağlanmasında ve hayat standartlarının yükseltilmesinde birçok kapsamlı ve etkin faaliyet yürütülmektedir.	• 'Yapı Ar-Ge' çalışmaları kapsamında üniversiteler ile birlikte ortak projeler geliştirilmelidir. • İmar ve yapılaşmaya ilişkin dünyadaki başarılı proje ve uygulamalar analiz edilerek ülkemize uygun olanlarının entegrasyonu sağlanmalıdır. • Ülkemizde, yapılarda standardın etkin kullanılması, kontrol ve izlemenin yapılabilmesi için bilgisayarlı otomasyon sistemleri ve bir çevrim içi proje yönetimi geliştirilmelidir. • Yapı denetim sektöründe yer alan aktörlere yönelik elektronik bilgilendirme sisteminin etkinleştirilmesi gerekmektedir. • Denetim personelinin sürekli eğitilmesi, tam zamanlı olarak görevlendirilmesi, kullanılan yazılımın sürdürülebilir olması, laboratuvarların cihaz kapasitesi ve teknolojik altyapısının geliştirilerek artırılması gerekmektedir. • Yapılaşma sürecine ilişkin tüm aşamaların izlenebilir olması gerekmektedir. • Üniversiteler ile iş birliği yaparak, CADD standartlarının ülke çapında yaygınlaştırılması gerekmektedir. • Kimlikli yerleşmeler oluşturmak adına farklı bölgelerde, çeşitli yöresel mimari projeleri Bakanlığımız tarafından üretilmekle beraber, bu projelerin uygulandığı pilot il ve kırsal konut sayısı hızlı bir şekilde artırılmalıdır.
	Mekânsal Planlama ve Kentsel Dönüşüm Mekânsal planlama, etüt, arsa ve arazi düzenlemesi çalışmalarının yürütülmesi ve ülke genelinde afet riski altındaki alanlar ile riskli yapıların tespit edilerek kentsel dönüşümünün sağlanması	• Ülkemiz topraklarının %66'sı 1. ve 2. deprem kuşağında yer almakta olup, nüfusunun %71'i deprem riski altında yaşamaktadır. • Ülkemiz yeryüzünün en aktif fay zonlarının bulunduğu ve buna bağlı olarak son yıllarda oluşan depremler nedeni ile birçok vatandaşımızın hayatını kaybettiği bir coğrafyadır. Son olarak 6 Şubat 2023 tarihinde yaşadığımız Kahramanmaraş merkezli depremler 11 ilimizde büyük yıkıma neden olmuştur. 50 binden fazla vatandaşımız hayatını kaybetmiştir. • Yaşanan depremlerin sosyolojik, psikolojik ve ekonomik etkilerinin büyüklüğü dikkate alındığında kentsel dönüşüm çalışmalarının ülkemiz için ne kadar önemli olduğu ve öncelikle yürütülmesi gerektiği ortaya çıkmaktadır. • Depremlerdeki artış ve iklim değişikliği ile birlikte artan sel ve heyelan riskleri de değerlendirildiğinde, yaklaşık 1.5 milyon birimin dönüşümü aciliyet arz etmektedir.	• Kent bütününde daha yaşanabilir çevreler oluşturulması için büyükşehir belediyeleri özendirilmeli ve gerekli destek sağlanmalıdır. • Şehirlerimizi daha yeşil ve ferah yaşam alanları haline dönüştürmek, yaşam ve çevre kalitesini yükseltmek ve kimlikli-yeşil şehirler oluşturmak amacı doğrultusunda, kentlerimizin ihtiyaç duyduğu açık yeşil alanlar (Millet Bahçeleri) ve sosyal donatı alanlarının (Millet Kıraathaneleri) oluşturulmasına ihtiyaç vardır. • Olası depremlerin verebileceği zararları en aza indirebilmek amacıyla kentsel dönüşüm sürecinde rezerv alanlara ilişkin planlama çalışmalarının tamamlanması gerekmektedir. • Afet tehlikelerinin belirlenmesi ve planlamada dikkate alınmasına ilişkin ihtiyaçlar doğrultusunda verilerin analiz edilebilmesi amacıyla "Yer Bilimsel

Program	Alt Program	Tespitler	İhtiyaçlar
		• Aktif faylara ilişkin çalışmalar kapsamında yürütülen Mekânsal Planlama Sürecinde Aktif Fay Zonlarının 1/1.000 Ölçekli Haritalanması ve Fay Sakınım Zonu Oluşturma Kriterlerinin Belirlenmesi Projesi tamamlanmıştır. • Büyükşehirlerde mevcut arazi kullanım verileri ile kent bütününde yapılan planlarda alan kullanım verileri sistematik olarak üretilmelidir. • Mekânsal strateji planlarını ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapmak suretiyle hazırlamak yetkisi çerçevesinde "Türkiye Mekânsal Strateji Planı" taslağı hazırlanmıştır. • Yerleşme, yapılaşma ve arazi kullanımına yön veren, alt ölçekli planlara ve uygulamalara esas teşkil eden çevre düzeni planlarının, ülke genelinde %99'u tamamlanmıştır. • Millet bahçeleri çalışmaları ile ülkemiz genelinde kişi başına düşen yeşil alan miktarı ve aktif yeşil alan büyüklüğü artmaktadır. Millet bahçeleri, doğa ile vatandaşları bir araya getirerek hem fiziksel hem psikolojik yönden fayda sağlarken aynı zamanda sosyal ihtiyaçları da karşılamaktadır. • Yer bilimsel çalışmalar doğrultusunda her tür ve ölçekte, mekânsal planlara altlık olarak kullanılacak, jeolojik, jeoteknik, mikro bölgeleme etütlerine ilişkin usul ve esasların belirlenmesi amacıyla mevzuat güncelleme çalışmaları devam etmektedir. • Ülkemizde kentsel göstergeler ve bunların çeşitli pilot illerde uygulama projeleri, Türkiye Yaşanabilir Kentler Dizini gibi önemli çalışmalar ile Türkiye'de kentleri yaşanabilirlik temelinde ve belirli bir sistematik içinde izlemeye yönelik projeler gerçekleştirilmiştir. • Ülkemizdeki kıyı planlama ve uygulama çalışmalarına yeni bir yaklaşım getiren, kıyının koruma kullanma dengesini gözeten, strateji düzeyinde kararlar üreten bütüncül ve Bütünleşik Kıyı Alanları Planlarının hazırlık çalışmaları sürdürülmektedir.	Etüt Bilgi Sisteminin (YERBİS) Geliştirilmesi ve Afet Tehlikesi Belirleme Sürecinde Veri Analizi" ihtiyacı bulunmaktadır. YERBİS Uygulaması üzerinden yapılacak veri analizleri ile özellikle uygun yer seçimi çalışmalarında önemli bir karar destek sistemi olarak görev yapacak olan bu sistem aynı zamanda daha doğru ve hızlı karar alma mekanizmasını güçlendirecektir. • İmar planlarına esas jeolojik-jeoteknik ve mikrobölgeleme etütleri kapsamında, afet tehlikeleri ile yerel zemin koşullarının belirlenmesi ve zeminin yerleşime uygunluk durumunun ortaya konulmasına yönelik yapılan yer bilimsel çalışmalarına ilişkin sorunların ve ihtiyaçların saptanması gerekmektedir. • Yer bilimsel etütlere ilişkin yeni yaklaşımlar ve standartların belirlenmesi ve tüm bu çalışmalardan elde edilen verilerin Coğrafi Bilgi Sistemi (CBS) tabanlı uygulamalara aktarılmasına ilişkin olarak mevcut mevzuatın güncellenmesi gerekmektedir. • Hazırlanmış olan "Türkiye Mekânsal Strateji Planı'nın onaylanarak uygulamaya konulması ve izleme sistemi oluşturularak izleme raporlarının hazırlanması gerekmektedir. • Uluslararası gündem belgeleri çerçevesinde kentlerde yaşanabilirlik kriterlerinin "kent izleme çerçevesi" ile izlenmesi ihtiyacı bulunmaktadır. • Henüz planı yapılmamış kıyı alanlarında bütünleşik kıyı alanları planlarının oluşturulması gerekmektedir.
Yerel Yönetimlerin Güçlendirilmesi	**Yerel Yönetimlerin Hizmet Kalitesinin Artırılması** Yerel yönetimlerin hizmet kapasitesi ve hesap verilebilirliğinin geliştirilmesi	• Yerel yönetimlerin kaynaklarının etkin kullanımında sorunlar yaşanmaktadır. • Yerel yönetimlerle ilgili güncel ve sağlıklı verilere ulaşmada sorunlar yaşanmakta, bu verilerin raporlanabilir olmaması nedeniyle karar alma süreçlerine katkı sağlamamaktadır. • Belediyelerin hizmet sunum süreçlerinde farklılıklar olduğu gözlenmektedir.	• Belediyelerin kurumsal ve mali kaynaklarını ekonomik, etkin ve verimli kullanabilmesi için hizmet önceliklendirmesi ve mevzuat çalışması yapılması gerekmektedir. • Belediyelerin sunduğu hizmetlere ilişkin güncel, sağlıklı ve raporlanabilir verinin toplanması sağlanmalıdır. • Yerel yönetimlerin hizmet standartları belirlenerek, sürecin basitleştirilmesi ve uygulamada birliğin sağlanması gerekmektedir.

2.6. Faaliyet Alanları ile Ürün ve Hizmetlerin Belirlenmesi

Tablo 7. *Faaliyet Alanı–Ürün/Hizmet Listesi*

Faaliyet Alanı	Ürün ve Hizmetler
MEKÂNSAL PLANLAMA GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	
Mekânsal Planlama ve Uygulama Açık ve Yeşil Alan Düzenlemeleri	
Mekânsal Planlama Faaliyetleri	• Afet riskli ve gecekondu alanları ile özel proje alanlarına ilişkin planlama ve kentsel tasarım projelerinin hazırlanması ve onaylanması • Çevre Düzeni Planlarının hazırlanması ve onaylanması • İmar Planına Esas Jeolojik-Jeoteknik veya mikrobölgeleme etütlerinin yapılması, yaptırılması ve onaylanması • Kentleri İzleme Modeli • Kırsal yerleşimlerde mekânsal gelişme ve planlamaya ilişkin ilke ve esasların belirlenmesi • Yerel yönetimlere ve ilgililere mevzuatın uygulanmasına yönelik rehberlik yapılması • Belediyelerin imar uygulamalarında mali ve teknik destek sağlanması • Bakanlığa verilen yetkiler kapsamında imar planlarının hazırlanması ve onaylanması • Mücavir alanlardaki köy yerleşme planlarının onaylanması • Mücavir alan onayı • Kıyı kenar çizgisi onayları • Halihazır haritaların hazırlattırılması ve onaylanması • Kıyı ve dolgu imar planlarının hazırlanması ve onaylanması • Bütünleşik kıyı alanları planlarının hazırlanması ve onaylanması • Şehirlerimizde yaşayan insanların hayat kalitesini artırmak ve doğayla iç içe yaşam alanları oluşturmak üzere 81 ilde Millet Bahçelerinin yaygınlaştırılması • Arazi ve Arsa Düzenlemesi işlerinin yapılması, yaptırılması, onaylanması ve uygulamaya dair görüşlerin verilmesi • 3194 sayılı İmar Kanununa eklenen 8. madde ve bu kanun maddesinin uygulanmasına ilişkin İmar Planı Değişikliğine Dair Değer Artış Payı Hakkında Yönetmelik kapsamında iş ve işlemleri yürütülmesi
ÇEVRE YÖNETİMİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	
Katı Atık Yönetimi ve Sıfır Atık Uygulaması Kara ve Deniz Kaynaklı Kirleticilerin Önlenmesi Hava Kalitesi ve Gürültü Kontrolü Çevre Kanunu Gelirleri ile Yürütülen Faaliyetler Atıksu Yönetimi	
Çevre Yönetimi ile İlgili Faaliyetler	• Politika ve strateji geliştirilmesi, eylem planı hazırlanması/uygulamaya konulması • Çevrenin korunması ve yeşil dönüşüme yönelik politika, strateji ve mevzuat geliştirilmesi, eylem planı hazırlanması/uygulamaya konulması • Faaliyetlere ilişkin plan ve proje onayı verilmesi • Taraf olunan uluslararası sözleşme ve protokoller ile AB'ye uyum süreci çerçevesinde ulusal raporlar hazırlanması ve uluslararası mercilere sunulması • Kirlilik envanteri ve risk haritaları oluşturması çevre kirliliğinin önlenmesi ve kontrolü açısından öncelikli yerlerin ve bölgelerin belirlenmesi • Çevre kirliliği açısından öncelikli yerlerin ve bölgelerin belirlemesi • Çevre kirliliğini azaltma konusunda eylem planı, senaryo ve projeksiyonların hazırlanması, standart, ölçüt oluşturulması/geliştirilmesi, kılavuz hazırlanması • Çevre ve insan sağlığını olumsuz etkileyen maddelerin kullanımına sınırlandırma getirilmesi • Çevre gelirlerinin temini ve takibi ile yerel yönetimlere alt yapı yatırımları ve çevre kirliliğini giderme için destek/teşvik verilmesi

Faaliyet Alanı	Ürün ve Hizmetler
ÇED İZİN VE DENETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	
Çevresel Etki Değerlendirmesi, İzin ve Denetim	
Denetim, İzin ve Lisans Faaliyetleri	• Çevre denetimi • İdari yaptırım kararlarının uygulanması • Çevre denetçilerinin yetkilendirilmesi • ÇED taahhütlerinin izlenmesi • Çevre izin, çevre izin ve lisans belgesinin verilmesi (çevre izin, çevre izin ve lisans belgesi)
Ölçüm ve İzleme Faaliyetleri	• Alıcı ortam izleme raporları ve haritalarının hazırlanması • Hava kalitesi izleme ağının yaygınlaştırılması • Sürekli İzleme Merkezinin geliştirilmesi • Kirletici Salım ve Taşıma Kaydı (KSTK) Sistemi ile ulusal kirletici kaydının oluşturulması • Laboratuvarın akreditasyon kapsam genişletmelerinin yapılması • Yeterlilik ve karşılaştırma testlerine katılım sağlanması • Çevre laboratuvarlarının yetkilendirme süreci e-yetkilendirme sisteminin uygulanması
Çevresel Etki Değerlendirmesi Faaliyetleri	• Çevresel etki değerlendirmesi faaliyetleri (ÇED olumlu/olumsuz belgesi/kararı, ÇED gereklidir/gerekli değildir belgesi/kararı; Stratejik Çevresel Etki Değerlendirmesi faaliyetleri (SÇD'ye tabidir/tabi değildir kararı, Yetkili Kuruma yapılan SÇD Bildirimi)
Çevre Yeterlik Faaliyetleri	• ÇED yeterlik belgesinin verilmesi • Çevre danışmanlık firması yeterlik belgesi verilmesi • Çevre Yönetimi Hizmeti Yeterlik Belgesi verilmesi • Çevre Yönetim Birimi Yeterlik Belgesini verilmesi • Çevre Etiketi belgesi verilmesi • Türkiye Çevre Etiket Sisteminin yaygınlaştırılması
ÇÖLLEŞME VE EROZYONLA MÜCADELE GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	
Çölleşme ve Erozyonla Mücadele	
Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Faaliyetleri	• Su havzalarının geliştirilmesine yönelik ulusal ve bölgesel düzeyde planlama yapılarak, politika ve stratejilerin belirlenmesi • Havza bütünlüğü esas alınarak çölleşme ve erozyonla mücadele, çığ, heyelan ve sel kontrolü ile entegre havza ıslahı plan ve projelerinin yapılması • Orman sınırları dışında özel ağaçlandırma dahil her tür çalışmaların yapılması • Erozyon kaynaklı toprak kayıplarının şiddet sınıfları açısından azaltılmasına yönelik planlama ve uygulama yapılması • İklim değişikliği, arazi bozulumu ve çölleşme ile mücadele kapsamında ağaçlandırma/bitkilendirme yoluyla yeni karbon yutak alanları oluşturularak karbon bütçesinin arttırılmasına yönelik uygulamaların yaygınlaştırılması
TABİAT VARLIKLARINI KORUMA GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	
Korunan Alanlarda ve Tabiat Varlıklarında Planlama ve Yatırım Korunan Alanları ve Tabiat Varlıklarını Tespit, Tescil, Araştırma	
Koruma Faaliyetleri	• Koruma ve kullanma esaslarının belirlenmesi • Kamu kurum ve kuruluşlarının yatırımlarını koruma ilkeleri açısından değerlendirilmesi ve yönlendirilmesi • Çevre değerlerinin korunması ve çevre kirliliğinin önlenmesi için tedbirlerin alınması • Her tür ve ölçekte imar planlarının yapılması, yaptırılması ve onaylanması • Korunan alanlarda çevre kirliliğinin önlenmesi, bu kapsamda her türlü altyapı yatırımlarının gerçekleştirilmesi ve yerel yönetimlerin desteklenmesi • Doğal mirasın korunması, geliştirilmesi ve yaşatılmasına yönelik projeler üretilmesi • Nesli tehdit ve tehlike altındaki türlere yönelik izleme çalışmaları • Koruma bölgelerinde biyolojik çeşitliliğin tespitine yönelik araştırma projelerinin yapılması • Koruma bölgelerindeki yönetim planı hazırlama ve uygulama faaliyetleri • Korunan alanlarda iklim değişikliğinin ekosistemler üzerindeki etkilerinin araştırılması • Ekosistem restorasyon ve rehabilitasyon çalışmalarının yürütülmesi • Ekolojik temelli bilimsel araştırma projelerinin yapılması • Türkiye bütününde potansiyel ekolojik koridorların tespit edilerek uygun ölçekli planlar üzerinde gösterilmesi • Koruma kullanma dengesi de gözetilerek denetiminin ve yönetiminin sağlanması

Faaliyet Alanı	Ürün ve Hizmetler
YAPI İŞLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	
İskân Uygulamaları Yapı Denetimi Faaliyetleri Kamu Binalarında Etüt, Proje ve Yapım Faaliyetleri	
Proje Faaliyetleri	• Proje elde etme sürecinin yönetilmesi • Mimari, statik ve tesisat projelerinin elde edilmesi • Proje danışmanlık hizmetleri • Mesleki kontrollük hizmetleri • Kamu yapılarına ait projelerle ilgili ilke, strateji ve standartların belirlenmesi • Zemin ve temel etüt çalışmaları • Güçlendirme çalışmaları
Yapım Faaliyetleri	• Kamu kurum ve kuruluşlarına ait yatırımların yapım işleri ihaleleri ve kamu yapılarının inşaat denetim hizmetleri • Yapım, onarım ve güçlendirme işlerinin yapılması
Yapı Denetim Faaliyetleri	• Yapı denetim kuruluşlarının ve bu kuruluşlarda görev alacak denetçi mimar ve mühendislerinin yeterlilikleri değerlendirilerek belge verilmesi • Ulusal Yapı Denetim Sisteminin işleyişinin sağlanması • Yapı denetim kuruluşları ve denetim personeline dair alınan idari yaptırım kararlarına ilişkin işlemler
MESLEKİ HİZMETLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	
Binalarda Enerji Verimliliği Faaliyetleri Yapı Malzemeleri Piyasa Gözetim ve Denetimi	
Enerji Verimliliği	• Enerji Kimlik Belgesi verilmesi ve denetim işlemleri • Binalarda Enerji Performansı Ulusal Hesaplama Yöntemi ile izleme ve takip sisteminin geliştirmesine ilişkin işlemler • "Enerji Kimlik Belgesi Uzmanı", "Yeşil Sertifika Uzmanı", "Yeşil Sertifika Değerlendirme Uzmanı", "Yeşil Sertifika Değerlendirme Kuruluşu" ile bunlarla ilgili "Eğitici" ve "Eğitici Kuruluşları" yetkilendirilmesinin sağlanması, kayıtlarının tutulması ve denetlenmesi • "Merkezi Isıtma ve Sıhhi Sıcak Su Sistemlerinde Isınma ve Sıhhi Sıcak Su Giderlerinin Paylaştırılmasına İlişkin Yönetmelik" gereği ölçüm şirketlerinin alt yapıları ve fiziki şartlarının incelenmesi • BEP-TR ile YeS-TR sistemlerinin idame ve işletmesine ilişkin işlemleri • Ulusal enerji verimliliği projelerinin planlanması, uygulanması
Mevzuat Faaliyetleri	• Piyasa gözetimi denetimi ile onaylanmış kuruluşların yetkilendirilmesi, izlenmesi ve denetlenmesine ilişkin alt mevzuatın hazırlanması ve gerektiğinde güncellenmesi • Binaların Gürültüye Karşı Korunması Hakkında Yönetmelik ve alt mevzuatı kapsamında gerekli güncellemelerin yapılması, iş ve işlemlerin yürütülmesi • Binalarda Su Yalıtımı Yönetmelik ile ilgili gerekli güncellemelerin yapılması, iş ve işlemlerin yürütülmesi • 3194 sayılı İmar Kanununun yapılaşmaya yönelik hükümlerine ve ilgili yönetmeliklerindeki uygulama esaslarına dair kişi ve kurumlara görüş verilmesi • İmar mevzuatı kapsamında projelendirme ve yapılaşma ile ilgili konularda mevzuatı düzenlemesi • Gerçek kişilere ve özel hukuk tüzel kişilerine ait yapılar ile ilgili genel ilkelerin belirlenmesi, • Planlı ve plansız alanlarda yerleşmeye ve yapılaşmaya dair esasların belirlenmesi, • Bina ve tesislerde otopark ihtiyacının miktar, ölçü ve diğer şartlarının tespit ve giderilme esaslarının düzenlenmesi • Büyükşehir ve İl İmar Yönetmelikleri taslaklarını inceleme, uygun görülenleri yayınlanmak üzere Resmi Gazete'ye gönderilmesi • Yapı ruhsatı ve yapı kullanma izni düzenlenmesine dair hususlarda yerel idarelere rehberlik edilmesi
Binaların Yangından Korunması ile İlgili Faaliyetler	• Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmeliğin uygulanmasında proje ve yapım ile ilgili konularında ilgili idarelere (Belediyeler, İtfaiye teşkilatları vb.) açıklanmasına ihtiyaç duyulan teknik konular ile ilgili görüş oluşturulması

Faaliyet Alanı	Ürün ve Hizmetler
Yapı Malzemeleri Piyasa Gözetim ve Denetimi Faaliyetleri	• İl Müdürlüklerince uygulanmak üzere Yapı Malzemeleri Yıllık Denetim Programını hazırlanarak, gerekli koordinasyonun sağlanması, • Hazırlanan Yıllık Denetim Programı doğrultusunda İl Müdürlüklerince gerçekleştirilen ve Yapı Malzemeleri Denetim Sistemine (YMDS) kaydedilen piyasa gözetimi ve denetimi faaliyetlerin takibinin yapılması • İl Müdürlüklerinde görevli Piyasa Gözetim ve Denetim Personellerinin yetkinliğini arttırmak için eğitimler düzenlenmesi, • Piyasa Gözetim Denetim Koordinasyon Kuruluna katılım sağlanması ve alınan kararların uygulanması
Laboratuvar faaliyetleri	• Akreditasyonla ilgili koşulların sağlanması • İl Müdürlüğü Laboratuvarlarının kalite alt yapısını güçlendirmek için gerekli eğitim çalışmalarının yapılması, • Yapı Malzemeleri Yönetmeliği uyarınca gerçekleştirilen piyasa gözetimi ve denetimi faaliyetlerinin gerektirdiği yapı malzemeleri ile ilgili deneylerin yapılması, raporlarının düzenlenmesi • Kamu kurum ve kuruluşları, tüzel veya özel kuruluşlardan gelen taleplerle ilgili kapsamdaki yapı malzemeleri gruplarının test ve deneylerinin gerçekleştirilmesi,
Mesleki Düzenleme ve Belgelendirme Faaliyetleri	• Plan Yapımı Yeterlilik Belgesi başvurularının e-devlet üzerinden yürütülerek plan müelliflerinin yetkilendirilmesi • "İleri tasarım yöntemleri ve teknolojileri gerektiren, özellik arz eden" binalarda tasarım gözetim uzmanlığı hizmetini yerine getireceklerin yetkilendirilmesi
Belgelendirme Hizmetleri Faaliyetleri	• Yapım/Yıkım işleri müteahhitlik hizmetleri ile şantiye şefliği hizmetlerine ilişkin düzenlemelerin yapılması • Müteahhitlerin sınıflarına göre yetkilendirilmesi
Yapı Kooperatifçiliği	• Kuruluş işlemleri • Denetim İşlemleri • Mevzuatın uygulamasına ilişkin görüş verme İşlemleri
COĞRAFİ BİLGİ SİSTEMLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	
Akıllı Şehirler ve Ulusal Coğrafi Bilgi Hizmetleri Üst Yönetim, İdari ve Mali Hizmetler	
Akıllı Şehirlere İlişkin Faaliyetler	• Akıllı şehirlere ve kentsel yaşam kalitesine yönelik endekslerin hazırlanması, geliştirilmesi, izlenmesi ve sunulması • Ulusal Akıllı Şehir Stratejisi ve Eylem Planı kapsamında faaliyetlerin yürütülmesi • Akıllı şehirlere ilişkin politika ve strateji çalışmalarının yürütülmesi ve projelerin gerçekleştirmesi • Akıllı şehirlere yönelik finansman modellerinin geliştirilmesi, ulusal ve uluslararası finansmana ve yatırıma dönük faaliyetlerin yürütülmesi • Ulusal akıllı şehir standartlarının belirlenmesi ve yaygınlaştırılması
Kent Bilgi Sistemi Faaliyetleri	• Kent içi ulaşıma yönelik analiz, simülasyon ve raporlama araçlarının kurulumu ve işletimi • Kent Bilgi Sistemi coğrafi uygulamaları idame ve yaygınlaştırma faaliyetlerinin yürütülmesi
Ulusal Coğrafi Bilgi Hizmetleri	• Coğrafi veri paylaşımı ve metaveri sunumu • Coğrafi veri standartlarının belirlenmesi ve geliştirilmesi • Ulusal Coğrafi Bilgi Sisteminin e-devlete taşınmasına ilişkin altyapı kurulumu ve işletimi • Coğrafi yazılımların geliştirilmesi, idamesi ve bakımı • Coğrafi veri analiz teknikleri konusunda güncel teknolojilerin takip edilmesi ve Ar-Ge faaliyetlerinin yürütülmesi • Ulusal coğrafi bilgi altyapısı kapsamında oluşturulan program, strateji ve eylem planlarının izleme ve raporlama faaliyetlerinin yürütülmesi • Coğrafi izin, lisans ve akreditasyon faaliyetlerinin yürütülmesi • Türkiye Coğrafi Bilgi Sistemi Kurulu, Yürütme Kurulu ve Çalışma Heyetleri sekretarya hizmetlerinin yürütülmesi • Kamu kurumlardaki Coğrafi Bilgi Sistemi Uzman yardımcıları için mesleki temel eğitim planlanması, düzenlenmesi ve verilmesi

Faaliyet Alanı	Ürün ve Hizmetler
Bilgi Teknolojilerine Yönelik Faaliyetler	• Sayısal veri ve metaveri sunumu • Bilgi güvenliği yönetim sistemi • Merkez ve taşra teşkilatının bilişim altyapısı entegrasyon • Sistem yönetimi ve işletimi • Karar destek sistemlerinin kurulumu ve işletimi • Kurumsal yazılımların ve mobil uygulamalarının geliştirilmesi, idamesi ve bakımı
MİLLİ EMLAK GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	
Hazine Taşınmazlarının Yönetimi	
Milli Emlak ile İlgili Faaliyetler	• Hazinenin özel mülkiyetinde ve Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmaz malların yönetimi • Hazinenin özel mülkiyetindeki taşınmazların satışı, kiralanması, trampası ve üzerinde sınırlı aynî hak tesisi, Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin kiralanması ve bu yerler için gerekli görülen hallerde kullanma izni verilmesi • Devlete intikali gereken taşınır ve taşınmaz mallarla hakların Hazineye mal edilmesi işlemleri, taşınmaz malların tescili, taşınır malların tasfiyesi • Hazinenin özel mülkiyetinde veya Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerden kamu hizmeti için kullanılması gerekli olanları; genel ve özel bütçeli idarelere tahsis edilmesi ve gerekli hallerde tahsisin kaldırılması; tahsisi kaldırılan taşınmaz mallar üzerinde Hazine dışındaki kamu kurum ve kuruluşlarına ait yapı ve tesislerin tasfiye edilmesi, tasfiyeye ilişkin esas ve usullerin belirlenmesi • Devlete ait konutların yönetimi • Hazineye ait taşınmaz malların envanter kayıtlarının tutulması ve kayıtların tutulmasına ilişkin esas ve usullerin belirlenmesi • Bakanlık adına yapılacak kamulaştırma işlemlerinin yürütülmesi ve diğer genel bütçeli kuruluşların kamulaştırdığı yerlerin Hazine adına tescilinin sağlanması • Kamu kurum ve kuruluşlarına ait taşınmaz mallar üzerindeki yönetim esaslarının tespit edilmesi • Kamu mallarına ilişkin politikaların tespit edilmesi
YEREL YÖNETİMLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	
Yerel Yönetimlerin Hizmet Kapasitelerinin Artırılması Ve Performans İzlemesi	
Yerel Yönetimler ile İlgili Faaliyetler	• Mahalli idarelerin iş ve işlemlerine dair mevzuatla verilen görev ve hizmetlerin yapılması, takip edilmesi, sonuçlandırılması • Mahalli idare yatırım ve hizmetlerinin kalkınma planları ile yıllık programlara uygun şekilde yapılmasının sağlanması • Mahalli idarelerin geliştirilmesi amacıyla araştırmalar yapılması, istatistiki bilgilerin toplanması, değerlendirilmesi ve yayımlanması • Mahalli idareler personelinin hizmet içi eğitimini planlamak ve uygulanmasını takip etmek, • Mahalli idarelerin teşkilat, araç ve kadro standartlarının tespit edilmesi • Mahalli İdarelerin her türlü etüt, proje, yapı ruhsatı ve yapı kullanma iznine ilişkin usul ve esaslarının belirlenmesi
AVRUPA BİRLİĞİ VE DIŞ İLİŞKİLER GENEL MÜDÜRLÜĞÜ	
Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA) Kapsamındaki Destek Faaliyetleri	
AB Yatırımları ile ilgili Faaliyetler	• Program Otoritesi kurum olarak, çevre ve iklim odaklı operasyonel programlarda, Sözleşme Makamı olarak görev yapılması, • AB kaynaklı yardımlarla uygulanacak olan projelerin sözleşme ve mali yönetiminin yapılması • İçme suyu projeleri, atıksu projeleri, atık yönetimi, kapasite geliştirme ve teknik destek projeleri

2.7. Paydaş Analizi

Paydaş analizi katılımcılığı sağlamanın en önemli aracıdır. Kurumun etkileşim içinde olduğu paydaşların stratejik planla ilgili görüşlerinin dikkate alınması stratejik planın başarı düzeyinin artmasında önemli bir etkendir.

Paydaşlar; kurumdan etkilenen veya kurumu etkileyen, kurum içerisindeki kişi ve birimler olan "iç paydaşlar" ve kurumun sunduğu ürün ve hizmetlerden yararlananlar ile kurumdan etkilenen veya kurumu etkileyen idare dışındaki kişi, grup veya kurumlardan oluşan "dış paydaşlar"dır.
Paydaş analiziyle;

- Paydaşların görüş, öneri ve beklentilerinin stratejik planlama sürecine dâhil edilmesi,
- Planın paydaşlarca sahiplenilmesi ve uygulanabilirliğinin artması,
- Kurumun hizmetlerinin etkin bir şekilde sunulmasına engel oluşturabilecek unsurların saptanması ve bunların giderilmesi için önlemler alınması,
- Paydaşların birbirleriyle olan ilişkilerinin ve olası çıkar çatışmalarının tespit edilmesi,
- İdarenin güçlü ve zayıf yönleri ile fırsatları ve tehditleri hakkında fikir edinilmesi amaçlanmıştır.

Paydaş analizinde; paydaşların tespiti, önceliklendirilmesi ve paydaş görüş ve önerilerinin alınması ve değerlendirilmesi aşamaları titizlikle uygulanmıştır.

Paydaşlar tespit edilirken Bakanlığın ürün/hizmetleriyle ilgisi olanlar, ürün/hizmetlerini kullananlar, ürün/hizmetlerinden etkilenenler ve ürün/hizmetlerini etkileyenler belirlenmiştir.

Paydaşların önceliklendirilmesinde, Bakanlığımızın faaliyet ve hizmetleriyle paydaşı etkilemesi ile paydaşın alacağı kararlarla idareyi etkileme gücü olan; "etki" ve kurumun paydaşın beklenti ve taleplerinin karşılanması konusuna verdiği değeri ifade eden; "önem derecesi" dikkate alınmıştır. Bu etki ve önem derecesi kullanılarak paydaşlar beşli bir ölçeklendirme yöntemine tabi tutulmuştur. Bu kapsamda önceliklendirilen paydaşlar Tablo 8' de yer almaktadır.

Tablo 8. *Paydaşların Önceliklendirilmesi*

Paydaşlar	İç/Dış	Önem Derecesi	Etki Derecesi	Önceliği
Cumhurbaşkanlığı	Dış	5	5	25
Bakanlığın Bağlı ve İlgili Kuruluşları	İç/Dış	5	5	25
Bakanlıklar ile Bağlı ve İlgili Kuruluşları	Dış	5	5	25
Valilikler	Dış	5	5	25
Yerel Yönetimler	Dış	5	5	25
ÇED/Çevre Yönetimi Hizmeti Verenler	Dış	5	5	25
Yapı Malzemesi Üreticileri, Yapı Denetim Kuruluşları	Dış	5	5	25
Sivil Toplum Kuruluşları, Meslek Odaları ve Sendikalar	Dış	5	5	25
Müşavirlik Firmaları	Dış	4	5	20
Akademik Kurumlar	Dış	4	5	20

Paydaş analizi kapsamında, Bakanlığın sunduğu ürün/hizmetlerle paydaşlar ilişkilendirilmiştir. Böylece, hangi ürün/hizmetlerden kimlerin yararlandığı ortaya konmuştur. Paydaşların ilgili olduğu ürün/hizmetleri ve her bir ürün/hizmetin hangi paydaşları ilgilendirdiği Tablo 9'da, verilmiştir.

Tablo 9. *Paydaş- Ürün/Hizmet Matrisi*

Faaliyetler	Ürün/Hizmetler	Paydaşlar								
		Cumhurbaşkanlığı	Bakanlığın Bağlı ve İlgili Kuruluşları	Bakanlıklar'ile Bağlı ve İlgili Kuruluşlar	Valilikler	Yerel Yönetimler	ÇED/Çevre Yönetimi Hizmeti Verenler	Yapı Malzemesi Üreticileri, Yapı Denetim Kuruluşları, Müşavir Firmalar	Sivil Toplum Kuruluşları, Meslek Odaları ve Sendikalar	Akademik Kurumlar
Mekânsal Planlama Faaliyetleri	Afet riskli ve gecekondu alanları ile özel proje alanlarına ilişkin planlama ve kentsel tasarım projelerinin hazırlanması ve onaylanması		•	•	•	•				•
	Çevre Düzeni Planlarının hazırlanması ve onaylanması		•	•	•	•				•
	İmar planına esas jeolojik-jeoteknik veya mikrobölgeleme etütlerinin yapılması, yaptırılması ve onaylanması		•	•	•	•				•
	Kentleri İzleme Modeli	•	•	•	•	•				•
	Kırsal yerleşimlerde mekânsal gelişme ve planlamaya ilişkin ilke ve esasların belirlenmesi		•		•	•				
	Yerel yönetimlere ve ilgililere mevzuatın uygulanmasına yönelik rehberlik yapılması	•	•		•	•				
	Belediyelerin imar uygulamalarında mali ve teknik destek sağlanması		•	•	•	•				
	Bakanlığa verilen yetkiler kapsamında imar planlarının hazırlanması ve onaylanması		•		•	•				
	Mücavir alanlardaki köy yerleşme planlarının onaylanması		•	•	•	•				
	Mücavir alan onayı		•	•	•	•				
	Kıyı kenar çizgisi onayları		•	•	•	•				•
	Halihazır haritaların hazırlattırılması ve onaylanması		•	•	•	•				
	Kıyı ve dolgu imar planlarının hazırlanması ve onaylanması		•	•	•	•				•

Faaliyetler	Ürün/Hizmetler	Paydaşlar								
		Cumhurbaşkanlığı	Bakanlığın Bağlı ve İlgili Kuruluşları	Bakanlıklar ile Bağlı ve İlgili Kuruluşları	Valilikler	Yerel Yönetimler	ÇED/Çevre Yönetimi Hizmeti Verenler	Yapı Malzemesi Üreticileri, Yapı Denetim Kuruluşları, Müşavir Firmalar	Sivil Toplum Kuruluşları, Meslek Odaları ve Sendikalar	Akademik Kurumlar
	Bütünleşik kıyı alanları planlarının hazırlanması ve onaylanması		•	•	•	•				•
	Şehirlerimizde yaşayan insanların hayat kalitesini artırmak ve doğayla iç içe yaşam alanları oluşturmak üzere 81 ilde Millet Bahçelerinin yaygınlaştırılması	•	•	•	•	•				
	Arazi ve Arsa Düzenlemesi işlerinin yapılması, yaptırılması, onaylanması ve uygulamaya dair görüşlerin verilmesi		•	•	•	•				
	3194 sayılı İmar Kanunu'na eklenen 8. madde ve bu kanun maddesinin uygulanmasına ilişkin İmar Planı Değişikliğine Dair Değer Artış Payı Hakkında Yönetmelik kapsamında iş ve işlemleri yürütülmesi	•	•	•	•	•				
	Politika ve strateji geliştirilmesi, eylem planı hazırlama/uygulamaya konulması	•	•	•	•	•		•	•	•
Çevre Yönetimi ile İlgili Faaliyetler	Çevrenin korunması ve yeşil dönüşüme yönelik politika, strateji ve mevzuat geliştirilmesi, eylem planı hazırlanması/uygulamaya konulması	•	•	•	•	•	•	•		•
	Plan ve proje onayı verilmesi		•	•	•	•	•			
	Taraf olunan uluslararası sözleşme ve protokoller ile AB'ye uyum süreci çerçevesinde ulusal raporlar hazırlanması ve uluslararası mercilere sunulması	•	•	•	•	•				•
	Kirlilik envanteri ve risk haritaları oluşturması çevre kirliliğinin önlenmesi ve kontrolü açısından öncelikli yerlerin ve bölgelerin belirlenmesi		•	•	•	•	•		•	•
	Çevre kirliliği açısından öncelikli yerlerin ve bölgelerin belirlemesi		•	•	•	•	•		•	•
	Çevre kirliliğini azaltma konusunda eylem planı, senaryo ve projeksiyonların hazırlanması, standart, ölçüt oluşturulması/geliştirilmesi, kılavuz hazırlanması		•	•	•	•	•		•	•
	Çevre ve insan sağlığını olumsuz etkileyen maddelerin kullanımına sınırlandırma getirilmesi	•	•	•	•	•	•			•
	Çevre gelirlerinin temini ve takibi ile yerel yönetimlere alt yapı yatırımları ve çevre kirliliğini giderme için destek/teşvik verilmesi		•		•	•				
Denetim, İzin ve Lisans Faaliyetleri	Çevre denetimi		•	•	•	•	•			
	İdari yaptırım kararlarının uygulanması		•	•	•	•	•			
	Çevre denetçilerinin yetkilendirilmesi		•	•	•	•	•			
	ÇED taahhütlerinin izlenmesi		•	•	•	•	•			
	Çevre izin, çevre izin ve lisans belgesinin verilmesi (çevre izin, çevre izin ve lisans belgesi)		•	•	•	•	•			

Faaliyetler	Ürün/Hizmetler	Paydaşlar								
		Cumhurbaşkanlığı	Bakanlığın Bağlı ve İlgili Kuruluşları	Bakanlıklar ile Bağlı ve İlgili Kuruluşlar	Valilikler	Yerel Yönetimler	ÇED/Çevre Yönetimi Hizmeti Verenler	Yapı Malzemesi Üreticileri, Yapı Denetim Kuruluşları, Müşavir Firmalar	Sivil Toplum Kuruluşları, Meslek Odaları ve Sendikalar	Akademik Kurumlar
Ölçüm ve İzleme Faaliyetleri	Alıcı ortam izleme raporları ve haritalarının hazırlanması		•	•	•	•	•		•	•
	Hava kalitesi izleme ağının yaygınlaştırılması		•	•	•	•	•		•	•
	Sürekli İzleme Merkezinin geliştirilmesi		•	•	•	•	•		•	•
	Kirletici Salım ve Taşıma Kaydı (KSTK) Sistemi ile ulusal kirletici kaydının oluşturulması		•	•	•	•	•		•	•
	Laboratuvarın akreditasyon kapsam genişletmelerinin yapılması		•	•	•	•	•		•	•
	Yeterlilik ve karşılaştırma testlerine katılım sağlanması		•	•	•	•	•		•	•
	Çevre laboratuvarlarının yetkilendirme süreci e-yetkilendirme sisteminin uygulanması		•	•	•	•	•		•	•
Çevresel Etki Değerlendirmesi Faaliyetleri	Çevresel etki değerlendirmesi (ÇED olumlu/olumsuz belgesi/kararı, ÇED gereklidir/gerekli değildir belgesi/kararı; Stratejik Çevresel Etki Değerlendirmesi faaliyetleri (SÇD'ye tabidir/tabi değildir kararı, Yetkili Kuruma yapılan SÇD Bildirimi)		•	•	•	•	•		•	•
Çevre Yeterlik Faaliyetleri	ÇED yeterlik belgesinin verilmesi		•		•		•			
	Çevre Yönetim Birimi Yeterlik Belgesi verilmesi		•		•		•			•
	Çevre Danışmanlık Firması Yeterlik Belgesi verilmesi		•		•		•			•
	Çevre Yönetimi Hizmeti Yeterlik Belgesi verilmesi		•		•		•			
	Türkiye Çevre Etiket Sisteminin yaygınlaştırılması ve çevre dostu ürünlerin/hizmetlerin yaygınlaştırılması			•					•	•
Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Faaliyetleri	Su havzalarının geliştirilmesine yönelik ulusal ve bölgesel düzeyde planlama yapılarak, politika ve stratejilerin belirlenmesi	•	•	•	•	•			•	•
	Havza bütünlüğü esas alınarak çölleşme ve erozyonla mücadele, çığ, heyelan ve sel kontrolü ile entegre havza ıslahı plan ve projelerinin yapılması		•	•	•	•			•	•
	Orman sınırları dışında özel ağaçlandırma dahil her tür çalışmaların yapılması		•	•	•	•			•	•
	Erozyon kaynaklı toprak kayıplarının şiddet sınıfları açısından azaltılmasına yönelik planlama ve uygulama yapılması,		•	•	•	•			•	•
	İklim değişikliği, arazi bozulumu ve çölleşme ile mücadele kapsamında ağaçlandırma/bitkilendirme yoluyla yeni karbon yutak alanları oluşturularak karbon bütçesinin arttırılmasına yönelik uygulamaların yaygınlaştırılması		•	•	•	•			•	•

Faaliyetler	Ürün/Hizmetler	Paydaşlar								
		Cumhurbaşkanlığı	Bakanlığın Bağlı ve İlgili Kuruluşları	Bakanlıklarile Bağlı ve İlgili Kuruluşlar	Valilikler	Yerel Yönetimler	ÇED/Çevre Yönetimi Hizmeti Verenler	Yapı Malzemesi Üreticileri, Yapı Denetim Kuruluşları, Müşavir Firmalar	Sivil Toplum Kuruluşları, Meslek Odaları ve Sendikalar	Akademik Kurumlar
Tabiat Varlıklarını Koruma Faaliyetleri	Koruma ve kullanma esaslarının belirlenmesi	•	•	•	•	•			•	•
	Kamu kurum ve kuruluşlarının yatırımlarını koruma ilkeleri açısından değerlendirilmesi ve yönlendirilmesi		•	•	•	•				•
	Çevre değerlerinin korunması ve çevre kirliliğinin önlenmesi için tedbirlerin alınması		•	•	•	•				
	Her tür ve ölçekte imar planlarının yapılması, yaptırılması ve onaylanması		•	•	•	•				
	Korunan alanlarda çevre kirliliğinin önlenmesi, bu kapsamda her türlü altyapı yatırımlarının gerçekleştirilmesi ve yerel yönetimlerin desteklenmesi		•	•	•	•				
	Doğal mirasın korunması, geliştirilmesi ve yaşatılmasına yönelik projeler üretilmesi		•	•	•	•				•
	Nesli tehdit ve tehlike altındaki türlere yönelik izleme çalışmaları		•	•	•	•				•
	Koruma bölgelerinde biyolojik çeşitliliğin tespitine yönelik araştırma projelerinin yapılması		•	•	•	•				•
	Koruma bölgelerindeki yönetim planı hazırlama ve uygulama faaliyetleri		•	•	•	•			•	•
	Korunan alanlarda iklim değişikliğinin ekosistemler üzerindeki etkilerinin araştırılması		•	•	•	•				•
	Ekosistem restorasyon ve rehabilitasyon çalışmalarının yürütülmesi		•	•	•	•				•
	Ekolojik Temelli Bilimsel Araştırma Projelerinin yapılması		•	•	•	•				•
	Türkiye bütününde potansiyel ekolojik koridorların tespit edilerek uygun ölçekli planlar üzerinde gösterilmesi		•	•	•	•				•
	Koruma kullanma dengesi de gözetilerek denetiminin ve yönetiminin sağlanması		•	•	•	•				•

Faaliyetler	Ürün/Hizmetler	Paydaşlar								
		Cumhurbaşkanlığı	Bakanlığın Bağlı ve İlgili Kuruluşları	Bakanlıklarile Bağlı ve İlgili Kuruluşlan	Valilikler	Yerel Yönetimler	ÇED/Çevre Yönetimi Hizmeti Verenler	Yapı Malzemesi Üreticileri, Yapı Denetim Kuruluşları, Müşavir Firmalar	Sivil Toplum Kuruluşları, Meslek Odaları ve Sendikalar	Akademik Kurumlar
Proje, Yapım, Yapı Denetim Faaliyetleri	Proje elde etme sürecinin yönetilmesi		•	•	•	•		•		•
	Mimari, statik ve tesisat projelerinin elde edilmesi		•	•	•	•		•		•
	Proje danışmanlık hizmetleri		•	•	•	•		•		•
	Mesleki kontrollük hizmetleri		•	•	•	•		•		•
	Kamu yapılarına ait projelerle ilgili ilke, strateji ve standartların belirlenmesi		•	•	•	•		•		•
	Zemin ve temel etüt çalışmaları		•	•	•	•		•		•
	Güçlendirme çalışmaları		•	•	•	•		•		•
	Kamu kurum ve kuruluşlarına ait yatırımların yapım işleri ihaleleri ve kamu yapılarının inşaat denetim hizmetleri		•	•	•	•		•		•
	Yapım, onarım ve güçlendirme işlerinin yapılması		•	•	•	•		•		•
	Yapı denetim kuruluşlarının ve bu kuruluşlarda görev alacak denetçi mimar ve mühendislerinin yeterliklerinin değerlendirilerek belge verilmesi		•		•			•		
	Ulusal Yapı Denetim Sisteminin işleyişinin sağlanması		•	•	•	•		•		•
	Yapı denetim kuruluşları ve denetim personeline dair alınan idari yaptırım kararlarına ilişkin işlemler		•		•			•		
Enerji Verimliliği	Enerji Kimlik Belgesi verilmesi ve denetim işlemleri		•	•	•	•				•
	Binalarda Enerji Performansı Ulusal Hesaplama Yöntemi ile izleme ve takip sisteminin geliştirmesine ilişkin işlemler		•	•	•	•				
	"Enerji Kimlik Belgesi Uzmanı", "Yeşil Sertifika Uzmanı", "Yeşil Sertifika Değerlendirme Uzmanı", "Yeşil Sertifika Değerlendirme Kuruluşu" ile bunlarla ilgili "Eğitici" ve "Eğitici Kuruluşları" yetkilendirilmesinin sağlanması, kayıtlarının tutulması ve denetlenmesi		•	•	•	•				
	"Merkezi Isıtma ve Sıhhi Sıcak Su Sistemlerinde Isınma ve Sıhhi Sıcak Su Giderlerinin Paylaştırılmasına İlişkin Yönetmelik" gereği ölçüm şirketlerinin alt yapıları ve fiziki şartlarının incelenmesi		•	•	•	•				
	BEP-TR ile YeS-TR sistemlerinin idame ve işletmesine ilişkin işlemleri		•	•	•	•				
	Ulusal enerji verimliliği projelerinin planlanması, uygulanması		•	•	•	•			•	•

Faaliyetler	Ürün/Hizmetler	Paydaşlar								
		Cumhurbaşkanlığı	Bakanlığın Bağlı ve İlgili Kuruluşları	Bakanlıklar ile Bağlı ve İlgili Kuruluşlar	Valilikler	Yerel Yönetimler	ÇED/Çevre Yönetimi Hizmeti Verenler	Yapı Malzemesi Üreticileri, Yapı Denetim Kuruluşları, Müşavir Firmalar	Sivil Toplum Kuruluşları, Meslek Odaları ve Sendikalar	Akademik Kurumlar
Mevzuat Faaliyetleri	Piyasa gözetimi denetimi ile onaylanmış kuruluşların yetkilendirilmesi, izlenmesi ve denetlenmesine ilişkin alt mevzuatın hazırlanması ve gerektiğinde güncellenmesi	•	•	•	•	•			•	•
	Binaların Gürültüye Karşı Korunması Hakkında Yönetmelik ve alt mevzuatı kapsamında gerekli güncellemelerin yapılması, iş ve işlemlerin yürütülmesi		•	•	•	•			•	•
	Binalarda Su Yalıtımı Yönetmelik ile ilgili gerekli güncellemelerin yapılması, iş ve işlemlerin yürütülmesi		•	•	•	•			•	•
	3194 sayılı İmar Kanunu'nun yapılaşmaya yönelik hükümlerine ve ilgili yönetmeliklerindeki uygulama esaslarına dair kişi ve kurumlara görüş verilmesi		•	•	•	•			•	•
	İmar mevzuatı kapsamında projelendirme ve yapılaşma ile ilgili konularda mevzuatı düzenlemesi	•	•	•	•	•			•	•
	Gerçek kişilere ve özel hukuk tüzel kişilerine ait yapılar ile ilgili genel ilkelerin belirlenmesi,		•	•	•	•			•	•
	Planlı ve plansız alanlarda yerleşmeye ve yapılaşmaya dair esasların belirlenmesi,	•	•	•	•	•			•	•
	Bina ve tesislerde otopark ihtiyacının miktar, ölçü ve diğer şartlarının tespit ve giderilme esaslarının düzenlenmesi		•	•	•	•			•	•
	Büyükşehir ve İl İmar Yönetmelikleri taslaklarını inceleme, uygun görülenleri yayınlanmak üzere Resmi Gazete'ye gönderilmesi	•	•	•	•	•			•	•
	Yapı ruhsatı ve yapı kullanma izni düzenlenmesine dair hususlarda yerel idarelere rehberlik edilmesi		•	•	•	•				•

Faaliyetler	Ürün/Hizmetler	Paydaşlar								
		Cumhurbaşkanlığı	Bakanlığın Bağlı ve İlgili Kuruluşları	Bakanlıklar ile Bağlı ve İlgili Kuruluşlar	Valilikler	Yerel Yönetimler	ÇED/Çevre Yönetimi Hizmeti Verenler	Yapı Malzemesi Üreticileri, Yapı Denetim Kuruluşları, Müşavir Firmalar	Sivil Toplum Kuruluşları, Meslek Odaları ve Sendikalar	Akademik Kurumlar
Binaların Yangından Korunması ile İlgili Faaliyetler	Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmeliğin uygulanmasında proje ve yapım ile ilgili konularında ilgili idarelere (Belediyeler, İtfaiye teşkilatları vb.) açıklanmasına ihtiyaç duyulan teknik konular ile ilgili görüş oluşturulması		•	•	•	•				•
Yapı Malzemeleri Piyasa Gözetim ve Denetimi Faaliyetleri	İl Müdürlüklerince uygulanmak üzere Yapı Malzemeleri Yıllık Denetim Programı hazırlanarak, gerekli koordinasyonun sağlanması,		•		•			•		
	Hazırlanan Yıllık Denetim Programı doğrultusunda İl Müdürlüklerince gerçekleştirilen ve Yapı Malzemeleri Denetim Sistemine (YMDS) kaydedilen piyasa gözetimi ve denetimi faaliyetlerinin takibinin yapılması		•		•			•		
	İl Müdürlüklerinde görevli Piyasa Gözetim ve Denetim Personellerinin yetkinliğini arttırmak için eğitimler düzenlenmesi,		•		•					
	Piyasa Gözetim Denetim Koordinasyon Kuruluna katılım sağlanması ve alınan kararların uygulanması		•	•	•					
Laboratuvar faaliyetleri	Akreditasyonla ilgili koşulların sağlanması		•	•	•	•				•
	İl Müdürlüğü Laboratuvarlarının kalite alt yapısını güçlendirmek için gerekli eğitim çalışmalarının yapılması		•		•					
	Yapı Malzemeleri Yönetmeliği uyarınca gerçekleştirilen piyasa gözetimi ve denetimi faaliyetlerinin gerektirdiği yapı malzemeleri ile ilgili deneylerin yapılması, raporlarının düzenlenmesi		•	•	•					
	Kamu kurum ve kuruluşları, tüzel veya özel kuruluşlardan gelen taleplerle ilgili kapsamdaki yapı malzemeleri gruplarının test ve deneylerinin gerçekleştirilmesi,		•	•	•					•
Mesleki Düzenleme ve Belgelendirme Faaliyetleri	Plan Yapımı Yeterlilik Belgesi başvurularının e-devlet üzerinden yürütülerek plan müelliflerinin yetkilendirilmesi		•			•				
	"İleri tasarım yöntemleri ve teknolojileri gerektiren, özellik arz eden" binalarda tasarım gözetim uzmanlığı hizmetini yerine getireceklerin yetkilendirilmesi		•			•		•		•

Faaliyetler	Ürün/Hizmetler	Paydaşlar								
		Cumhurbaşkanlığı	Bakanlığın Bağlı ve İlgili Kuruluşları	Bakanlıklarla Bağlı ve İlgili Kuruluşlar	Valilikler	Yerel Yönetimler	ÇED/Çevre Yönetimi Hizmeti Verenler	Yapı Malzemesi Üreticileri, Yapı Denetim Kuruluşları, Müşavir Firmalar	Sivil Toplum Kuruluşları, Meslek Odaları ve Sendikalar	Akademik Kurumlar
Belgelendirme Hizmetleri Faaliyetleri	Yapım/Yıkım işleri müteahhitlik hizmetleri ile şantiye şefliği hizmetlerine ilişkin düzenlemelerin yapılması		•	•	•	•		•		
	Müteahhitlerin sınıflarına göre yetkilendirilmesi		•	•	•	•		•		
Yapı Kooperatifçiliği Faaliyetleri	Kuruluş işlemleri		•	•	•	•				
	Denetim işlemleri		•	•	•	•				
	Mevzuatın uygulamasına ilişkin görüş verme işlemleri		•	•	•	•				
Akıllı Şehirlere İlişkin Faaliyetler	Akıllı şehirlere ve kentsel yaşam kalitesine yönelik endekslerin hazırlanması, geliştirilmesi, izlenmesi ve sunulması		•	•	•	•				•
	Ulusal Akıllı Şehir Stratejisi ve Eylem Planı kapsamında faaliyetlerin yürütülmesi		•	•	•	•				•
	Akıllı şehirlere ilişkin politika ve strateji çalışmaların yürütülmesi ve projelerin gerçekleştirmesi		•	•	•	•				•
	Akıllı şehirlere yönelik finansman modellerinin geliştirilmesi, ulusal ve uluslararası finansmana ve yatırıma dönük faaliyetlerin yürütülmesi	•	•	•	•	•				•
	Ulusal akıllı şehir standartlarının belirlenmesi ve yaygınlaştırılması		•	•	•	•				•
Kent Bilgi Sistemi Faaliyetleri	Kent içi ulaşıma yönelik analiz, simülasyon ve raporlama araçlarının kurulumu ve işletimi		•	•	•	•				
	Kent Bilgi Sistemi Coğrafi uygulamaları idame ve yaygınlaştırma faaliyetlerinin yürütülmesi		•	•	•	•				
Ulusal Coğrafi Bilgi Hizmetleri	Coğrafi veri paylaşımı ve metaveri sunumu		•	•	•	•				
	Coğrafi veri standartlarının belirlenmesi ve geliştirilmesi		•	•	•	•				
	Ulusal Coğrafi Bilgi Sisteminin e-devlete taşınmasına ilişkin altyapı kurulumu ve işletimi		•	•						
	Coğrafi yazılımların geliştirilmesi, idamesi ve bakımı		•	•						
	Coğrafi veri analiz teknikleri konusunda güncel teknolojilerin takip edilmesi ve Ar-Ge faaliyetlerinin yürütülmesi		•	•						•
	Ulusal coğrafi bilgi altyapısı kapsamında oluşturulan program, strateji ve eylem planlarının izleme ve raporlama faaliyetlerinin yürütülmesi		•	•	•	•				•
	Coğrafi izin, lisans ve akreditasyon faaliyetlerinin yürütülmesi								•	
	Türkiye Coğrafi Bilgi Sistemi Kurulu, Yürütme Kurulu ve Çalışma Heyetleri sekretarya hizmetlerinin yürütülmesi	•	•	•		•			•	•
	Kamu kurumlardaki Coğrafi Bilgi Sistemi Uzman Yardımcıları için mesleki temel eğitim planlanması, düzenlenmesi ve verilmesi		•	•	•	•				•

Faaliyetler	Ürün/Hizmetler	Paydaşlar								
		Cumhurbaşkanlığı	Bakanlığın Bağlı ve İlgili Kuruluşları	Bakanlıklarla Bağlı ve İlgili Kuruluşlar	Valilikler	Yerel Yönetimler	ÇED/Çevre Yönetimi Hizmeti Verenler	Yapı Malzemesi Üreticileri, Yapı Denetim Kuruluşları, Müşavir Firmalar	Sivil Toplum Kuruluşları, Meslek Odaları ve Sendikalar	Akademik Kurumlar
Bilgi Teknolojilerine Yönelik Faaliyetler	Sayısal veri ve metaveri sunumu		•	•	•	•				
	Bilgi güvenliği yönetim sistemi		•	•	•	•				
	Merkez ve taşra teşkilatının bilişim altyapısı entegrasyon		•		•					
	Sistem yönetimi ve işletimi		•		•					
	Karar destek sistemlerinin kurulumu ve işletimi		•	•	•	•				
	Kurumsal yazılımların ve mobil uygulamalarının geliştirilmesi, idamesi ve bakımı		•			•				
Milli Emlak ile İlgili Faaliyetler	Hazinenin özel mülkiyetinde ve Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmaz malların yönetimi	•	•	•	•	•				
	Hazinenin özel mülkiyetindeki taşınmazların satışı, kiralanması, trampası ve üzerinde sınırlı aynî hak tesisi, Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin kiralanması ve bu yerler için gerekli görülen hallerde kullanma izni verilmesi		•	•	•	•				
	Devlete intikali gereken taşınır ve taşınmaz mallarla hakların Hazineye mal edilmesi işlemleri, taşınmaz malların tescili, taşınır malların tasfiyesi		•	•	•	•				
	Hazinenin özel mülkiyetinde veya Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerden kamu hizmeti için kullanılması gerekli olanları; genel ve özel bütçeli idarelere tahsis edilmesi ve gerekli hallerde tahsisin kaldırılması; tahsisi kaldırılan taşınmaz mallar üzerinde Hazine dışındaki kamu kurum ve kuruluşlarına ait yapı ve tesislerin tasfiye edilmesi, tasfiyeye ilişkin esas ve usullerin belirlenmesi	•	•	•	•	•				
	Devlete ait konutların yönetimi		•	•	•	•				
	Hazineye ait taşınmaz malların envanter kayıtlarının tutulması ve kayıtların tutulmasına ilişkin esas ve usullerin belirlenmesi	•	•	•	•	•				
	Bakanlık adına yapılacak kamulaştırma işlemlerinin yürütülmesi ve diğer genel bütçeli kuruluşların kamulaştırdığı yerlerin hazine adına tescilinin sağlanması		•	•	•	•				
	Kamu kurum ve kuruluşlarına ait taşınmaz mallar üzerindeki yönetim esaslarının tespit edilmesi		•	•	•	•				
	Kamu mallarına ilişkin politikaların tespit edilmesi		•	•	•	•				

Faaliyetler	Ürün/Hizmetler	Paydaşlar								
		Cumhurbaşkanlığı	Bakanlığın Bağlı ve İlgili Kuruluşları	Bakanlıklar ile Bağlı ve İlgili Kuruluşlar	Valilikler	Yerel Yönetimler	ÇED/Çevre Yönetimi Hizmeti Verenler	Yapı Malzemesi Üreticileri, Yapı Denetim Kuruluşları, Müşavir Firmalar	Sivil Toplum Kuruluşları, Meslek Odaları ve Sendikalar	Akademik Kurumlar
Yerel Yönetimler ile İlgili Faaliyetler	Mahalli idarelerin iş ve işlemlerine dair mevzuatla verilen görev ve hizmetlerin yapılması, takip edilmesi, sonuçlandırılması		•	•	•	•				
	Mahalli idare yatırım ve hizmetlerinin kalkınma planları ile yıllık programlara uygun şekilde yapılmasının sağlanması	•	•	•	•	•				
	Mahalli idarelerin geliştirilmesi amacıyla araştırmalar yapılması, istatistiki bilgilerin toplanması, değerlendirilmesi ve yayımlanması		•	•	•	•				
	Mahalli idareler personelinin hizmet içi eğitimini planlamak ve uygulanmasını takip etmek,		•		•	•				
	Mahalli idarelerin teşkilat, araç ve kadro standartlarının tespit edilmesi	•	•		•	•				
	Mahalli İdarelerin her türlü etüt, proje, yapı ruhsatı ve yapı kullanma iznine ilişkin usul ve esaslarının belirlenmesi	•	•	•	•	•				
	Teknik altyapı tesisleri ve altyapı birlikleri kurulması konusunda mahalli idareler arasında iş birliği ve koordinasyonun sağlanması, rehberlikte bulunulması ve teknik altyapı tesislerine ilişkin envanterin tutulması		•	•	•	•				
AB Yatırımları ile ilgili Faaliyetler	Program Otoritesi kurum olarak, çevre ve iklim odaklı operasyonel programlarda, Sözleşme Makamı olarak görev yapılması		•	•	•					
	AB kaynaklı yardımlarla uygulanacak olan projelerin sözleşme ve mali yönetiminin yapılması	•	•	•	•	•				
	İçme suyu projeleri, atıksu projeleri, atık yönetimi, kapasite geliştirme ve teknik destek projeleri		•	•	•	•				•

2024-2028 Stratejik Plan çalışmaları kapsamında önceliklendirilen iç ve dış paydaşların Bakanlık hakkındaki görüş ve önerilerinin alınması aşamasında anket uygulaması yöntemi kullanılmıştır. Anket soruları hazırlanırken, hangi bilgilere ihtiyaç duyulduğu, sorulardan elde edilecek bilgilerin nerelerde kullanılacağı, ulaşılmak istenilen hedeflerin neler olduğu konularına dikkat edilmiştir. Bu bağlamda hazırlanan taslak iç ve dış paydaş anketleri için birimlerin de görüşleri alınmıştır. Alınan görüşlerin paydaş anketlerine yansıtılmasıyla anketlere son şekli verilmiştir. Hazırlanan iç ve dış paydaş anket formlarının internet üzerinden doldurulması sağlanmış ve analizleri yapılmıştır.

"İç ve Dış Paydaş Anketi" soruları ile ankete katılanların Bakanlık çalışma alanları ile ilgili konularda görüş ve önerileri tespit edilmeye çalışılmıştır. Ankete katılanlardan bazı soruların önceliklendirilmesi istenilmiştir. Bu soruların değerlendirilmesi ağırlıklı toplamlara göre yapılmıştır. Böylece sorulardan elde edilen çıktılar önem derecesine göre sıralanmış, elde edilen sonuçlar planda yer alan amaç ve hedeflerin tespit edilmesi aşamasında plana yansıtılmıştır.

Dış Paydaş Analizi

Dış paydaş anketi, kamu kurum ve kuruluşları, akademik kurum, meslek odaları, sivil toplum kuruluşları ve özel sektöre uygulanmıştır.

Dış paydaş anketi Bakanlığımızın öncelik vermesi gereken hizmetleri, Bakanlığımızın çalışmalarını politik, ekonomik, siyasi, teknolojik ve yasal yönlerden etkileyecek konuları, iş birliği alanları, önlem alınması ve geliştirilmesi gereken konuları, güçlü ve zayıf yönleri ile fırsatlar ve tehditlerin tespit edilmesine yönelik 19 adet; Bakanlığımızın yürüttüğü hizmetlerden memnuniyet durumunun belirlendiği 34 adet sorudan oluşmuştur. Toplam 53 sorudan oluşan ve internet üzerinden doldurulan dış paydaş anketini 1.660 kişi cevaplamıştır.

Anket Sonuçları ile Stratejik Plan İlişkisi

Dış paydaş anketinden çıkan sonuçlar ile stratejik planın amaç ve hedefleri arasında ilişki kurulmuştur.

Tablo 10. *Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Çalışmalarını Etkileyecek Konular ile Amaç Hedef İlişkisi*

ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ ÇALIŞMALARINI ETKİLEYECEK KONULAR		
Dış Paydaş Anket Sonuçları	**Amaç No**	**Hedef No**
İklim değişikliği ile mücadele ve uyum faaliyetleri	A1 A2 A3	H1.1, H1.5 H2.1, H2.2 H3.1, H3.2, H3.3, H3.4
Atıkların ayrı toplanması ve geri dönüşümü çalışmaları	A1	H1.1, H1.5
Atıksu arıtma altyapısının güçlendirilmesi	A1	H1.1
Başta Marmara Denizi olmak üzere deniz kirliliğinin önlenmesi	A1	H1.1, H1.3
Kirlilik ve risk haritalarının oluşturulması	A1	H1.2, H1.4
Afet riski yüksek alanlarda imara ilişkin kriterlerin güncellenmesi ve imar yoğunluğunun belirlenmesi	A4 A5	H4.1, H4.2, H4.6 H5.2
Olası Marmara depremine yönelik hazırlık çalışmaları	A4	H4.4, H4.5, H4.6
Kritik altyapı tesislerinin afetlere dayanıklı hale getirilmesi	A4 A5	H4.4, H4.5 H5.2, H5.3
Yapı denetimi faaliyetleri	A4 A5	H4.3 H5.3
Binalarda enerji verimliliği çalışmaları	A5	A5.1, H5.2
Akıllı şehir uygulamaları	A6	H6.1, H6.2

İç Paydaş Analizi

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı 2024-2028 yılı Stratejik Plan hazırlık çalışmaları kapsamında hazırlanan iç paydaş anketi merkez ve taşra teşkilatında çalışan personele internet üzerinden uygulanmıştır. Merkezden 1.137; Taşra teşkilatından 5.074 olmak üzere toplam 6.211 kurum personeli anketi cevaplandırmıştır.

İç paydaş anketi; demografik özellikler ile Bakanlığımızın çalışmalarını politik, ekonomik, siyasi, teknolojik ve yasal yönlerden etkileyecek konuları, iş birliği alanları, önlem alınması ve geliştirilmesi gereken konuları, güçlü ve zayıf yönleri ile fırsatlar ve tehditlerin tespit edilmesine yönelik 18 soru ve kurum kültürü analizine altlık oluşturan 19 soru olmak üzere toplam 37 sorudan oluşmuştur.

İç paydaş anketi ile elde edilen veriler Kurum İçi Analiz çalışmasında dikkate alınmış olup, Stratejik Planın özellikle kurumsal kapasitenin geliştirilmesi amacına yönelik hedef ve önceliklerin belirlenmesinde belirleyici olmuştur.

2.8. Kuruluş İçi Analiz

Kuruluş içi analiz çalışmaları kapsamında; Bakanlığın mevcut kurumsal kapasitesinin değerlendirilmesi, eksikliklerin tespit edilmesi, bu eksikliklere çözüm önerilerinin geliştirilmesi, gelecekte Bakanlığın görevlerini daha etkin ve verimli bir şekilde yapması için güçlendirilmesi ve geliştirilmesi gereken kurumsal kapasite değişkenlerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır.

2024-2028 yılı Stratejik Plan hazırlık çalışmaları kapsamında, tüm birimlerin ilgili genel müdür yardımcıları, tüm daire başkanları ve planlama ve koordinasyon şube müdürlerinin katılımı ile 120 kişilik Stratejik Plan Çalışma Grubu oluşturulmuştur. Söz konusu Çalışma Grubuyla 12-13 Eylül 2023 tarihleri arasında çalışma toplantıları gerçekleştirilmiştir. Bu toplantılarda, katılımcılara hem stratejik planlama eğitimi verilmiş hem de kurum içi analiz çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

Çalışma grupları ile yapılan toplantılarda, kurum içi ve dışı koordinasyon ve iş birliği, bilgi sistemleri, finansman, proje geliştirme ve uygulama, farkındalığın arttırılması ile insan kaynakları yönetimi konularında görüş alışverişinde bulunulmuştur.

Yapılan görüşmelerde, öncelikle Bakanlığımızın afetlere karşı dirençli şehirlerin geliştirilmesi ve her geçen yıl daha yoğun bir şekilde yaşadığımız iklim değişikliğine yönelik politikaların daha da geliştirilmesi gerekliliği ortaya vurgulanmıştır. Personelin birim görev ve sorumlulukları hakkında yetkin ve yeterli bilgiye sahip olduğu, ancak birimler arasında veya diğer Bakanlıklarla koordinasyonun geliştirilmesi gerektiği hususlarına değinilmiştir.

Kurum İçi Analiz bölümde Bakanlığımızın insan kaynakları, fiziki kaynaklar, teknolojik ve bilim altyapısı, kurum kültürü, teşkilat yapısı ve diğer kurumsal kapasitenin değerlendirilmesi yapılmıştır.

2.8.1. İnsan Kaynakları Yetkinlik Analizi

Bakanlığımızda 3.816'sı merkez, 15.426'sı taşra teşkilatında olmak üzere toplam 19.242 personel görev yapmaktadır. Personele ilişkin özet tablolar aşağıda yer almaktadır:

Tablo 11. *Bakanlık Personelinin Merkez ve Taşra Birimlerine Göre Dağılımı*

Birimi	Personel Sayısı	Oran (%)
Merkez	3.816	20,9
Taşra	15.426	79,1
Toplam	19.242	100,0

Tablo 12. *Bakanlık Personelinin İstihdam Şekline Göre Dağılımı*

İstihdam Şekli	Personel Sayısı	Oran (%)
Memur	15.061	78,3
İşçi	2.094	10,9
Sözleşmeli	2.087	10,8
Toplam	19.242	100,00

Tablo 13. *Bakanlık Personelinin Öğrenim Durumuna Göre Dağılımı*

Öğrenim Durumu	Personel Sayısı	Oran (%)
İlkokul	536	2,8
Ortaokul	282	1,5
Lise	2.169	11,3
Lisans	14.012	72,8
Lisans Üstü	2.093	10,9
Doktora	150	0,7
Toplam	19.242	100,00

Tablo 14. *Bakanlık Personelinin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı*

Yaş Grupları	Personel Sayısı	Oran (%)
18-25	603	3,1
26-35	4.665	24,3
36-45	7.158	37,2
46-55	4.466	23,2
56 yaş ve üzeri	2.350	12,2
Toplam	19.242	100,00

Tablo 15. *Bakanlık Personelinin Hizmet Sürelerine Göre Dağılımı*

Hizmet Süreleri (Yıl Aralığı)	Personel Sayısı	Oran (%)
0-4	4.255	22,1
5-10	3.868	20,1
11-25	10.757	55,9
26 ve üzeri	362	1,9
Toplam	19.242	100,00

İnsan Kaynakları Yetkinlik Alanlarının Belirlenmesi: Yetkinlikler bir kurumdaki tüm süreçler arasında bağlantı kuran, kurum içinde gösterilmesi gereken davranışların nasıl olması gerektiği konusunda yol gösteren, geliştirilmesi gereken beceriler konusunda planlama yapılmasını sağlayan modellerdir. Bu modeller çalışanların davranışlarını, kurum stratejileri ve değerleri ile uyumlaştırmaktadır.

2024-2028 Dönemi Stratejik Plan çalışmaları kapsamında Bakanlık merkez ve taşra teşkilatında 6.211 personelin katıldığı ile yapılan iç paydaş anketinde yer alan sorular "yetkinlikler" kapsamında değerlendirilmiştir.

Yetkinlik analizi kapsamında yukarıda ifade edilen sorulara verilen cevaplar değerlendirilmiştir. Bu kapsamda; katılımcılığın ve bilgi paylaşımının artırılarak takım çalışmasının geliştirilmesi için;

- Birim içerisinde bazı görevlerin takım çalışması halinde yürütülmesi,
- Çalışanların fikrini sunabileceği toplantılar düzenlenerek güçlü bir iletişim ortamının kurulması,
- Yöneticilerin yönetsel yetkinliklerinin artırılması,
- Çalışanlara aidiyet duygusunun güçlendirilmesi,
- Çalışanlar arası görev dağılımlarının hassasiyetle yapılması,

konularına öncelik verilerek Bakanlık insan kaynağının yetkinliğinin geliştirilmesi sağlanacaktır.

2.8.2. Kurum Kültürü Analizi

Kurum kültürü, hem çalışanların hem de yöneticilerin benimsedikleri kuruma özgü unsurlardır. Bu nedenle, kurum içindeki hiyerarşide en üst konumdaki yöneticiden en alt pozisyondaki çalışana kadar aynı şekilde benimsenip uygulanan davranış normlarını kapsamaktadır. Kurumun başarısı güçlü bir kurum kültürünün oluşturulması ile gerçekleştirilebilir. Bu anlamda kurumsal amaçların gerçekleştirilebilmesi için kurum kültürü ve stratejilerin uyumlu bir şekilde yürütülmesi gerekli görülmektedir.

İç paydaş anketinde "Kurum Kültürü Analizi" başlığı altında yer alan soruların personel tarafından cevaplandırılmasıyla ortaya çıkan bu analiz, kurumun nasıl ve ne düzeyde bir kültüre sahip olduğu konusunda fikir vermektedir.

Kurum Kültürü Analizi kapsamında elde edilen veriler değerlendirilmiş olup, katılımcılığın artırılması ve ödül sisteminin geliştirilmesi amacıyla plan döneminde;

- Çalışanlar ile yöneticiler arasında iletişim güçlendirilmesi,
- Karar alma sürecine çalışanların katılımının artırılması,
- Başarılı personelin desteklenmesi amacıyla ödül sisteminin etkin bir şekilde uygulanması,

hususlarına öncelik verilerek, çalışanlar arasında beraberliğin ve sunulan hizmetlerin kalitesinin artması, bu sayede kurum kültürünün daha da geliştirilmesi sağlanacaktır.

2.8.3. Fiziki Kaynak Analizi

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Merkez Binası; Mustafa Kemal Mahallesi Eskişehir Devlet Yolu (Dumlupınar Bulvarı) 9. km. 2082. Cad. No:52 Çankaya/ANKARA adresindeki hizmet binasında hizmet vermektedir. Bakanlık Laboratuvarları Haymana Yolu 5. km. Gölbaşı/ANKARA adresindeki binasında hizmet vermektedir. Ayrıca, Bakanlığımızın merkez hizmet binasına ek bina olarak gündüz bakım evi bulunmaktadır.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının taşra teşkilatı 81 ilde bulunan Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüklerinden oluşmaktadır.

Bakanlığın bağlı kuruluşları Türkiye Çevre Ajansı, İklim Değişikliği Başkanlığı, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü, Toplu Konut İdaresi Başkanlığı (TOKİ), Meteoroloji Genel Müdürlüğü ve Kentsel Dönüşüm Başkanlığı; ilgili kuruluşu İller Bankası Anonim Şirketi (İLBANK A.Ş.); ilişkili kuruluşu ise Türkiye Emlak Bankası AŞ'dir.

2.8.4. Teknoloji ve Bilişim Altyapısı Analizi

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın bilgi işlem altyapısı, Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü'nün sorumluluğunda yeni nesil veri merkezinde barındırılmaktadır. Kurum bünyesinde farklı projeler kapsamında satın alınmış farklı marka ve modellerde bilişim donanım ve yazılım envanteri bulunmaktadır.

Tablo 16. *Donanım Envanteri*

Donanım Bileşeni	Adet
Sunucu Bilgisayar (Fiziksel)	80
Sunucu Bilgisayar (Sanal)	1.200
Depolama Birimi	16
Yedekleme Birimi	4

Tablo 17. *Yazılım Envanteri*

Yazılım Bileşeni	Adet
Sunucu İşletim Sistemi (Windows)	770
Sunucu İşletim Sistemi (Diğer)	321
Masaüstü İşletim Sistemi	3.172
Masaüstü Üretkenlik Paketi	1.507
E-Posta Sunucusu	5

Bakanlığımızda kurulan yeni nesil veri merkezi ile bilişim kaynaklarını ortak bir havuzdan yönetebilir ve gerektiğinde iş birimleri ve projelere ayrılan bu kaynakları dinamik olarak azaltıp, arttırabilir duruma getirilmiştir. Kurumda sanal mimari anlamında farklı teknolojiler kullanılmakta olup modern yönetim yazılımları ile genişleyebilir bir yapıda olup, farklı teknolojilerin merkezi yönetimi ve performans takibi etkin şekilde yapılabilmektedir.

Coğrafi bilgi sistemleri konusunda koordinasyon görevini üstlenmiş olan Bakanlığımız CBS alanında çözüm odaklı hizmet anlayışı ile hizmet sunmaktadır. Kurumumuzun bünyesindeki verilerin etkin olarak analiz edilmesini sağlayacak bir altyapı oluşturulmuştur. Bu altyapı ile olası bir felaket durumunda, kurumumuzun iş sürekliliği ve merkezden çalışmaya devam edebilmesi sağlanmıştır.

Bakanlığımız, Türkiye'deki yatırım iklimi için portal üzerinden veri paylaşımını önemsemekte ve çalışmalarını sürdürmektedir. ATLAS uygulaması, tüm coğrafi veri servislerini bir arada gösterebilen açık kaynak kodlu bir web uygulaması olup standart yapıda servis sunabilen tüm açık kaynaklı ve ticari CBS sunucuları ile uyumludur.

Siber Güvenlik Operasyon Merkezi

Ulusal stratejilere ve eylem planlarına uyum çerçevesinde kurulan Siber Güvenlik Operasyon Merkezi'nin çeşitli ihtiyaçlarının giderilmesi ve Bakanlığın değişen ve gelişen tehditlere karşı koyma kabiliyetinin arttırılmasına yönelik siber güvenlik çalışmaları yürütülmektedir.

Bu çalışmalar kapsamında her yıl güvenlik testleri yaptırılmaktadır. E-posta güvenlik sistemi, açıklık yönetimi sistemi, güvenlik duvarı, saldırı tespit ve önleme sistemi, web içerik filtreleme sistemi, kayıt toplama sistemi, olay izleme ve korelasyon sistemi, sınır güvenliği etkinlik analizi sistemi, anti virüs, zararlı yazılım tespit sistemi ve tehdit istihbarat yönetimi sistemi kullanılarak siber güvenlik çalışmaları sürdürülmektedir.

KamuNet Ağı (Kamu Sanal Ağı)

Tüm kamu kurum ve kuruluşlarının güvenli bir ağ üzerinden veri paylaşımı yapmaları amacıyla oluşturulmuş bir ağdır. KamuNet ile kurumlar arası yapılacak veri paylaşımının internete kapalı, daha güvenli sanal bir ağ üzerinden yapılarak, siber güvenlik risklerinin minimize edilmesi amaçlanmıştır. Bakanlığımız KamuNet altyapısı için gerekli çalışmalar tamamlanmıştır.

Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü, Gelir İdaresi Başkanlığı, Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı ile Yüksek Öğretim Kurumu gibi toplam 54 kurum ile KamuNet ağı üzerinden veri paylaşımı sağlanmıştır.

Program Döneminde Bilişim Altyapı Sisteminde Yapılan Çalışmalar

Ana hizmet birimleri ve il müdürlüklerinde altyapının sorunsuz hizmet vermesi, iyileştirilmesi ve sistem yönetim birimlerinin lisans, yazılım, donanım, eğitim, teknik servis ve benzeri hususlar için müşavirlik hizmeti alma gibi kurumsal ihtiyaçları karşılama faaliyetleri sürekli olarak gerçekleştirilmektedir.

Siber Güvenlik Operasyon Merkezinin çeşitli ihtiyaçlarının giderilmesi ve Bakanlığın değişen ve gelişen tehditlere karşı koyma kabiliyetinin arttırılmasına yönelik siber güvenlik çalışmaları yürütülmektedir. Bu kapsamda, Bakanlığımız bilişim altyapısının güvenlik seviyesinin tespiti amacıyla Bakanlığımız bilişim sistemleri ve uygulamalarında oluşabilecek risklere yönelik her yıl güvenlik (zafiyet) testleri yapılmakta ve önlemler alınmaktadır.

Bilgi ve Teknolojik Kaynaklar

Bakanlığımıza ait yazılımlar, birimlerimizin ihtiyaçları doğrultusunda hazırlanan veya yeniden geliştirilen uygulamalardır. Bu gelişim sürecinde özellikleri ile birlikte sayıları da değişiklik göstermektedir. Bu kapsamda, Bakanlığımızın bilgi sistemlerini gösteren liste aşağıda sunulmuştur:

Şehircilik Uygulamaları

- Atlas.gov.tr
- Akıllı Şehirler
- Binalarda Enerji Kimlik Belgesi
- Binaların Gürültüye Karşı Korunması (Akustik Uzman Listesi)
- Kooperatif Bilgi Sistemi (KOOPBİS)
- HAYAT - Hafriyat ve Yıkıntı Atığı Kontrol ve Takip Sistemi
- Kentsel Dönüşüm Bilgi Sistemi
- Müteahhit ve Müellif Bilgi Sistemi
- Milli Emlak Bilgi Sistemi (MEBİS)
- Onaylanmış Kuruluşlar (Yapı Malzemeleri)
- e-Plan Otomasyon Sistemi
- Riskli Yapı Tespiti ile Yetkili Kuruluşlar
- Türkiye Bina Deprem Yönetmeliği Kapsamında Yapılacak Tasarım Gözetimi ve Kontrolü Uzmanlığı Başvurusu
- Ulusal Coğrafi Bilgi Platformu
- Yapı Denetim Sistemi
- Yapı Malzemeleri Denetim Sistemi
- Yapı Müteahhitliği Bilgi Sistemi
- Yer Bilimsel Etüt Bilgi Sistemi (YERBİS)

Çevre Uygulamaları

- Akümülatör Depozito Bilgi Sistemi
- Ambalaj Depozito Bilgi Sistemi
- Atık Elektrikli ve Elektronik Eşya Bilgi Sistemi
- Atık Pil ve Akümülatörlerin Kontrolü Uygulaması
- Atık Yönetim Uygulaması
- Atıksu Arıtma / Derin Deniz Deşarjı Tesisi Proje Onayları Uygulaması
- Atıksu Bilgi Sistemi ve AAT Personel Belgelendirme Sistemi
- Büyük Yakma Tesisleri Bilgi Sistemi
- ÇED Yeterlik Uygulaması
- Çevre İthalat - İhracaat İzinleri ve Bilgi Sistemi
- Çevre Portalı
- Çevre Referans Laboratuvar Bilgi Sistemi
- Çölleşme ile Mücadele Ulusal Stratejisi Eylem Planı İzleme Değerlendirme Raporlama Sistemi
- e-ÇED Uygulaması
- e-Çevre Durum Raporları Uygulaması
- e-Denetim Uygulaması
- e-İzin Uygulaması
- Entegre Çevre Bilgi Sistemi
- e-Yeterlik Uygulaması
- Finansman Bilgi Sistemi
- Gönüllü Karbon Piyasası Proje Kayıt Sistemi
- Güvenlik Bilgi Formu Bildirim Sistemi
- HAVADAR (Hava-Dosya-Arşiv)
- Kimyasal Madde Envanter Bildirim Sistemi
- Kimyasallar Yardım Masası
- Madeni Atıklar Yönetim Planı Uygulaması
- Ortak Modüller - Ulusal Çevre Bilgi Sistemi (UÇBS)
- Ömrünü Tamamlamış Araçlar (ÖTA)
- Ön Bildirimli Kabul Yazılım Sistemi
- PCB Envanter Sistemi
- Sıfır Atık Bilgi Sistemi
- Stok Bilgi Yönetim Sistemi
- Temiz Hava Eylem Planı İzleme Sistemi
- Ulusal Çevre Bilgi Sistemi
- Yatırım ve İhale Takip Sistemi
- Yüzme Alanı Bilgi Sistemi

Kurumsal Uygulamalar

- Bilişim Envanter Uygulaması
- Döner Sermaye Dekont Sorgulama
- e-Başvuru Sistemi
- e-İmza Başvuru Sistemi
- Elektronik Kurumsal İletişim Platformu (EKİP)
- Ek- Evrak Takip Sistemi
- Eylem Planları Takip Sistemi
- Genel Anket Uygulaması
- Hizmet Envanter Yönetim Sistemi
- Hizmetlerin İyileştirilmesi Süreçlerin Sadeleştirilmesi Sistemi(HİSS)
- Hukuk Yönetim Sistemi
- İç Kontrol Sistemi
- İl Faaliyet Bilgi Sistemi
- İş Takip Sistemi
- Mevzuat Sorgulama Uygulaması
- Organizasyon Şeması Uygulaması
- Oturum Yönetim Sistemi
- Özel Kalem Uygulaması
- Parlamento Bilgi Sistemi
- Randevu Takip Sistemi
- Sınav Sonuç Açıklama Sistemi
- Sit Alanları Yönetim Sistemi
- Taşınmaz Bilgi Sistemi
- Teftiş İşlemleri Uygulaması
- Vatandaş Randevu Uygulaması
- Veri İzin Envanter Uygulaması (COVIZ)
- Yapı Malzemeleri Üretici Bilgi Sistemi (YAMUBİS)
- Yatırım İzleme Portalı
- Yazılım Envanter Uygulaması
- Yönetici Bilgi Sistemi

Mobil Uygulamalar

- Mobil E-Denetim Sistemi

2.8.5. Mali Kaynak Analizi

Tablo 18. *Tahmini Kaynaklar*

Kaynaklar (TL)	2024	2025	2026	2027	2028	Toplam Kaynak
Genel Bütçe	52.001.355.000	55.387.391.000	56.219.798.000	67.463.767.000	80.956.530.000	312.028.841.000
Özel Bütçe						0
Yerel Yönetimler						0
Sosyal Güvenlik Kurumları						0
Bütçe Dışı Fonlar						0
Döner Sermaye	1.761.850.000	1.891.100.000	2.040.300.000	2.448.360.000	2.938.032.000	11.079.642.000
Vakıf ve Dernekler						0
Dış Kaynak	222.696.000	196.456.000	173.348.000	208.018.000	249.622.000	1.050.140.000
Diğer (Program Dışı Giderler)	219.740.028.000	380.659.682.000	370.121.953.000	444.146.344.000	532.975.613.000	1.947.643.620.000
TOPLAM	273.725.929.000	438.134.629.000	428.555.399.000	514.266.489.000	617.119.797.000	2.271.802.243.000

Not: İdare bütçesinde yer alan ve kurumsal performansı yansıtmayan transfer harcamalarına bu tabloda yer verilmemiştir.

2.9. PESTLE Analizi

PESTLE Analizi kapsamında Bakanlığımız faaliyetlerini etkileyen politik, ekonomik, sosyal, teknolojik, yasal ve diğer çevresel dış etkenler tespit edilmiştir. Söz konusu etkenlerin tespit edilmesinde PESTLE matrisinden yararlanılmıştır. Bu matriste PESTLE unsurları içerisinde gerçekleşmesi muhtemel olan hususlar ile bunların gerçekleşmesi durumunda Bakanlığımız için oluşabilecek potansiyel fırsatlar ve tehditler ortaya konulmuştur.

Tablo 19. *PESTLE Matrisi*

Etkenler	Tespitler (Etkenler/Sorunlar)	İdareye Etkisi		Ne Yapılmalı ?
		Fırsatlar	Tehditler	
Politik	Bazı kurum ve kuruluşlarla yaşanan görev çakışmaları		Kurumlar arası yetki karmaşası	Görev çakışmalarının ortadan kaldırılması için mevzuat düzenlemelerinin yapılması
	Çevrenin sürdürülebilirliğinin sağlanması	Sürdürülebilir çevrenin oluşturulmasına yönelik verilen destek ve farkındalığın artması		Sürdürülebilir çevrenin sağlanması için mevzuatın ve temel strateji belgelerinin revize edilerek güncellenmesi
	AB ve taraf olunan uluslararası sözleşmelerin etkinliği	AB ile uluslararası sözleşmelere uyum gereksinimi		AB ve taraf olunan uluslararası sözleşmelerin etkin şekilde uygulanmasının sağlanması, bu konuda gerekli düzenlemelerin yapılması
	Hizmet sunumunda bürokrasinin etkisi	Bürokrasinin azaltılması konusunda yapılan çalışmalar		Bürokrasinin azaltılması çalışmaları kapsamında iş süreçlerinin iyileştirilmesine yönelik gerekli düzenlemelerin yapılması
Ekonomik	Çevresel yatırımların geliştirilmesi	Çevresel farkındalığın artması	Çevresel yatırımların maliyetinin yüksek olması	Çevresel yatırımlar için bütçenin artırılması, teşvik mekanizmalarının geliştirilmesi ve uluslararası fonlardan gelen kaynakların yatırım projelerine aktarılması
	Çevreye duyarlı üretim ihtiyacı	Çevreye duyarlı üretim konusunda AB düzenlemeleri ve Ar-Ge çalışmalarına verilen destekler		Çevre ve iklimle uyumlu üretim faaliyetlerinin ve sanayide yeşil dönüşümün desteklenmesi, çevreye duyarlı temiz üretim konusunda Ar-Ge çalışmalarına öncelik verilmesi
	Döngüsel ekonominin hayata geçirilmesi	Sıfır atık projesinin kamuoyu tarafından benimsenmesi		Sıfır atık bilincinin ve farkındalığın arttırılması amacıyla geri kazanıma ilişkin uygulamaların yaygınlaştırılması ve Ülke genelinde eğitim çalışmalarının yapılması
	Afetlerin oluşturduğu ekonomik kayıplar	Afetler ile mücadele konusunda farkın-dalığın artması		Her türlü afete karşı dirençli şehirlerin geliştirilmesi ve kentsel dönüşümün teşvik edilmesi
	Her alanda yenilenebilir enerji ihtiyacı	Enerji verimliliği çalışmalarının artması	Enerji verimliliğine ilişkin yatırımların yüksek olması	Her alanda (tarım, sanayii, turizm vb.) yenilenebilir enerji ile ilgili yatırımların yapılması, yeni yapılacak binalarda Neredeyse Sıfır Enerjili Bina uygulamasının zorunluluğu nedeniyle enerji verimliliği konusunda yürütülecek proje ve faaliyetlere öncelik verilmesi ve farkındalığı artırmaya yönelik çalışmaların yapılması

Etkenler	Tespitler (Etkenler/Sorunlar)	İdareye Etkisi		Ne Yapılmalı ?
		Fırsatlar	Tehditler	
Sosyo-Kültürel	Ülkemizdeki mevcut yapı stokunun yenilenme ihtiyacı	Kentsel dönüşüm konusunda farkındalığın ve talebin artması	Plansız yapılaşma ve inşaat maliyetlerinin yüksekliği	Medeniyetimizin değerlerine uygun, mahalle kültürünü yaşatan, yatay şehirleşme çalışmalarına hız verilmesi, Yeni finansal modellerin geliştirilmesi, İmar uygulamalarının takibi için denetimlerin artırılması, Yerli ve çevreye duyarlı yapı malzemelerinin kullanımının yaygınlaştırılması ve teşvik edilmesi
	Kentlerde yeşil alan ihtiyacı		Şehirlerde yeşil alan miktarının düşük olması ve yeni alan bulunamaması	Kentsel planlamalarda sürdürülebilir ve nitelikli yeşil alanlara yer verilmesinin sağlanması ve millet bahçesi sayısının arttırılması
	Akıllı şehir uygulamaları	Akıllı şehir uygulamalarına olan ilgi ve gereksinimin artması		Akıllı şehir uygulamalarının yaygınlaştırılması için hizmet sunum kanallarının iyileştirilmesi ve çeşitliliğin arttırılması
	Dış göçlerin çevre ve şehirlerimize olan etkileri		Oluşan nüfus artışının çevre ve şehirleşme üzerindeki olumsuz etkileri	Çevreye duyarlı yatay mimariyi esas alan şehircilik projelerin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması
Teknolojik	Yapı teknolojileri ve malzemelerinin çevreye duyarlı olacak şekilde geliştirilmesi ihtiyacı	Yapı teknolojileri ve malzemelerindeki gelişmeler		Yapı teknolojileri ve malzemeleri konusunda Ar-Ge araştırmalarının teşvik edilmesi, yapılarda enerji tasarrufunu artırıcı ve maliyet düşürücü tedbirlerin alınması
	Hizmet sunumunun etkinliği	E-Devlet uygulamalarının yaygınlaşması		Hızlı hizmet sunumu için e-Devlet uygulama sayısının arttırılması
	Bilişim teknolojileri destekli çözüm ihtiyacı	Bilişim teknolojilerinin gelişimi ve erişimindeki kolaylık		Bilişim teknolojileri destekli yenilikçi çözümlerden üst düzeyde yararlanılması
Yasal	İklim değişikliği ile mücadele ve yeşil dönüşüm	Bakanlığın iklim değişikliği konusunda yapılandırılması		Sanayide yeşil dönüşünün çevre ve iklim değişikliği alanında ihtiyaç duyulan mevzuatın geliştirilmesi ve uygulamaların hayata geçirilmesi
	Yerel yönetimlerin kapasitelerinin gelişmesi	Yerel yönetimlerce sunulan hizmetlerin gelişmesi		Yerel yönetimlerin kurumsal ve mali kapasitesini güçlendirmeye yönelik mevzuat çalışmalarının yapılması
Çevresel	Küresel iklim değişikliği		İklim değişikliği ve etkilerinin her geçen gün artması	Paris Antlaşması kapsamında yeşil kalkınma için yeşil üretim ve tüketim çalışmalarına hız verilmesi
	Çevre kirliliği	Çevre kirliliğinin önlenmesi çalışmalarının ve farkındalığın artması	Çevresel yatırımların maliyeti	Çevre bilinci konusunda eğitim, yayın, kamu spotu gibi araçlar ile toplumsal farkındalığın arttırılması, Çevresel baskıların azaltılması için sektörel bazda çevresel tedbirlerin alınması
	Atık yönetiminin etkinliği	Sıfır atık uygulamasının hayata geçirilmesi	Doğada atık miktarındaki artış	Sıfır atık uygulamasının yaygınlaştırılması
	Doğanın ve biyolojik çeşitliliğin korunması		Tabiatın ve biyolojik çeşitliliğin tahribatı	Tabiatın ve biyolojik çeşitliliğin korunması için potansiyel alanların araştırılması ve korunan alanların artırılması
	Çölleşme ve erozyonla mücadelede		Yanlış arazi kullanımı	Çölleşme ve erozyonla mücadelede ulusal kapasite ve etkinliğin artırılması

2.10. GZFT Analizi

GZFT analizi, idarenin ve idareyi etkileyen koşulların sistematik olarak incelendiği bir yöntemdir. GZFT Analizi ile de Bakanlığımızın Güçlü, Zayıf Yönleri ile Fırsat ve Tehditler belirlenmiştir. Böylece, planlama yapılırken idarenin güçlü ve zayıf yönleri ile karşı karşıya olduğu fırsatları ve tehditleri analiz etmeye ve geleceğe dönük stratejiler geliştirmeye yardımcı olmuştur.

Tablo 20. *GZFT Analizi*

İç Çevre	
Güçlü yönler	**Zayıf yönler**
• Bakanlığın geniş görev ve yetkileri • Çevrenin korunması ve iklim değişikliği konusunda farkındalığın artırılmasına yönelik çalışmalar • Çevre eğitimi ve bilinçlendirilmesi konusundaki etkinlikler • Çevresel ölçüm ve izleme faaliyetlerinin gelişmesi • Çevresel yatırımlar ve finansal kaynaklara sahip olunması • Bakanlığın yerel yönetimlerle ilgili yetkileri • Denetleme ve yaptırım uygulayabilme yetkisi • Yapı denetim sisteminin uygulanması • Binalarda enerji verimliliğine yönelik çalışmalar • Kentsel dönüşüm için finansal kaynaklara sahip olması • Hazine taşınmazları yönetiminin Bakanlığın uhdesinde olması • Üst ölçekli planlama yapma yetkisi • Planlama konusunda rehber ve yetkin kurum olması • Ülke genelinde yaygın bir teşkilat yapısına sahip olunması • Konusunda uzman, yetişmiş ve deneyimli personele sahip olması • Politika yapma ve uygulama fırsatına sahip çok yönlü bir kurum olması • Diğer kurum ve kuruluşlarla iş birliğinin güçlü olması • Teknolojik kapasitenin güçlü olması • Yeniliğe ve değişime açık olması	• Veri ve bilgi paylaşımı • Farklı kurumlarla entegrasyon ve iletişim • Ar-Ge desteği • Farkındalığın artırılmasına yönelik çalışmalar • Birimler arası ortak çalışma • Yerel yönetimler ile iş birliği
Dış Çevre	
Fırsatlar	**Tehditler**
• Altyapı yatırımlarına bütçeden ayrılan payın artması • Alternatif finansal kaynakların geliştirilmesi • CBS bilgi ve akıllı sistemlerin yaygınlaşması • Kurumlar arası iş birliği ve kurul ve komisyonların varlığı • Akademik kurumlarla yapılan proje çalışmalarının artması • Toplumda çevre bilincinin artması • İklim değişikliği konusundaki farkındalığın artması • Depremden sonra toplumsal farkındalığın artarak kentsel dönüşüme ilginin artması • Deprem bölgesindeki şehirlerin planlama ilkelerine ve yapı güvenliğine uygun olarak yeniden inşa edilebilmesi • Yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının ve finansal kaynaklara erişimin artması • Bakanlığın yerel yönetimler konusundaki yetkilerinin genişlemesi	• Küresel ısınma ve iklim değişikliği • Endüstriyel gelişmelerin ve şehirleşmenin çevre üzerindeki etkileri • Altyapı yatırımlarının yüksek maliyeti • İklim değişikliğine bağlı afet riskleri • Ülkemizin deprem riski • Ülkemizdeki riskli yapı stoğu • Yapım maliyetlerinin yüksek olması • Tüm dünyada yaşanan ve ülkemizi de etkileyen ekonomik ve politik değişimler • Düzensiz kentleşme • Göç baskısı • Çölleşme ve arazi tahribatı

GZFT analizinin amacı güçlü ve zayıf yönler ile fırsatlar ve tehditler arasındaki ilişkileri analiz ederek strateji geliştirme sürecine yön vermektir. Bu kapsamda GZFT analizi sonuçlarıyla stratejiler arasındaki ilişkiyi göstermek amacıyla GZFT Stratejileri belirlenmiştir.

Tablo 21. *GZFT Stratejileri*

	Fırsatlar	Tehditler
Güçlü Yönler	Depremden sonra toplumsal farkındalığın ve kentsel dönüşüme olan ilginin artması ve yerinde dönüşüm ile kentsel dönüşümün hızlandırılması Kentsel dönüşüm için gerekli finansal kaynaklara sahip olunması ile deprem bölgesindeki şehirlerin planlama ilkelerine ve yapı güvenliğine uygun olarak yeniden inşa edilebilmesi Bakanlığın çevre, şehircilik ve iklim değişikliği konularında geniş görev ve yetkilerinin olması ve iklim değişikliği ile mücadelede yeşil kalkınma çalışmalarının hızlandırılması Yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının ve finansal kaynaklara erişimin artmasıyla binalarda enerji verimliliğine yönelik çalışmalara hız kazandırılması CBS bilgi ve akıllı sistemlerin yaygınlaşması ile kamuoyundaki güncel, doğru ve standart olarak üretilen coğrafi bilgiye yönelme fırsatı değerlendirilerek çevre ve şehircilik alanında CBS destekli yeni çalışmalarının yapılması	Bakanlığın iklim değişikliği konusunda yetkili kurum olması, çevrenin korunması ve iklim değişikliği ile ilgili farkındalığın artırılması, uyum politikalarının geliştirilerek uygulanması Bakanlığın yerel yönetimlerle ilgili yetkileri çerçevesinde çevresel yatırım ve finansal kaynaklarının sağlanmasıyla altyapı yatırımlarındaki yüksek maliyetinin önüne geçilmesi Yapı denetim sisteminin etkin uygulanmasıyla deprem riski yüksek olan ülkemizde yaşanabilecek afetlerin etkisinin azaltılması Kentsel dönüşüm için ayrılan finansal kaynakların kullanılarak ülkemizdeki riskli yapı stokunun azaltılmasına katkı sağlanması
Zayıf Yönler	Altyapı yatırımlarına bütçeden ayrılan payın artmasıyla şehirlerimizin altyapı eksikliklerinin tamamlanması çalışmaları Yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının ve finansal kaynaklara erişimin artması ile binalardaki enerji ve kaynak verimliliğinin artırılması CBS bilgi ve akıllı sistemleri ile veri ve bilgi paylaşımının yaygınlaşmasının sağlanması Toplumda çevre bilincinin ve iklim değişikliği konusundaki farkındalığın artmasıyla yeşil dönüşümün geliştirilmesine katkı sağlanması	Küresel ısınma ve iklim değişikliği için yeşil dönüşümün geliştirilmesi ve farkındalığın artırılmasına yönelik çalışmaların artırılması Düzensiz kentleşme ile mücadelede denetim ve yaptırımlar ile yerel yönetimlerle iş birliği çalışmalarına devam edilmesi Veri altyapısının güçlendirilmesi için bilgi güvenliği sisteminin kurulması ve veri güvenliğinde ortaya çıkan açıkların kapatılması

Hedef Riskleri ve Kontrol Faaliyetleri

Kamu yönetiminde belirlenen amaç ve hedeflere ulaşılabilmesinde, fayda maliyet dengesi gözetilerek kaynak tahsisinde etkinlik ve sürdürülebilirliğin sağlanması, belirsizliklerin giderilmesi ve güvencenin arttırılması öncelikle ele alınması gereken hususlar arasında yer almaktadır.

Kurumsal Risk Yönetimi; kurumların belirlenen amaçlara ulaşabilmeleri için, performansı izlemeye ve arttırmaya sevk eden, hesap verebilirlik ve sorumluluk ilkelerini esas alan, üst yönetimin karar alma süreçlerini destekleyen ve yönetimin sorumluluklarını gerektiği şekilde yerine getirebilmeleri için ihtiyaç duydukları önemli bilgilere kaynak teşkil eden bir yönetim sistemidir.

Stratejik planlama aşamasında tanımlanan amaç ve hedefler, kurum kaynaklarının öncelikli olarak tahsis edileceği alanları belirlediğinden kurumun, bu öncelikli alanlarda maruz kalabileceği risklere odaklanması, söz konusu riskleri tespit etmesi ve yönetmesi gerekmektedir.

Kurumsal Risk Yönetiminin kurum içerisinde tesis edilmesi ile kurumun stratejik amaç ve hedeflerine yönelik olası risklerini belirlemesi ve değerlendirmesi, kurumun performansının artmasına ve hedeflerine ulaşmasında etkin bir rol oynamaktadır.

Bu çerçevede, Kurumsal Risk Yönetimi kapsamında stratejik plan hazırlama aşamasında belirlenen amaç ve hedeflerin gerçekleşmesini engelleyebilecek riskler, faaliyetlerin özelliklerine göre GZFT ve PESTLE analizi kullanılarak katılımcı yöntemlerle tespit edilmiş ve risklere yönelik alınması gereken önlemler belirlenmiştir. Kamu İdareleri İçin Stratejik Planlama Kılavuzu doğrultusunda, riskler ve kontrol faaliyetleri "Hedef Riskleri ve Kontrol Faaliyetleri" tablosunda belirlenmektedir. Bu tabloda hedefler, hedefe ulaşmada karşılaşılabilecek riskler, açıklamalar ve kontrol faaliyetleriyle birlikte tanımlanmıştır.

Aynı zamanda stratejik düzeyde risklerin belirlenmesi süreci ile stratejik planlama kapsamında amaç ve hedeflerin belirlenmesi süreci bir bütün halinde ilişkili olarak yürütülmüştür. Bu bağlamda belirlenen hedefler ve riskler arasında bir denge ve ilişki kurulmasına özen gösterilmiş, risklere ilişkin görev, yetki ve sorumlulukların açıkça belirlenmesi sağlanmıştır.

2.11. Tespitler ve İhtiyaçların Belirlenmesi

Gerçekleştirilen mevcut durum analizi sonucunda elde edilen bulgular özet halinde aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 22. *Tespitler ve İhtiyaçlar Tablosu*

DURUM ANALİZİ	TESPİTLER/ SORUN ALANLARI	İHTİYAÇLAR/ GELİŞİM ALANLARI
Uygulanmakta Olan Stratejik Planın Değerlendirilmesi	Bakanlıkça plan dönemi içerisinde, iklim değişikliği ile mücadele edilmesi, sürdürülebilir çevrenin sağlanması ve şehirlerimizin afetlere dirençli hale getirilerek ülkemizin kalkınmasına katkı sağlanması amaçlanmıştır. Bu bağlamda, kentsel dönüşüm, güvenli yapılaşma ve üst ölçekli planlama çalışmaları ile afetlere karşı dayanıklı yaşam alanlarının geliştirilmesi sağlanmıştır. Aynı zamanda, atık su ve katı atık yönetimi ve altyapısı güçlendirilmiş, sıfır atık uygulaması yaygınlaştırılmıştır. Endüstriyel kirliliğin önlenmesine yönelik çevresel etki değerlendirmesi, denetim ve izin, lisans uygulamaları etkin bir şekilde uygulanmış, bu sayede yatırımların çevre ile uyumu sağlanmış ve yatırım ortamının geliştirilmesi desteklenmiştir. Diğer taraftan, korunan alanların sayısı artırılmış, çölleşme ve erozyon ile mücadele çalışmaları özveri ile yürütülmüştür.	Bakanlığımız önümüzdeki plan döneminde de stratejik yönetim anlayışı esaslı alınarak Bakanlık çalışmalarının daha etkin bir şekilde yürütülmesi ve verimliliğin artırılması gerekmektedir. Bu bağlamda, Bakanlığımız; ilgili kurumlarımız ve sivil toplum kuruluşlarımız ile vatandaşlarımızın etkin katılımıyla yeşil kalkınma ve iklim değişikliğiyle mücadelede 2053 net sıfır emisyon hedefinin sağlanması ile afetlere dirençli şehirlerin geliştirilmesi amacıyla çalışmalarını yürütmeye devam edecektir.
Mevzuat Analizi	Her geçen yıl etkilerini daha yoğun bir şekilde yaşadığımız iklim değişikliğine yönelik politikaların güçlendirilmesi ve Türkiye Büyük Millet Meclisince kabul edilen Paris İklim Anlaşması gereğince belirlenen sera gazı azaltım hedeflerinin sağlanması amacıyla birimlerimizce yürütülen çalışmaların ve dayanağı olan mevzuatın geliştirilmesi gerekli görülmektedir. Diğer taraftan, şehirlerimizin afetlere karşı dirençli hale getirilmesi ve ülkemizdeki riskli yapı stokunun yenilenmesi amacıyla kentsel dönüşüm uygulamalarının etkinliğinin artırılması, bu bağlamda ilgili mevzuatın geliştirilmesi gerekli görülmektedir.	• "Çevreye saygılı, iklim dostu" yeni şehircilik yaklaşımı ile kentsel dönüşümün hızlandırılması, • Yapılarda enerji verimliliğin artırılması, karbon ayak izi düşük ve sürdürülebilir yapıların teşvik edilmesi, • Hava, su ve toprak gibi alıcı ortamların çevresel kalite ölçütlerinin geliştirilmesi ve çevrenini daha etkin bir şekilde korunması, • Döngüsel ekonomi gerekliliklerinin karşılanması için atık yönetiminin etkinleştirilmesi, • Yatırımların çevre ile uyumlu bir şekilde gerçekleştirilmesi, • İklim değişikliğinin korunan alanlara etkileri dikkate alınarak tabiatın ve biyolojik çeşitliliğin korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması, • Akıllı şehir ve kent bilgi sistemi uygulamalarının yaygınlaştırılması, amacıyla mevzuat düzenlemeleri yapılacaktır.
Üst Politika Belgelerinin Analizi	Bakanlığımız, Kalkınma Planı, Orta Vadeli Programları ve Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programları ile verilen görevler ve stratejik planda belirlenen amaç ve hedefler çerçevesinde sürdürülebilir çevreyi ve medeniyetimizi yaşatan şehirleri temin etmek için çözüm odaklı olarak çalışmaktadır.	Kalkınma Planı, Orta Vadeli Programlar ve Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programlarında Bakanlığımıza verilen görev ve sorumluluklar dahilinde yürütülmesi gereken çalışmaların etkin bir şekilde uygulanması sağlanacaktır. Bu bağlamda, 12. Kalkınma Planının ana eksenlerinden biri olan "Afetlere Dirençli Yaşam Alanları, Sürdürülebilir Çevre" ekseni kapsamında belirlenen pek çok politika ve tedbir Bakanlığımızca yürütülecektir.

DURUM ANALİZİ	TESPİTLER/ SORUN ALANLARI	İHTİYAÇLAR/ GELİŞİM ALANLARI
Paydaş Analizi	Paydaşların, Bakanlık hizmetlerine ilişkin memnuniyet düzeyleri sırasıyla, sıfır atık uygulamaları, kentsel dönüşüm çalışmaları, çevre kirliliğinin önlenmesine yönelik çalışmalar, afetler sonrasında yürütülen çalışmalar ve hasar tespit çalışmalarıdır. Paydaşlar, Bakanlığımızın Türkiye'nin çevre, şehircilik ve iklim değişikliği alanındaki dönüşümünü sağlamak için önemli bir potansiyele sahip olduğu konusunda birleşmektedir. Bu doğrultuda Bakanlığımızın kurumsal kapasitesinin geliştirmesinin ve hızlı değişen çevre koşullarına uyum sağlayabilecek dinamik bir yapıya kavuşmasının önemi ifade edilmiştir.	Paydaşlar, Bakanlığın plan döneminde; afet riski yüksek alanlarda imara ilişkin kriterlerin güncellenmesi, kentsel dönüşüm çalışmalarının geliştirilmesi, olası Marmara depremine yönelik hazırlık çalışmaları ve kritik altyapı tesislerinin afetlere dayanıklı hale getirilmesi ile atıkların ayrı toplanması ve geri dönüşümü çalışmaları, atıksu arıtma altyapısının güçlendirilmesi, başta Marmara Denizi olmak üzere deniz kirliliğinin önlenmesi ve kirlilik ve risk haritalarının oluşturulması konularına öncelik vermesi gerektiğini dile getirilmektedir. Bu bağlamda Bakanlık, afetlere dirençli yapılaşma için kentsel dönüşüm ve planlama çalışmalarını ve sürdürülebilir çevrenin sağlanması için gerekli çevresel faaliyetleri yürütülecektir.
İnsan Kaynakları Yetkinlik Analizi	Bakanlığımızın teknik ve idari personel kapasitesinin geliştirilmesi için çalışmalar yürütmektedir.	Nitelikli ve yetkin bir insan kaynağı oluşturmak için gerekli eğitim ve kapasite geliştirme çalışmaların yürütülmesine devam edilecektir.
Kurum Kültürü Analizi	Bakanlığın çalışma iklimi ve yönetim anlayışı, çalışma kültürü ve bunlara bağlı olarak gelişen kurumsal bağlılığı, iş tatminini ve çalışma motivasyonunu geliştirmektedir. Çalışanlar tarafından benimsenen kurum kültürü; çalışanlar arasında birlik ve beraberliğin, sunulan ürün ve hizmet kalitesinin artmasını sağlamaktadır. Diğer taraftan, Bakanlık personelinin dinamik ve genç çalışan oranının yüksek olması ve zamanla teknolojik, çevresel ve ekonomik koşullarda yaşanan değişimler nedeni ile gerekli uyumun sağlanması önem arz etmektedir.	Çalışanlar ile yöneticilerin iş birliği ve koordinasyon artırılacaktır. Çalışanların yenilik ve yaratıcılık becerileri öne çıkartılarak karar alma sürecine dahil edilmeleri sağlanacaktır. Hizmet sürecinde bilgi paylaşımı ve iletişim kanalları açık tutularak birimler arası koordinasyon geliştirilecektir.
Fiziki Kaynak Analizi	Bakanlık merkez teşkilatı, ana hizmet binası ve Gölbaşı laboratuvar kampüsünde faaliyetlerini sürdürmektedir. Ana hizmet binası bünyesinde yemekhane, konferans salonu, kütüphane, kurum hekimliği, banka şubesi, kargo servisi, spor salonu, kuaför, kuru temizleme vb. birimler bulunmakta ve personele hizmet vermektedir.	Bakanlık birimlerinin fiziksel kaynak açısından kapsamlı bir ihtiyacı bulunmamaktadır.
Teknoloji ve Bilişim Altyapısı Analizi	Bakanlık yazılımlarının geliştirilmesi ve sunulan hizmetlerin dijital ortama taşınması amacıyla, yazılımlar tek bir çatı altında toplanmış, güvenlik açıkları belirlenerek giderilmiş ve ihtiyaçlara yönelik insan kaynağında kapasite arttırılmıştır. Ancak gelişen teknoloji ve değişen ihtiyaçlar çerçevesinde dijital çözümlerin artırılması gerekli görülmektedir.	Bakanlığımızın dijital altyapısının gelişen dijital dünya ile uyumlu hâle getirilebilmesi amacıyla yazılımların geliştirilmesi, mobil uygulamalarının yayınlaştırılması ve insan kaynağının gelişimi sağlanmalıdır.

DURUM ANALİZİ	TESPİTLER/ SORUN ALANLARI	İHTİYAÇLAR/ GELİŞİM ALANLARI
Mali Kaynak Analizi	Bakanlığımız genel bütçeli bir idare olup, Bakanlığımıza verilen görevler ile genel bütçeden tahsis edilen ödenekler arasında farklılık bulunmaktadır.	Bakanlığımız görev ve sorumlulukları dahilinde gerekli faaliyetlerin yürütmesi ve projelerin geliştirmesi amacıyla mevcut ödeneklerin arttırılması gerekmektedir.
PESTLE Analizi	PESTLE analizinde, küresel iklim değişikliği, afetlerin sayı ve etkisinin artması, tabiatın ve biyolojik çeşitliliğin tahribatı, İklim değişikliğine bağlı afetlerin artması, kentlerin yeşil alan ihtiyacı, ülkemizin yüksek deprem riski ve kentsel dönüşüm ihtiyacı konuları öncelikli çalışma alanları olarak tespit edilmiştir.	Bakanlığımızca, yeşil kalkınma için temiz üretim ve tüketim çalışmalarına hız verilmesi, kentsel dönüşüm çalışmalarının önceliklendirme yapılarak yönlendirilmesi ve yeni finansal modellerin geliştirilmesi, biyolojik çeşitliliğin korunması için potansiyel alanların araştırılması ve değerlendirilmesinin sağlanması, yapı denetim faaliyetlerinin daha etkin hale gelmesi, kentsel planlamalarda sürdürülebilir ve nitelikli açık yeşil alanlara yer verilmesinin sağlanması ve millet bahçesi sayısının arttırılması planlanmaktadır.

3. GELECEĞE BAKIŞ

3.1. Misyon

Şehirlerimizin afetlere karşı dirençli, iklim dostu ve sıfır atık uyumlu hale getirilmesi ile sürdürülebilir çevrenin sağlanması amacıyla; doğanın korunması, planlı, güvenli yapılaşma görevlerini etkin bir şekilde yürütmek.

3.2. Vizyon

Afetlere Dirençli ve İklim Dostu Şehirler, Sürdürülebilir Çevre

3.3. Temel Değerler

- Çözüm Odaklılık
- Yenilikçilik ve Teknoloji Odaklılık
- Hizmet Sunumunda Eşitlik
- İş Birliği ve Katılımcılık
- Güvenilirlik
- Şeffaflık ve Hesap Verebilirlik

Çevre, şehircilik ve iklim değişikliği ile ilgili anahtar kavramlar

- Çevresel sürdürülebilirlik
- Yeşil dönüşüm
- Sıfır atık, döngüsel ekonomi
- Korunan alanlar
- Çölleşme ve erozyon kontrolü
- Doğa ile uyumlu, çevreye saygılı iklim dostu şehirler
- Afetler dirençli yaşam alanları
- Akıllı şehirler
- Yatay mimari
- Kimlikli şehirler
- Hızlı, yerinde, gönüllü dönüşüm
- Tarihi, kültürel ve ekolojik şehirler
- Güçlü yerel yönetimler ve yönetişim
- Kamu taşınmazlarının etkin yönetimi

3.4. Amaç ve Hedefler

AMAÇLAR

AMAÇ 1.
2053 net sıfır emisyon hedefi doğrultusunda çevre kalitesini iyileştirmek ve çevrenin sürdürülebilirliğini sağlamak.

AMAÇ 2.
Yeşil kalkınmanın sağlanması için yatırım ve faaliyetlerin çevre ile uyumunu sağlamak, yatırım ortamının gelişmesini desteklemek.

AMAÇ 3.
Doğal kaynakları korumak ve şehirlerimizi daha yeşil ve ferah yaşam alanlarına dönüştürmek.

AMAÇ 4.
Nitelikli planlama anlayışıyla özgün, kimliği korunan, afetlere dirençli şehirler oluşturmak ve güvenli yapılaşmayı sağlamak.

AMAÇ 5.
Çevre ve iklime duyarlı yeşil binaları yaygınlaştırmak, mesleki yetkinliği geliştirmek.

AMAÇ 6.
Yaşam kalitesinin artırılması için akıllı şehir çözümleri geliştirmek ve yerel yönetimlerin hizmet sunum kapasitesini artırmak.

AMAÇ 7.
Hızlı ve kaliteli hizmet sunumu için kurumsal kapasitenin geliştirilmesini sağlamak.

HEDEFLER

AMAÇ 1. 2053 net sıfır emisyon hedefi doğrultusunda çevre kalitesini iyileştirmek ve çevrenin sürdürülebilirliğini sağlamak.

H 1.1. Döngüsel ekonomi ilkeleri esas alınarak sıfır atık uygulamaları yaygınlaştırılacak ve çevresel altyapı hizmetleri geliştirilecektir.
H 1.2. İklim değişikliği ile mücadele edilmesi kapsamında emisyon azaltım çalışmaları yürütülerek hava kalitesi iyileştirilecek ve sanayide yeşil dönüşümün sağlanması teşvik edilecektir.
H 1.3. Başta Marmara Denizi olmak üzere tüm denizlerimiz kara ve deniz kaynaklı kirleticilerden korunarak deniz suyu kalitesi iyileştirilecektir.
H 1.4. Çevresel ölçüm, analiz ve izleme altyapısı güçlendirilecektir.
H 1.5. Eğitim, yayın ve tanıtıcı programlar gerçekleştirilerek çevre bilinci geliştirilecektir.

AMAÇ 2. Yeşil kalkınmanın sağlanması için yatırım ve faaliyetlerin çevre ile uyumunu sağlamak, yatırım ortamının gelişmesini desteklemek.

H 2.1. Faaliyet ve ürünlerin çevre ile uyumunu sağlamak için stratejik çevresel etki değerlendirme süreçleri yaygınlaştırılacak ve çevre denetimlerinin etkinliği artırılacaktır.
H 2.2. Sürdürülebilir tarım ve temiz enerji yatırımları ile yeşil alanların artırılmasına yönelik faaliyetler hazine taşınmazları ile desteklenecektir.

AMAÇ 3. Doğal kaynakları korumak ve şehirlerimizi daha yeşil ve ferah yaşam alanlarına dönüştürmek.

H 3.1. Korunan alanlar artırılarak gelecek nesillere aktarılması sağlanacaktır.
H 3.2. Korunan alanlardaki planlama çalışmaları yürütülecek ve altyapı eksiklikleri giderilecektir.
H 3.3. Çölleşme ve erozyonla mücadele kapsamında sürdürülebilir arazi/toprak yönetimi sağlanacak ve karbon yutak alanları oluşturulacaktır.
H 3.4. Ülke genelinde yeşil alanların artırılmasına yönelik millet bahçeleri yaygınlaştırılacaktır.

AMAÇ 4. Nitelikli planlama anlayışıyla özgün, kimliği korunan, afetlere dirençli şehirler oluşturmak ve güvenli yapılaşmayı sağlamak.

H 4.1. Afetler nedeni ile hasar gören kırsal konutlar Bakanlığa verilen yetkiler dahilinde yeniden inşa edilecektir.
H 4.2. İskân Kanunu kapsamında hak sahibi olan ailelerin yöresel mimariye uygun yapılarda iskânları gerçekleştirilecektir.
H 4.3. Yapı denetimi uygulamaları sahada daha etkin ve izlenebilir hale getirilecektir.
H 4.4. Afet tehlikelerine karşı güvenli ve dirençli yerleşim alanı seçimi çalışmaları yürütülecektir.
H 4.5. Ekonomik, sosyal ve çevresel politikalar mekânla ilişkilendirilerek sürdürülebilirlik ve dirençlilik ilkeleri kapsamında üst ölçekli mekânsal planlama çerçevesi tamamlanacaktır.
H 4.6. Sosyal konutların yapımının ve satın alınmasının desteklenmesi sağlanacaktır.

AMAÇ 5. Çevre ve iklime duyarlı yeşil binaları yaygınlaştırmak, mesleki yetkinliği geliştirmek.

H 5.1. Binalara enerji kimlik belgesi alınması sağlanarak enerji verimliliği artırılacak; ulusal yeşil bina sertifikası yaygınlaştırılacaktır.
H 5.2. Uluslararası finans kaynakları kullanılarak Kamu Binaları Depreme karşı dayanıklı ve enerji verimli hale getirilecektir.

H.5.3. Güvenli yapılaşma için, yapı malzemelerinin piyasa gözetimi ve denetimi gerçekleştirilecek; inşaat sektöründe dijitalleşme desteklenecek ve mesleki yetkinlik artırılacaktır.

AMAÇ 6. Yaşam kalitesinin artırılması için akıllı şehir çözümleri geliştirmek ve yerel yönetimlerin hizmet sunum kapasitesini artırmak.

H 6.1. Yerli ve milli akıllı şehir uygulamaları yaygınlaştırılacaktır.
H 6.2. Veriye dayalı analitik süreçlerin yer aldığı Coğrafi Bilgi Sistemi altyapısı geliştirilecek ve coğrafi veri altyapısı güncellenecektir.
H 6.3. Yerel yönetimlerin hizmet kapasiteleri artırılacak ve kırsal alanların altyapısı iyileştirilecektir.

AMAÇ 7. Hızlı ve kaliteli hizmet sunumu için kurumsal kapasitenin geliştirilmesini sağlamak.

H 7.1. Danışma, denetim ve destek kapasitesi geliştirilerek süreçlerin iyileştirilmesi sağlanacak, uluslararası ilişkilerin etkinliği arttırılarak Bakanlığın kurumsal kimliği güçlendirilecektir.
H 7.2. Bakanlığımızın dijital dönüşümü kapsamında bilişim altyapısının, teknolojik ve güvenlik ihtiyaçları ışığında daima güncel tutulması sağlanacaktır.
H 7.3. Bakanlığımız personeline performans ve kariyerlerinin geliştirilmesi ile yetkinliklerinin artırılmasına yönelik mevzuat ve uygulama eğitimleri gerçekleştirilecektir.

Tablo 23. *Birimlerin Sorumlu Olduğu Amaç, Hedef ve Göstergeler*

Amaç	Birim	Stratejik Hedef	Hedef Sayısı	Performans Göstergesi
Amaç 1. 2053 net sıfır emisyon hedefi doğrultusunda çevre kalitesini iyileştirmek ve çevrenin sürdürülebilirliğini sağlamak.	Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü, Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü	H1.1	1	6
	Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü	H1.2, H1.3	2	5
	ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü	H1.4	1	4
	Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı, Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü, Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü	H1.5	1	7
TOPLAM			**5**	**22**
Amaç 2. Yeşil kalkınmanın sağlanması için yatırım ve faaliyetlerin çevre ile uyumunu sağlamak, yatırım ortamının gelişmesini desteklemek.	ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü	H2.1	1	3
	Milli Emlak Genel Müdürlüğü	H2.2	1	5
TOPLAM			**2**	**8**
Amaç 3. Doğal kaynakları korumak ve şehirlerimizi daha yeşil ve ferah yaşam alanlarına dönüştürmek.	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü	H3.1, H3.2	2	12
	Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü	H3.3	1	7
	Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü	H3.4	1	1
TOPLAM			**4**	**20**
Amaç 4. Nitelikli planlama anlayışıyla özgün, kimliği korunan, afetlere dirençli şehirler oluşturmak ve güvenli yapılaşmayı sağlamak.	Yapı İşleri Genel Müdürlüğü	H4.1, H4.2 H4.3	3	6
	Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü	H4.4, H4.5	2	8
	Strateji Geliştirme Başkanlığı	H4.6	1	2
TOPLAM			**6**	**16**
Amaç 5. Çevre ve iklime duyarlı yeşil binaları yaygınlaştırmak, mesleki yetkinliği geliştirmek.	Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü	H5.1, H5.3	2	8
	Yapı İşleri Genel Müdürlüğü	H5.2	1	2
TOPLAM			**3**	**10**
Amaç 6. Yaşam kalitesinin artırılması için akıllı şehir çözümleri geliştirmek ve yerel yönetimlerin hizmet sunum kapasitesini artırmak.	Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü	H6.1, H6.2	2	10
	Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü	H6.3	1	5
TOPLAM			**3**	**15**
Amaç 7. Hızlı ve kaliteli hizmet sunumu için kurumsal kapasitenin geliştirilmesini sağlamak.	AB ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, Strateji Geliştirme Başkanlığı İç Denetim Birimi Başkanlığı	H7.1	1	4
	Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü	H7.2	1	2
	AB ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, Personel Genel Müdürlüğü	H7.3	1	5
TOPLAM			**3**	**11**
GENEL TOPLAM			**26**	**102**

Yassıca Adaları Göcek - Muğla

UZUNGÖL - TRABZON

NET
ZERO
CO_2

4. Strateji Geliştirme

4.1. Hedef Kartları

AMAÇ 1

2053 NET SIFIR EMİSYON HEDEFİ DOĞRULTUSUNDA ÇEVRE KALİTESİNİ İYİLEŞTİRMEK VE ÇEVRENİN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİNİ SAĞLAMAK

Amaç	A 1. 2053 net sıfır emisyon hedefi doğrultusunda çevre kalitesini iyileştirmek ve çevrenin sürdürülebilirliğini sağlamak.								
Hedef	H 1.1. Döngüsel ekonomi ilkeleri esas alınarak sıfır atık uygulamaları yaygınlaştırılacak ve çevresel altyapı hizmetleri geliştirilecektir.								
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Sürdürülebilir çevre ve iklim değişikliği / Çevre kirliliğinin önlenmesi ve koruma								
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Çevre kirliliğinin önlenmesi ve kirliliğin ortadan kaldırılması sağlanarak çevre kalitesinin iyileştirilmesi								
Performans Göstergeleri	**Hedefe Etki (%)**	**Plan Dönemi Başlangıç Değeri**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**İzleme Sıklığı**	**Raporlama Sıklığı**
PG 1.1. 1. Atık yönetim hizmeti verilen belediye nüfus oranı (%)	25	89	94,5	95	96	98	100	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 1.1. 2. Sıfır atık projesi kapsamında evsel atık geri kazanım oranı(%)*	25	35	36	37,5	39	40,5	42,5	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 1.1. 3. Arıtılmış atıksuların yeniden kullanım oranı (%)	10	5,2	6	7	8	9	11	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 1.1.4. Atıksu arıtma hizmeti verilen belediye nüfusunun toplam belediye nüfusuna oranı (%)	15	90	92	93	94	96	100	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 1.1. 5. Atıksu arıtma tesisi enerji teşviki geri ödemesi yapılan tesis sayısı	10	839	900	1.000	1.050	1.100	1.150	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 1.1. 6. Çevre ve İklim Eylemi Sektör Operasyonel Programında yer alan çevre altyapı ve teknik destek projelerinden tamamlananların sayısı (kümülatif)	15	19	26	31	32	-	-	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
Sorumlu Birim	Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü, Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü								
İşbirliği Yapılacak Birimler	ÇED İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü, İl Müdürlükleri, Yerel Yönetimler								
Riskler	• Yerel yönetimlerin finansman, teknik altyapı ve personel kapasitesi eksikliklerinin bulunması nedeniyle atık toplama sistemi ve maddesel geri kazanım tesislerini kuramaması • Çevresel altyapı tesislerinin yapımı, revizyonuna ilişkin gerekli yatırım maliyetlerin karşılanamaması, • Atıksu arıtma tesislerinin tesis sorumlularınca etkin, verimli ve mevzuata uygun şekilde işletilememesi • IPA kapsamındaki fonların etkin şekilde kullanılamaması, • Ekonomik dalgalanmalar ve emtia fiyatlarındaki değişimler, sebebiyle tedarik zincirinde aksaklıklar meydana gelmesi • Nüfus dağılımının orantısız olması ve belirli alanlarda yoğunlaşması nedeniyle atık yönetim hizmetinde yaşanan aksama								

Stratejiler	• Atık yönetiminde sıfır atık uygulamasının yaygınlaştırılması kapsamında mahalli idarelerce kendi hizmet sınırları içerisinde en az ikili toplama sisteminin kurulması sağlanacaktır. • Katı Atık Programı (KAP) projesi ile entegre atık yönetim tesislerinin sayısı arttırılacaktır. Bu tesislerin yaygınlaştırılması ile geri kazanım oranının artırılması ve düzenli depolama tesislerinde bertaraf edilen ön işleme tabi tutulmamış atık miktarının azaltılması sağlanacaktır. • Yerel yönetimler tarafından işletilen kentsel atıksu arıtma tesislerinin, biyorafineri tesislerine dönüşme potansiyeli incelenecek ve bu tesislerin 2053 yılına kadar kendi enerjilerini üreten, değerli maddelerin geri kazanıldığı fabrikalara dönüştürülme süreci başlatılacaktır. • Atıksuyun yeniden kullanımın yaygınlaştırılması için teşvik mekanizmalarına ağırlık verilecektir. • Kentsel, endüstriyel ve tarımsal kullanımlar sonucu su kirliliği yaşanan/yaşanması muhtemel sıcak noktaların tespit edilerek, bu havza/alt havzalarda gerekirse ilave tedbirler alınacak ve altyapı yatırımlarına teknik ve ekonomik destek sağlanacaktır. • Atıksu arıtma tesislerinin tesis sorumlularınca etkin, verimli ve mevzuata uygun şekilde işletilebilmesi sağlanacak, yerel şartlar dikkate alınarak ülkemize özgü evsel/kentsel atıksu arıtma tesislerinin tasarımına yönelik teknik bilgi alt yapısının oluşturularak tasarım normları ve kriterleri belirlenecektir. • Su Çerçeve Direktifinin iyi su durumuna ulaşılması hedefi ile Endüstriyel Emisyonlar Direktifinin temiz üretim yaklaşımı dikkate alınarak Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği revize edilecektir. • Atıksu yönetimi uygulamalarındaki değişim ve gelişime paralel Bakanlığımız ihtiyaçları doğrultusunda yapay zekâ algoritmaları başta olmak üzere yenilikçi teknolojiler içeren Ar-Ge çalışmaları yapılacaktır. • Bakanlığımızca verilmekte olan maddi ve teknik destekler ile atıksu arıtma hizmeti verilen belediye nüfus oranı seviyesinin artırılması sağlanacaktır.
Maliyet Tahmini	41.211.696.000 TL
Tespitler (Durum analizi bulguları)	• Atıkların tekrar kullanılması, geri kazanımı faaliyetlerinin teşvik edilmesi, geri kazanım tesislerinin teknik ve idari yeterliliklerinin arttırılması amacıyla kriterler oluşturulmuş olup bu kriterleri sağlayan geri kazanım tesislerinin kurulmasıyla hem çevreye hem de ekonomiye katkıda bulunulacaktır. • Sıfır atık uygulamasının tüm ülke düzeyinde yaygınlaştırılması yönünde çalışmalar yürütülmektedir. • Atık yönetimine ilişkin projeler geliştirilmesi ile kaynağında ayrıştırılarak toplanan atık miktarının artırılmasına yönelik çalışmalar yürütülmektedir. • 2017'de %13 olan geri kazanım oranı; 2021 yılında %27,2'ye, 2022 yılında %30,3'e, 2023 yılında ise %34,92'ye yükselmiştir. • Belediyelerin atık yönetim hizmetleri kapsamında 94 düzenli depolama tesisi ile belediye nüfusunun %94,5'ine hizmet verilmektedir. • Atıksuların yeniden kullanım oranına ilişkin, 2023 yılı sonu için belirlenen %5 hedefi yıl bitmeden sağlanmıştır. 2023 yılı ortası itibarıyla, atıksuların yeniden kullanım oranı %5.2'ye çıkarılmıştır. • Van Gölü Havza Koruma Eylem Planı ve Uygulama Programı hazırlanmış ve başarılı şekilde uygulanmaktadır. • Küresel iklim değişikliği, kuraklık ve su kaynaklarının üzerinde oluşan baskının artması sebebiyle su kaynaklarının potansiyeli azalmış olup, arıtılmış atıksuyun alternatif su kaynağı olarak değerlendirilmesi gerektiği düşünülmektedir. • Arıtılmış atıksuların peyzaj ve tarımsal sulama, endüstriyel kullanım, yeraltı suyu besleme, rekreasyonel kullanımlar, evsel ve endüstriyel uygulamalar gibi birçok alanda yeniden kullanımına yönelik mevzuat düzenlemesi yapılmıştır. • Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliğinde çeşitli endüstriyel sektörler için atıksu deşarj standartları belirlenmiş kirletici parametreler, tehlikeli maddeler açısından değerlendirildiğinde; deşarj parametrelerinin ve deşarj standartlarının günün gelişen ve değişen şartları karşısında alıcı ortamların korunması ve kalitesinin iyileştirilmesi bakımından yetersiz olduğu görülmektedir.

	• Tekstil sektörü suyu en çok kullanan ve kirleten sektörlerin başında gelmekte olup alıcı ortamlarda kirlilik baskısı oluşturmakta ve arıtma tesislerinin yükünü arttırmaktadır. • Tekstil sektöründe temiz üretim kapsamında Tekstil Sektöründe Temiz Üretim Uygulamaları Projesi gerçekleştirilmiştir. • 2020 yılından bugüne 5 adet Atıksu Arıtma Tesisi Tesis Sorumlusu Belgelendirme Süreci gerçekleştirilmiş olup, 6.600 adet Tesis Sorumlusu Belgesi düzenlenmiştir. • Atıksu arıtma tesisleri; yatırım yapılmaması nedeniyle atıl kalmakta ayrıca işletme problemlerinden kaynaklı istenilen düzeyde arıtma verimi sağlanamadığından maddi ve çevresel kayıplar oluşmaktadır. • AB uyum çalışmaları çerçevesinde Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA) I. dönemi kapsamında toplam yatırım tutarı yaklaşık 2.9 milyar TL olan 4 adet entegre katı atık yönetimi projesi, 28 adet entegre su projesi ve teknik yardım projeleri uygulanmıştır. • IPA II. dönemi kapsamında toplam yatırım tutarı yaklaşık 3.5 milyar TL olan bütünleşmiş katı atık yönetimi projeleri, su ve atıksu projeleri ve teknik yardım projeleri hazırlıkları devam etmektedir.
İhtiyaçlar	• Yerel yönetimlerin kaynağında ayrı toplama hizmetleri ile entegre atık yönetimi tesisleri uygulamalarını gerçekleştirebilmeleri için gerekli olan finansman ihtiyacının karşılanması ve yerel yönetimlerin teknik kapasitelerinin güçlendirilmesi gerekmektedir. • Belediye nüfusunun tamamına atık yönetim hizmeti verilmesi için gerekli çalışmaların yapılması gerekmektedir. • Gelişen teknolojiyle artan endüstriyel faaliyetler, artan nüfus, kentleşme ve buna bağlı tüketim alışkanlıklarındaki değişim, evsel atıksu miktarlarında ciddi bir artışa sebep olduğundan evsel ve endüstriyel kaynaklı kirliliğin önlenmesi yolunda yeni ve daha sıkı tedbirler alınması gerekmektedir. • Kirlilik baskısı altında olan alt havzalarda noktasal ve yayılı kaynaklı kirleticiler ile su kalitesinin iyileştirilmesi için alınması gereken ilave tedbirler tespit edilmelidir. • Arıtılmamış hiçbir atıksu doğaya deşarj edilmemeli ve arıtılmış atıksular mümkün olan her yerde yeniden kullanılmalı, uygulamaların kolaylaştırılması ve yaygınlaştırılması konusunda Ar-Ge projeleri yapılmalıdır. • Ülkemizde faaliyet gösteren endüstriyel sektörlerin incelenerek, sektörel deşarj kriterlerinin geliştirilmesi gerekmektedir. • Tekstil sektöründeki su tüketiminin ve sektörden kaynaklanan atıksudaki kirletici yükünün azaltılması, sektörün faaliyetleri sonucunda çevreye olabilecek olumsuz etkilerinin en aza indirilmesi ve temiz üretim tekniklerinin uygulanarak kirliliğin kaynağında giderilmesi gerekmektedir. • Atıksu arıtma tesislerinin atıksu arıtmanın yanında arıtma çamurlarının da yönetimini kapsayacak şekilde etkin ve verimli çalıştırılabilmesine yönelik tesis sorumlusu istihdam edilmelidir. • Kentsel atıksu arıtma tesislerinin biyorafineri olarak değerlendirilme potansiyeli belirlenmelidir. • Atıksu arıtma tesislerinin inşası ve/veya işletilmesinde alternatif bir finansman modeli olarak oluşturulan Kamu Özel Sektör İşbirliği ikincil mevzuatı yayımlanmalıdır. • Optimum yatırım ve işletme maliyetli atıksu arıtma tesislerinin tasarlanmasına yönelik öneriler geliştirilmelidir. • IPA kapsamında yürütülen projeler için tahsis edilen ödeneklerin sözleşme şartlarına uygun olarak IPA akreditasyon kriterleri çerçevesinde zamanında ve yerinde kullanılmasının sağlanması gerekmektedir.

(*) Evsel atık geri kazanım oranının 2023 yılı gerçekleşme hedefi olup, geri kazanım oranının nihai değeri 2024 yılı Nisan ayında açıklanmaktadır.

Amaç	A 1. 2053 net sıfır emisyon hedefi doğrultusunda çevre kalitesini iyileştirmek ve çevrenin sürdürülebilirliğini sağlamak.								
Hedef	H 1.2. İklim değişikliği ile mücadele edilmesi kapsamında emisyon azaltım çalışmaları yürütülerek hava kalitesi iyileştirilecek ve sanayide yeşil dönüşümün sağlanması teşvik edilecektir.								
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Sürdürülebilir çevre ve iklim değişikliği / Çevre kirliliğinin önlenmesi ve koruma								
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Çevre kirliliğinin önlenmesi ve kirliliğin ortadan kaldırılması sağlanarak çevre kalitesinin iyileştirilmesi								
Performans Göstergeleri	**Hedefe Etki (%)**	**Plan Dönemi Başlangıç Değeri**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**İzleme Sıklığı**	**Raporlama Sıklığı**
PG 1.2.1. Metre seviyesinde hava kalitesi değerlerinin belirlendiği il sayısı (kümülatif)	30	59	60	65	70	75	81	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 1.2.2. Stratejik gürültü haritası hazırlanan il sayısı (kümülatif)	30	66	68	71	74	77	81	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 1.2.3. Yeşil dönüşüm kapsamında hava kalitesinin iyileştirilmesi için destek sağlanan proje sayısı (kümülatif)	40	120	140	160	180	190	200	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
Sorumlu Birim	Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü								
İşbirliği Yapılacak Birimler	Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü, Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü, İl Müdürlükleri, Yerel Yönetimler, Bölgesel Temiz Hava Merkezi Müdürlükleri								
Riskler	• Hedefe ilişkin uygulamalarda ve projelerde görev alan paydaşların kapasite yetersizlikleri, • Hava kalitesi ve çevresel gürültü yönetiminde gerekli teknolojinin yüksek maliyetli olması, • Yerel yönetimler farkındalığının yeterli olmaması, • Hava kalitesi, çevresel gürültü ve emisyon verilerinin akışında yaşanan aksamalar, • Yeşil dönüşüme yönelik finansal destek mekanizmalarının yetersiz kalması								
Stratejiler	• Hava kalitesi yönetiminde, Hava Emisyon Yönetim Portalı ve NEFES yazılımının, teknolojik gelişmelere göre devamlılığı sağlanacaktır. • Gürültü haritası hazırlanacak yerleşim alanlarında başlatılacak proje kapsamında saha çalışması ile gerekli veriler temin edilerek, hazırlanan veri setleri haritalama yazılımında girdi olarak kullanılacaktır. Yapılan hesaplamalar ile stratejik gürültü haritaları elde edilecektir. • Sanayide yeşil ve sürdürülebilir dönüşüme yönelik sektörel politikalar, stratejiler, eylem planları oluşturulacak; mevzuat, rehber doküman ve yazılım altyapısı geliştirilecek; temiz ve yenilikçi teknolojilerle çevre dostu ürün ve hizmet sunumunda artış sağlanacaktır. • Hava Kalitesinin İyileştirilmesi (HAP) Programı kapsamında ısınmada ve ulaşımda yeşil dönüşüm çalışmalarına ilişkin yerel yönetimlere hibe desteği sağlanmaya devam edilecektir. • Nefes alan kentler konsepti ile şehirlerde motorlu taşıtlardan arındırılmış ve vatandaşların hareketliliğini artıracak bölgelerin oluşturulması desteklenecek, sıfır emisyonlu mikromobilite araçlarının kullanımını teşvik etmek amacıyla finansal destek mekanizmaları hayata geçirilecektir.								
Maliyet Tahmini	8.708.666.000 TL								
Tespitler (Durum analizi bulguları)	• Ülkemizin taraf olduğu uluslararası hava kirliliği sözleşmesi gereklilikleri kapsamında hava kirleticileri emisyon envanteri yıllık olarak hazırlanmakta ve raporlanmaktadır. • HEY ve NEFES yazılımları ile şehirlerde yürürlükte bulunan Temiz Hava Eylem Planlarının etkinleştirilmesi sürdürülmektedir. • Elektronik veri tabanı üzerinden hava kalitesi yönetimine esas veri işlem, analiz, modelleme ve tahminleme süreçleri devam etmektedir.								

	• 66 ilin yerleşim alanlarının gürültü haritaları hazırlanmış olup, gürültü haritalarının Bakanlığımız koordinasyonunda tek elden hazırlanmasının faydalı olacağı değerlendirilmektedir. • Yerel yönetimlerin bisiklet yolu, yeşil yürüyüş yolu ve çevre dostu sokak projelerine Bakanlığımızca finansal destek sağlanmaktadır. • Sanayide yeşil dönüşüm çalışmaları kapsamında 2010/75/AB Endüstriyel Emisyonlar Direktifi 1. ve 2. bölümlerinin uyumlaştırılması çalışmaları yürütülmektedir. Ayrıca 33 sektör özelinde sektörel tebliğler hazırlanmıştır. • Hava Kalitesinin İyileştirilmesi (HAP) Programı kapsamında ısıtmada yeşil dönüşüm için, sosyal yardım alan ailelerin daha temiz yakıt kullanmasına ilişkin dönüşüm masrafları belediye aracılığıyla karşılanmaktadır.
İhtiyaçlar	• Hava kalitesi haritaları Hava Emisyon Yönetim (HEY) portalı ve NEFES yazılımı ile hazırlanacağından söz konusu yazılımların devamının ve bakım onarım hizmetlerinin sağlanması gerekmektedir. • Eylem planlarını hazırlamakla sorumlu belediye başkanlıklarına gürültü haritaları hazırlama çalışmaları kapsamında Bakanlığımızca teknik destek sağlanmalıdır. • Isınma, gürültü bariyeri, mikromobilitenin yaygınlaştırılması ve vatandaşların hareketliliğinin arttırılmasını sağlamaya yönelik projeler için yerel yönetimler tarafından yürütülecek projelere finansal destek sağlanmalıdır. • Yeşil dönüşüme yönelik finans ve teknik düzenlemeler kapsamında teknik ve kredi mekanizmalarına erişim sağlanmalıdır. • Hava Kalitesinin İyileştirilmesi (HAP) Programı kapsamında ısıtmada yeşil dönüşüm için özellikle bireysel yakıt kullanımından vazgeçilerek bölgesel ısıtmanın yaygınlaştırılması amacıyla fizibilite çalışmalarına ve büyük yatırımlara ihtiyaç duyulmaktadır.

Amaç	A 1. 2053 net sıfır emisyon hedefi doğrultusunda çevre kalitesini iyileştirmek ve çevrenin sürdürülebilirliğini sağlamak.								
Hedef	H 1.3. Başta Marmara Denizi olmak üzere tüm denizlerimiz kara ve deniz kaynaklı kirleticilerden korunarak deniz suyu kalitesi iyileştirilecektir.								
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Sürdürülebilir Çevre ve İklim Değişikliği / Çevre kirliliğinin önlenmesi ve koruma								
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Çevre kirliliğinin önlenmesi ve kirliliğin ortadan kaldırılması sağlanarak çevre kalitesinin iyileştirilmesi								
Performans Göstergeleri	**Hedefe Etki (%)**	**Plan Dönemi Başlangıç Değeri**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**İzleme Sıklığı**	**Raporlama Sıklığı**
PG 1.3.1. Asgari iyi yüzme suyu kalitesine sahip yüzme alanı oranı (%) (kümülatif)	50	89	89	90	91	93	95	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 1.3.2. Deniz ortamına ulaşması engellenen ve toplanan deniz çöpü miktarı (ton) (kümülatif)	50	220.000	230.000	280.000	330.000	380.000	450.000	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
Sorumlu Birim	Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü								
İşbirliği Yapılacak Birimler	ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü, Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü, Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü, Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü, İl Müdürlükleri								
Riskler	• Deniz saha planlaması alanında yeterli teknik uzmanlığın bulunmaması, • İlgili kurumlar, Üniversiteler ve Sivil toplum kuruluşları arasında iş birliğinin sağlanamaması, • Evsel ve endüstriyel faaliyetlerden kaynaklanan kirliliğin deniz kaynaklarının sürdürülebilir kullanımına engel olması • Deniz saha planlamasına ilişkin mevcut yasal ve teknik düzenlemelerin yetersiz kalması • Deniz suyu kalitesi iyileştirme çalışmalarında ihtiyaç duyulan yeni teknolojilerin yüksek maliyeti								
Stratejiler	• Sıfır Atık Mavi Hareketi ile birlikte deniz çöplerine ve deniz kirliliğine sebep olan atıkların kaynağında önlenmesi ve mevcut deniz çöplerinin deniz çevresine zararının azaltılması amacıyla yapılan çalışmalar yaygınlaştırılacaktır. • Kısa, orta ve uzun vadeli önlemlerin yer aldığı Mavi Planın hazırlık çalışmalarına devam edilecektir. • Deniz Saha Planlaması konusunda sektör bazında kurumsal kapasitenin geliştirilmesi sağlanacaktır. • Kara ve deniz kaynaklı kirleticilerin oranı azaltılarak deniz suyu kalitesinin artırılması sağlanacaktır. • Denizlerimizde atık suların deşarjının önlenmesi amacıyla atıksu arıtma tesislerinin kurulması desteklenecektir. • Yüzme alanları için Bakanlığımızca hazırlanan profil belgeleri güncellenecek, yüzme suyu kalitesinin iyileştirilmesine yönelik tedbirler belirlenerek bu tedbirlerin uygulanmasına yönelik çalışmalar gerçekleştirilecektir. • Deniz Çöpleri İl Eylem Planları gözden geçirilerek güncellenecektir. • Deniz saha planlaması ve deniz suyu kalitesini artırmaya yönelik teknik ve ekonomik destek mekanizmaları sağlanacaktır.								
Maliyet Tahmini	288.646.000 TL								
Tespitler (Durum analizi bulguları)	• Ülkemizde açık deniz alanlarının yönetimi ve yetkiler konusunda belirsizlikler bulunmaktadır. • Ülkemizde denizel alanların sürdürülebilir kalkınma amaçları kapsamında çevresel yönetimine ilişkin kapsayıcı ve bütüncül bir mevzuat bulunmamaktadır. • Denizlerimiz karasal kökenli kirleticiler ve denizcilik faaliyetlerinden kaynaklanan kirlilik baskısı altındadır.								
İhtiyaçlar	• Deniz çerçeve mevzuatının oluşturularak yayımlanması gerekmektedir. • Deniz saha planlamasına yönelik hukuki, teknik ve kurumsal altyapının oluşturulması gerekmektedir. • Mavi ekonomi temelinde enerji, turizm, çevre, ulaştırma, su ürünleri ve ilgili tüm alanlarda koordinasyon ve iş birliğinin sağlanması gerekmektedir. • Denize yapılan atıksu deşarjlarının engellenmesi gerekmektedir. • Deniz çöplerinin kaynağında azaltımına ilişkin ilave tedbirlere ihtiyaç duyulmaktadır. • Denize kıyısı bulunan tüm illerimizde Deniz Çöpleri İl Eylem Planlarının Hazırlanması ve Uygulanması Genelgesi uyarınca il eylem planları hazırlanmış ve uygulamaya alınmıştır. Bu eylem planlarının uygulamasının geliştirilmesi ve uygulamalarda güncellemelere ihtiyaç duyulmaktadır.								

Amaç	A 1. 2053 net sıfır emisyon hedefi doğrultusunda çevre kalitesini iyileştirmek ve çevrenin sürdürülebilirliğini sağlamak.								
Hedef	H 1.4. Çevresel ölçüm, analiz ve izleme altyapısı güçlendirilecektir.								
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Sürdürülebilir çevre ve iklim değişikliği / Çevre kirliliğinin önlenmesi ve koruma								
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Çevre kirliliğinin önlenmesi ve kirliliğin ortadan kaldırılması sağlanarak çevre kalitesinin iyileştirilmesi								
Performans Göstergeleri	**Hedefe Etki (%)**	**Plan Dönemi Başlangıç Değeri**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**İzleme Sıklığı**	**Raporlama Sıklığı**
PG 1.4.1. Akredite olunan parametre sayısı (kümülatif)	25	617	660	665	670	675	680	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 1.4.2. Sürekli İzleme Merkezi modül sayısı (kümülatif)	25	5	6	6	6	7	8	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 1.4.3. KSTK'ya dahil olan endüstriyel faaliyet sayısı (kümülatif)	25	44	54	65	65	65	65	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 1.4.4. Hava Kalitesi İzleme Ağındaki İstasyon Sayısı (Kümülatif)	25	380	382	383	384	393	400	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
Sorumlu Birim	ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü								
İşbirliği Yapılacak Birimler	Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü, Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü								
Riskler	• Yaşanan teknik aksaklıklar veya satın alma işlemlerinin gecikmesi gibi nedenlerle laboratuvar iş ve işlemlerinin zamanında tamamlanamaması, • Yetkin personel sayısı açısından yetersiz kalınması, • Sürekli İzleme Sistemi (SİS) yazılımının operasyonel sorunları, • Hava Kalitesi İzleme İstasyonları için sarf ve yedek malzeme temininde yaşanan problemler, • Çevresel ölçüm teknolojilerinin hızla değişmesi ve güncel teknolojinin takip edilememesi.								
Stratejiler	• Akreditasyon kapsamına yeni parametreler eklenecek, ölçüm ve analiz kalitesinin üst seviyede tutulmasını sağlamak için ulusal/uluslararası yeterlilik testlerine ve personel yetkinliğini artırmaya yönelik eğitim çalışmaları devam edecektir. • Dijital dönüşüm çerçevesinde Sürekli İzleme Sistemi yazılımında söz konusu modül sayıları arttırılarak SİM kapasitesi geliştirilecektir. • Kirletici Salım ve Taşıma Kaydı (KSTK) Sistemi'ne dahil olacak endüstriyel faaliyet sayısı artırılacaktır. • Güneydoğu Anadolu Temiz Hava Merkezine bağlı illerden, ihtiyaç duyulan illere, yeni hava kalitesi ölçüm istasyonları kurulacaktır. Diğer bölgelerde ise, ihtiyaç analizi yapıldıktan sonra, yeni nesil portatif hava kalitesi ölçüm sistemleri ile ağdaki istasyon sayısı artırılacaktır.								
Maliyet Tahmini	3.500.900.000 TL								

Tespitler (Durum analizi bulguları)	• Çevre Referans Laboratuvarı'nın teknolojik altyapı ve hizmet kalitesinin, emsalleri ile karşılaştırıldığında üst seviyede olduğu görülmektedir. • Mevcutta Sürekli İzleme Merkezinde hava, havza, deniz alıcı ortamları ile kirletici kaynakları olan tesislerin Sürekli Atıksu İzleme Sistemleri ve Sürekli Emisyon Ölçüm Sistemleri modülleri ile izlenerek düzenli izleme ağları ve veri yönetim sistemleri oluşturulmaktadır. • Çevresel izlemelere yönelik bilişim sistemleri dijital teknoloji ile çevresel veri yönetimi sağlanarak, çevresel politikalara altlık oluşturulmaktadır. • Büyük veri sunan SİM üzerinden havaya, suya, toprağa etkisi olabilecek kirleticiler 7/24 takip edilmekte ve ani kirlilik durumlarında anında müdahale edilebilmektedir. • 65 endüstriyel faaliyetten çevreye salımı yapılan 91 kirletici için ulusal kirletici kaydı oluşturulmaktadır. Oluşturulacak olan kirletici kaydı çevre politikalarına, eylem planlarına ve karar vericilere bilgi sağlayacaktır. • Hava kalitesi izleme istasyonlarından elde edilen ölçüm sonuçları anlık olarak web adresi ve Ulusal Hava Kalitesi İzleme Ağı Mobil Uygulaması üzerinden kamuoyu bilgisine sunulmaktadır.
İhtiyaçlar	• Çevre Referans Laboratuvarı'nda artan kapasite için ve her yıl KSTK Sistemine dahil olan endüstriyel faaliyetin artması ile oluşan yeni ve yoğun iş yükü için teknik personele ihtiyaç duyulmaktadır. • Çevre denetimleri için, erken uyarı mekanizmasının kurulması için ve çevresel planlama açısından SİM'in kapasitesinin geliştirilmesi gerekmektedir.

Kaputaş Plajı - Antalya

Amaç	A 1. 2053 net sıfır emisyon hedefi doğrultusunda çevre kalitesini iyileştirmek ve çevrenin sürdürülebilirliğini sağlamak.								
Hedef	H 1.5. Eğitim, yayın ve tanıtıcı programlar gerçekleştirilerek çevre bilinci geliştirilecektir.								
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Sürdürülebilir çevre ve iklim değişikliği / Çevre kirliliğinin önlenmesi ve koruma								
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Çevre kirliliğinin önlenmesi ve kirliliğin ortadan kaldırılarak çevre kalitesinin iyileştirilmesi								
Performans Göstergeleri	**Hedefe Etki (%)**	**Plan Dönemi Başlangıç Değeri**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**İzleme Sıklığı**	**Raporlama Sıklığı**
PG 1.5.1. Dış Paydaşlara Yönelik Düzenlenen Eğitim Sayısı (Kümülatif)	20	20	20	45	75	110	150	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 1.5.2. Kamu Spotu, Tanıtım Filmi ve Medya Çalışmaları Sayısı (Kümülatif)	20	200	205	215	230	248	268	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 1.5.3. Sıfır Atık ve İklim Müzesi Ziyaretçi Sayısı (Kümülatif)	10	0	1.500	5.000	10.000	15.000	20.000	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 1.5.4. Çevre Müfettişi Etkinlik sayısı (Kümülatif)	10	104	117	132	149	167	187	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 1.5.5. Çevre, şehircilik ve iklim konularında yayımlanan (dergi, bülten, vb.) yayın sayısı (Kümülatif)	10	98	113	130	149	169	192	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 1.5.6. Sıfır atık projesi kapsamında eğitim verilen kişi sayısı (bin)(kümülatif)	20	19.000	21.500	21.515	21.530	21.540	21.550	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 1.5.7. Çölleşme ve erozyonla mücadele konusunda düzenlenen eğitim ve etkinlik sayısı (kümülatif)	10	0	7	14	21	28	35	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
Sorumlu Birim	Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı, Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü, Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü								
İşbirliği Yapılacak Birimler	Merkez Teşkilat, İl Müdürlükleri.								

Riskler	• Eğitim programlarında belirlenen hedef kitle ile etkili şekilde iletişim kurulamaması, • Yetkili kuruluşlardan eğitici talebinin yeterli düzeyde karşılanamaması, • Organizasyon, bülten, yayınlar için gerekli bütçenin yetersizliği.
Stratejiler	• Net Sıfır Emisyon 2053, Yeşil Kalkınma, Şehirlerimizin Yeşil Dostu İklim Dönüşümü, Sıfır Atık vb. alanlarda toplumsal farkındalığı artıracak eğitim, etkinlik ve tanıtımların planlanması, Bakanlıklar, ilgili Kamu Kurum ve Kuruluşları ve STK'lar ile ortak çalışmaların yürütülmesi için protokoller yapılacaktır. • İklim Değişikliği, çölleşme/arazi bozulumuyla mücadele konularında kurumsal bir yapı oluşturularak eğitim faaliyetleri gerçeleştirilecek, kurumsal kapasite geliştirilecek ve farkındalık arttırılacaktır. • Ülke genelinde sıfır atık farkındalığının artırılması sağlanacaktır. • Eğitim planlamasında; hedef kitleyi daha iyi anlamak için detaylı analiz yapılacak ve esnek ve hedef odaklı bir iletişim stratejisi anlayışıyla eğitim programına daha geniş bir katılım elde edilmesi sağlanacaktır. • Çevre temalı festivaller, sergiler ve etkinlikler teşvik edilecek, sosyal medya platformlarında kampanyalar düzenlenecektir. • Çevre dostu uygulamalara odaklanan yeşil sertifikalı eğitim programlarına yönelik çalışmalar yürütülecektir.
Maliyet Tahmini	1.136.700.000 TL
Tespitler (Durum analizi bulguları)	• İklim Değişikliği ve Sıfır Atık ile mücadele kapsamında toplum bilincini yeniden şekillendirecek ve artıracak projeler yapılmaktadır. • Yeni dönemin şehircilik anlayışının dinamiklerine uygun olarak personel eğitimleri yürütülmektedir. • 2023 yıl sonu itibari ile kümülatif olarak 20 milyon kişiye sıfır atık konusunda eğitim verilmiştir.
İhtiyaçlar	• Eğitim ihtiyaç analizi yapılarak, çalışanların kişisel ve profesyonel gelişimlerine katkı sağlanmalıdır. • Çalışanların motivasyonunu ve kurumsal aidiyetini artırıcı faaliyetler yapılmalıdır. Performans izleme ve değerlendirme sistemine geçilmelidir. • Belirlenen stratejilerin gerçekleştirilmesi için ihtiyaç duyulan bütçenin karşılanması gerekmektedir. • Yerel yönetimlerin eğitim ve farkındalık faaliyetlerini gerçekleştirebilmeleri için teknik kapasitelerinin güçlendirilmesi gerekmektedir.

AMAÇ 2
YEŞİL KALKINMANIN SAĞLANMASI İÇİN YATIRIM VE FAALİYETLERİN ÇEVRE İLE UYUMUNU SAĞLAMAK, YATIRIM ORTAMININ GELİŞMESİNİ DESTEKLEMEK

Amaç	A 2. Yeşil kalkınmanın sağlanması için yatırım ve faaliyetlerin çevre ile uyumunu sağlamak, yatırım ortamının gelişmesini desteklemek								
Hedef	H 2.1.Faaliyet ve ürünlerin çevre ile uyumunu sağlamak için stratejik çevresel etki değerlendirme süreçleri yaygınlaştırılacak ve çevre denetimlerinin etkinliği artırılacaktır.								
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Sürdürülebilir çevre ve iklim değişikliği / Çevre kirliliğinin önlenmesi ve koruma								
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Çevre kirliliğinin önlenmesi ve kirliliğin ortadan kaldırılması sağlanarak çevre kalitesinin iyileştirilmesi								
Performans Göstergeleri	**Hedefe Etki (%)**	**Plan Dönemi Başlangıç Değeri**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**İzleme Sıklığı**	**Raporlama Sıklığı**
PG 2.1.1. Planlı birleşik çevre denetimi sayısı	40	2.165	2.170	2.273	2.386	2.505	2.630	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 2.1.2. Çevre Etiket Sistemi kapsamında belirlenen ürün ve hizmet grubu sayısı (kümülatif)	30	12	15	18	21	24	27	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 2.1.3. SÇD süreci yürütülen plan/program sayısı (kümülatif)	30	40	49	52	55	58	61	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
Sorumlu Birim	ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü								
İşbirliği Yapılacak Birimler	Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü, Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü, Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı								
Riskler	• E-denetim sistemi işletimi ve akıllı denetim uygulamasının geliştirilmesinde yaşanabilecek sorunlar nedeniyle denetim kayıtlarında oluşabilecek hatalar, • Veri üretiminde yaşanabilecek standart ve güncel veri sorunları, • Yeni e-denetim sisteminin mobil denetime uygun olarak geliştirilmesinde yaşanabilecek yazılımsal ve teknik hatalar, • Eğitim ihtiyaçlarının tam ve zamanında karşılanmaması, • Entegrasyon yapılacak diğer çevre bilgi sistemlerinde meydana gelebilecek hataların sisteme yansıması, • Kamu kurum/kuruluşlarının planlama/programlama sürecini iyi yönetememesi nedeniyle SÇD sürecinin etkin yürütülememesi.								
Stratejiler	• Çevre denetçilerinin kapasitelerini geliştirmek üzere sektörel uzmanlaşma eğitim ihtiyaçları karşılanacaktır. • E-denetim sisteminin mobil denetime uygun olarak geliştirilecek ve diğer çevre uygulamalarına entegrasyon çalışmaları tamamlanacaktır. • Matbu tutanak (kâğıt) kullanımının azaltılması amacıyla mobil denetime uygun olarak geliştirilecek, mobil denetim yaygınlaştırılacak. • Etkin bir çevre denetimi gerçekleştirilmesi amacıyla sektörel alanlar tespit edilerek, bu doğrultuda bir strateji belirlenmesi sağlanacaktır. • Yeni ürün ve hizmetlere yönelik kriterler belirlenerek, çevre etiketi uygulaması yapılacak ürün ve hizmet grubu sayısı artırılacaktır. • Stratejik Çevresel Değerlendirme Yönetmeliği'ne tabi plan ve programlara stratejik çevresel değerlendirmesi uygulanacaktır.								
Maliyet Tahmini	6.066.934.000 TL								

Tespitler (Durum analizi bulguları)	• Çevre kirliliğinin önlenmesi amacıyla yapılan şikâyetler de göz önüne alınarak çevre denetimleri gerçekleştirilmektedir. • E-denetim uygulaması ile denetim tutanakları, raporlama, idari yaptırım, ödeme ve dava takibi, risk esaslı denetim planlama işlemleri, denetim görevlileri işlemleri elektronik ortamda yürütülmektedir. • Mobil denetimle tutanakların sahada online olarak tutularak merkezden anında görülmesi ve takip edilmesi sağlanmaktadır. • 12 ürün/hizmet grubunda çevre etiketi kriterleri yayımlanmıştır. (tekstil, seramik, temizlik kâğıdı, elde yıkama bulaşık deterjanı, sert yüzey temizleyiciler, çamaşır deterjanı, bulaşık makinesi deterjanı, kişisel bakım ve kozmetik, cam, doğaltaş ürün, yatak ve turistik konaklama hizmet grubu) • 12 firmaya (6 tekstil, 2 seramik, 1 elde yıkama bulaşık deterjanı, 1 sert yüzey temizleyiciler, 2 temizlik kağıdı) çevre etiketi kullanıcısı ünvanı verilmiştir.
İhtiyaçlar	• 2872 Sayılı Çevre Kanunu ve ilgili yönetmelikler kapsamında gerçekleştirilen denetim faaliyetlerinin etkin ve yetkin yürütülmesi amacıyla çevre denetçilerinin sektörel yetkinliğinin arttırılması ve bilgi, beceri ve deneyimlerin paylaşılması amacıyla eğitim çalışmalarının yapılması gerekmektedir. • Vaka Bildirim Uygulamasının 81 İl Müdürlüğünde eğitimlerinin verilerek aktif olarak kullanılmasının sağlanması gerekmektedir. • Bakanlık tarafından yürütülen tüm çevre denetimi verilerinin kayıt altına alınması gerekmektedir. • Matbu tutanak (kâğıt) kullanımının azaltılması amacıyla e-denetim sisteminin mobil denetime uygun olarak geliştirilmesi gerekmektedir. • Türkiye Çevre Etiketi Sisteminin etkin bir şekilde yaygınlaştırılması amacıyla yeni ürün/hizmet gruplarına yönelik kriter sayısının artırılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. • SÇD Yönetmeliği uygulamalarının yaygınlaştırılması gerekmektedir.

Amaç	A 2. Yeşil kalkınmanın sağlanması için yatırım ve faaliyetlerin çevre ile uyumunu sağlamak, yatırım ortamının gelişmesini desteklemek.								
Hedef	H 2.2. Sürdürülebilir tarım ve temiz enerji yatırımları ile yeşil alanların artırılmasına yönelik faaliyetler hazine taşınmazları ile desteklenecektir.								
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Hazine varlıklarının ve yükümlülüklerinin yönetimi/ Hazine taşınmazlarının yönetimi								
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Hazine taşınmazlarının ekonominin ve paydaşların ihtiyaçları dikkate alınarak etkili bir yaklaşımla yönetilmesi								
Performans Göstergeleri	**Hedefe Etki (%)**	**Plan Dönemi Başlangıç Değeri**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**İzleme Sıklığı**	**Raporlama Sıklığı**
PG 2.2.1. Ekonomiye kazandırılmak üzere uygulayıcı kurumlara devredilecek taşınmazın değeri (Milyar TL) (kümülatif)	20	60	100	125	145	165	185	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 2.2.2. Hazine ile vatandaşlar arasındaki mülkiyet sorununun çözümü için satışı/devri yapılacak taşınmaz sayısı (Bin) (kümülatif)	20	788	803	818	833	848	863	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 2.2.3. Tarımsal üretimin arttırılması ve yerli üretimin teşvik edilmesi amacıyla kiralanmak üzere ilana çıkarılacak taşınmaz yüzölçümü (Milyon m²) (kümülatif)	20	190	216	226	236	246	256	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 2.2.4. Yatırım Teşvik uygulamaları kapsamında ilana çıkarılacak taşınmaz yüzölçümü (Milyon m²) (kümülatif)	20	120	130	140	150	160	170	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 2.2.5. Kamu idarelerinin yeşil alanlarının artırılması ve çevre kirliliğinin önlenmesine yönelik faaliyetleri için tahsis edilecek taşınmaz yüzölçümü (Milyon m²) (kümülatif)	20	40	60	80	100	120	140	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa

Sorumlu Birim	Milli Emlak Genel Müdürlüğü
İşbirliği Yapılacak Birimler	İl Müdürlükleri.
Riskler	• Organizasyonel ve insan kaynakları alanındaki yetersizlikler, • Mülkiyet haklarının belirsizliği ve yasal mevzuatta eksiklikler bulunması, • Sektörel bazda uygun ihtiyaç analizinin yapılamaması.
Stratejiler	• Mülkiyet sorunlarının çözümüne ilişkin uygulamalar iyileştirilecek ve geliştirilecektir. • Sektörel ihtiyaçlar doğrultusunda arz edilen hazine taşınmaz portföyü genişletilecektir. • Hazine taşınmazlarının yeşil alana dönüştürülmesinde toplum ihtiyaç ve beklentilerine uygun olarak gerekli altyapı sağlanacak ve uzman personel kapasitesi arttırılacaktır.
Maliyet Tahmini	9.560.478.000 TL
Tespitler (Durum analizi bulguları)	• Hazine taşınmazları sektörel ihtiyaçlar doğrultusunda kullanılmaktadır. • Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ekonomi, finans, tarım, turizm, eğitim ve sanayi sektörlerinde çok çeşitli ihtiyaçlara göre çalışmalar yapmakta ve farklı alanlarda vatandaşlarımızın ihtiyaçlarını gözetmektedir.
Riskler	• Hazine taşınmazlarının tarım, sanayi, turizm, eğitim, konut, sağlık sektörleri başta olmak üzere tüm sektörlerin ve ekonominin ihtiyaçları göz önünde bulundurulmak suretiyle değerlendirilmesi gerekmektedir.

GÖLCÜK TABİAT PARKI - BOLU

AMAÇ 3
DOĞAL KAYNAKLARI KORUMAK VE ŞEHİRLERİMİZİ DAHA YEŞİL VE FERAH YAŞAM ALANLARINA DÖNÜŞTÜRMEK

Amaç	A 3. Doğal kaynakları korumak ve şehirlerimizi daha yeşil ve ferah yaşam alanlarına dönüştürmek								
Hedef	H 3.1. Korunan alanlar artırılarak gelecek nesillere aktarılması sağlanacaktır.								
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Ormanların ve doğanın korunması ile sürdürülebilir yönetimi / Korunan alanların ve tabiat varlıklarının korunması								
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Korunması gereken alanların tespit ve tescil edilmesi ile doğal sit alanlarının yeniden değerlendirilmesi								
Performans Göstergeleri	**Hedefe Etki (%)**	**Plan Dönemi Başlangıç Değeri**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**İzleme Sıklığı**	**Raporlama Sıklığı**
PG 3.1. 1. Korunan alanların ülke yüzölçümüne oranı (%)	20	12,87	13	13,30	14	17	20	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 3.1.2. Ekolojik temelli, bilimsel esaslar çerçevesinde yeniden değerlendirilen alan sayısı (kümülatif)	20	830	900	1.000	1.100	1.350	1.600	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 3.1. 3. Tespit edilen öneri doğal sit alan sayısı (kümülatif)	20	389	489	600	700	800	900	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 3.1. 4. Tespit edilen Özel Çevre Koruma Bölgesi sayısı (kümülatif)	20	19	20	21	22	23	24	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 3.1. 5. Tabiat varlığı olarak tespit edilen mağara sayısı (kümülatif)	20	150	180	210	235	255	270	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
Sorumlu Birim	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü								
İşbirliği Yapılacak Birimler	Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü, İl Müdürlükleri								
Riskler	• Doğal değerlerin ve biyolojik çeşitlilik açısından nesli tehdit ve tehlike altındaki türlerin, doğal ve fiziksel baskılar neticesinde yok olması tehlikesi, • Korunan alanların tespit, tescil ve ilanı aşamasında itirazların ve davaların tescil sürecini uzatması, • Koruma amaçlarına uygun olmayan insan faaliyetleri, kaçak avlanma ve turizm baskısı.								
Stratejiler	• Korunan alanların tespit, tescil ve ilanı ile plan ve projeler çerçevesinde yönetilmesi, uygulama çalışmalarının yapılması, doğal değerlerinin araştırılması, korunması ve izlenmesi sağlanacaktır. • Biyolojik çeşitlilik ve doğal değerler açısından korunması gerekli potansiyel alanların araştırılması ve değerlendirilmesi sağlanacaktır. • İklim değişikliğinin korunan alanlardaki ekosistem üzerine etkileri araştırılarak bu çerçevede izleme ve koruma çalışmaları yapılacaktır. • Doğal kaynakların sürdürülebilirliğini sağlamak için yerel halkın bilinçlendirilmesi sağlanarak farkındalık arttırılacaktır.								
Maliyet Tahmini	7.679.960.000 TL								

Tespitler (Durum analizi bulguları)	• Korunan alanların hukuku ve yapılanması yeniden düzenlenmiş, özellikle doğal sit alanlarının bilimsel esaslarla araştırılması yönünde bölgesel projeler yürütülmüştür. Korunan alanlar ve tabiat varlıklarına ilişkin "Sit Alanları Yönetim Sistemi" (SAYS) oluşturulmuş, envanter düzenlenmiştir. • Doğal sit alanları mer'i mevzuat kapsamında Bakanlığımızca ekolojik temelli bilimsel araştırmalarla ele alınarak yeniden değerlendirilmektedir.
İhtiyaçlar	• Öneri doğal sit alanlarının ekolojik temelli, bilimsel araştırma raporlarının hazırlanmasına ihtiyaç duyulmaktadır. • Öneri Özel Çevre Koruma Bölgelerinin konunun uzmanlarınca yerinde incelenerek belirlenmesine ihtiyaç duyulmaktadır. • Ülkemizde yer alan mağaraların araştırılarak, değerlendirilmesi ve tabiat varlığı olarak tescilinin yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. • Doğal Sit alanları ve Özel Çevre Koruma Bölgeleri başta olmak üzere korunan alanlara dair kapsamlı bir mevzuat hazırlanması gerekmektedir. • Denizel korunan alanlara ilişkin mevzuat çalışmalarının yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. • Sit Alanları Yönetim Sisteminin (SAYS) Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü'nün çalışma konuları kapsamında daha etkin kullanılması amacıyla geliştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Amaç	A 3. Doğal kaynakları korumak ve şehirlerimizi daha yeşil ve ferah yaşam alanlarına dönüştürmek								
Hedef	H 3.2. Korunan alanlardaki planlama çalışmaları yürütülecek ve altyapı eksiklikleri giderilecektir.								
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Ormanların ve doğanın korunması ile sürdürülebilir yönetimi / Korunan alanların ve tabiat varlıklarının korunması								
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Korunması gerekli alanların tespit ve tescil edilmesi ile doğal sit alanlarının yeniden değerlendirilmesi								
Performans Göstergeleri	**Hedefe Etki (%)**	**Plan Dönemi Başlangıç Değeri**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**İzleme Sıklığı**	**Raporlama Sıklığı**
PG 3.2.1. Kiralanan ve kullanma izni verilen alan sayısı (kümülatif)	15	328	340	360	380	420	500	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 3.2.2. Onaylanan imar planı sayısı (kümülatif)	15	1.500	1.650	1.800	2.000	2.150	2.300	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 3.2.3. İmar uygulaması yapılan yerleşim yeri sayısı (kümülatif)	15	56	90	100	110	120	130	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 3.2.4. Mali destek verilen çevre düzenleme projeleri, içme suyu, kanalizasyon ve atık su arıtma tesis sayısı (kümülatif)	20	224	239	251	262	274	288	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 3.2.5. Su kalitesi izlenen nokta sayısı (kümülatif)	15	258	280	300	300	400	400	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 3.2.6. Tamamlanan yönetim planı sayısı (kümülatif)	10	17	19	20	21	22	22	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 3.2.7. İklim değişikliğinin korunan alanlarda etkilerinin izlendiği alan sayısı (kümülatif)	10	1	2	2	3	3	4	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa

Sorumlu Birim	Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü
İşbirliği Yapılacak Birimler	İl Müdürlükleri, Yerel Yönetimler, ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü, İklim Değişikliği Başkanlığı, Milli Emlak Genel Müdürlüğü,
Riskler	• Gerekli ödeneğin temin edilememesi, • İmar uygulaması aşamasında onay süreçlerinde ilgili idarelerden kaynaklanabilecek gecikmeler, • İmar planlarının uygulanmasının, askı süreci sonrasında itirazların değerlendirilmesi ve yargı süreçleri ile uzaması.
Stratejiler	• Tabiat varlıkları ve doğal sit alanları ile özel çevre koruma bölgelerindeki her türlü alıcı ortamın kirlenmeden korunması, nesli tehdit ve tehlike altındaki tür ve habitatların korunarak izlenmesi sağlanacaktır. • Korunan alanlarda imar planlama, imar uygulama çalışmaları ile altyapı projeleri (içme suyu, kanalizasyon, artıma vb) yürütülecektir. • Tabiat varlıkları ve doğal sit alanları ile özel çevre koruma bölgelerindeki devletin hüküm ve tasarrufu altındaki alanların dengeli kullanımı ve yönetimi sağlanacaktır. • Korunan alanların etkili bir şekilde yönetilmesi için yeterli personel, ekipman ve teknolojik altyapı çalışmaları yapılacaktır.
Maliyet Tahmini	5.985.081.000 TL
Tespitler (Durum analizi bulguları)	• Özel Çevre Koruma Bölgelerinin altyapı, katı atık ve arıtma hizmetleri önemli ölçüde tamamlanmıştır. • Korunan alanlarda her yıl belirlenen noktalarda su kalitesi izleme çalışması yürütülmektedir. • Korunan alanlarda bulunan Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki alanların etkin yönetiminin sağlanması ve koruma faaliyetlerinin desteklenmesi amacıyla bölge ihtiyaçları dikkate alınarak kiralama ve kullanma izni işlemleri yürütülmektedir.
İhtiyaçlar	• Korunan alanlarda bulunan Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki alanların etkin yönetiminin sağlanması ve koruma faaliyetlerinin desteklenmesi amacıyla envanter kayıtlarının oluşturulması ve 'koruma kullanma' dengesinin sağlanması için caydırıcılığı bulunan mevzuat düzenlemesine ihtiyaç duyulmaktadır. • İmar planı bulunmayan alanların planlarının tamamlanarak çevre ve altyapı yatırımlarının artırılması gerekmektedir. • Korunan alanlarda su kirliliğinin düzenli olarak izlenmesi ve raporlanmasına ihtiyaç duyulmaktadır. • Sit Alanları Yönetim Sisteminin (SAYS) Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü'nün çalışma konuları kapsamında daha etkin kullanılması amacıyla geliştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır.

Amaç	A 3. Doğal kaynakları korumak ve şehirlerimizi daha yeşil ve ferah yaşam alanlarına dönüştürmek								
Hedef	H 3.3. Çölleşme ve erozyonla mücadele kapsamında sürdürülebilir arazi/toprak yönetimi sağlanacak ve karbon yutak alanları geliştirilecektir.								
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Toprak ve su kaynaklarının kullanımı ve yönetimi / Toprak kaynaklarının korunması, geliştirilmesi ve etkin kullanımı								
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Erozyon, heyelan ve benzeri nedenlerle oluşan toprak kayıplarının kontrol altına alınması								
Performans Göstergeleri	**Hedefe Etki (%)**	**Plan Dönemi Başlangıç Değeri**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**İzleme Sıklığı**	**Raporlama Sıklığı**
PG 3.3.1. Ağaçlandırma, erozyon kontrolü, sel, çığ, heyelan ve entegre havza projeleri vb. sayısı (kümülatif)	30	195	213	231	249	269	289	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 3.3.2. Ulusal Arazi Örtüsü Haritası'nın yıllık olarak üretimi ve arazi örtüsünde meydana gelen değişimlerin raporlanması (kümülatif)	10	1	2	3	4	5	6	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 3.3.3. Erozyon kaynaklı toprak kayıplarının şiddet sınıfları açısından (hafif-orta-şiddetli) oluşturulan rapor sayısı (kümülatif)	10	1	2	3	4	5	6	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 3.3.4. İklim değişikliğine uyum kapsamında ağaçlandırma/ bitkilendirme ve toprak muhafazasını artırmaya yönelik yürütülen Ar-Ge projesi sayısı (kümülatif)	10	14	16	18	20	22	24	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 3.3.5. Karbon yutak alanlarının geliştirilmesi amacıyla ağaçlandırma ve bitkilendirme yapılan alan miktarı (dekar) (kümülatif)	20	2.000	5.000	7.000	9.000	11.000	13.000	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 3.3.6. Türkiye Çölleşme Modeli ve Hassasiyet Haritası'nın güncellenmesi ile Tehlike ve Risk Haritalarının oluşturulması oranı (%)	10	10	20	50	100	-	-	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 3.3.7. Havza Bazlı Çölleşme Eylem Planlarının oluşturulması (Havza sayısı kümülatif)	10	0	0	0	2	6	10	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
Sorumlu Birim	Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü								
İşbirliği Yapılacak Birimler	Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü, Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü, Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü, Milli Emlak Genel Müdürlüğü, Yapı İşleri Genel Müdürlüğü								
Riskler	• Diğer kurum ve kuruluşlarla koordinasyon ve iş birliğinde oluşabilecek zafiyetler ile ihtiyaç duyulan verilerin ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından eksik gönderilmesi veya zamanında gönderilememesi,								

Riskler	• İzleme değerlendirme altyapısının oluşturulamaması • Projelendirme çalışmalarının yürütüleceği sahalarda yaşanabilecek mülkiyet sorunları ve sosyal problemler, • İklim değişikliği, erozyon, çölleşme ve arazi bozulumuyla mücadele konularında teknik eleman sayısının yetersizliği, • Çölleşme/arazi tahribatına uğramış alanlarda ıslah çalışmalarında sürdürülebilirlik sorunlarının ortaya çıkması, • Sosyal baskıya açık araziler üzerinde uygulanan projelerin sürdürülebilirliğinin sağlanamaması • Karbon Yutak Alan oluşturma faaliyetleri için gerekli fidan veya tohumun temin edilememesi, • Oluşturulan yeni karbon yutak alanların; otlatma baskısı, tarımsal amaçlı işgal veya sosyal problemler nedeniyle korunamaması.
Stratejiler	• Ülkemizin çölleşme ve erozyonla mücadeledeki ulusal kapasitesi ve etkinliği artırılacaktır. • İlgili kurum, kuruluş, STK ve Üniversiteler ile iş birliği artırılacak olup ortaklık modellerinden yararlanılacaktır. • Havza bütünlüğü esas alınarak doğal kaynaklar üzerindeki baskının azaltılmasına yönelik projeler hazırlanacaktır. • Yıllık olarak Ulusal Arazi Örtüsü Haritası oluşturulacak ve arazi örtüsü üstünde meydana gelen değişimler raporlanacaktır. • Arazi bozulumunun engellenmesi, çölleşme ve erozyonun önüne geçilmesi, karbon bütçesinin arttırılması amacıyla bitkilendirme/ağaçlandırma esaslı çalışmalarının yaygınlaştırılması, iklim değişikliğinin etkilerinin azaltılması sağlanacak ve iklim değişikliğine uyuma yönelik yeni karbon yutak alanları oluşturulacaktır. • Mevcut Çölleşme Hassasiyet Haritası güncellenerek Türkiye Çölleşme Tehlike Haritası'na geçiş yapılacaktır. İlerleyen dönemde Havza Bazlı Risk Haritaları hazırlanacak ve çölleşmenin sektörlere etkisi ve öneriler geliştirilecektir. • Çölleşme ile mücadele havzalar bazında kolektif bir biçimde değerlendirilecek olup bu kapsamda Ulusal Havza Yönetim Stratejisi Eylem Planları hazırlanacak ve eylemler özelinde faaliyetler belirlenecektir. • Yapay zeka ve makine öğrenmesi gibi güncel teknolojilerden de faydalanarak potansiyel erozyon, sel, çığ, heyelan ve kaya düşmesi vb. kütle hareketlerinin olduğu, olabileceği alanlar gerçeğe en yakın şekilde tespit edilecektir. • Küresel ısınma ve beraberinde gelen iklim değişikliğine bağlı etkileri ve ülkemizin %65'ini içeren kurak ve yarı kurak alanların sürdürülebilir yönetimi, sürdürülebilir arazi kullanımı ve bozulumunun önlenmesi, iklim değişikliğine uyum sağlanması, erozyon kontrolü, sel, çığ, heyelan, kaya düşmesi ve iklim değişikliğine adaptasyonu yüksek gen kaynakları gibi konularda Ar-Ge projeleri yürütülmesi ve sonuçlarının uygulamaya aktarılması sağlanacaktır.
Maliyet Tahmini	1.004.069.000 TL
Tespitler (Durum analizi bulguları)	• Topraklarımızın %65'i, kurak ve yarı kurak alanlardaki organik maddece fakir, ağır bünyeli ve alkali topraklardan oluşmakta olup bu özellikleri bakımından çölleşme ve erozyona hassas bir konumdadır. • Ülkemiz çölleşme ve erozyonla mücadelede uluslararası alanda örnek gösterilmektedir. • İhtiyaçları tam olarak karşılayacak kalite ve periyotta arazi örtüsü sınıflaması bulunmamaktadır. • Ülkemiz coğrafi konumu, iklimi, topografyası ve toprak şartları nedeniyle çölleşme/arazi tahribatına, erozyona ve kuraklığa karşı son derece hassas konumdadır. • İklim değişikliği ve yanlış arazi kullanımının bir sonucu olarak yurdumuzda yaşanan erozyon olayları artmıştır. • Ülkemiz İklim değişikliği ve çölleşmeden etkilenecek ülkeler arasında yer almaktadır. • Ülkemiz iklim değişikliğinin sonuçlarından olumsuz etkilenmekte olup, orman yangınları, ve kuraklık gibi nedenlerle karbon yutak alanları tehdit altındadır. • Türkiye Çölleşme Hassasiyet, Tehlike, Risk Haritaları güncellenmeli/tamamlanmalıdır ve herkes tarafından kolayca erişimi sağlanmalıdır.

Tespitler (Durum analizi bulguları)	• Türkiye Çölleşme Hassasiyet, Tehlike, Risk Haritaları güncellenmeli/tamamlanmalıdır ve herkes tarafından kolayca erişimi sağlanmalıdır. • Yoğun yapılaşma sonucu ortaya çıkan kentsel ısı adaları, şehirlerde sıcaklıkların çevreye göre daha yüksek olduğu alanlardır. Bu durum, insan sağlığı, hava kirliliği ve enerji tüketimi gibi birçok olumsuz etkiye yol açmaktadır.
İhtiyaçlar	• İlgili kurum ve kuruluşlarla gerekli verilerin temini ve ortak çalışmaların geliştirilmesine yönelik iş birliği protokolleri düzenlenmelidir. • Tabii kaynakların rehabilitasyonu ve sürdürülebilir yönetimi için entegre havza rehabilitasyon projelerinin hazırlanması gerekmektedir. • Mevcut izleme sistemlerinin güncellenmesine yönelik çalışmalar yapılarak, ulusal ve uluslararası raporlamalarda güncel arazi örtüsü verileri temin edilmelidir. • İklim değişikliğine uyum kapsamında karbon stoklarının arttırılmasına yönelik, bitkilendirilmeye/ağaçlandırmaya uygun hazine arazileri; kırsal kalkınmaya katkı sağlayacak başta gelir getirici türler olmak üzere uygulama çalışmaları arttırılarak yeni karbon yutak alanları oluşturulmalıdır. • Sürdürülebilir arazi kullanımı ve bozulumunun önlenmesi, erozyon kontrolü, iklim değişikliğine uyum kapasitesi, yüksek ağaç gen kaynaklarının tespiti gibi konularda Ar-Ge projeleri sayısı artırılmalı, iklim değişikliğinin toprak kaynakları ve karbon birikimine etkilerini ölçmeye yönelik teknolojik altyapı oluşturulmalı ve güçlendirilmelidir. • Oluşturulan yeni karbon yutak alanlarının bakımı ve korunması konusunda personele ve gelişmiş bir altyapıya ihtiyaç vardır. • Türkiye Çölleşme Haritaları, tüm kamu/kuruluşlarına, üniversitelere ve özel sektöre bilgi sunacak ve yol gösterecek nitelikte olmalıdır. • Çölleşme ile mücadele faaliyetlerinin havzalar bazında kolektif biçimde ele alınabimesi için Ulusal Havza Yönetim Stratejisi kapsamında eylem planları hazırlanmalıdır. • Şehirlerdeki ağaçlandırma konularında yönetmelik vb. alt mevzuatlara altlık oluşturulması gerekmektedir.

Başkent Millet Bahçesi - Ankara

Amaç	A 3. Doğal kaynakları korumak ve şehirlerimizi daha yeşil ve ferah yaşam alanlarına dönüştürmek								
Hedef	H 3.4. Ülke genelinde yeşil alanların artırılmasına yönelik millet bahçeleri yaygınlaştırılacaktır.								
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Şehircilik ve risk odaklı bütünleşik afet yönetimi/ Mekânsal planlama ve kentsel dönüşüm								
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Mekânsal planlama, etüt, arsa ve arazi düzenlemesi çalışmalarının yürütülmesi ve ülke genelinde afet riski altındaki alanlar ile riskli yapıların tespit edilerek kentsel dönüşümünün sağlanması								
Performans Göstergeleri	**Hedefe Etki (%)**	**Plan Dönemi Başlangıç Değeri**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**İzleme Sıklığı**	**Raporlama Sıklığı**
PG 3.4.1. Millet Bahçesi çalışması başlatılan alan büyüklüğü (milyon m²) (kümülatif)	100	74	83	85	90	95	100	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
Sorumlu Birim	Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü								
İşbirliği Yapılacak Birimler	Milli Emlak Genel Müdürlüğü, Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürlüğü, Yerel Yönetimler								
Riskler	• Millet bahçesi uygulamalarında teknik ve mali açıdan yetersizliklerin ortaya çıkması, • Paydaşlarla iş birliği ve uygulama bütünlüğü sağlanamaması.								
Stratejiler	• Yeşil kentlerin en önemli bileşenlerinden biri olan güneş, rüzgâr gibi yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı artırılacaktır. • Millet Bahçelerinde; yağmur suyunun toplanıp yer altı sularına kazandırılması ve su ihtiyacının karşılanması için yağmur bahçeleri gibi yeni yöntemler kullanılacaktır. • Millet Bahçelerinde tasarlanacak alanlar ve kullanımların hepsinde evrensel tasarım ilkeleri gözetilecek ve herkes için tasarım anlayışı ile ele alınacaktır. • Millet Bahçelerinin; nüfus yoğunluğu ve şehrin büyüklüğü göz önünde bulundurularak projelendirilecektir. • Sürecin her aşamasında paydaşlarla düzenli ve etkili iletişim kanalları oluşturulacaktır.								
Maliyet Tahmini	771.000.000 TL								
Tespitler (Durum analizi bulguları)	• Ülkemiz genelinde yeşil alan miktarı, Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliğinde belirtilen kişi başı yeşil alan miktarı standartlarının oldukça altındadır. 81 İlde Millet Bahçelerinin Yaygınlaştırılması çalışmaları ile kentlerimizdeki yeşil alan büyüklükleri ve kişi başı düşen yeşil alan metrekareleri artacaktır.								
İhtiyaçlar	• Şehirlerimizi daha yeşil ve ferah yaşam alanları haline dönüştürmek, şehirlerimizin yaşam ve çevre kalitesini yükseltmek ve kimlikli- yeşil şehirler oluşturma amacı doğrultusunda, kentlerimizin ihtiyaç duyduğu açık yeşil alanlar (Millet Bahçeleri) ve Sosyal Donatı Alanları (Millet Kıraathaneleri) oluşturmak.								

İSTANBUL

AMAÇ 4
NİTELİKLİ PLANLAMA ANLAYIŞIYLA ÖZGÜN KİMLİĞİ KORUNAN AFETLERE DİRENÇLİ ŞEHİRLER OLUŞTURMAK VE GÜVENLİ YAPILAŞMAYI SAĞLAMAK

Amaç	A 4. Nitelikli planlama anlayışıyla özgün kimliği korunan afetlere dirençli şehirler oluşturmak ve güvenli yapılaşmayı sağlamak								
Hedef	H 4.1. Afetler nedeni ile hasar gören kırsal konutlar Bakanlığa verilen yetkiler dahilinde yeniden inşa edilecektir.								
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Şehircilik ve risk odaklı bütünleşik afet yönetimi/ Çevreye duyarlı ve güvenli yapılaşma								
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Kaliteli ve güvenli yapılaşmanın ilke ve esaslarının belirlenmesi, yapı malzemelerinin geliştirilmesi ve izlenebilir piyasa gözetim denetim hizmetlerinin sunulması								
Performans Göstergeleri	**Hedefe Etki (%)**	**Plan Dönemi Başlangıç Değeri**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**İzleme Sıklığı**	**Raporlama Sıklığı**
PG 4.1.1. Kahramanmaraş merkezli depremler kapsamında Uluslararası Finans Kuruluşlarından Sağlanan Kredi İle yapılan kırsal konut sayısı (kümülatif)	50	0	2.500	4.000	-	-	-	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 4.1.2. Kahramanmaraş merkezli depremler kapsamında yapımı tamamlanan kırsal konut sayısı (kümülatif)	50	0	24.000	37.129	-	-	-	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
Sorumlu Birim	Yapı İşleri Genel Müdürlüğü								
İşbirliği Yapılacak Birimler	Dünya Bankası, Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansı (JICA), İl Müdürlükleri								
Riskler	• İnşaat malzemeleri fiyatlarındaki öngörülemeyen artışlar • Yer seçimleri ile ilgili belirsizliklerin, işlerin tamamlanma süresini geciktirmesi • Maliyet artışları nedeniyle, yüklenicilerin işleri tamamlayamaması • Teknik personel sayısının yeterli olmamasından kaynaklı işçilik maliyetlerindeki artışlar • Yargı kararları sonucunda hak sahibi sayılarının artması nedeniyle yapılan köy konutu sayısının yetersiz kalması								
Stratejiler	• AFAD tarafından yer seçimlerinin hızlı bir şekilde yapılması için gerekli takip ve izlemeler yapılacaktır. • Konvansiyonel inşaat teknikleri ile birlikte yeni yapım teknolojilerinin yapım süreçlerine eklenmesi sonucu yapım süreleri kısaltılacaktır. • AFAD tarafından belirlenecek hak sahibi sayısı kadar çelik taşıyıcı sistemli köy konutu inşa edilecektir.								
Maliyet Tahmini	15.294.500.000 TL								
Tespitler (Durum analizi bulguları)	• AFAD tarafından yapılan yer seçimlerinin tamamlanamaması • AFAD tarafından hak sahipliği belirleme süreçlerinin uzun sürmesi								
İhtiyaçlar	• Depremin meydana geldiği 6 -7 Şubat 2023 tarihinden sonra bölgede inşaat malzemesi fiyatlarında orantısız artışlar meydana gelmesi, inşaat malzemesi fiyatlarının resmi birim fiyatların üzerine çıkması sonucu fırsatçı ticaret mantığı ile devam eden firmaların Ticaret Bakanlığı tarafından sürekli denetim yapılarak malzeme fiyatlarında manipülasyon yapan malzeme tedarikçilerinin önüne geçilmesi gerekmektedir.								

Deprem Konutları

Deprem Köy Evi

Amaç	A 4. Nitelikli planlama anlayışıyla özgün kimliği korunan afetlere dirençli şehirler oluşturmak ve güvenli yapılaşmayı sağlamak								
Hedef	H 4.2. İskân Kanunu kapsamında hak sahibi olan ailelerin yöresel mimariye uygun yapılarda iskânları gerçekleştirilecektir.								
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Şehircilik ve risk odaklı bütünleşik afet yönetimi/ Çevreye duyarlı ve güvenli yapılaşma								
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Kaliteli ve güvenli yapılaşmanın ilke ve esaslarının belirlenmesi, yapı malzemelerinin geliştirilmesi ve izlenebilir piyasa gözetim denetim hizmetlerinin sunulması								
Performans Göstergeleri	**Hedefe Etki (%)**	**Plan Dönemi Başlangıç Değeri**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**İzleme Sıklığı**	**Raporlama Sıklığı**
PG 4.2.1. Kendi evini yapana yardım metodu (K.E.Y.Y.) ve Devlet eli ile yapılan/satın alınan konut sayısı (kümülatif)	100	3.915	4.415	4.665	4.915	5.165	5.415	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
Sorumlu Birim	Yapı İşleri Genel Müdürlüğü								
İşbirliği Yapılacak Birimler	İlgili Yerel Yönetimler, Tapu ve Kadastro Müdürlükleri, İl Müdürlükleri								
Riskler	• İnşaat maliyetlerinde yaşanan yüksek artışlar • Hak sahibi olan ailelerin geri ödeme gücü yetersizliği nedeniyle konut yapılmasını istememesi								
Stratejiler	• 5543 Sayılı İskân Kanunu kapsamında hedef kitlelerin sosyal, ekonomik ve kültürel durumları da göz önünde bulundurularak iskân talepleri karşılanacaktır. • Yapılan konutların, altyapı ve sosyal donatıları ile yöresel mimariye uygun yapılması için önlem alınacak ve teşvikler sağlanacaktır. • Kırsalda güvenli yapılarda kalmaları teşvik edilerek üretimin sürdürülebilirliği ve kırsaldan kente yapılan göçlerin azaltılması sağlanacaktır.								
Maliyet Tahmini	10.395.241.000 TL								
Tespitler (Durum analizi bulguları)	• Kırsal alanlarda ekonomik nedenler ve teknik bilgisizliklerden kaynaklı olarak ortaya çıkan özensizlik ve dikkatsizlikler yapım tekniğini, kullanılan malzemelerin cinsini ve kalitesini etkileyecek olup yapıların afetlerden zarar görmesine neden olmaktadır. • Ülkemize gelen soydaşlarımızın ve çeşitli nedenlerle yerleşim yerini terk etmek zorunda kalanların iskân taleplerinin sağlanmasında ve hayat standartlarının yükseltilmesinde birçok kapsamlı ve etkin faaliyetler yürütülmektedir. • 2023 Yılı Yatırım Programında 5543 Sayılı İskân Kanunu kapsamında yapılan çalışmaların yürütüldüğü 14 adet yatırım projesi yer almaktadır.								
İhtiyaçlar	• Kimlikli yerleşmeler oluşturmak adına Bakanlık tarafından farklı bölgelerde farklı çeşitli yöresel mimari projeleri üretilmiştir. Bu projelerin uygulandığı pilot il ve kırsal konut sayısı hızlı bir şekilde artırılmalıdır. • 5543 Sayılı İskân Kanunu mevzuatı ile ilgili İl Müdürlüklerinde görev yapan personele genel ve bölgesel eğitimler verilecektir. Personelin vatandaşların sosyal, kültürel ve ekonomik durumlarını da göz önünde bulunduracak bir bakış açısına sahip olmaları gerekmektedir.								

Amaç	A 4. Nitelikli planlama anlayışıyla özgün kimliği korunan afetlere dirençli şehirler oluşturmak ve güvenli yapılaşmayı sağlamak								
Hedef	H 4.3. Yapı denetimi uygulamaları sahada daha etkin ve izlenebilir hale getirilecektir.								
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Şehircilik ve risk odaklı bütünleşik afet yönetimi/ Çevreye duyarlı ve güvenli yapılaşma								
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Kaliteli ve güvenli yapılaşmanın ilke ve esaslarının belirlenmesi, yapı malzemelerinin geliştirilmesi ve izlenebilir piyasa gözetim denetim hizmetlerinin sunulması								
Performans Göstergeleri	**Hedefe Etki (%)**	**Plan Dönemi Başlangıç Değeri**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**İzleme Sıklığı**	**Raporlama Sıklığı**
PG 4.3.1. Aktif yapı denetim kuruluşlarının şantiyelerinde yapılan yıllık denetim sayısı (kuruluş/yıl)	40	6	6	6	6	6	6	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 4.3.2. Aktif yapı denetim kuruluşlarının bürolarında yapılan yıllık denetim sayısı (kuruluş/yıl)	30	2	2	2	2	2	2	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 4.3.3. Aktif laboratuvar kuruluşlarına yapılan yıllık denetim sayısı (kuruluş/yıl)	30	3	3	3	3	3	3	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
Sorumlu Birim	Yapı İşleri Genel Müdürlüğü								
İşbirliği Yapılacak Birimler	İl Müdürlükleri,								
Riskler	• Yapı denetim kuruluşlarının görevlerini mevzuata uygun yerine getirememesi. • Yetersiz veya güncel olmayan teknolojik araçlar ve yazılımların kullanılması • Yapı denetçilerinin teknik bilgi eksiklikleri veya hatalı değerlendirmeleri • Laboratuvar kuruluşlarının görevlerini mevzuata uygun yerine getirememesi • Laboratuvar denetçilerinin teknik bilgi eksikliği								
Stratejiler	• İl müdürlükleri tarafından yapı denetim kuruluşlarına yapılan denetimlerin izlenmesine ve artırılmasına yönelik tedbirler alınacaktır. • Ulusal Yapı Denetim Sistemi yazılımı (YDS) iyileştirilecektir. • Yapı denetiminde yer alan aktörlerin geri dönüşleri ile karşılaşılan sorunlar tespit edilerek, bu sorunların çözümüne yönelik mevzuat çalışmaları yapılacaktır. • BKS (Bina Kimlik Sistemi) yaygınlaştırılması ve gerekli şekilde uygulanması için mevzuat ve sistemsel düzenlemeler yapılacaktır. • EBİS (Elektronik Beton İzleme Sistemi)'in gerekli şekilde uygulanması için mevzuat ve sistemsel düzenlemeler yapılacaktır.								
Maliyet Tahmini	6.556.229.000 TL								
Tespitler (Durum analizi bulguları)	• Yapı Denetim Sistemi dâhilinde; 81 ilimizde konusunda uzman olduğu tespit olunan kuruluşlar ile mimar ve mühendislerin belgelendirilmesi, faaliyetlerinin denetlenmesi ve idari yaptırım uygulanması şeklinde yürütülmektedir. • Yaklaşık 467.028 bin adet işe ait olmak üzere aktif olarak toplam 791 milyon m² inşaatın denetimi yürütülmektedir. • Yapı denetim sistemi içinde ülkemiz genelinde 36.857 adet denetçi olarak belgelendirilen mimar ve mühendis ile 83.601 adet yardımcı kontrol elemanı bulunmaktadır. • Yapı denetim sistemi içinde ülkemiz genelinde belgelendirilen 343 adet yapı malzemesi laboratuvarı, 57 adet zemin laboratuvarı, 30 adet yapı malzemesi ve zemin laboratuvarı, 1179 laboratuvar denetçisi olarak belgelendirilen mühendis bulunmaktadır.								
İhtiyaçlar	• Yapı denetim ve laboratuvar kuruluşlarına yapılan denetimlerin nitelik ve nicelik açıdan geliştirilmesi. • Yapılaşma sürecinin ve laboratuvar deneylerinin tüm aşamalarının izlenebilir hale getirilmesi								

Amaç	A 4. Nitelikli planlama anlayışıyla özgün kimliği korunan afetlere dirençli şehirler oluşturmak ve güvenli yapılaşmayı sağlamak								
Hedef	H 4.4. Afet tehlikelerine karşı güvenli ve dirençli yerleşim alanı seçimi çalışmaları yürütülecektir.								
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Şehircilik ve risk odaklı bütünleşik afet yönetimi/ Mekânsal planlama ve kentsel dönüşüm								
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Mekânsal planlama, etüt, arsa ve arazi düzenlemesi çalışmalarının yürütülmesi ve ülke genelinde afet riski altındaki alanlar ile riskli yapıların tespit edilerek kentsel dönüşümünün sağlanması								
Performans Göstergeleri	**Hedefe Etki (%)**	**Plan Dönemi Başlangıç Değeri**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**İzleme Sıklığı**	**Raporlama Sıklığı**
PG 4.4.1. Yer Bilimsel Etüt Bilgi Sisteminde (YERBİS) afet tehlikelerini belirleyen yer bilimsel etütlerin tamamlanma oranı (onay/talep)	40	75	80	85	90	95	100	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 4.4.2. İmar Planına Esas Mikrobölgeleme Etüt Raporu Tamamlanma Oranı (%)	30	15	30	45	60	75	100	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 4.4.3 Fay sakınım zonu çalışmalarının tamamlanma oranı (%)	30	0	20	40	60	80	100	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
Sorumlu Birim	Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü								
İşbirliği Yapılacak Birimler	İlgili Yerel Yönetimler, Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü, İl Müdürlükleri								
Riskler	• Paydaşlarla iş birliği ve uygulama bütünlüğü sağlanamaması • İmar planına esas jeolojik-jeoteknik/mikrobölgeleme etüt raporlarının bütçe kısıtları nedeniyle hazırlanamaması								
Stratejiler	• Her türlü mekânsal planlama sürecinde afet tehlikelerini dikkate alan güvenli, dirençli, sürdürülebilir ve yaşanabilir alanların oluşturulması sağlanacaktır. • Ülkemizde her tür ve ölçekteki planlama çalışmalarında İmar Planına Esas Jeolojik, Jeolojik-Jeoteknik/Mikrobölgeleme Etüt Raporları dikkate alınarak işlemler gerçekleştirilecektir. • Her tür ve ölçekte, mekânsal planlara altlık olarak kullanılacak, İmar Planına Esas Jeolojik, Jeolojik-Jeoteknik/Mikrobölgeleme Etütlerine ilişkin mevzuat güncellenecektir. • Fay sakınım zonu kriterlerinin belirlenmesine ilişkin usul ve esaslar çerçevesinde mevzuat çalışmaları tamamlanacaktır.								
Maliyet Tahmini	771.000.000 TL								
Tespitler (Durum analizi bulguları)	• Fay sakınım zonu kriterlerinin belirlenmesine ilişkin usul ve esasları ortaya koyacak mevzuat taslaklarının hazırlanması, hazırlanan usul ve esaslar çerçevesinde uygulamaların ülke genelinde yaygınlaştırılarak hayata geçirilmesi için yol gösterici kılavuzların oluşturulmasına yönelik çalışmalar devam etmektedir. • İmar planına esas jeolojik-jeoteknik ve mikrobölgeleme etütleri kapsamında, mevcut mevzuatın güncellenmesi gerekliliği doğrultusunda her tür ve ölçekte, mekânsal planlara altlık olarak kullanılacak, jeolojik, jeolojik-jeoteknik/mikrobölgeleme etütlerine ilişkin usul ve esasların belirlenmesi amacıyla mevzuat güncelleme çalışmaları devam etmektedir. • İmar planına esas yerbilimsel etüt raporlarının YERBİS uygulaması üzerinden onay işlemlerinin yürütülmesi çalışmaları sürdürülmektedir. Bu onay işlemleri kâğıt ortamında gerçekleştirilmekte, sistem üzerinden sadece süreç ilerletilerek oluşturulan rapor sistem üzerinde arşive kaldırılmaktadır.								

İhtiyaçlar	• İmar planına esas jeolojik-jeoteknik/mikrobölgeleme ile arazi kullanımına esas jeolojik etütlerin inceleme ve onay işlemlerinin sistem üzerinden e-imza ile yürütülmesi ihtiyacı doğmuştur. • "Mekânsal planlama sürecinde aktif fay zonlarının 1/1.000 Ölçekli Haritalanması ve Fay Sakınım Zonu Oluşturma Kriterlerinin Belirlenmesi Projesi" kapsamında, Mevcut Durum Analiz Raporu, Gelişme-Sonuç Raporu ve Kriterler'in belirlendiği Kılavuz hazırlanacak, kriterlere ilişkin belirlenen usul ve esaslar doğrultusunda mevzuat çalışmaları yürütülmesi ihtiyacı hasıl olmuştur. • "Yerleşim alanlarını etkileyen aktif fay zonlarının 1/1.000 Ölçekli Haritalanması ve Fay Sakınım Zonlarının Belirlenmesi- Etap 1" projesi ile aktif fay zonları tarafından etkilenen yerleşim alanlarında, aktif fay zonlarının 1/1.000 ölçekte haritalanması ve fay sakınım zonları belirlenerek Yer Bilimsel Etüt Sistemi (YERBİS) üzerinden ilgili kurum/kuruluşların kullanımına açılması gerekmektedir. • Afet tehlikelerinin belirlenmesi ve planlamada dikkate alınmasına ilişkin ihtiyaçlar doğrultusunda verilerin analiz edilebilmesi amacıyla "Yer Bilimsel Etüt Bilgi Sisteminin (YERBİS) Geliştirilmesi ve Afet Tehlikesi Belirleme Sürecinde Veri Analizi" ihtiyacı bulunmaktadır.

Yalıboyu Evleri - Amasya

Amaç	A 4. Nitelikli planlama anlayışıyla özgün kimliği korunan afetlere dirençli şehirler oluşturmak ve güvenli yapılaşmayı sağlamak								
Hedef	H 4.5. Ekonomik, sosyal ve çevresel politikalar mekânla ilişkilendirilerek sürdürülebilirlik ve dirençlilik ilkeleri kapsamında üst ölçekli mekânsal planlama çerçevesi tamamlanacaktır.								
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Şehircilik ve risk odaklı bütünleşik afet yönetimi/ Mekânsal planlama ve kentsel dönüşüm								
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Mekânsal planlama, etüt, arsa ve arazi düzenlemesi çalışmalarının yürütülmesi ve ülke genelinde afet riski altındaki alanlar ile riskli yapıların tespit edilerek kentsel dönüşümünün sağlanması								
Performans Göstergeleri	**Hedefe Etki (%)**	**Plan Dönemi Başlangıç Değeri**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**İzleme Sıklığı**	**Raporlama Sıklığı**
PG 4.5.1. Türkiye Mekânsal Strateji Planı' nın onaylanması ve hazırlanan izleme raporu sayısı	25	0	*	**	1	1	1	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 4.5.2. İstanbul' un depreme ve diğer afetlere dirençli hale getirilmesi amacıyla İstanbul Avrupa Yakası Rezerv Yapı Alanında (Yenişehir Kanal İstanbul Projesi) hazırlanacak/ onaylanacak imar planı sayısı	15	-	-	3 (1. 2. ve 3. etap)	2 (4. ve 5.etap)	2 (6.ve 7. etap)	-	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 4.5.3. Güncellenerek yeniden onaylanan Çevre Düzeni Planı oranı (%)	25	0	0	10	20	70	100	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 4.5.4 Hazırlanan ve revize edilerek güncellenen bütünleşik kıyı alanı planları oranı (%)	20	64	64	75	75	87	92	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 4.5.5. Türkiye kentlerini izleme çerçevesi kapsamında izlenecek il sayısı	15	0	0	1	3	7	16	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
Sorumlu Birim	Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü								
İşbirliği Yapılacak Birimler	Yerel Yönetimler, İl Müdürlükleri								
Riskler	• Paydaşlarla iş birliği ve uygulama bütünlüğünün sağlanamaması • Üst ölçekli planlarla uyumsuz alt ölçekli planların yapılması • Yatırımların doğru yönlendirilemeyerek yerel potansiyellerin etkin değerlendirilememesi • Uluslararası iş birliğinin sağlanamaması • Öngörülemeyen plansız gelişmelerin ortaya çıkması • Yerel yönetimlerle yeterli koordinasyonun sağlanamaması								

Stratejiler	• Üst ölçek mekânsal planlama kapsamında afet tehlikelerini dikkate alan güvenli, dirençli, sürdürülebilir ve yaşanabilir alanların oluşturulması sağlanacaktır. • Ülke ve bölge plan kararlarına uygun olarak konut, sanayi, tarım, turizm, ulaşım gibi yerleşme ve arazi kullanım kararlarının belirlenmesi sağlanacaktır. • Kıyı alanlarındaki sucul ve karasal ekosistemlerdeki yaşam alanlarının korunarak gelecek kuşaklara aktarılmasının sağlanması, kıyı kaynaklarının sürdürülebilir kullanımı için kullanımlar ve sektörler arası uyum sağlanacaktır. • Uluslararası gündem belgeleri ışığında kentlerde yaşanabilirlik kriterlerinin izlenmesi sağlanacaktır. • Mavi ekonominin tüm planlama bileşenlerini içerecek şekilde denizel alanlarda sürdürülebilirliğin sağlanması amacıyla kullanımlar ve sektörler arası uyum sağlanacaktır.
Maliyet Tahmini	6.011.739.000 TL
Tespitler (Durum analizi bulguları)	• Yerleşme, yapılaşma ve arazi kullanımına yön veren, alt ölçekli planlara ve uygulamalara esas teşkil eden çevre düzeni planlarının, 2023 yılı itibariyle ülke genelinde %99'u tamamlanmıştır. • Yeni yatırımlar ve teşvikler de dikkate alınarak sektörel planlar, il çevre düzeni planları ve havza-bölge bazında yapılan çevre düzeni planlarındaki arazi kullanım kararlarında birlikteliğin ve devamlılığın sağlanmasına yönelik Bakanlığımızın yetkili kılındığı alanlarda revizyon çalışmaları sürdürülmektedir. • Ülkemizdeki kıyı planlama ve uygulama çalışmalarına yeni bir yaklaşım getiren bütüncül ve strateji düzeyinde kararlar üreten ve kıyının koruma kullanma dengesi Bütünleşik Kıyı Alanları Planları çalışmaları sürdürülmektedir. • Kentsel Göstergelerin çeşitli pilot illerde Uygulama Projeleri ve Türkiye Yaşanabilir Kentler Dizini gibi önemli çalışmalar ile Türkiye'de kentleri belirli bir sistematik içinde ve yaşanabilirlik temelinde izlemeye yönelik projeler gerçekleştirmiştir. • BM Habitat tarafından geliştirilen ve 2022'de BM İstatistik Komisyonu tarafından onaylanan "Küresel Kent İzleme Çerçevesi" gerek Yeni Kentsel Gündem'in izlemesi gerekse kentlerin izlenmesi için önemli bir çerçeve sunmuştur.
İhtiyaçlar	• Plan dönemi tamamlanan ve güncelleme ihtiyacı bulunan havza ve il bazındaki çevre düzeni planlarının revize edilmesi ihtiyacı bulunmaktadır. • Henüz planı yapılmamış kıyı alanlarında Bütünleşik Kıyı Alanları planlarının oluşturulması gerekmektedir.

(*) 2024 yılı içerisinde Türkiye Mekânsal Strateji Planı'nın onaylanması.
(**) 2025 yılı içerisinde Türkiye Mekânsal Strateji Planı izleme sistemi oluşturulacaktır.
(***) 2024 yılı içerisinde pilot bölgede yapılacak çalışmalar doğrultusunda kentleri izleme kılavuzu çerçevesi oluşturulacaktır.

Amaç	A 4. Nitelikli planlama anlayışıyla özgün kimliği korunan afetlere dirençli şehirler oluşturmak ve güvenli yapılaşmayı sağlamak								
Hedef	H 4.6. Sosyal konutların yapımının ve satın alınmasının desteklenmesi sağlanacaktır.								
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Yoksullukla Mücadele ve Sosyal Yardımlaşma / Sosyal Yardımlaşma Şehit Yakını ve Gaziler / Şehit Yakını ve Gazilere Yönelik Hizmetler								
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Kira ve konut fiyatlarındaki gelişmeleri de göz önünde bulundurarak, salgın döneminde daralan konut arzı hızla artırılacak, depremin oluşturduğu konut stokundaki kayıpların telafisine yönelik yeni sosyal konut projeleri geliştirilecek ve dar gelirli vatandaşların konuta erişimi kolaylaştırılacak ve şehit yakını ve gazileri konut sahibi yapmak amacıyla Toplu Konut İdaresi Başkanlığı tarafından faiz desteği sağlanacaktır.								
Performans Göstergeleri	**Hedefe Etki (%)**	**Plan Dönemi Başlangıç Değeri**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**İzleme Sıklığı**	**Raporlama Sıklığı**
PG 4.6.1 Sosyal Konut Yapımı için Destek Tutarı (Milyar TL)	90	10	16	19,6	21,5	25,8	31,7	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 4.6.2. Faizsiz konut kredisi desteği sağlanan kişi sayısı	10	500	600	600	600	600	600	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
Sorumlu Birim	Strateji Geliştirme Başkanlığı								
İşbirliği Yapılacak Birimler	Toplu Konut İdaresi Başkanlığı								
Riskler	• Sosyal konut projesi uygulamalarında mali açıdan yetersizliklerin ortaya çıkması, • Paydaşlarla iş birliği ve uygulama bütünlüğü sağlanamaması, • Hazinenin nakit dengesi çerçevesinde destekleme tutarlarının aktarılmasında yaşanabilecek gecikmeler, • Şehit yakını ve gazilere verilen faiz desteği programına başvuru sayısında azalma.								
Stratejiler	• Destekleme tutarları hazine yardımı olarak ilgili paydaşlarımıza (TOKİ) aktarılacak. • Plan kapsamında desteklerin takibi sağlanacak.								
Maliyet Tahmini	116.789.269.000 TL								
Tespitler (Durum analizi bulguları)	• Sosyal konut yapımı için ülke genelinde yer seçimleri TOKİ tarafından tamamlandı. • Sosyal konut başvuruları alındı ve kura çekimleri gerçekleştirildi. • Sosyal konut yapımı için temel atma işlemleri yürütülürken yaşanan 6 Şubat depremi sürecin yavaşlamasına neden oldu. • Ülke genelinde yaşanan konut fiyatlarındaki artış şehit yakını ve gazilerin konut edinme taleplerini düşürdü.								
İhtiyaçlar	• Ülke genelinde inşaat malzemelerinde yaşanan fiyat artışlarına bağlı olarak konut satış bedellerinin ve kira ücretlerinin yükselmesi dar gelirli vatandaşların konuta erişimini kısıtlamış olup, yapılan bu desteklemeler ile sosyal konutların üretimi artırılmış olacaktır. • Sosyal devlet anlayışı gereği şehit ailelerine, harp ve vazife malulleri ile dul ve yetimlerin konuta erişiminin kolaylaştırılacaktır.								

TOKİ Sosyal Konutları

AMAÇ 5
ÇEVRE VE İKLİME DUYARLI YEŞİL BİNALARI YAYGINLAŞTIRMAK, MESLEKİ YETKİNLİĞİ GELİŞTİRMEK

Amaç	A 5. Çevre ve iklime duyarlı yeşil binaları yaygınlaştırmak, mesleki yetkinliği geliştirmek.								
Hedef	H 5.1. Binalara enerji kimlik belgesi alınması sağlanarak enerji verimliliği artırılacak; ulusal yeşil bina sertifikası yaygınlaştırılacaktır.								
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Enerji arz güvenliği, verimliliği ve enerji piyasası/ Enerji verimliliği.								
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Yapıların enerji kimlik belgesi alması sağlanarak binalarda enerji verimliliğinin artırılması ve yeşil sertifikanın özendirilmesi.								
Performans Göstergeleri	**Hedefe Etki (%)**	**Plan Dönemi Başlangıç Değeri**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**İzleme Sıklığı**	**Raporlama Sıklığı**
PG 5.1.1. Enerji Kimlik Belgesi alınan bina sayısı (yıllık)	20	100.000	110.000	115.000	120.000	130.000	140.000	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 5.1.2. Yeni inşa edilen binalarda yapı alanına göre yenilenebilir enerji kullanım oranı (yıllık %)	20	6	6	7	8	9	10	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 5.1.3. Neredeyse Sıfır Enerji (nSEB) etiketi alınan bina sayısı (yıllık)	20	5.500	7.000	17.000	20.000	23.000	25.000	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 5.1.4. Ulusal Yeşil Bina Sertifikası alınan bina sayısı (yıllık)	20	0	2	5	10	20	40	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 5.1.5. Yeni inşa edilen konutlarda ortalama enerji tüketiminin azaltım oranı	20	0	10	18	22	26	30	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
Sorumlu Birim	Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü								
İşbirliği Yapılacak Birimler	İl Müdürlükleri								
Riskler	• Mevcut binaların enerji verimli binalara dönüştürülmesinde yaşanan zorluklar, • Yeşil Sertifika Sisteminin yaygınlaştırılamaması, • Binalarda enerji verimliliği konusunda farkındalığın düşük olması.								
Stratejiler	• Binalarda enerji verimliliğinin artırılması için mevzuat düzenlemesi yapılacaktır • Enerji verimliliği ile yeşil bina ve yerleşmeler konusunda toplumsal farkındalığı artıracak çalışmalar yapılacak, uygulanacak ve izlenecektir. • Yeşil binaların ve yerleşmelerin sertifikalandırma faaliyetleri hızlandırılacaktır.								
Maliyet Tahmini	115.413.000 TL								
Tespitler (Durum analizi bulguları)	• Yapılarda enerji verimliliği konusunda önemli mesafe alınmıştır. • Yeşil Sertifika Sistemi (YeS-TR) oluşturulmuş, değerlendirme kuruluşu belirlenmiş, yeşil sertifika uzman adaylarına eğitimler başlamıştır. • Kapsam dâhilindeki binalar için Neredeyse Sıfır Enerjili Bina (nSEB) olma zorunluluğu gelmiştir. • Binalarda enerji verimliliği uygulamalarının önünü açmak, bürokratik engelleri kaldırmak ve standartlara uygun yapılmasını sağlamak amacıyla imar ve enerji verimliliği mevzuatında değişiklikler yapılmıştır. • "Binalarda Enerji Performans Yönetmeliği" ile binalarda minimum enerji performans gerekleri ve yenilenebilir enerji kaynaklarının uygulanabilirliği arttırılmıştır.								
İhtiyaçlar	• Yeni plan döneminde 2.000 m^2 toplam yapı inşaat alanına sahip yeni binaların Neredeyse Sıfır Enerjili Bina olma zorunluluğunun başlayacak olması nedeniyle binalarda enerji verimliliği hususunda yürütülecek proje ve faaliyetler önceliğini koruyacaktır. • Mevcut binaların Enerji Kimlik Belgesi alma oranının arttırılmasına ve Yeşil Sertifika Sisteminde sertifikalandırma sürecinin hızlandırılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. • Öncelikle kamu binaları olmak üzere yeni yapılacak binaların yeşil sertifika sahibi olmasına yönelik çalışmalar yapılacaktır. • TS-825 Binalarda Isı Yalıtım Kuralları Standardı ve Referans Bina değerleri güncellenecektir.								

A
B
C
D
E
F
G

Amaç	A 5. Çevre ve iklime duyarlı yeşil binaları yaygınlaştırmak, mesleki yetkinliği geliştirmek.								
Hedef	H 5.2. Uluslararası finans kaynakları kullanılarak kamu binaları depreme karşı dayanıklı ve enerji verimli hale getirilecektir.								
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Şehircilik ve risk odaklı bütünleşik afet yönetimi/ Çevreye duyarlı ve güvenli yapılaşma.								
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Kaliteli ve güvenli yapılaşmanın ilke ve esaslarının belirlenmesi, yapı malzemelerinin geliştirilmesi ve izlenebilir piyasa gözetim denetim hizmetlerinin sunulması.								
Performans Göstergeleri	**Hedefe Etki (%)**	**Plan Dönemi Başlangıç Değeri**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**İzleme Sıklığı**	**Raporlama Sıklığı**
PG 5.2.1. Kamu Binalarında Enerji Verimliliği Uygulaması Projesi (KABEV) kapsamında enerji verimli hale getirilen Kamu Binası (Blok Sayısı) (kümülatif)	50	36	318	400	450	550	600	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 5.2.2. Kamu Binalarında Deprem Dayanımı ve Enerji Verimliliği (KADEV) projesi kapsamında depreme karşı güçlendirilip enerji verimliliği sağlanan kamu binası sayısı	25	0	50	100	143	-	-	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 5.2.3. Yenilenebilir Enerki Fizibilite Raporu hazırlanan kamu kurum sayısı (Kümülatif)	25	0	95	196	277	343	-	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
Sorumlu Birim	Yapı İşleri Genel Müdürlüğü								
İşbirliği Yapılacak Birimler	Dünya Bankası, İl Müdürlükleri								
Riskler	• Uzman personel yetersizliği ve personel değişikliğinden kaynaklı uyum sorunları • Ekonomik dalgalanmalar sebebiyle ihale sürecinin sağlıklı yürütülememesi • İnşaat malzemeleri tedarik zincirindeki aksamalar								
Stratejiler	• Kamu binalarında tüketilen enerji miktarının en az %20 oranında azaltılması sağlanacaktır. • Kamu binalarının sismik güçlendirmesinin yapılarak muhtemel depremlere dayanıklı hale getirilecektir.								
Maliyet Tahmini	34.228.779.000 TL								
Tespitler (Durum analizi bulguları)	• Enerji verimliliğinin sürdürülebilir olması için gerekli olan teknik personelin kurumlarca istihdam edilmemesi, • Mekanik ve elektrik sistemlerinin işletmesinin ve bakımlarının gerektiği gibi yapılmaması,								
İhtiyaçlar	• Özellikle mekanik ve elektrik sistemi bulunan kamu binalarında yeterli eğitimli teknik personel bulundurulması, • Kamu kurumlarının işletme sırasında düzenli bakımlarının yaptırılması • Enerji verimliliği alanında çalışan müşavir ve inşaat firmalarının enerji verimliliği, devreye alma ve ölçüm doğrulama konularında eğitimi. • Kamu kurumlarının enerjiyi etkin kullanması konusunda eğitimler.								

Amaç	A 5. Çevre ve iklime duyarlı yeşil binaları yaygınlaştırmak, mesleki yetkinliği geliştirmek								
Hedef	H 5.3. Güvenli yapılaşma için, yapı malzemelerinin piyasa gözetimi ve denetimi gerçekleştirilecek; inşaat sektöründe dijitalleşme desteklenecek ve mesleki yetkinlik artırılacaktır.								
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Şehircilik ve risk odaklı bütünleşik afet yönetimi/ Çevreye duyarlı ve güvenli yapılaşma								
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Kaliteli ve güvenli yapılaşmanın ilke ve esaslarının belirlenmesi, yapı malzemelerinin geliştirilmesi ve izlenebilir piyasa gözetim denetim hizmetlerinin sunulması								
Performans Göstergeleri	**Hedefe Etki (%)**	**Plan Dönemi Başlangıç Değeri**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**İzleme Sıklığı**	**Raporlama Sıklığı**
PG 5.3.1. Yeterliklerine göre sınıflandırılmış yapı müteahhitlerinin grup yükselme oranı (2023 yılı baz alınarak, kümülatif, %)	30	5.50	11	16	20	23	27	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 5.3.2. Yıllık Piyasa Gözetimi ve Denetimi Programı kapsamında gerçekleştirilen hazır beton ve hazır beton dışı denetim sayısı (yıllık)	70	13.681	16.000	16.500	16.600	16.700	16.800	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
Sorumlu Birim	Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü								
İşbirliği Yapılacak Birimler	Yüksek Fen Kurulu Başkanlığı, İl Müdürlükleri, Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü								
Riskler	• Firmaların sisteme entegrasyonlarda yaşanan sıkıntılar ve ruhsata girilen bilgilerin doğruluğunun teyit edilememesi. • Müteahhitlerin kayıt dışı faaliyette bulunması, • Fiziksel ortamda düzenlenen mali verilerin elektronik ortama taşınamaması, • Ruhsat düzenleyen idarelerce yetkin olmayan şantiye şeflerinin görevlendirilmesi, • AB Yapı Malzemeleri teknik mevzuatı uyumlaştırma sürecinde sektöre ve hukuk yapımıza uygun olmayan hükümlerle karşılaşılması ve Avrupa Komisyonuna bildiriminden sonra geç dönüş olması nedeni ile ulusal mevzuatın yürürlüğe girmesinde gecikme yaşanması, • Sektörün ve kurum personelinin uyumlaştırılacak mevzuata adaptasyon sürecinin yavaş olması, • İllerde Piyasa Gözetim ve Denetim personelin de sirkülasyonun fazla olması ve denetim için gerekli araç gereç sağlanamaması, • YMDS (Yapı Malzemeleri Denetim Sistemi) yazılımı ilgili güncelleştirmesinde ve güvenlik önlemlerinin alınmasında gecikmeler yaşanması.								

Stratejiler	• Yapı müteahhitlerinin yeterliliklerine uygun iş üstlenmesi sağlanacaktır. • Şantiye şeflerinin yapının niteliği, büyüklüğü ve yapı sınıflarına göre görev alması sağlanacaktır. • Gümrük Birliği kapsamında, yapı malzemeleri alanında malların serbest dolaşımına olanak sağlayan AB teknik mevzuatı takip edilecek; uyumlaştırma ve güncelleme çalışmaları sürdürülecek, bu alanda Avrupa Komisyonunca oluşturulan komite toplantılarına katılım sağlanacak; kurumsal teknik kapasitenin geliştirilmesi ve sektör adaptasyonunun sağlanması için çalışmalar gerçekleştirilecektir. • Hazırlanacak piyasa gözetimi ve denetimi programının katılımcı bir yaklaşımın belirlenmesi, programa uyumun belli aralıklarla gözden geçirilmesi, personel yetkinliğinin arttırılması sağlanacaktır. • Yapım işlerinde görev alacak şantiye şeflerinin aynı anda üstlenebilecekleri iş miktarları, mesleki tecrübe ile birlikte yapı sistemlerinin karmaşıklığı/niteliği ve bina büyüklükleri bağlı olarak kademelendirilecek, inşaatların daha etkin bir şekilde sevk, idare ve denetlenmeleri sağlanacaktır. • Ulusal Yapı Bilgi Modellemesi (BIM) Entegrasyonunun teknik ve mevzuat alt yapısı oluşturularak, BIM tabanlı e-Proje Teslim sisteminin geliştirilmesi sağlanacaktır. e-Proje Teslim Sisteminin kurulması ile 3B sayısal yapı modelleri ve proje verilerinin; Bakanlığımızca tek merkezden yönetimini hedefleyen çalışmalar yapılacaktır. • Yapı ruhsatı eki projelerin, belirlenecek esaslara ve BIM standartlarına uygun olacak şekilde sayısal olarak; üretilmesi, kontrol edilmesi, onaylanması ile elektronik ortamda Bakanlıkça veya yetkilendireceği idarelerce tesis edilecek veri altyapısına kaydedilmesine ilişkin hukuki, teknik ve mevzuat alt yapısının oluşturulması sağlanacaktır.
Maliyet Tahmini	7.799.112.000 TL
Tespitler (Durum analizi bulguları)	• Yapı müteahhitliğini üstlenecek gerçek ve tüzel kişiler sağladıkları ekonomik ve mali yeterlilik ile mesleki ve teknik yeterliliğe göre sınıflandırılmak suretiyle kayıtlarının tutulması sağlanmaktadır. • AB Mevzuatı ile ilgili güncel bilgilendirmeler ve etkinlikler takip edilerek ve ilgili paydaşlarla koordinasyon sağlanarak mevzuat uyumunun hızlı bir şekilde gerçekleştirilmesi gerekmektedir. • İllerde denetim personelinin etkin şekilde denetim yapması için gerekli ortamın oluşturulması gerekmektedir. • Denetim uygulama süreçlerinin iyileştirilmesi ve izlenmesi gerekmektedir. • İnşaat sektöründe verimliliğin ve Dünyada rekabet gücünün artırılması için, küresel uygulamalar ile uyumlu ortak bir teknik proje dilinin geliştirilmesi amacıyla BIM sisteminin hayata geçirilmesi gerekli görülmektedir.
İhtiyaçlar	• Ruhsat düzenleyen idare elemanlarının sürekli eğitilmesi, • Mali müşavirler tarafından düzenlenen mali verilerin TÜRMOB ve Gelir İdaresi Başkanlığından entegrasyon aracılığı ile alınması, • Yazılım sistemlerinin bakım, onarım ve idame hizmetlerinin kesintisiz olarak devamlılığının sağlanması, • Yapı Malzemeleri mevzuatının uyumlaştırılmasında sektördeki paydaşlarla sürekli iletişim ve koordinasyon içerisinde olunması. • Uyumlaştırılacak mevzuata adaptasyonun hızlı gerçekleşmesi için gerekli her türlü etkinliğe katılım sağlanması ve etkinlik düzenlenmesi. • Denetim personelinin sürekli eğitilmesi, tam zamanlı olarak görevlendirilmesi, YMDS yazılımının sürdürülebilir olması, laboratuvarların cihaz kapasitesi ve teknolojik altyapının geliştirilerek artırılması. • Yapı proje bilgilerinin tek bir merkezde toplanması, yönetilmesi ve bina yaşam döngüsü boyunca kullanılmasını sağlamak amacıyla uluslararası kabul görmüş yapı bilgi modellemesi ve yönetimi metotlarının uygulanması.

AMAÇ 6
YAŞAM KALİTESİNİN ARTIRILMASI İÇİN AKILLI ŞEHİR ÇÖZÜMLERİ GELİŞTİRMEK VE YEREL YÖNETİMLERİN HİZMET SUNUM KAPASİTESİNİ ARTIRMAK

Amaç	A 6. Yaşam kalitesinin artırılması için akıllı şehir çözümleri geliştirmek ve yerel yönetimlerin hizmet sunum kapasitesini artırmak.								
Hedef	H 6.1. Yerli ve milli akıllı şehir uygulamaları yaygınlaştırılacaktır.								
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Şehircilik ve risk odaklı bütünleşik afet yönetimi/Akıllı şehirler ve ulusal coğrafi bilgi hizmetleri								
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	E-devletin coğrafi veri altyapısının kurulması, kurumların coğrafi bilgi sistemi kullanımının yaygınlaştırılması ve kapasitelerinin artırılması								
Performans Göstergeleri	**Hedefe Etki (%)**	**Plan Dönemi Başlangıç Değeri**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**İzleme Sıklığı**	**Raporlama Sıklığı**
PG 6.1.1. Akıllı Şehir Ekosistem Platformunda bulunan il belediyesi sayısı (adet) (kümülatif)	20	15	30	50	70	81	-	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 6.1.2. Ulusal Akıllı Şehirler Açık Veri Platformuna entegre olan il belediyesi sayısı (adet) (kümülatif)	20	9	20	30	40	50	81	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 6.1.3. Ulusal Nesnelerin İnterneti Platformuna entegre olan il belediyesi sayısı (adet) (kümülatif)	20	0	0	5	15	25	30	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 6.1.4. Türkiye Ulusal Kent Bilgi Sisteminde veri setlerini üreten ve entegre olan il belediyesi sayısı (adet) (kümülatif)	20	0	4	8	12	20	32	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 6.1.5. Kent İçi Hareketlilik Analiz Platformlarını kullanan il belediyesi sayısı (adet) (kümülatif)	20	0	20	40	50	60	81	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
Sorumlu Birim	Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü								
İşbirliği Yapılacak Birimler	Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü, İl Müdürlükleri								
Riskler	• Paydaş kurum ve kuruluşlardan etkin katılım ve katkı sağlanamaması, • Projeler için yeterli ödenek sağlanamaması, • Kurum ve kuruluşların uygulamaları istenen standartta gerçekleştirememesi.								
Stratejiler	• 2030 Ulusal Akıllı Şehirler Stratejisi ve Eylem Planı hazırlanacaktır. • Milli yazılım ve uygulamalar geliştirilerek şehirlerimizde akıllı uygulamalar yaygınlaştırılacaktır. • Bütüncül bir yaklaşımla ve kurumlar arası eşgüdümü gözeterek ilgili kurum ve kuruluşlar ile koordinasyon arttırılacaktır. • Akıllı şehirlere yönelik hukuki altyapının oluşturulması amacıyla gerekli mevzuat hazırlanacaktır. • Yerel yönetimler ile iş birliği yapılacaktır.								
Maliyet Tahmini	164.191.000 TL								

Tespitler (Durum analizi bulguları)	• Akıllı şehir alanında ihtiyaçların, ihtiyaçlara yönelik çözümlerin ve çözüm üreticilerinin tespit edilmesi ile ortak bir terminoloji ve anlayış oluşturulmasının sağlanması ve akıllı şehir paydaşlarıyla akıllı şehir ekosisteminde yer alan üyelerin buluşturulması ihtiyacı bulunmaktadır. • Bulut Kent Bilgi Sistemi uygulamaları ile üretilen coğrafi verilerin Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemine sunumu için altyapı oluşturulmuştur. • Akıllı şehir ekosistemi ile öncelikle ülkemizde akıllı şehirlere yönelik ihtiyaçların yerli ve milli imkânlarla karşılanması, ayrıca uluslararası alanda etkin bir şekilde başka ülkelerdeki ihtiyaçlara çözümler sunulması hedeflenmektedir. • Ülkemizdeki akıllı şehir projelerini desteklemek, iyi akıllı şehir uygulamalarını paylaşmak ve şehirlerarası iş birliği ağını genişletmek için çeşitli akıllı şehir ekosistem buluşmaları/toplantıları düzenlenecektir. • Bakanlığımızca hazırlanan Referans ve Ulusal Akıllı Şehir Mimarisi ve Birlikte Çalışabilirlik Esasları, yarışma kapsamında gerçekleştirilecek uygulamalar için esas teşkil edecek olup; pilot uygulamalar, ülke ölçeğinde akıllı şehir uygulamalarının entegrasyonunun nasıl yapılacağına yönelik rehber nitelikte olacaktır.
İhtiyaçlar	• Akıllı şehirlere yönelik mevzuat altyapısının oluşturulması • Yerel yönetimlerde akıllı şehir çözümlerinin hayata geçirilmesinde yerel strateji ve yol haritalarının belirlenmesi • Özellikle yerel yönetimlerin önemli bir ihtiyacı olan kent bilgi sistemlerinin yaygınlaştırılması yönünde çalışmalar yapılması • Mobil uygulama altyapısının gelişmesi ve teknolojik yenilikler, akıllı şehirlere hızlı geçişin olması gerektiğini göstermektedir. Bu çerçevede akıllı şehir uygulamaları altyapısının geliştirilmesi ve teşvik edilmesi • Akıllı şehir standartları – Referans ve Ulusal Akıllı Şehir Mimarisi – Yerel Akıllı Şehir Mimarilerinin (RUMİ) yaygınlaştırılması

Amaç	A 6. Yaşam kalitesinin artırılması için akıllı şehir çözümleri geliştirmek ve yerel yönetimlerin hizmet sunum kapasitesini artırmak.								
Hedef	H 6.2. Veriye dayalı analitik süreçlerin yer aldığı Coğrafi Bilgi Sistemi altyapısı geliştirilecek ve coğrafi veri altyapısı güncellenecektir.								
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Şehircilik ve risk odaklı bütünleşik afet yönetimi/Akıllı şehirler ve ulusal coğrafi bilgi hizmetleri								
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	E-devletin coğrafi veri altyapısının kurulması, kurumların coğrafi bilgi sistemi kullanımının yaygınlaştırılması ve kapasitelerinin artırılması								
Performans Göstergeleri	**Hedefe Etki (%)**	**Plan Dönemi Başlangıç Değeri**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**İzleme Sıklığı**	**Raporlama Sıklığı**
PG 6.2.1. Ulusal Coğrafi Bilgi Platformunda yer alan coğrafi veri katmanları ile e-devlet altyapısında yer alan veriler kullanılarak oluşturulan katma değerli hizmet sayısı (kümülatif)	20	0	1	2	3	4	5	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 6.2.2. Oluşturulan harita altlıklarını kullanan kurum/ özel sektör sayısı (kümülatif)	20	0	1	4	7	10	13	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 6.2.3. Coğrafi veri içerik standartlarına uygun olarak Ulusal Coğrafi Bilgi Platformuna veri paylaşımı yapan kamu kurumu sayısı (kümülatif)	20	1	6	16	26	36	46	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 6.2.4. Ulusal Coğrafi Bilgi Stratejisi ve Eylem Planı dönemsel gerçekleşme oranı (%)	20	0	70	75	80	85	90	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 6.2.5. Coğrafi veri izin ve lisans alan firma sayısı (adet)	20	152	160	165	170	175	180	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
Sorumlu Birim	Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü								
İşbirliği Yapılacak Birimler	Merkez Teşkilatı								
Riskler	• Resmi işlemlerde kullanılabilir verilerin hazırlanamaması, • Kurumların ortak çalışmaya ve verilerinin kullanımına ilişkin olumsuz tutumlarının olması, • Harita altlığında kullanılacak verilerin güncel tutulamaması, • Kurum ve kuruluşların, coğrafi verilerini istenen standartta, güncellikte ve doğrulukta sunamaması, • Kurum ve kuruluşlarda coğrafi bilgi sistemleri alanında nitelikli personel istihdamının yetersizliği, • Paydaş kurum ve kuruluşlardan etkin katılım ve katkı sağlanamaması.								

Stratejiler	• Vatandaşların sunulan hizmetleri benimsemesi için farkındalık ve tanıtım faaliyetleri yürütülecektir. • Birden çok coğrafi veri servisinin ilişkilendirilmesi ile G2G (Government to Government), G2B (Government to Business) ve G2C (Government to Consumer) bütünleşik hizmetler geliştirilecektir. • Ulusal Coğrafi Bilgi Sisteminin geliştirilmesi ve yaygınlaştırmasına yönelik eğitim, tanıtım faaliyetleri ve kapasite artırımına ilişkin çalışmalar yürütülecektir. • Kalkınma planları ile ulaşılmak istenen hedeflerin ve programların gerçekleştirilmesi, uygulama, izleme, denetim ve kontrol sistemlerinin tam bir uyum içinde ve etkin olarak işletilmesi sağlanacaktır.
Maliyet Tahmini	2.060.680.000 TL
Tespitler (Durum analizi bulguları)	• Sorumlu ve ilgili kurumlar Ulusal Coğrafi Bilgi Platformuna sorumlu oldukları coğrafi verileri servis etmekte ve belirlenen içerik standartlarına uygun hale getirme çalışmalarına başlamışlardır. • Sorumlu ve ilgili kurumlar tarafından Ulusal Coğrafi Bilgi Platformuna sunulan coğrafi veri servisleri kullanılarak Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğünce ulusal harita altlığı çalışmalarına başlanmıştır. • Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü tarafından geliştirilen merkezi orta katman altyapısı ile Bakanlığımız coğrafi veri servislerinin yönetimi sağlanmaktadır. • Ülkemizde kamu kurum ve kuruluşları ile özel sektörde coğrafi bilgi teknolojilerinin etkin ve verimli kullanımı, yönetim sistemleri ile veri yönetiminin temel ilkelerine sahip teknik personel eksikliği hissedilmektedir.
İhtiyaçlar	• Coğrafi veriler sözel diğer verilerle etkin olarak entegre edilip analiz edilerek vatandaş odaklı değer haritalarının oluşturulması gerekmektedir. • Kurumlar tarafından coğrafi veri servisleri bütünleştirilerek güncel, kullanılabilir harita altlığının oluşturulması ve ihtiyaç duyan kamu kurum ve kuruluşları veya özel sektör ile paylaşılması ihtiyacı vardır. • Merkezi orta katman uygulaması ile Bakanlığımızın sorumluluğunda olan coğrafi verilerin servis olarak paylaşımı sağlanmaktadır. Hazırlanan bu sistemin yaygınlaştırılması sağlanarak Bakanlığımız coğrafi veri servislerinin; güncel, güvenli, hızlı ve kesintisiz biçimde sunulması gerekmektedir. • Kamu kurumu ve yerel yönetimlerin veri paylaşım durumları ve olgunluklarının sürekli olarak izlenmesi ve varsa eksikliklerin tespit edilerek giderilmesi gerekmektedir. • Ulusal Coğrafi Bilgi Stratejisi ve Eylem Planında da belirtildiği gibi coğrafi bilgi teknolojileri endüstrisinin ülkemizde her düzeyde geliştirilmesi • Coğrafi bilgi teknolojilerinin yaygın ve verimli bir şekilde kullanılmasını teşvik etmek amacı ile ilgili kamu kurum ve kuruluşları, özel sektör ve vatandaşlarda farkındalığın artırılması, her düzeyde kapasite artışının sağlanması

Amaç	A 6. Yaşam kalitesinin artırılması için akıllı şehir çözümleri geliştirmek ve yerel yönetimlerin hizmet sunum kapasitesini artırmak.								
Hedef	H 6.3. Yerel yönetimlerin hizmet kapasiteleri artırılacak ve kırsal alanların altyapısı iyileştirilecektir.								
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Yerel yönetimlerin güçlendirilmesi/ Yerel yönetimlerin hizmet kalitesinin artırılması								
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Yerel yönetimlerin hizmet kapasitesi ve hesap verilebilirliğinin geliştirilmesi								
Performans Göstergeleri	**Hedefe Etki (%)**	**Plan Dönemi Başlangıç Değeri**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**İzleme Sıklığı**	**Raporlama Sıklığı**
PG 6.3.1. Belediyelerin kurumsal ve mali kapasitesi ile afetlerle mücadele kapsamında itfaiye ve zabıta hizmetlerinin geliştirilmesine yönelik hazırlanacak mevzuat sayısı (adet)	40	0	3	2	3	2	3	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 6.3.2. YERELBİLGİ Sisteminde uygulamaya alınan veri seti sayısı (adet) (kümülatif)	15	10	11	13	15	17	19	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 6.3.3. KÖYDES Projesi kapsamında kaplaması yapılan köy yolu uzunluğu (km) (kümülatif)	15	137.080	138.580	140.080	141.580	143.080	144.580	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 6.3.4. KÖYDES Projesi kapsamında içme suyu projesi ünite (köy ve/ veya bağlısı) sayısı (adet) (kümülatif)	15	78.040	79.848	80.932	82.048	83.630	84.985	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 6.3.5. Eğitim verilen belediye personeli sayısı(adet)	15	126.000	150.000	150.000	150.000	150.000	150.000	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
Sorumlu Birim	Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü								
İşbirliği Yapılacak Birimler	Strateji Geliştirme Başkanlığı, Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü								
Riskler	• Farklı görev, yetki ve sorumlulukları haiz olan tüm belediyelerde planlanan faaliyetlerin aynı zamanda hayata geçirilememesi, • Değişen nüfus dinamiklerine hızlı bir şekilde adapte olunamaması nedeniyle hizmet taleplerinin tam ve zamanında karşılanamaması.								
Stratejiler	• Belediyelerin, kurumsal ve mali kapasitesini geliştirmeye yönelik mevzuat çalışmaları yürütülecektir. • Yerel yönetimlerle ilgili hem merkezi idare tarafından yürütülecek çalışmalarda (mevzuat hazırlama ve/ veya politika belirleme süreçlerinde) hem de belediyenin karar alma süreçlerinde faydalanabileceği güncel, etkin, kapsayıcı, güvenilir, kolayca erişilebilir ve raporlanabilir veriler toplanacaktır. • Yerel yönetimlerin ihtiyaç ve talepleri doğrultusunda belirlenen eğitim planları dahilinde, kurumsal kapasitesinin güçlendirilmesinin yanı sıra afetlerle mücadele konusunda itfaiye ve zabıta hizmetlerinin geliştirilmesine yönelik personel eğitimleri verilecektir. • Kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanımına katkı sağlamak, mali saydamlığı ve hesap verebilirliği artırmak amacıyla belediyelerde performans esaslı program bütçe sistemine geçilecektir.								
Maliyet Tahmini	9.636.274.000 TL								
Tespitler (Durum analizi bulguları)	• Yerel yönetimlerle ilgili güncel ve sağlıklı verilere ulaşmada sorunlar yaşanmakta, bu verilerin raporlanabilir olmaması nedeniyle karar alma süreçlerinde fayda sağlanamamaktadır. • Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerince performans esaslı program bütçe sistemine geçilmiştir.								
İhtiyaçlar	• Belediyelerin, kurumsal ve mali kapasitesini geliştirmeye yönelik mevzuat çalışmaları ihtiyacı bulunmaktadır. • Belediyelerin sunduğu hizmetlere ilişkin güncel, sağlıklı ve raporlanabilir veri ihtiyacı bulunmaktadır. • Yerel yönetimlerde yönetici ve personelin mesleki bilgilerini geliştirecek eğitim faaliyetleri yapılması gerekmektedir.								

KÖYDES Altyapı ve Yol Çalışmaları

AMAÇ 7
HIZLI VE KALİTELİ HİZMET SUNUMU İÇİN KURUMSAL KAPASİTENİN GELİŞTİRİLMESİNİ SAĞLAMAK

Amaç	A 7. Hızlı ve kaliteli hizmet sunumu için kurumsal kapasite geliştirilmesini sağlamak.								
Hedef	H 7.1. Danışma, denetim ve destek kapasitesi geliştirilerek süreçlerin iyileştirilmesi sağlanacak, uluslararası ilişkilerin etkinliği arttırılarak Bakanlığın kurumsal kimliği güçlendirilecektir.								
Amaan İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Yönetim ve Destek Programı / Teftiş, denetim ve danışmanlık hizmetleri								
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Danışma, denetim ve destek kapasitesi geliştirilecek, ayrıca uluslararası temsilcilik sayısı artırılarak Bakanlığın kurumsal kimliği güçlendirilecektir.								
Performans Göstergeleri	**Hedefe Etki (%)**	**Plan Dönemi Başlangıç Değeri**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**İzleme Sıklığı**	**Raporlama Sıklığı**
PG 7.1.1. Düzenlenen denetim ve danışmanlık rapor sayısı	25	10	16	16	16	16	16	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 7.1.2. Takibi yapılan denetim ve danışmanlık rapor sayısı	25	15	16	16	16	16	16	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 7.1.3. ALO 181 Çağrı merkezinden yararlananların memnuniyet oranı	25	89	90	90	91	91	92	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 7.1.4. Bakanlığın dış temsilcilik sayısı	25	10	10	12	14	17	20	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
Sorumlu Birim	İç Denetim Birimi Başkanlığı, Strateji Geliştirme Başkanlığı, AB ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü								
İşbirliği Yapılacak Birimler	Merkez Teşkilatı, İl Müdürlükleri								
Riskler	• Bakanlığın görev, yetki ve sorumluluk alanlarının çok geniş olmasından dolayı Bakanlık faaliyetlerinin önemli bir bölümünün iç denetime tabi tutulamaması • Dış temsilcilik sayısındaki artış nedeniyle iç ve dış düzeyde koordinasyon sağlanamaması ve veri güvenliği sorunlarının yaşanması • Alo 181 Çağrı Merkezinden yararlananların beklentilerinin karşılanmaması								
Stratejiler	• Kurum ihtiyaç ve hedeflerine yönelik kapsamlı bir planlama ile denetim ve danışmanlık faaliyetlerinin kapasitesi arttırılacaktır. • Bakanlığımız dış temsilcilik sayısı artırılması için gerekli çalışmalar yürütülecektir. • Alo 181 Çağrı Merkezi personeline hem Bakanlık faaliyet konularına yönelik hem de iletişim becerilerine yönelik eğitimler verilmektedir.								
Maliyet Tahmini	493.326.000 TL								
Tespitler (Durum analizi bulguları)	• İç Denetim Planı ve Programı hazırlanırken, Bakanlık faaliyetlerinden en yüksek önceliğe ve risk düzeyine sahip olanlara ve en üst yöneticinin ve birimlerin denetim taleplerine öncelikle yer verilir. • Bakanlığımız görev alanındaki konularda ülkemizin daha aktif yer alması için dış temsilcilik sayısının artırılması gerektiği düşünülmektedir.								
İhtiyaçlar	• İç Denetçilerin mesleki bilgi ve becerilerinin artırılması yönünde eğitim, kurs vb. isimler altında gerçekleştirilen faaliyetlere katılımları sağlanacaktır. • İhtiyaç duyulan İç Denetçi konusunda en üst yönetici bilgilendirilecektir. • Ülkemizin çevre ve şehircilik diplomasisinin geliştirilmesi amacıyla Bakanlığımız dış temsilcilik sayısının artırılması gerekli görülmektedir.								

Amaç	Hızlı ve kaliteli hizmet sunumu için kurumsal kapasite geliştirilmesini sağlamak.								
Hedef	H.7.2. Bakanlığımızın dijital dönüşümü kapsamında bilişim altyapısının, teknolojik ve güvenlik ihtiyaçları ışığında daima güncel tutulması sağlanacaktır.								
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Yönetim ve Destek Programı/Üst Yönetim, İdari ve Mali Hizmetler								
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Bakanlık bilişim altyapısı, yazılım ve donanımı güncel teknoloji ile uyumlu hale getirilerek, Bakanlık dijital olgunluk seviyesi artırılacaktır.								
Performans Göstergeleri	**Hedefe Etki (%)**	**Plan Dönemi Başlangıç Değeri**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**İzleme Sıklığı**	**Raporlama Sıklığı**
PG 7.2.1. Dijital ortamda sunulan saha denetim ve kurumsal mobil hizmet sayısı (kümülatif)	50	1	2	3	4	5	6	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 7.2.2. Açık kaynak kod altyapısı ile geliştirilen veya açık kaynak altyapısına dönüştürülen yazılım sayısı (kümülatif)	50	20	23	26	29	32	35	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
Sorumlu Birim	Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü								
İşbirliği Yapılacak Birimler	Merkez Teşkilat ve il Müdürlükleri								
Riskler	• Yazılım ihtiyaçların belirlenmesi aşamasında yapılacak analiz hataları, • Birimlerin uygulamalarının mobil ortama alınması konusunda istekli olmaması, • Yazılımların ücretli - lisanslı geliştirme araçlarına bağımlı olması, • Web tabanlı sunulan ve mobil ortama alınacak uygulamanın ilgili birimin beklediği hedef / faydayı karşılayamaması, • Uygulama geliştirici ekibin herhangi bir nedenle görevden ayrılması, personeli yetersizliği, • Mali kaynak yetersizliği.								
Stratejiler	• Birimler arası toplantılar gerçekleştirilerek, birimlerin ihtiyaçları dinlenecek olup, birimlerin ihtiyaçları doğrultusunda yapılacak fayda/ maliyet analizleri neticesinde mobil ortamda sunulması uygun görülecek dijital hizmetler belirlenecektir. • Konusunda uzman ekiplerce yapılacak analizler sonucu bu uygulamaların dijital ortama alınmasına yönelik yol haritası çizilecek, iş kısımları takvimlendirilecek ve uygulama sahibi birim nezaretinde gerekli testler gerçekleştirilecektir. • Yazılımlar; güncel teknolojik ihtiyaçlara ve Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Başkanlığınca yayımlanan mevzuata uygun olacak şekilde, bağımsız topluluklarca geliştirilen, sektörde yaygın kullanılan, sürekli topluluk desteği sağlanan, yazılım geliştirme araç/dil/ kütüphane/ frameworkleri kullanılarak geliştirilecektir. • Kullanıcı geribildirimlerini düzenli olarak değerlendirilmesini sağlayan mekanizmalar geliştirilecektir. • Kurum içinde mobil uygulamayı kullanacak personelin eğitimi ve destek hizmetleri sağlanacak, geçiş süreci kolaylaştırılacaktır.								
Maliyet Tahmini	2.645.250.000 TL								

Tespitler (Durum analizi bulguları)	• İlgili hizmetin uygulanabilirliği açısından kaliteyi, hızı ve verimliliği artıracağı, • Denetim verilerinin fiziksel ortamda tutulması yerine; bizzat yerinde mobil araçlarla, tutulması, konum bilgisi ve fotoğraflarla desteklenmesi neticesinde veri kaybı riskinin minimuma düzeye ineceği, • Uygulamaların kod altyapılarının daha uzun süre zarfında, daha sık ve ücretsiz güncelleme desteği alması, lisanslı / ücretli yazılım araçlarından kaçınılarak mali yükün ve lisans sahibi firmaya olan bağımlılığın azaltılması, • Hizmetin yararlanıcılarının katılımını artırabileceği, • Hizmete mekân-bağımsız erişimin sağlanacağı, • Kırtasiye masraflarını azaltacağı, • Veri raporlaması açısından kolaylık sağlayacağı değerlendirilmektedir.
İhtiyaçlar	• Dijital hizmetlerin kaliteli ve hızlı bir şekilde sunulması ihtiyacı bulunmaktadır. • Sahada alınan verilerin kayıp riskinin minimuma indirilmesi, anlık raporlamaların etkinliğinin artırılması, hizmet sunumunun katılımcı ve kullanıcı odaklı yaklaşımla ele alınması, hizmete mekân bağımsız erişilebilirliğin temin edebilmesi amacıyla başta Bakanlığımızın denetim birimlerince gerçekleştirilen saha denetimleri olmak üzere bazı kurumsal uygulamaların mobil ortamda sunulmasına ihtiyaç bulunduğu değerlendirilmektedir. • Kurumsal verilerin güvenliği, veri şifreleme, güvenli bağlantılar ve diğer güvenlik önlemlerinin alınması hususuna dikkat edilmesi gerekmektedir. • Uygulama altyapılarının uzun süre güncelleme alması, bakım ve lisans masraflarının azalması için; yaygın olarak kullanılan, geniş geliştirici topluluklarca desteklenen yazılım geliştirme araçları / kütüphaneleri ve veri tabanı servis sağlayıcılarının kullanılmasına ihtiyaç bulunmaktadır.

Amaç	A.7. Hızlı ve kaliteli hizmet sunumu için kurumsal kapasite geliştirilmesini sağlamak.								
Hedef	H 7.3. Bakanlığımız personeline performans ve kariyerlerinin geliştirilmesi ile yetkinliklerinin artırılmasına yönelik mevzuat ve uygulama eğitimleri gerçekleştirilecektir.								
Amacın İlgili Olduğu Program/Alt Program Adı	Yönetim ve Destek Programı/ Üst Yönetim, İdari ve Mali Hizmetler								
Amacın İlişkili Olduğu Alt Program Hedefi	Bakanlık personel ihtiyacını karşılamak ve kapasite geliştirmek üzere gerekli faaliyetler yürütülecektir.								
Performans Göstergeleri	**Hedefe Etki (%)**	**Plan Dönemi Başlangıç Değeri**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**İzleme Sıklığı**	**Raporlama Sıklığı**
PG 7.3.1.Yöneticilerin yönetsel yetkinlerinin artırılmasına yönelik seminer sayısı	20	2	2	2	2	2	2	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 7.3.2.İnsan kaynakları ile tahakkuk ve muhasebe mevzuatına yönelik eğitim sayısı	20	4	4	4	4	4	4	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 7.3.3.Bakanlığımız teknik iş ve işlemlerine yönelik mevzuat ve uygulamalarına ilişkin eğitim sayısı	20	18	18	18	18	18	18	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 7.3.4. Bakanlık personeline yapılacak unvan değişikliği ve görevde yükselme sınavı sayısı	20	1	1	1	1	1	1	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
PG 7.3.5.Düzenlenecek diploması ve müzakere eğitimi sayısı	20	1	1	2	2	3	3	Yılda 4 çeyrek	Yılda 1 defa
Sorumlu Birim	Personel Genel Müdürlüğü, Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü								
İşbirliği Yapılacak Birimler	Strateji Geliştirme Başkanlığı, Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü, Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı, Dışişleri Bakanlığı Diplomasi Akademisi Başkanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Cumhurbaşkanlığı								
Riskler	• Yeterli ödeneğin bulunmaması, • Personelin sık yer değişikliği yapması nedeniyle iş sürekliliğinin sağlanamaması, • Uzman eğitici taleplerinin ilgili kurum/kuruluşlar tarafından karşılanamaması, • Olağanüstü durumlarda (doğal afet vb.) teknik personel ihtiyacının artması,								

Stratejiler	• Gelişen ve sürekli değişen mevzuat, yeni teknolojileri ve uygulamaları tanıtmak ve bu yönde bilgi ve becerilerin kazandırılmasını sağlamak için eğitim planlamaları yapılacaktır. • Bakanlıkta çalışmakta olan personelin kariyerlerinde ilerleyebilmeleri için yapılacak planlamalar ile unvan değişikliği ve görevde yükselme sınavları yapılacaktır. • Bakanlığımızda yönetici kadrosunda görev yapan personelin yönetsel yetkinlerinin artırılmasına yönelik kişisel gelişim ve kamu yönetimine ilişkin seminerler düzenlenecektir. • Kurumsal kapasitenin artırılmasına yönelik yapılan eğitimlerin, performansa ve hizmetin verimliliğine etkileri bakımından uygulamaya yönelik geri dönüşüm, izleme ve değerlendirilmesi yapılacaktır. • Dış finansman kaynaklı Bakanlığımız projeleri artırılacaktır. • Çevre ve şehircilik diplomasisinde uluslararası boyutta etkinlik sağlanacak, bu kapsamda müzakere eğitimleri düzenlenecektir.
Maliyet Tahmini	493.885.000 TL
Tespitler (Durum analizi bulguları)	• Bakanlığımızın iş ve işlemlerine ilişkin mevzuat ve uygulamalarına yönelik eğitimlerine katılan personelin almış olduğu eğitimdeki bilgileri aktif olarak biriminde uygulaması beklenmektedir. • Gerçekleştirilen eğitim neticesinde insan kaynaklarına ilişkin sorunlarının yerinde çözümlenmesinin sağlanması gerekmektedir. • Unvan değişikliği ve görevde yükselme sonucunda personelin atandığı unvana göre uygun birimlerde görevlendirilmesi beklenmektedir. • Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı görev tanımı bakımından teknik Bakanlık olduğundan nitelikli ve yetkin teknik personel kapasitesinin geliştirilmesi için çalışmalar yürütülmektedir. • Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığından resmi yazıyla ihtiyaca yönelik eğitim düzenlemesi talep edilerek personele eğitim verilmektedir. • Taşra birimlerimizin yürüttüğü hizmetlerin aksamaması için, eksik olunan konularda bilgilendirmek amacıyla merkez birimlerinde konusunda yetkin personelin yerinde eğitim vererek destek sağlanması beklenmektedir. • Personelin uluslararası yatırımlar alanında gerekli bilgiye ve yeterliliğe sahip olmadığı görülmüştür. • Ülkemizin ve Bakanlığımızın politikaların aktif şekilde uluslararası arenada gündeme getirilmesi ve müzakere süreçlerinin aktif yönetilmesi gerekmektedir.
İhtiyaçlar	• Çalışanların motivasyonunu ve kurumsal aidiyetini artırıcı faaliyetler yapılmalıdır. • Performans izleme ve değerlendirme sistemine geçilmelidir. • Eğitim ihtiyaç analizi yapılarak, personelin kişisel ve profesyonel gelişimlerine katkı sağlanmalıdır. • Uluslararası yatırımlar alanında personel yetkinleştirilmelidir. • Bakanlık personeli dış finansman kaynaklı projelerin yazımı ve hazırlığı konusunda kalifiye hale getirilmelidir. • Diplomasi ve müzakere süreçlerinde uzman eğitici personel sayısının artırılması gerekmektedir.

4.2. Maliyetlendirme

Tablo 24. *Tahmini Maliyet Tablosu*

	2024	2025	2026	2027	2028	TOPLAM MALİYET
Amaç 1	9.516.934.000	11.581.377.000	9.271.509.000	11.125.812.000	13.350.976.000	54.846.608.000
Hedef 1.1	7.554.254.000	9.285.249.000	6.695.657.000	8.034.789.000	9.641.747.000	41.211.696.000
Hedef 1.2	1.190.690.000	1.459.632.000	1.664.380.000	1.997.256.000	2.396.708.000	8.708.666.000
Hedef 1.3	52.363.000	49.885.000	51.208.000	61.450.000	73.740.000	288.646.000
Hedef 1.4	557.100.000	596.000.000	645.000.000	774.000.000	928.800.000	3.500.900.000
Hedef 1.5	162.527.000	190.611.000	215.264.000	258.317.000	309.981.000	1.136.700.000
Amaç 2	2.174.143.000	2.620.465.000	2.976.044.000	3.571.254.000	4.285.506.000	15.627.412.000
Hedef 2.1	884.488.000	1.021.993.000	1.142.981.000	1.371.578.000	1.645.894.000	6.066.934.000
Hedef 2.2	1.289.655.000	1.598.472.000	1.833.063.000	2.199.676.000	2.639.612.000	9.560.478.000
Amaç 3	1.943.741.000	2.565.527.000	3.002.978.000	3.603.574.000	4.324.290.000	15.440.110.000
Hedef 3.1	1.054.917.000	1.307.057.000	1.460.985.000	1.753.182.000	2.103.819.000	7.679.960.000
Hedef 3.2	653.245.000	965.619.000	1.199.510.000	1.439.412.000	1.727.295.000	5.985.081.000
Hedef 3.3	135.579.000	167.851.000	192.483.000	230.980.000	277.176.000	1.004.069.000
Hedef 3.4	100.000.000	125.000.000	150.000.000	180.000.000	216.000.000	771.000.000
Amaç 4	29.209.878.000	26.954.534.000	27.377.352.000	32.852.824.000	39.423.390.000	155.817.978.000
Hedef 4.1	9.621.500.000	2.852.000.000	775.000.000	930.000.000	1.116.000.000	15.294.500.000
Hedef 4.2	1.409.592.000	1.741.302.000	1.990.205.000	2.388.246.000	2.865.896.000	10.395.241.000
Hedef 4.3	879.769.000	1.093.855.000	1.258.957.000	1.510.749.000	1.812.899.000	6.556.229.000
Hedef 4.4	100.000.000	125.000.000	150.000.000	180.000.000	216.000.000	771.000.000
Hedef 4.5	843.017.000	1.008.630.000	1.142.882.000	1.371.459.000	1.645.751.000	6.011.739.000
Hedef 4.6	16.356.000.000	20.133.747.000	22.060.308.000	26.472.370.000	31.766.844.000	116.789.269.000
Amaç 5	5.184.099.000	7.095.507.000	8.204.311.000	9.845.175.000	11.814.212.000	42.143.304.000
Hedef 5.1	16.144.000	19.165.000	22.006.000	26.408.000	31.690.000	115.413.000
Hedef 5.2	4.119.866.000	5.775.773.000	6.684.928.000	8.021.914.000	9.626.298.000	34.228.779.000
Hedef 5.3	1.048.089.000	1.300.569.000	1.497.377.000	1.796.853.000	2.156.224.000	7.799.112.000
Amaç 6	1.592.769.000	1.979.829.000	2.277.072.000	2.732.488.000	3.278.987.000	11.861.145.000
Hedef 6.1	50.318.000	49.876.000	17.581.000	21.098.000	25.318.000	164.191.000
Hedef 6.2	250.497.000	323.082.000	408.544.000	490.253.000	588.304.000	2.060.680.000
Hedef 6.3	1.291.954.000	1.606.871.000	1.850.947.000	2.221.137.000	2.665.365.000	9.636.274.000
Amaç 7	566.125.000	618.992.000	672.346.000	806.817.000	968.181.000	3.632.461.000
Hedef 7.1	66.284.000	82.246.000	94.724.000	113.669.000	136.403.000	493.326.000
Hedef 7.2	433.491.000	454.416.000	482.786.000	579.344.000	695.213.000	2.645.250.000
Hedef 7.3	66.350.000	82.330.000	94.836.000	113.804.000	136.565.000	493.885.000
Amaçlar Toplamı	50.187.689.000	53.416.231.000	53.781.612.000	64.537.944.000	77.445.542.000	299.369.018.000
Genel Yönetim Giderleri	3.798.212.000	4.058.716.000	4.651.834.000	5.582.201.000	6.698.642.000	24.789.605.000
TOPLAM	53.985.901.000	57.474.947.000	58.433.446.000	70.120.145.000	84.144.184.000	324.158.623.000
Program Dışı Giderler	219.740.028.000	380.659.682.000	370.121.953.000	444.146.344.000	532.975.613.000	1.947.643.620.000
GENEL TOPLAM	**273.725.929.000**	**438.134.629.000**	**428.555.399.000**	**514.266.489.000**	**617.119.797.000**	**2.271.802.243.000**

Tablo 25. *Tahmini Kaynak Tablosu*

Kaynaklar	2024	2025	2026	2027	2028	Toplam Kaynak
Genel Bütçe	52.001.355.000	55.387.391.000	56.219.798.000	67.463.767.000	80.956.530.000	312.028.841.000
Döner Sermaye	1.761.850.000	1.891.100.000	2.040.300.000	2.448.360.000	2.938.032.000	11.079.642.000
Dış Kaynak	222.696.000	196.456.000	173.348.000	208.018.000	249.622.000	1.050.140.000
Diğer (Program Dışı Giderler)	219.740.028.000	380.659.682.000	370.121.953.000	444.146.344.000	532.975.613.000	1.947.643.620.000
TOPLAM	**273.725.929.000**	**438.134.629.000**	**428.555.399.000**	**514.266.489.000**	**617.119.797.000**	**2.271.802.243.000**

Tablo 26. *Hedeflerden Sorumlu ve İşbirliği yapılacak Birimler*

	Harcama Birimleri																				
	ABDİGM	CBSGM	ÇEDİDGM	ÇYGM	ÇEMGM	MPGM	MHGM	MEGM	TVKGM	YİGM	YYGM	PGM	HHGM	RTB	İDBB	SGB	YFK	EYDB	DHDB	BHİ	İl Md.
H1.1	S		İ	S																	İ
H1.2		İ		S							İ										İ
H1.3		İ	İ	S		İ			İ												İ
H1.4		İ	S	İ																	
H1.5	İ	İ	İ	S	S	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	S	İ	İ	İ
H2.1		İ	S	İ														İ			
H2.2								S													İ
H3.1		İ							S												İ
H3.2			İ					İ	S												İ
H3.3		İ			S	İ		İ		İ	İ										
H3.4						S		İ	İ												
H4.1										S											İ
H4.2										S											İ
H4.3										S											İ
H4.4		İ				S															İ
H4.5						S															İ
H4.6																S					
H5.1							S														İ
H5.2										S											İ
H5.3		İ					S										İ				İ
H6.1		S									İ										İ
H6.2	İ	S	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	
H6.3											S		İ			İ					
H7.1	S	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	S	S	İ	İ	İ	İ	İ
H7.2	İ	S	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ	İ
H7.3	S	İ										S					İ	İ			

AĞRI DAĞI - AĞRI

5. İZLEME VE DEĞERLENDİRME

Stratejik planın izlenmesi ve değerlendirilmesi gerek planın başarılı olarak uygulanması gerekse hesap verme sorumluluğu ilkesinin tesis edilmesi açısından vazgeçilmez bir husustur. Kurumsal öğrenmeyi ve buna bağlı olarak faaliyetlerin sürekli olarak iyileştirilmesini sağlayan bu süreç, yıllık dilimde performans programlarıyla gerçekleştirilmektedir. Bu aşamada yapılacak analizlerin büyük bölümünü performans ölçümü ve performans değerlendirmesi oluşturmaktadır.

İzleme, amaç ve hedeflere göre kaydedilen ilerlemeyi takip etmek amacıyla uygulama öncesi ve uygulama sırasında sürekli ve sistematik olarak nicel ve nitel verilerin toplandığı ve analiz edildiği tekrarlı bir süreçtir. Performans göstergeleri aracılığıyla amaç ve hedeflerin gerçekleşme sonuçlarının belirli bir sıklıkla izlenmesi ve belirlenen dönemler itibarıyla raporlanarak yöneticilerin değerlendirmesine sunulması izleme faaliyetlerini oluşturur.

Gerçekleşmeler birikimli bir şekilde izlenerek plan döneminin başından itibaren elde edilen gelişmelerin ortaya konulması ve planın başarılı bir biçimde uygulanabilmesi için alınması gereken tedbirlere yer verilecektir.

Değerlendirme, devam eden ya da tamamlanmış faaliyetlerin amaç ve hedeflere ulaşmayı ne ölçüde sağladığı ve karar alma sürecine ne ölçüde katkıda bulunduğunu belirlemek amacıyla yapılacak olup, faaliyet ve gerçekleşmelerinin amaç ve hedeflerle ne ölçüde örtüştüğünü ortaya koyacak analizler yapılacaktır.

İzleme ve değerlendirme süreci kapsamında stratejik planda ortaya konulan hedeflerin ne ölçüde gerçekleştiğinin takip edilmesi ve raporlanması çalışmaları yürütülecektir. Stratejik yönetim ve planlama sürecinin en önemli aşaması, hazırlanan planın izleme ve değerlendirme çalışmalarıdır.

Stratejik plan 3'er aylık dönemler halinde yılda 4 defa Performans Programı aracılığıyla izlenecektir. Stratejik planın değerlendirmesi ise stratejik planın kalan süresi için hedeflere nasıl ulaşılacağına ilişkin alınacak önlemleri içerecek şekilde yapılır. Hazırlanan stratejik plan değerlendirme tablolarına idare faaliyet raporlarında yer verilir. Ayrıca, stratejik plan değerlendirme tabloları bir sonraki dönem stratejik plan çalışmalarında dikkate alınır.

Performans ölçümü, gerçekleşen performans göstergelerine ilişkin verilerin üçer aylık dönemlerle düzenli olarak toplanması ve bilgi sistemleri veri tabanına aktarılması ile gerçekleştirilecektir.

Performans değerlendirmesi, gerçekleşen performans göstergelerinin hedeflenen performans göstergeleriyle karşılaştırılarak yapıldığı analizlerle yapılacaktır. Söz konusu değerlendirme sonucunda gerektiğinde iyileştirme önlemleri alınacaktır.

Stratejik planda yer alan faaliyet ve projeler, ilgili birimlerce, performans göstergeleri doğrultusunda izlenecek, planın ne ölçüde gerçekleşmekte olduğunu ortaya koyacak çeyrek dönem gerçekleşme raporları hazırlanacaktır.

Performans esaslı bütçelemede yapılmakta olan çeyrek dilim bütçe gerçekleşmeleri stratejik hedef ve faaliyetler ile paralel olarak kurgulanacak aynı izleme sistemi üzerinden raporlanacaktır.

Tüm dönemsel ve yıllık izleme/değerlendirme toplantıları ve raporlamalar SGB Başkanlığı koordinasyonunda yürütülecektir. Bu toplantılar Bakan Yardımcısı başkanlığında toplanacak olan ve birim amirlerinden oluşan üst kurul marifetiyle yapılacaktır.

Bakan Yardımcısı başkanlığında yapılacak izleme ve gerçekleşmeler toplantısı, birimlere önemli geri dönüşler sağlayacak, aksayan hedef ve göstergelerde ivedi tedbirler geliştirilmesini ve tüm bu sürecin üst yönetim gözetiminde yürütülmesini sağlayacaktır.

Birim raporlarında belirlenen anlamlı sapmalar konusunda Bakanlığımızca hazırlanan "Kurumsal Risk Yönetimi" kapsamında yeni tedbirler geliştirilecek ve sonraki yıl bu tedbirlerin etkinliği değerlendirilecektir.

İzleme ve değerlendirme kapsamında ayrıca; Bakanlık bütçesinin, stratejik planda yer alan misyon, vizyon, amaçlar ve hedeflerle uyumu sağlanarak, üçer aylık periyotlar halinde performans bütçe verileri raporlanacaktır.

Gerçekleşme toplantılarındaki sapmalar için birimlerin açıklamaları alınacak, sonuçlar için yeni tedbirler geliştirilecektir. İzleme ve değerlendirme süreci, şeffaflık ve hesap verebilirlik adına titizlikle yönetilecek ve verimlilik odağında önemli geri bildirimler sağlanacaktır.

ÖLÜDENİZ - MUĞLA

NOTLAR

NOTLAR

EKLER

2024-2028 STRATEJİK PLANI HEDEF KARTI GÜNCELLEME TABLOLARI

Mevcut İfade/Değer

H 1.5	**Eğitim, yayın ve tanıtıcı programlar gerçekleştirilerek çevre bilinci geliştirilecektir.**				
	PG 1.5.2	Kamu Spotu, Tanıtım Filmi ve Medya Çalışmaları Sayısı (Kümülatif)			
	PG 1.5.3	Sıfır Atık ve İklim Müzesi Ziyaretçi Sayısı (Kümülatif)			
	PG 1.5.4	Çevre Müfettişi Etkinlik sayısı (Kümülatif)			
	PG 1.5.5	Çevre, şehircilik ve iklim konularında yayımlanan (dergi, bülten, vb.) yayın sayısı (Kümülatif)			
	PG 1.5.6	Sıfır Atık projesi kapsamında eğitim verilen kişi sayısı (bin) (Kümülatif)			
Performans Göstergesi Değeri**		**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
	PG 1.5.2	280	370	500	675
	PG 1.5.3	6.500	10.500	15.000	20.000
	PG 1.5.4	169	244	354	504
	PG 1.5.5	163	238	353	513
	PG 1.5.6	23	25	27	30
Hedefe Etkisi					
Sorumlu Birim	Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı, Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü, Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü				
İşbirliği Yapılacak Birimler	Merkez Teşkilat, İl Müdürlükleri				
Riskler	• Eğitim programlarında belirlenen hedef kitle ile etkili şekilde iletişim kurulamaması, • Yetkili kuruluşlardan eğitici talebinin yeterli düzeyde karşılanamaması, • Organizasyon, bülten, yayınlar için gerekli bütçenin yetersizliği.				
Stratejiler	• Net Sıfır Emisyon 2053, Yeşil Kalkınma, Şehirlerimizin Yeşil Dostu İklim Dönüşümü, Sıfır Atık vb. alanlarda toplumsal farkındalığı artıracak eğitim, etkinlik ve tanıtımların planlanması, Bakanlıklar, ilgili Kamu Kurum ve Kuruluşları ve STK'lar ile ortak çalışmaların yürütülmesi için protokoller yapılacaktır. • İklim Değişikliği, çölleşme/arazi bozulmuyla mücadele konularında artan sosyal ilgiye bağlı olarak bu konularda farkındalığın ve kurumsal kapasitenin arttırılmasına yönelik faaliyetler arttırılacaktır. • Ülke genelinde sıfır atık farkındalığının artırılması sağlanacaktır. • Eğitim planlamasında; hedef kitleyi daha iyi anlamak için detaylı analiz yapılacak ve esnek ve hedef odaklı bir iletişim stratejisi anlayışıyla eğitim programına daha geniş bir katılım elde edilmesi sağlanacaktır. • Çevre temalı festivaller, sergiler ve etkinlikler teşvik edilecek, sosyal medya platformlarında kampanyalar düzenlenecektir. • Çevre dostu uygulamalara odaklanan yeşil sertifikalı eğitim programlarına yönelik çalışmalar yürütülecektir.				
Toplam Maliyet	1.136.700.000 TL				
Tespitler	• İklim Değişikliği ve Sıfır Atık ile mücadele kapsamında toplum bilincini yeniden şekillendirecek ve artıracak projeler yapılmaktadır. • Yeni dönemin şehircilik anlayışının dinamiklerine uygun olarak personel eğitimleri yürütülmektedir. • 2023 yıl sonu itibari ile kümülatif olarak 20 milyon kişiye sıfır atık konusunda eğitim verilmiştir.				
İhtiyaçlar	• Eğitim ihtiyaç analizi yapılarak, çalışanların kişisel ve profesyonel gelişimlerine katkı sağlanmalıdır. • Çalışanların motivasyonunu ve kurumsal aidiyetini artırıcı faaliyetler yapılmalıdır. Performans izleme ve değerlendirme sistemine geçilmelidir. • Belirlenen stratejilerin gerçekleştirilmesi için ihtiyaç duyulan bütçenin karşılanması gerekmektedir. • Yerel yönetimlerin eğitim ve farkındalık faaliyetlerini gerçekleştirebilmeleri için teknik kapasitelerinin güçlendirilmesi gerekmektedir.				

Güncellenmiş İfade/Değer

H 1.5	**Eğitim, yayın ve tanıtıcı programlar gerçekleştirilerek çevre bilinci geliştirilecektir.**					
	PG 1.5.2	Kamu Spotu, Tanıtım Filmi ve Medya Çalışmaları Sayısı (Kümülatif)				
	PG 1.5.3	Sıfır Atık ve İklim Müzesi Ziyaretçi Sayısı (Kümülatif)				
	PG 1.5.4	Çevre Müfettişi Etkinlik sayısı (Kümülatif)				
	PG 1.5.5	Çevre, şehircilik ve iklim konularında yayımlanan (dergi, bülten, vb.) yayın sayısı (Kümülatif)				
	PG 1.5.6	Sıfır Atık projesi kapsamında eğitim verilen kişi sayısı (bin) (Kümülatif)				
Performans Göstergesi Değeri**		**Başlangıç Yılı (2024)**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
	PG 1.5.2	205	215	230	248	268
	PG 1.5.3	1.500	5.000	10.000	15.000	20.000
	PG 1.5.4	117	132	149	167	187
	PG 1.5.5	113	130	149	169	192
	PG 1.5.6	21.500	21.515	21.530	21.540	21.550
Hedefe Etkisi						
Sorumlu Birim	Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı, Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü, Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü					
İşbirliği Yapılacak Birimler	Merkez Teşkilat İl Müdürlükleri					
Riskler	• Eğitim programlarında belirlenen hedef kitle ile etkili şekilde iletişim kurulamaması, • Yetkili kuruluşlardan eğitici talebinin yeterli düzeyde karşılanamaması, • Organizasyon, bülten, yayınlar için gerekli bütçenin yetersizliği.					
Stratejiler	• Net Sıfır Emisyon 2053, Yeşil Kalkınma, Şehirlerimizin Yeşil Dostu İklim Dönüşümü, Sıfır Atık vb. alanlarda toplumsal farkındalığı artıracak eğitim, etkinlik ve tanıtımların planlanması, Bakanlıklar, ilgili Kamu Kurum ve Kuruluşları ve STK'lar ile ortak çalışmaların yürütülmesi için protokoller yapılacaktır. • İklim Değişikliği, çölleşme/arazi bozulmuyla mücadele konularında kurumsal bir yapı oluşturularak, eğitim faaliyetleri gerçekleştirilecek, kurumsal kapasite geliştirilecek ve farkındalık artırılacaktır. • Ülke genelinde sıfır atık farkındalığının artırılması sağlanacaktır. • Eğitim planlamasında; hedef kitleyi daha iyi anlamak için detaylı analiz yapılacak ve esnek ve hedef odaklı bir iletişim stratejisi anlayışıyla eğitim programına daha geniş bir katılım elde edilmesi sağlanacaktır. • Çevre temalı festivaller, sergiler ve etkinlikler teşvik edilecek, sosyal medya platformlarında kampanyalar düzenlenecektir. • Çevre dostu uygulamalara odaklanan yeşil sertifikalı eğitim programlarına yönelik çalışmalar yürütülecektir.					
Toplam Maliyet	1.136.700.000 TL					
Tespitler	• İklim Değişikliği ve Sıfır Atık ile mücadele kapsamında toplum bilincini yeniden şekillendirecek ve artıracak projeler yapılmaktadır. • Yeni dönemin şehircilik anlayışının dinamiklerine uygun olarak personel eğitimleri yürütülmektedir. • 2023 yıl sonu itibari ile kümülatif olarak 20 milyon kişiye sıfır atık konusunda eğitim verilmiştir.					
İhtiyaçlar	• Eğitim ihtiyaç analizi yapılarak, çalışanların kişisel ve profesyonel gelişimlerine katkı sağlanmalıdır. • Çalışanların motivasyonunu ve kurumsal aidiyetini artırıcı faaliyetler yapılmalıdır. Performans izleme ve değerlendirme sistemine geçilmelidir. • Belirlenen stratejilerin gerçekleştirilmesi için ihtiyaç duyulan bütçenin karşılanması gerekmektedir. • Yerel yönetimlerin eğitim ve farkındalık faaliyetlerini gerçekleştirebilmeleri için teknik kapasitelerinin güçlendirilmesi gerekmektedir.					

Mevcut İfade/Değer

H 2.1	**Faaliyet ve ürünlerin çevre ile uyumunu sağlamak için stratejik çevresel etki değerlendirme süreçleri yaygınlaştırılacak ve çevre denetimlerinin etkinliği artırılacaktır.**				
	PG 2.1.3	SÇD süreci yürütülen plan/program sayısı (kümülatif)			
Performans Göstergesi Değeri**		**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
	PG 2.1.3	46	49	52	55
Hedefe Etkisi					
Sorumlu Birim	ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü				
İşbirliği Yapılacak Birimler	Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü, Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü, Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı				
Riskler	• E-denetim sistemi işletimi ve akıllı denetim uygulamasının geliştirilmesinde yaşanabilecek sorunlar nedeniyle denetim kayıtlarında oluşabilecek hatalar, • Veri üretiminde yaşanabilecek standart ve güncel veri sorunları, • Yeni e-denetim sisteminin mobil denetime uygun olarak geliştirilmesinde yaşanabilecek yazılımsal ve teknik hatalar, • Eğitim ihtiyaçlarının tam ve zamanında karşılanmaması, • Entegrasyon yapılacak diğer çevre bilgi sistemlerinde meydana gelebilecek hataların sisteme yansıması, • Kamu kurum/kuruluşlarının planlama/programlama sürecini iyi yönetememesi nedeniyle SÇD sürecinin etkin yürütülememesi.				
Stratejiler	• Çevre denetçilerinin kapasitelerini geliştirmek üzere sektörel uzmanlaşma eğitim ihtiyaçları karşılanacaktır. • E-denetim sisteminin mobil denetime uygun olarak geliştirilecek ve diğer çevre uygulamalarına entegrasyon çalışmaları tamamlanacaktır. • Matbu tutanak (kâğıt) kullanımının azaltılması amacıyla mobil denetime uygun olarak geliştirilecek, mobil denetim yaygınlaştırılacak. • Etkin bir çevre denetimi gerçekleştirilmesi amacıyla sektörel alanlar tespit edilerek, bu doğrultuda bir strateji belirlenmesi sağlanacaktır. • Yeni ürün ve hizmetlere yönelik kriterler belirlenerek, çevre etiketi uygulaması yapılacak ürün ve hizmet grubu sayısı artırılacaktır. • Stratejik Çevresel Değerlendirme Yönetmeliği'ne tabi plan ve programlara stratejik çevresel değerlendirmesi uygulanacaktır.				
Toplam Maliyet	6.066.934.000 TL				
Tespitler	• Çevre kirliliğinin önlenmesi amacıyla yapılan şikâyetler de göz önüne alınarak çevre denetimleri gerçekleştirilmektedir. • E-denetim uygulaması ile denetim tutanakları, raporlama, idari yaptırım, ödeme ve dava takibi, risk esaslı denetim planlama işlemleri, denetim görevlileri işlemleri elektronik ortamda yürütülmektedir. • Mobil denetimle tutanakların sahada online olarak tutularak merkezden anında görülmesi ve takip edilmesi sağlanmaktadır. • 12 ürün/hizmet grubunda çevre etiketi kriterleri yayımlanmıştır. (tekstil, seramik, temizlik kâğıdı, elde yıkama bulaşık deterjanı, sert yüzey temizleyiciler, çamaşır deterjanı, bulaşık makinesi deterjanı, kişisel bakım ve kozmetik, cam, doğaltaş ürün, yatak ve turistik konaklama hizmet grubu) • 12 firmaya (6 tekstil, 2 seramik, 1 elde yıkama bulaşık deterjanı, 1 sert yüzey temizleyiciler, 2 temizlik kâğıdı) çevre etiketi kullanıcısı ünvanı verilmiştir.				
İhtiyaçlar	• 2872 Sayılı Çevre Kanunu ve ilgili yönetmelikler kapsamında gerçekleştirilen denetim faaliyetlerinin etkin ve yetkin yürütülmesi amacıyla çevre denetçilerinin sektörel yetkinliğinin arttırılması ve bilgi, beceri ve deneyimlerin paylaşılması amacıyla eğitim çalışmalarının yapılması gerekmektedir. • Vaka Bildirim Uygulamasının 81 İl Müdürlüğünde eğitimlerinin verilerek aktif olarak kullanılmasının sağlanması gerekmektedir. • Bakanlık tarafından yürütülen tüm çevre denetimi verilerinin kayıt altına alınması gerekmektedir. • Matbu tutanak (kâğıt) kullanımının azaltılması amacıyla e-denetim sisteminin mobil denetime uygun olarak geliştirilmesi gerekmektedir. • Türkiye Çevre Etiketi Sisteminin etkin bir şekilde yaygınlaştırılması amacıyla yeni ürün/hizmet gruplarına yönelik kriter sayısının artırılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. • SÇD Yönetmeliği uygulamalarının yaygınlaştırılması gerekmektedir.				

Güncellenmiş İfade/Değer

H 2.1	**Faaliyet ve ürünlerin çevre ile uyumunu sağlamak için stratejik çevresel etki değerlendirme süreçleri yaygınlaştırılacak ve çevre denetimlerinin etkinliği artırılacaktır.**				
	PG 2.1.3	SÇD süreci yürütülen plan/program sayısı (kümülatif)			
Performans Göstergesi Değeri**		**Başlangıç Yılı (2024)**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
	PG 2.1.3	49	52	55	58	61
Hedefe Etkisi					
Sorumlu Birim	ÇED, İzin ve Denetim Genel Müdürlüğü				
İşbirliği Yapılacak Birimler	Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü, Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü, Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığı				
Riskler	• E-denetim sistemi işletimi ve akıllı denetim uygulamasının geliştirilmesinde yaşanabilecek sorunlar nedeniyle denetim kayıtlarında oluşabilecek hatalar, • Veri üretiminde yaşanabilecek standart ve güncel veri sorunları, • Yeni e-denetim sisteminin mobil denetime uygun olarak geliştirilmesinde yaşanabilecek yazılımsal ve teknik hatalar, • Eğitim ihtiyaçlarının tam ve zamanında karşılanmaması, • Entegrasyon yapılacak diğer çevre bilgi sistemlerinde meydana gelebilecek hataların sisteme yansıması, • Kamu kurum/kuruluşlarının planlama/programlama sürecini iyi yönetememesi nedeniyle SÇD sürecinin etkin yürütülememesi.				
Stratejiler	• Çevre denetçilerinin kapasitelerini geliştirmek üzere sektörel uzmanlaşma eğitim ihtiyaçları karşılanacaktır. • E-denetim sisteminin mobil denetime uygun olarak geliştirilecek ve diğer çevre uygulamalarına entegrasyon çalışmaları tamamlanacaktır. • Matbu tutanak (kâğıt) kullanımının azaltılması amacıyla mobil denetime uygun olarak geliştirilecek, mobil denetim yaygınlaştırılacak. • Etkin bir çevre denetimi gerçekleştirilmesi amacıyla sektörel alanlar tespit edilerek, bu doğrultuda bir strateji belirlenmesi sağlanacaktır. • Yeni ürün ve hizmetlere yönelik kriterler belirlenerek, çevre etiketi uygulaması yapılacak ürün ve hizmet grubu sayısı artırılacaktır. • Stratejik Çevresel Değerlendirme Yönetmeliği'ne tabi plan ve programlara stratejik çevresel değerlendirmesi uygulanacaktır.				
Toplam Maliyet	6.066.934.000 TL				
Tespitler	• Çevre kirliliğinin önlenmesi amacıyla yapılan şikâyetler de göz önüne alınarak çevre denetimleri gerçekleştirilmektedir. • E-denetim uygulaması ile denetim tutanakları, raporlama, idari yaptırım, ödeme ve dava takibi, risk esaslı denetim planlama işlemleri, denetim görevlileri işlemleri elektronik ortamda yürütülmektedir. • Mobil denetimle tutanakların sahada online olarak tutularak merkezden anında görülmesi ve takip edilmesi sağlanmaktadır. • 12 ürün/hizmet grubunda çevre etiketi kriterleri yayımlanmıştır. (tekstil, seramik, temizlik kâğıdı, elde yıkama bulaşık deterjanı, sert yüzey temizleyiciler, çamaşır deterjanı, bulaşık makinesi deterjanı, kişisel bakım ve kozmetik, cam, doğaltaş ürün, yatak ve turistik konaklama hizmet grubu) • 12 firmaya (6 tekstil, 2 seramik, 1 elde yıkama bulaşık deterjanı, 1 sert yüzey temizleyiciler, 2 temizlik kâğıdı) çevre etiketi kullanıcısı ünvanı verilmiştir.				
İhtiyaçlar	• 2872 Sayılı Çevre Kanunu ve ilgili yönetmelikler kapsamında gerçekleştirilen denetim faaliyetlerinin etkin ve yetkin yürütülmesi amacıyla çevre denetçilerinin sektörel yetkinliğinin arttırılması ve bilgi, beceri ve deneyimlerin paylaşılması amacıyla eğitim çalışmalarının yapılması gerekmektedir. • Vaka Bildirim Uygulamasının 81 İl Müdürlüğünde eğitimlerinin verilerek aktif olarak kullanılmasının sağlanması gerekmektedir. • Bakanlık tarafından yürütülen tüm çevre denetimi verilerinin kayıt altına alınması gerekmektedir. • Matbu tutanak (kâğıt) kullanımının azaltılması amacıyla e-denetim sisteminin mobil denetime uygun olarak geliştirilmesi gerekmektedir. • Türkiye Çevre Etiketi Sisteminin etkin bir şekilde yaygınlaştırılması amacıyla yeni ürün/hizmet gruplarına yönelik kriter sayısının artırılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. • SÇD Yönetmeliği uygulamalarının yaygınlaştırılması gerekmektedir.				

Mevcut İfade/Değer						
H 2.2	**Sürdürülebilir tarım ve temiz enerji yatırımları ile yeşil alanların artırılmasına yönelik faaliyetler hazine taşınmazları ile desteklenecektir.**					
Performans Göstergeleri*	**PG 2.2.1**	Ekonomiye kazandırılmak üzere uygulayıcı kurumlara devredilecek taşınmazın değeri (Milyar TL) (kümülatif)				
	PG 2.2.3	Tarımsal üretimin arttırılması ve yerli üretimin teşvik edilmesi amacıyla kiralanmak üzere ilana çıkarılacak taşınmaz yüzölçümü (Milyon m2) (kümülatif)				
Performans Göstergesi Değeri* *		**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	
	PG 2.2.1	70	75	80	85	
	PG 2.2.3	210	220	230	240	
Hedefe Etkisi						
Sorumlu Birim	Milli Emlak Genel Müdürlüğü					
İşbirliği Yapılacak Birimler	İl Müdürlükleri					
Riskler	• Organizasyonel ve insan kaynakları alanındaki yetersizlikler, • Mülkiyet haklarının belirsizliği ve yasal mevzuatta eksiklikler bulunması, • Sektörel bazda uygun ihtiyaç analizinin yapılamaması.					
Stratejiler	• Mülkiyet sorunlarının çözümüne ilişkin uygulamalar iyileştirilecek ve geliştirilecektir. • Sektörel ihtiyaçlar doğrultusunda arz edilen hazine taşınmaz portföyü genişletilecektir. • Hazine taşınmazlarının yeşil alana dönüştürülmesinde toplum ihtiyaç ve beklentilerine uygun olarak gerekli altyapı sağlanacak ve uzman personel kapasitesi arttırılacaktır.					
Toplam Maliyet	9.560.478.000 TL					
Tespitler	• Hazine taşınmazları sektörel ihtiyaçlar doğrultusunda kullanılmaktadır. • Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ekonomi, finans, tarım, turizm, eğitim ve sanayi sektörlerinde çok çeşitli ihtiyaçlara göre çalışmalar yapmakta ve farklı alanlarda vatandaşlarımızın ihtiyaçlarını gözetmektedir.					
İhtiyaçlar	• Hazine taşınmazlarının tarım, sanayi, turizm, eğitim, konut, sağlık sektörleri başta olmak üzere tüm sektörlerin ve ekonominin ihtiyaçları göz önünde bulundurulmak suretiyle değerlendirilmesi gerekmektedir.					

Güncellenmiş İfade/Değer						
H 2.2	**Sürdürülebilir tarım ve temiz enerji yatırımları ile yeşil alanların artırılmasına yönelik faaliyetler hazine taşınmazları ile desteklenecektir.**					
Performans Göstergeleri*	**PG 2.2.1**	Ekonomiye kazandırılmak üzere uygulayıcı kurumlara devredilecek taşınmazın değeri (Milyar TL) (kümülatif)				
	PG 2.2.3	Tarımsal üretimin arttırılması ve yerli üretimin teşvik edilmesi amacıyla kiralanmak üzere ilana çıkarılacak taşınmaz yüzölçümü (Milyon m2) (kümülatif)				
Performans Göstergesi Değeri* *		**Başlangıç Yılı (2024)**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
	PG 2.2.1	100	125	145	165	185
	PG 2.2.3	216	226	236	246	256
Hedefe Etkisi						
Sorumlu Birim	Milli Emlak Genel Müdürlüğü					
İşbirliği Yapılacak Birimler	İl Müdürlükleri					
Riskler	• Organizasyonel ve insan kaynakları alanındaki yetersizlikler, • Mülkiyet haklarının belirsizliği ve yasal mevzuatta eksiklikler bulunması, • Sektörel bazda uygun ihtiyaç analizinin yapılamaması.					
Stratejiler	• Mülkiyet sorunlarının çözümüne ilişkin uygulamalar iyileştirilecek ve geliştirilecektir. • Sektörel ihtiyaçlar doğrultusunda arz edilen hazine taşınmaz portföyü genişletilecektir. • Hazine taşınmazlarının yeşil alana dönüştürülmesinde toplum ihtiyaç ve beklentilerine uygun olarak gerekli altyapı sağlanacak ve uzman personel kapasitesi arttırılacaktır.					
Toplam Maliyet	9.560.478.000 TL					
Tespitler	• Hazine taşınmazları sektörel ihtiyaçlar doğrultusunda kullanılmaktadır. • Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ekonomi, finans, tarım, turizm, eğitim ve sanayi sektörlerinde çok çeşitli ihtiyaçlara göre çalışmalar yapmakta ve farklı alanlarda vatandaşlarımızın ihtiyaçlarını gözetmektedir.					
İhtiyaçlar	• Hazine taşınmazlarının tarım, sanayi, turizm, eğitim, konut, sağlık sektörleri başta olmak üzere tüm sektörlerin ve ekonominin ihtiyaçları göz önünde bulundurulmak suretiyle değerlendirilmesi gerekmektedir.					

Mevcut İfade/Değer						Güncellenmiş İfade/Değer						
H 3.3	**Çölleşme ve erozyonla mücadele kapsamında sürdürülebilir arazi/toprak yönetimi sağlanacak ve karbon yutak alanları geliştirilecektir.**					**H 3.3**	**Çölleşme ve erozyonla mücadele kapsamında sürdürülebilir arazi/toprak yönetimi sağlanacak ve karbon yutak alanları geliştirilecektir.**					
Performans Göstergeleri*	**PG 3.3.3**	Erozyon kaynaklı toprak kayıplarının şiddet sınıfları açısından (hafif-orta-şiddetli) azaltılma oranı (%) (Kümülatif)				**Performans Göstergeleri***	**PG 3.3.3**	Erozyon kaynaklı toprak kayıplarının şiddet sınıfları açısından (hafif-orta-şiddetli) oluşturulan rapor sayısı (kümülatif)				
							PG 3.3.6	Türkiye Çölleşme Modeli ve Hassasiyet Haritası'nın güncellenmesi ile Tehlike ve Risk Haritalarının oluşturulması oranı (yüzde)				
							PG 3.3.7	Havza bazlı çölleşme eylem planlarının oluşturulması (Havza sayısı kümülatif)				
Performans Göstergesi Değeri* *		**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Performans Göstergesi Değeri* ***		**Başlangıç Yılı (2024)**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
	PG 3.3.3	33	32	31	30		**PG 3.3.3**	2	3	4	5	6
							PG 3.3.6	20	50	100	-	-
							PG 3.3.7	0	0	2	6	10
Hedefe Etkisi	**PG 3.3.1**	25				**Hedefe Etkisi**	**PG 3.3.1**	30				
	PG 3.3.2	20					**PG 3.3.2**	10				
	PG 3.3.3	20					**PG 3.3.3**	10				
	PG 3.3.4	10					**PG 3.3.4**	10				
	PG 3.3.5	25					**PG 3.3.5**	20				
							PG 3.3.6	10				
							PG 3.3.7	10				
Sorumlu Birim	Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü					**Sorumlu Birim**	Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü					
İşbirliği Yapılacak Birimler	Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü, Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü, Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü, Milli Emlak Genel Müdürlüğü, Yapı İşleri Genel Müdürlüğü					**İşbirliği Yapılacak Birimler**	Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü, Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü, Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü, Milli Emlak Genel Müdürlüğü, Yapı İşleri Genel Müdürlüğü					
Riskler	• Diğer kurum ve kuruluşlarla koordinasyon ve işbirliğinde oluşabilecek zafiyetler ile ihtiyaç duyulan verilerin ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından eksik gönderilmesi veya zamanında gönderilememesi, • İzleme değerlendirme altyapısının oluşturulamaması • Projelendirme çalışmalarının yürütüleceği sahalarda yaşanabilecek mülkiyet sorunları ve sosyal problemler, • İklim değişikliği, erozyon, çölleşme ve arazi bozulumuyla mücadele konularında teknik eleman sayısının yetersizliği, • Çölleşme/arazi tahribatına uğramış alanlarda ıslah çalışmalarında sürdürülebilirlik sorunlarının ortaya çıkması, • Sosyal baskıya açık araziler üzerinde uygulanan projelerin sürdürülebilirliğinin sağlanamaması • Karbon Yutak Alan oluşturma faaliyetleri için gerekli fidan veya tohumun temin edilememesi, • Oluşturulan yeni karbon yutak alanların; otlatma baskısı, tarımsal amaçlı işgal veya sosyal problemler nedeniyle korunamaması.					**Riskler**	• Diğer kurum ve kuruluşlarla koordinasyon ve işbirliğinde oluşabilecek zafiyetler ile ihtiyaç duyulan verilerin ilgili kurum ve kuruluşlar tarafından eksik gönderilmesi veya zamanında gönderilememesi, • İzleme değerlendirme altyapısının oluşturulamaması • Projelendirme çalışmalarının yürütüleceği sahalarda yaşanabilecek mülkiyet sorunları ve sosyal problemler, • İklim değişikliği, erozyon, çölleşme ve arazi bozulumuyla mücadele konularında teknik eleman sayısının yetersizliği, • Çölleşme/arazi tahribatına uğramış alanlarda ıslah çalışmalarında sürdürülebilirlik sorunlarının ortaya çıkması, • Sosyal baskıya açık araziler üzerinde uygulanan projelerin sürdürülebilirliğinin sağlanamaması • Karbon Yutak Alan oluşturma faaliyetleri için gerekli fidan veya tohumun temin edilememesi, • Oluşturulan yeni karbon yutak alanların; otlatma baskısı, tarımsal amaçlı işgal veya sosyal problemler nedeniyle korunamaması.					

Stratejiler	• Ülkemizin çölleşme ve erozyonla mücadeledeki ulusal kapasitesi ve etkinliği artırılacaktır. • İlgili kurum, kuruluş, STK ve Üniversiteler ile işbirliği artırılacak olup ortaklık modellerinden yararlanılacaktır. • Havza bütünlüğü esas alınarak doğal kaynaklar üzerindeki baskının azaltılmasına yönelik projeler hazırlanacaktır. • Yıllık olarak Ulusal Arazi Örtüsü Haritası oluşturulacak ve arazi örtüsü üstünde meydana gelen değişimler raporlanacaktır. • Arazi bozulumunun engellenmesi, çölleşme ve erozyonun önüne geçilmesi, karbon bütçesinin arttırılması amacıyla bitkilendirme/ağaçlandırma esaslı çalışmalarının yaygınlaştırılması, iklim değişikliğinin etkilerinin azaltılması sağlanacak ve iklim değişikliğine uyuma yönelik yeni karbon yutak alanları oluşturulacaktır. • Küresel ısınma ve beraberinde gelen iklim değişikliğine bağlı etkileri ve ülkemizin %65'ini içeren kurak ve yarı kurak alanların sürdürülebilir yönetimi, sürdürülebilir arazi kullanımı ve bozulumunun önlenmesi, iklim değişikliğine uyum sağlanması, erozyon kontrolü, sel, çığ, heyelan, kaya düşmesi ve iklim değişikliğine adaptasyonu yüksek gen kaynakları gibi konularda Ar-Ge projeleri yürütülmesi ve sonuçlarının uygulamaya aktarılması sağlanacaktır.	**Stratejiler**	• Ülkemizin çölleşme ve erozyonla mücadeledeki ulusal kapasitesi ve etkinliği artırılacaktır. • İlgili kurum, kuruluş, STK ve Üniversiteler ile işbirliği artırılacak olup ortaklık modellerinden yararlanılacaktır. • Havza bütünlüğü esas alınarak doğal kaynaklar üzerindeki baskının azaltılmasına yönelik projeler hazırlanacaktır. • Yıllık olarak Ulusal Arazi Örtüsü Haritası oluşturulacak ve arazi örtüsü üstünde meydana gelen değişimler raporlanacaktır. • Arazi bozulumunun engellenmesi, çölleşme ve erozyonun önüne geçilmesi, karbon bütçesinin arttırılması amacıyla bitkilendirme/ağaçlandırma esaslı çalışmalarının yaygınlaştırılması, iklim değişikliğinin etkilerinin azaltılması sağlanacak ve iklim değişikliğine uyuma yönelik yeni karbon yutak alanları oluşturulacaktır. • Mevcut Çölleşme Hassasiyet Haritası güncellenerek, Türkiye Çölleşme Tehlike Haritasına geçiş yapılacaktır. İlerleyen dönemde havza bazlı risk haritaları hazırlanacak ve çölleşmenin sektörlere etkisi ve öneriler geliştirilecektir. • Çölleşme ile mücadele havzalar bazında kolektif bir biçimde değerlendirilecek olup bu kapsamda Ulusal Havza Yönetim Stratejisi Eylem Planları hazırlanacak ve eylemler özelinde faaliyetler belirlenecektir. • Yapay zekâ ve makine öğrenmesi gibi güncel teknolojilerden de faydalanarak potansiyel erozyon, sel, çığ, heyelan ve kaya düşmesi vb. kütle hareketlerinin olduğu, olabileceği alanlar gerçeğe en yakın şekilde tespit edilecektir. • Küresel ısınma ve beraberinde gelen iklim değişikliğine bağlı etkileri ve ülkemizin %65'ini içeren kurak ve yarı kurak alanların sürdürülebilir yönetimi, sürdürülebilir arazi kullanımı ve bozulumunun önlenmesi, iklim değişikliğine uyum sağlanması, erozyon kontrolü, sel, çığ, heyelan, kaya düşmesi ve iklim değişikliğine adaptasyonu yüksek gen kaynakları gibi konularda Ar-Ge projeleri yürütülmesi ve sonuçlarının uygulamaya aktarılması sağlanacaktır.
Toplam Maliyet	1.004.069.000 TL	**Toplam Maliyet**	1.004.069.000 TL
Tespitler	• Topraklarımızın %65'i, kurak ve yarı kurak alanlardaki organik maddece fakir, ağır bünyeli ve alkali topraklardan oluşmakta olup bu özellikleri bakımından çölleşme ve erozyona hassas bir konumdadır. • Ülkemiz çölleşme ve erozyonla mücadelede uluslararası alanda örnek gösterilmektedir. • İhtiyaçları tam olarak karşılayacak kalite ve periyotta arazi örtüsü sınıflaması bulunmamaktadır. • Ülkemiz coğrafi konumu, iklimi, topografyası ve toprak şartları nedeniyle çölleşme/arazi tahribatına, erozyona ve kuraklığa karşı son derece hassas konumdadır. • İklim değişikliği ve yanlış arazi kullanımının bir sonucu olarak yurdumuzda yaşanan erozyon olayları artmıştır. • Ülkemiz İklim değişikliği ve çölleşmeden etkilenecek ülkeler arasında yer almaktadır. • Ülkemiz iklim değişikliğinin sonuçlarından olumsuz etkilenmekte olup, orman yangınları, ve kuraklık gibi nedenlerle karbon yutak alanları tehdit altındadır.	**Tespitler**	• Topraklarımızın %65'i, kurak ve yarı kurak alanlardaki organik maddece fakir, ağır bünyeli ve alkali topraklardan oluşmakta olup bu özellikleri bakımından çölleşme ve erozyona hassas bir konumdadır. • Ülkemiz çölleşme ve erozyonla mücadelede uluslararası alanda örnek gösterilmektedir. • İhtiyaçları tam olarak karşılayacak kalite ve periyotta arazi örtüsü sınıflaması bulunmamaktadır. • Ülkemiz coğrafi konumu, iklimi, topografyası ve toprak şartları nedeniyle çölleşme/arazi tahribatına, erozyona ve kuraklığa karşı son derece hassas konumdadır. • İklim değişikliği ve yanlış arazi kullanımının bir sonucu olarak yurdumuzda yaşanan erozyon olayları artmıştır. • Ülkemiz İklim değişikliği ve çölleşmeden etkilenecek ülkeler arasında yer almaktadır. • Ülkemiz iklim değişikliğinin sonuçlarından olumsuz etkilenmekte olup, orman yangınları ve kuraklık gibi nedenlerle karbon yutak alanları tehdit altındadır. • Türkiye Çölleşme Hassasiyet, Tehlike, Risk Haritaları güncellenmeli/tamamlanmalıdır ve herkes tarafından kolayca erişimi sağlanmalıdır. • Türkiye Çölleşme Hassasiyet, Tehlike, Risk Haritaları güncellenmeli/tamamlanmalıdır ve herkes tarafından kolayca erişimi sağlanmalıdır. • Yoğun yapılaşma sonucu ortaya çıkan kentsel ısı adaları, şehirlerde sıcaklıkların çevreye göre daha yüksek olduğu alanlardır. Bu durum, insan sağlığı, hava kirliliği ve enerji tüketimi gibi birçok olumsuz etkiye yol açmaktadır.
İhtiyaçlar	• İlgili kurum ve kuruluşlarla gerekli verilerin temini ve ortak çalışmaların geliştirilmesine yönelik işbirliği protokolleri düzenlenmelidir. • Tabii kaynakların rehabilitasyonu ve sürdürülebilir yönetimi için entegre havza rehabilitasyon projelerinin hazırlanması gerekmektedir. • Mevcut izleme sistemlerinin güncellenmesine yönelik çalışmalar yapılarak, ulusal ve uluslararası raporlamalarda güncel arazi örtüsü verileri temin edilmelidir. • İklim değişikliğine uyum kapsamında karbon stoklarının arttırılmasına yönelik, bitkilendirilmeye/ağaçlandırmaya uygun hazine arazileri; kırsal kalkınmaya katkı sağlayacak başta gelir getirici türler olmak üzere uygulama çalışmaları arttırılarak yeni karbon yutak alanları oluşturulmalıdır. • Sürdürülebilir arazi kullanımı ve bozulumunun önlenmesi, erozyon kontrolü, iklim değişikliğine uyum kapasitesi, yüksek ağaç gen kaynaklarının tespiti gibi konularda Ar-Ge projeleri sayısı artırılmalı, iklim değişikliğinin toprak kaynakları ve karbon birikimine etkilerini ölçmeye yönelik teknolojik altyapı oluşturulmalı ve güçlendirilmelidir. • Oluşturulan yeni karbon yutak alanlarının bakımı ve korunması konusunda personele ve gelişmiş bir altyapıya ihtiyaç vardır.	**İhtiyaçlar**	• İlgili kurum ve kuruluşlarla gerekli verilerin temini ve ortak çalışmaların geliştirilmesine yönelik işbirliği protokolleri düzenlenmelidir. • Tabii kaynakların rehabilitasyonu ve sürdürülebilir yönetimi için entegre havza rehabilitasyon projelerinin hazırlanması gerekmektedir. • Mevcut izleme sistemlerinin güncellenmesine yönelik çalışmalar yapılarak, ulusal ve uluslararası raporlamalarda güncel arazi örtüsü verileri temin edilmelidir. • İklim değişikliğine uyum kapsamında karbon stoklarının arttırılmasına yönelik, bitkilendirilmeye/ağaçlandırmaya uygun hazine arazileri; kırsal kalkınmaya katkı sağlayacak başta gelir getirici türler olmak üzere uygulama çalışmaları arttırılarak yeni karbon yutak alanları oluşturulmalıdır. • Sürdürülebilir arazi kullanımı ve bozulumunun önlenmesi, erozyon kontrolü, iklim değişikliğine uyum kapasitesi, yüksek ağaç gen kaynaklarının tespiti gibi konularda Ar-Ge projeleri sayısı artırılmalı, iklim değişikliğinin toprak kaynakları ve karbon birikimine etkilerini ölçmeye yönelik teknolojik altyapı oluşturulmalı ve güçlendirilmelidir. • Oluşturulan yeni karbon yutak alanlarının bakımı ve korunması konusunda personele ve gelişmiş bir altyapıya ihtiyaç vardır. • Türkiye Çölleşme Haritaları, tüm kamu kurum/kuruluşlarına, üniversitelere ve özel sektöre bilgi sunacak ve yol gösterecek nitelikte olmalıdır. • Çölleşme ile mücadele faaliyetlerinin havzalar bazında kolektif biçimde ele alınabilmesi için Ulusal Havza Yönetim Stratejisi kapsamında eylem planları hazırlanmalıdır. • Şehirlerdeki ağaçlandırma konularında yönetmelik vb. alt mevzuatlara alttlık oluşturulması gerekmektedir.

Mevcut İfade/Değer

H 4.5	**Ekonomik, sosyal ve çevresel politikalar mekânla ilişkilendirilerek sürdürülebilirlik ve dirençlilik ilkeleri kapsamında üst ölçekli mekânsal planlama çerçevesi tamamlanacaktır.**				
	PG 4.5.2	İstanbul'un depreme ve diğer afetlere dirençli hale getirilmesi amacıyla İstanbul Avrupa Yakası Rezerv Yapı Alanında (Yenişehir Kanal İstanbul Projesi) hazırlanacak/onaylanacak imar planı sayısı			
	PG 4.5.3	PG 4.5.3. Güncellenerek yeniden onaylanan Çevre Düzeni Planı oranı (%)			
	PG 4.5.4	Hazırlanan ve revize edilerek güncellenen bütünleşik kıyı alanı planları oranı (%)			
	PG 4.5.5	Türkiye kentlerini izleme çerçevesi kapsamında izlenecek il sayısı (kümülatif)			
Performans Göstergesi Değeri**		**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
	PG 4.5.2	1 (4. etap)	2 (5. etap)	3 (6. etap)	4 (7. etap)
	PG 4.5.3	30	60	80	100
	PG 4.5.4	75	87	88	92
	PG 4.5.5	2	5	10	16
Hedefe Etkisi					
Sorumlu Birim	Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü				
İşbirliği Yapılacak Birimler	Yerel Yönetimler İl Müdürlükleri				
Riskler	• Paydaşlarla işbirliği ve uygulama bütünlüğünün sağlanamaması • Üst ölçekli planlarla uyumsuz alt ölçekli planların yapılması • Yatırımların doğru yönlendirilemeyerek yerel potansiyellerin etkin değerlendirilememesi • Uluslararası işbirliğinin sağlanamaması • Öngörülemeyen plansız gelişmelerin ortaya çıkması • Yerel yönetimlerle yeterli koordinasyonun sağlanamaması				
Stratejiler	• Üst ölçek mekânsal planlama kapsamında afet tehlikelerini dikkate alan güvenli, dirençli, sürdürülebilir ve yaşanabilir alanların oluşturulması sağlanacaktır. • Ülke ve bölge plan kararlarına uygun olarak konut, sanayi, tarım, turizm, ulaşım gibi yerleşme ve arazi kullanım kararlarının belirlenmesi sağlanacaktır. • Kıyı alanlarındaki sucul ve karasal ekosistemlerdeki yaşam alanlarının korunarak gelecek kuşaklara aktarılmasının sağlanması, kıyı kaynaklarının sürdürülebilir kullanımı için kullanımlar ve sektörler arası uyum sağlanacaktır. • Uluslararası gündem belgeleri ışığında kentlerde yaşanabilirlik kriterlerinin izlenmesi sağlanacaktır. • Mavi ekonominin tüm planlama bileşenlerini içerecek şekilde denizel alanlarda sürdürülebilirliğin sağlanması amacıyla kullanımlar ve sektörler arası uyum sağlanacaktır. • Ülkenin sürdürülebilir mekânsal gelişimi sağlanacaktır.				
Toplam Maliyet	6.011.739.000 TL				
Tespitler	• Yerleşme, yapılaşma ve arazi kullanımına yön veren, alt ölçekli planlara ve uygulamalara esas teşkil eden çevre düzeni planlarının, 2023 yılı itibariyle ülke genelinde %99'u tamamlanmıştır. • Yeni yatırımlar ve teşvikler de dikkate alınarak sektörel planlar, il çevre düzeni planları ve havza-bölge bazında yapılan çevre düzeni planlarındaki arazi kullanım kararlarında birlikteliğin ve devamlılığın sağlanmasına yönelik Bakanlığımızın yetkili kılındığı alanlarda revizyon çalışmaları sürdürülmektedir. • Ülkemizdeki kıyı planlama ve uygulama çalışmalarına yeni bir yaklaşım getiren bütüncül ve strateji düzeyinde kararlar üreten ve kıyının koruma kullanma dengesi Bütünleşik Kıyı Alanları Planları çalışmaları sürdürülmektedir. • Kentsel Göstergelerin çeşitli pilot illerde Uygulama Projeleri ve Türkiye Yaşanabilir Kentler Dizini gibi önemli çalışmalar ile Türkiye'de kentleri belirli bir sistematik içinde ve yaşanabilirlik temelinde izlemeye yönelik projeler gerçekleştirmiştir. • BM Habitat tarafından geliştirilen ve 2022'de BM İstatistik Komisyonu tarafından onaylanan "Küresel Kent İzleme Çerçevesi" gerek Yeni Kentsel Gündem'in izlemesi gerekse kentlerin izlenmesi için önemli bir çerçeve sunmuştur. • Mekânsal strateji planlarını ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapmak suretiyle hazırlamak yetkisi çerçevesinde "Türkiye Mekânsal Strateji Planı" taslağı hazırlanmıştır.				
İhtiyaçlar	• Plan dönemi tamamlanan ve güncelleme ihtiyacı bulunan havza ve il bazındaki çevre düzeni planlarının revize edilmesi ihtiyacı bulunmaktadır. • Henüz planı yapılmamış kıyı alanlarında Bütünleşik Kıyı Alanları planlarının oluşturulması gerekmektedir. • "Türkiye Mekânsal Strateji Planının onaylanarak uygulamaya konulması ve izleme sistemi oluşturularak izleme raporlarının hazırlanması gerekmektedir. • Uluslararası gündem belgeleri ışığında kentlerde yaşanabilirlik kriterlerinin "kent izleme çerçevesi" ile izlenmesi ihtiyacı bulunmaktadır.				

Güncellenmiş İfade/Değer

H 4.5	**Ekonomik, sosyal ve çevresel politikalar mekânla ilişkilendirilerek sürdürülebilirlik ve dirençlilik ilkeleri kapsamında üst ölçekli mekânsal planlama çerçevesi tamamlanacaktır.**					
	PG 4.5.2	İstanbul'un depreme ve diğer afetlere dirençli hale getirilmesi amacıyla İstanbul Avrupa Yakası Rezerv Yapı Alanında (Yenişehir Kanal İstanbul Projesi) hazırlanacak/onaylanacak imar planı sayısı				
	PG 4.5.3	PG 4.5.3. Güncellenerek yeniden onaylanan Çevre Düzeni Planı oranı (%)				
	PG 4.5.4	Hazırlanan ve revize edilerek güncellenen bütünleşik kıyı alanı planları oranı (%)				
	PG 4.5.5	Türkiye kentlerini izleme çerçevesi kapsamında izlenecek il sayısı (kümülatif)				
Performans Göstergesi Değeri**		**Başlangıç Yılı (2024)**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
	PG 4.5.2	-	3 (1. 2. ve 3. Etap)	2 (4. ve 5. Etap)	2 (6. ve 7. Etap)	-
	PG 4.5.3	0	10	20	70	100
	PG 4.5.4	64	75	75	87	92
	PG 4.5.5	0	1	3	7	16
Hedefe Etkisi						
Sorumlu Birim	Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü					
İşbirliği Yapılacak Birimler	Yerel Yönetimler İl Müdürlükleri					
Riskler	• Paydaşlarla işbirliği ve uygulama bütünlüğünün sağlanamaması • Üst ölçekli planlarla uyumsuz alt ölçekli planların yapılması • Yatırımların doğru yönlendirilemeyerek yerel potansiyellerin etkin değerlendirilememesi • Uluslararası işbirliğinin sağlanamaması • Öngörülemeyen plansız gelişmelerin ortaya çıkması Yerel yönetimlerle yeterli koordinasyonun sağlanamaması					
Stratejiler	• Üst ölçek mekânsal planlama kapsamında afet tehlikelerini dikkate alan güvenli, dirençli, sürdürülebilir ve yaşanabilir alanların oluşturulması sağlanacaktır. • Ülke ve bölge plan kararlarına uygun olarak konut, sanayi, tarım, turizm, ulaşım gibi yerleşme ve arazi kullanım kararlarının belirlenmesi sağlanacaktır. • Kıyı alanlarındaki sucul ve karasal ekosistemlerdeki yaşam alanlarının korunarak gelecek kuşaklara aktarılmasının sağlanması, kıyı kaynaklarının sürdürülebilir kullanımı için kullanımlar ve sektörler arası uyum sağlanacaktır. • Uluslararası gündem belgeleri ışığında kentlerde yaşanabilirlik kriterlerinin izlenmesi sağlanacaktır. • Mavi ekonominin tüm planlama bileşenlerini içerecek şekilde denizel alanlarda sürdürülebilirliğin sağlanması amacıyla kullanımlar ve sektörler arası uyum sağlanacaktır.					
Toplam Maliyet	6.011.739.000 TL					
Tespitler	• Yerleşme, yapılaşma ve arazi kullanımına yön veren, alt ölçekli planlara ve uygulamalara esas teşkil eden çevre düzeni planlarının, 2023 yılı itibariyle ülke genelinde %99'u tamamlanmıştır. • Yeni yatırımlar ve teşvikler de dikkate alınarak sektörel planlar, il çevre düzeni planları ve havza-bölge bazında yapılan çevre düzeni planlarındaki arazi kullanım kararlarında birlikteliğin ve devamlılığın sağlanmasına yönelik Bakanlığımızın yetkili kılındığı alanlarda revizyon çalışmaları sürdürülmektedir. • Ülkemizdeki kıyı planlama ve uygulama çalışmalarına yeni bir yaklaşım getiren bütüncül ve strateji düzeyinde kararlar üreten ve kıyının koruma kullanma dengesi Bütünleşik Kıyı Alanları Planları çalışmaları sürdürülmektedir. • Kentsel Göstergelerin çeşitli pilot illerde Uygulama Projeleri ve Türkiye Yaşanabilir Kentler Dizini gibi önemli çalışmalar ile Türkiye'de kentleri belirli bir sistematik içinde ve yaşanabilirlik temelinde izlemeye yönelik projeler gerçekleştirmiştir. • BM Habitat tarafından geliştirilen ve 2022'de BM İstatistik Komisyonu tarafından onaylanan "Küresel Kent İzleme Çerçevesi" gerek Yeni Kentsel Gündem'in izlemesi gerekse kentlerin izlenmesi için önemli bir çerçeve sunmuştur.					
İhtiyaçlar	• Plan dönemi tamamlanan ve güncelleme ihtiyacı bulunan havza ve il bazındaki çevre düzeni planlarının revize edilmesi ihtiyacı bulunmaktadır. • Henüz planı yapılmamış kıyı alanlarında Bütünleşik Kıyı Alanları planlarının oluşturulması gerekmektedir.					

Mevcut İfade/Değer						
H 5.2	**Uluslararası finans kaynakları kullanılarak kamu binaları depreme karşı dayanıklı ve enerji verimli hale getirilecektir.**					
Performans Göstergeleri*	**PG 5.2.1**	Kamu Binalarında Enerji Verimliliği Uygulaması Projesi (KABEV) kapsamında enerji verimli hale getirilen Kamu Binası (Blok Sayısı) (Kümülatif)				
Performans Göstergesi Değeri**		**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	
	PG 5.2.1	200	300	400	500	
Hedefe Etkisi	**PG 5.2.1**	50				
	PG 5.2.3					
Sorumlu Birim	Yapı İşleri Genel Müdürlüğü					
İşbirliği Yapılacak Birimler	Dünya Bankası, İl Müdürlükleri					
Riskler	• Uzman personel yetersizliği ve personel değişikliğinden kaynaklı uyum sorunları • Ekonomik dalgalanmalar sebebiyle ihale sürecinin sağlıklı yürütülememesi • İnşaat malzemeleri tedarik zincirindeki aksamalar					
Stratejiler	• Kamu binalarında tüketilen enerji miktarının en az %20 oranında azaltılması sağlanacaktır. • Kamu binalarının sismik güçlendirmesinin yapılarak muhtemel depremlere dayanıklı hale getirilecektir.					
Toplam Maliyet	34.228.779.000 TL					
Tespitler	• Enerji verimliliğinin sürdürülebilir olması için gerekli olan teknik personelin kurumlarca istihdam edilmemesi, • Mekanik ve elektrik sistemlerinin işletmesinin ve bakımlarının gerektiği gibi yapılmaması,					
İhtiyaçlar	• Özellikle mekanik ve elektrik sistemi bulunan kamu binalarında yeterli eğitimli teknik personel bulundurulması • Kamu kurumlarının işletme sırasında düzenli bakımlarının yaptırılması • Enerji verimliliği alanında çalışan müşavir ve inşaat firmalarının enerji verimliliği, devreye alma ve ölçüm doğrulama konularında eğitimi. • Kamu kurumlarının enerjiyi etkin kullanması konusunda eğitimler.					

Güncellenmiş İfade/Değer						
H 5.2	**Uluslararası finans kaynakları kullanılarak kamu binaları depreme karşı dayanıklı ve enerji verimli hale getirilecektir.**					
Performans Göstergeleri*	**PG 5.2.1**	Kamu Binalarında Enerji Verimliliği Uygulaması Projesi (KABEV) kapsamında enerji verimli hale getirilen Kamu Binası (Blok Sayısı) (Kümülatif)				
	PG 5.2.3	Yenilenebilir Enerji Fizibilite Raporu Hazırlanan Kamu Kurumu Sayısı (Kümülatif)				
Performans Göstergesi Değeri**		**Başlangıç Yılı (2024)**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
	PG 5.2.1	318	400	450	550	600
	PG 5.2.3	95	196	277	343	0
Hedefe Etkisi	**PG 5.2.1**	25				
	PG 5.2.3	25				
Sorumlu Birim	Yapı İşleri Genel Müdürlüğü					
İşbirliği Yapılacak Birimler	Dünya Bankası, İl Müdürlükleri					
Riskler	• Uzman personel yetersizliği ve personel değişikliğinden kaynaklı uyum sorunları • Ekonomik dalgalanmalar sebebiyle ihale sürecinin sağlıklı yürütülememesi • İnşaat malzemeleri tedarik zincirindeki aksamalar					
Stratejiler	• Kamu binalarında tüketilen enerji miktarının en az %20 oranında azaltılması sağlanacaktır. • Kamu binalarının sismik güçlendirmesinin yapılarak muhtemel depremlere dayanıklı hale getirilecektir.					
Toplam Maliyet	34.228.779.000 TL					
Tespitler	• Enerji verimliliğinin sürdürülebilir olması için gerekli olan teknik personelin kurumlarca istihdam edilmemesi, • Mekanik ve elektrik sistemlerinin işletmesinin ve bakımlarının gerektiği gibi yapılmaması,					
İhtiyaçlar	• Özellikle mekanik ve elektrik sistemi bulunan kamu binalarında yeterli eğitimli teknik personel bulundurulması • Kamu kurumlarının işletme sırasında düzenli bakımlarının yaptırılması • Enerji verimliliği alanında çalışan müşavir ve inşaat firmalarının enerji verimliliği, devreye alma ve ölçüm doğrulama konularında eğitimi • Kamu kurumlarının enerjiyi etkin kullanması konusunda eğitimler.					

Mevcut İfade/Değer						Güncellenmiş İfade/Değer						
H 5.3	**Güvenli yapılaşma için, yapı malzemelerinin piyasa gözetimi ve denetimi gerçekleştirilecek; inşaat sektöründe dijitalleşme desteklenecek ve mesleki yetkinlik artırılacaktır.**					**H 5.3**	**Güvenli yapılaşma için, yapı malzemelerinin piyasa gözetimi ve denetimi gerçekleştirilecek; inşaat sektöründe dijitalleşme desteklenecek ve mesleki yetkinlik artırılacaktır.**					
	PG 5.3.2	Yıllık Piyasa Gözetimi ve Denetimi Programı kapsamında gerçekleştirilen hazır beton denetim sayısı (yıllık)					**PG 5.3.2**	Yıllık Piyasa Gözetimi ve Denetimi Programı kapsamında gerçekleştirilen hazır beton ve hazır beton dışı denetim sayısı (yıllık)				
	PG 5.3.3	Yıllık Piyasa Gözetimi ve Denetimi Programı kapsamında gerçekleştirilen yapı malzemesi denetim sayısı (hazır beton dışında, yıllık)						-				
Performans Göstergesi Değeri**		**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**Performans Göstergesi Değeri****		**Başlangıç Yılı (2024)**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**
	PG 5.3.2	6.000	6.500	7.000	7.500		**PG 5.3.2**	16.000	16.500	16.600	16.700	16.800
	PG 5.3.3	4.500	5.500	5.500	6.000		**PG 5.3.3**	-	-	-	-	-
Hedefe Etkisi	**PG 5.3.2**	40				**Hedefe Etkisi**	**PG 5.3.2**	70				
	PG 5.3.3	40										
Sorumlu Birim	Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü					**Sorumlu Birim**	Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü					
İşbirliği Yapılacak Birimler	Yüksek Fen Kurulu Başkanlığı, İl Müdürlükleri, Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü					**İşbirliği Yapılacak Birimler**	Yüksek Fen Kurulu Başkanlığı, İl Müdürlükleri, Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü					
Riskler	• Firmaların sisteme entegrasyonlarda yaşanan sıkıntılar ve ruhsata girilen bilgilerin doğruluğunun teyit edilememesi. • Müteahhitlerin kayıt dışı faaliyette bulunması, • Fiziksel ortamda düzenlenen mali verilerin elektronik ortama taşınamaması, • Ruhsat düzenleyen idarelerce yetkin olmayan şantiye şeflerinin görevlendirilmesi, • AB Yapı Malzemeleri teknik mevzuatı uyumlaştırma sürecinde sektöre ve hukuk yapımıza uygun olmayan hükümlerle karşılaşılması ve Avrupa Komisyonuna bildiriminden sonra geç dönüş olması nedeni ile ulusal mevzuatın yürürlüğe girmesinde gecikme yaşanması, • Sektörün ve kurum personelinin uyumlaştırılacak mevzuata adaptasyon sürecinin yavaş olması, • İllerde Piyasa Gözetim ve Denetim personelin de sirkülasyonun fazla olması ve denetim için gerekli araç gereç sağlanamaması, • YMDS (Yapı Malzemeleri Denetim Sistemi) yazılımı ilgili güncelleştirmesinde ve güvenlik önlemlerinin alınmasında gecikmeler yaşanması.					**Riskler**	• Firmaların sisteme entegrasyonlarda yaşanan sıkıntılar ve ruhsata girilen bilgilerin doğruluğunun teyit edilememesi. • Müteahhitlerin kayıt dışı faaliyette bulunması, • Fiziksel ortamda düzenlenen mali verilerin elektronik ortama taşınamaması, • Ruhsat düzenleyen idarelerce yetkin olmayan şantiye şeflerinin görevlendirilmesi, • AB Yapı Malzemeleri teknik mevzuatı uyumlaştırma sürecinde sektöre ve hukuk yapımıza uygun olmayan hükümlerle karşılaşılması ve Avrupa Komisyonuna bildiriminden sonra geç dönüş olması nedeni ile ulusal mevzuatın yürürlüğe girmesinde gecikme yaşanması, • Sektörün ve kurum personelinin uyumlaştırılacak mevzuata adaptasyon sürecinin yavaş olması, • İllerde Piyasa Gözetim ve Denetim personelin de sirkülasyonun fazla olması ve denetim için gerekli araç gereç sağlanamaması, • YMDS (Yapı Malzemeleri Denetim Sistemi) yazılımı ilgili güncelleştirmesinde ve güvenlik önlemlerinin alınmasında gecikmeler yaşanması.					
Stratejiler	• Yapı müteahhitlerinin yeterliliklerine uygun iş üstlenmesi sağlanacaktır. • Şantiye şeflerinin yapının niteliği, büyüklüğü ve yapı sınıflarına göre görev alması sağlanacaktır. • Gümrük Birliği kapsamında, yapı malzemeleri alanında malların serbest dolaşımına olanak sağlayan AB teknik mevzuatı takip edilecek; uyumlaştırma ve güncelleme çalışmaları sürdürülecek, bu alanda Avrupa Komisyonunca oluşturulan komite toplantılarına katılım sağlanacak; kurumsal teknik kapasitenin geliştirilmesi ve sektör adaptasyonunun sağlanması için çalışmalar gerçekleştirilecektir. • Hazırlanacak piyasa gözetimi ve denetimi programının katılımcı bir yaklaşımın belirlenmesi, programa uyumun belli aralıklarla gözden geçirilmesi, personel yetkinliğinin arttırılması sağlanacaktır. • Yapım işlerinde görev alacak şantiye şeflerinin aynı anda üstlenebilecekleri iş miktarları, mesleki tecrübe ile birlikte yapı sistemlerinin karmaşıklığı/niteliği ve bina büyüklükleri bağlı olarak kademelendirilecek, inşaatların daha etkin bir şekilde sevk, idare ve denetlenmeleri sağlanacaktır. • Ulusal Yapı Bilgi Modellemesi (BIM) Entegrasyonunun teknik ve mevzuat alt yapısı oluşturularak, BIM tabanlı e-Proje Teslim sisteminin geliştirilmesi sağlanacaktır. e-Proje Teslim Sisteminin kurulması ile 3B sayısal yapı modelleri ve proje verilerinin; Bakanlığımızca tek merkezden yönetimini hedefleyen çalışmalar yapılacaktır. • Yapı ruhsatı eki projelerin, belirlenecek esaslara ve BIM standartlarına uygun olacak şekilde sayısal olarak; üretilmesi, kontrol edilmesi, onaylanması ile elektronik ortamda Bakanlıkça veya yetkilendireceği idarelerce tesis edilecek veri altyapısına kaydedilmesine ilişkin hukuki, teknik ve mevzuat alt yapısının oluşturulması sağlanacaktır.					**Stratejiler**	• Yapı müteahhitlerinin yeterliliklerine uygun iş üstlenmesi sağlanacaktır. • Şantiye şeflerinin yapının niteliği, büyüklüğü ve yapı sınıflarına göre görev alması sağlanacaktır. • Gümrük Birliği kapsamında, yapı malzemeleri alanında malların serbest dolaşımına olanak sağlayan AB teknik mevzuatı takip edilecek; uyumlaştırma ve güncelleme çalışmaları sürdürülecek, bu alanda Avrupa Komisyonunca oluşturulan komite toplantılarına katılım sağlanacak; kurumsal teknik kapasitenin geliştirilmesi ve sektör adaptasyonunun sağlanması için çalışmalar gerçekleştirilecektir. • Hazırlanacak piyasa gözetimi ve denetimi programının katılımcı bir yaklaşımın belirlenmesi, programa uyumun belli aralıklarla gözden geçirilmesi, personel yetkinliğinin arttırılması sağlanacaktır. • Yapım işlerinde görev alacak şantiye şeflerinin aynı anda üstlenebilecekleri iş miktarları, mesleki tecrübe ile birlikte yapı sistemlerinin karmaşıklığı/niteliği ve bina büyüklükleri bağlı olarak kademelendirilecek, inşaatların daha etkin bir şekilde sevk, idare ve denetlenmeleri sağlanacaktır. • Ulusal Yapı Bilgi Modellemesi (BIM) Entegrasyonunun teknik ve mevzuat alt yapısı oluşturularak, BIM tabanlı e-Proje Teslim sisteminin geliştirilmesi sağlanacaktır. e-Proje Teslim Sisteminin kurulması ile 3B sayısal yapı modelleri ve proje verilerinin; Bakanlığımızca tek merkezden yönetimini hedefleyen çalışmalar yapılacaktır. • Yapı ruhsatı eki projelerin, belirlenecek esaslara ve BIM standartlarına uygun olacak şekilde sayısal olarak; üretilmesi, kontrol edilmesi, onaylanması ile elektronik ortamda Bakanlıkça veya yetkilendireceği idarelerce tesis edilecek veri altyapısına kaydedilmesine ilişkin hukuki, teknik ve mevzuat alt yapısının oluşturulması sağlanacaktır.					
Toplam Maliyet	7.799.112.000 TL					**Toplam Maliyet**	7.799.112.000 TL					
Tespitler	• Yapı müteahhitliğini üstlenecek gerçek ve tüzel kişiler sağladıkları ekonomik ve mali yeterlilik ile mesleki ve teknik yeterliliğe göre sınıflandırılmak suretiyle kayıtlarının tutulması sağlanmaktadır. • AB Mevzuatı ile ilgili güncel bilgilendirmeler ve etkinlikler takip edilerek ve ilgili paydaşlarla koordinasyon sağlanarak mevzuat uyumunun hızlı bir şekilde gerçekleştirilmesi gerekmektedir. • İllerde denetim personelinin etkin şekilde denetim yapması için gerekli ortamın oluşturulması gerekmektedir. • Denetim uygulama süreçlerinin iyileştirilmesi ve izlenmesi gerekmektedir. • İnşaat sektöründe verimliliğin ve Dünyada rekabet gücünün artırılması için, küresel uygulamalar ile uyumlu ortak bir teknik proje dilinin geliştirilmesi amacıyla BIM sisteminin hayata geçirilmesi gerekli görülmektedir.					**Tespitler**	• Yapı müteahhitliğini üstlenecek gerçek ve tüzel kişiler sağladıkları ekonomik ve mali yeterlilik ile mesleki ve teknik yeterliliğe göre sınıflandırılmak suretiyle kayıtlarının tutulması sağlanmaktadır. • AB Mevzuatı ile ilgili güncel bilgilendirmeler ve etkinlikler takip edilerek ve ilgili paydaşlarla koordinasyon sağlanarak mevzuat uyumunun hızlı bir şekilde gerçekleştirilmesi gerekmektedir. • İllerde denetim personelinin etkin şekilde denetim yapması için gerekli ortamın oluşturulması gerekmektedir. • Denetim uygulama süreçlerinin iyileştirilmesi ve izlenmesi gerekmektedir. • İnşaat sektöründe verimliliğin ve Dünyada rekabet gücünün artırılması için, küresel uygulamalar ile uyumlu ortak bir teknik proje dilinin geliştirilmesi amacıyla BIM sisteminin hayata geçirilmesi gerekli görülmektedir.					
İhtiyaçlar	• Ruhsat düzenleyen idare elemanlarının sürekli eğitilmesi, • Mali müşavirler tarafından düzenlenen mali verilerin TÜRMOB ve Gelir İdaresi Başkanlığından entegrasyon aracılığı ile alınması, • Yazılım sistemlerinin bakım, onarım ve idame hizmetlerinin kesintisiz olarak devamlılığının sağlanması, • Yapı Malzemeleri mevzuatının uyumlaştırılmasında sektördeki paydaşlarla sürekli iletişim ve koordinasyon içerisinde olunması. • Uyumlaştırılacak mevzuata adaptasyonun hızlı gerçekleşmesi için gerekli her türlü etkinliğe katılım sağlanması ve etkinlik düzenlenmesi. • Denetim personelinin sürekli eğitilmesi, tam zamanlı olarak görevlendirilmesi, YMDS yazılımının sürdürülebilir olması, laboratuvarların cihaz kapasitesi ve teknolojik altyapının geliştirilerek artırılması. • Yapı proje bilgilerinin tek bir merkezde toplanması, yönetilmesi ve bina yaşam döngüsü boyunca kullanılmasını sağlamak amacıyla uluslararası kabul görmüş yapı bilgi modellemesi ve yönetimi metotlarının uygulanması.					**İhtiyaçlar**	• Ruhsat düzenleyen idare elemanlarının sürekli eğitilmesi, • Mali müşavirler tarafından düzenlenen mali verilerin TÜRMOB ve Gelir İdaresi Başkanlığından entegrasyon aracılığı ile alınması, • Yazılım sistemlerinin bakım, onarım ve idame hizmetlerinin kesintisiz olarak devamlılığının sağlanması, • Yapı Malzemeleri mevzuatının uyumlaştırılmasında sektördeki paydaşlarla sürekli iletişim ve koordinasyon içerisinde olunması. • Uyumlaştırılacak mevzuata adaptasyonun hızlı gerçekleşmesi için gerekli her türlü etkinliğe katılım sağlanması ve etkinlik düzenlenmesi. • Denetim personelinin sürekli eğitilmesi, tam zamanlı olarak görevlendirilmesi, YMDS yazılımının sürdürülebilir olması, laboratuvarların cihaz kapasitesi ve teknolojik altyapının geliştirilerek artırılması. • Yapı proje bilgilerinin tek bir merkezde toplanması, yönetilmesi ve bina yaşam döngüsü boyunca kullanılmasını sağlamak amacıyla uluslararası kabul görmüş yapı bilgi modellemesi ve yönetimi metotlarının uygulanması.					

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI